dünyanın uğultusu

BEHÇET ÇELİK

iletişim

BEHÇET ÇELİK dünyanın uğultusu

BEHÇET ÇELİK • **Dünyanın Uğultusu**

Kanat Kitap, 2009 (2 baskı)
Can Yayınları, 2011 (1 baskı)

İletişim Yayınları 2836 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 492
ISBN-13: 978-975-05-2755-5
© 2019 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1. Baskı 2019, İstanbul

KAPAK Suat Aysu
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Celal Galip

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11 Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BEHÇET ÇELİK

Dünyanın Uğultusu

iletişim

BEHÇET ÇELİK 1968'de Adana'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgül* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazyalnızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010), *Kaldığımız Yer* (2015) ve *Yolun Gölgesi* (2017) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009), *Soluk Bir An* (2012) ve *Belleğin Girdapları* (2019) adlı romanları, *Sınıfın Yenisi* (2011) adlı gençlik romanı ve *Çantasızlar Kampı* (2016) adlı çocuk romanı ile *Ateşe Atılmış Bir Çiçek/Yazarlar, Kitaplar, Okuma Notları* (2012) isimli deneme kitabı yayımlandı. Doğup büyüdüğü Adana'yla ilgili yazılardan oluşan *Adana'ya Kar Yağmış* adlı kitabı derledi (2006). Barış Bıçakçı ve Ayhan Geçgin'le edebiyat üzerine yazışmalarından oluşan *Kurbağalara İnanıyorum* 2016'da yayımlandı. Öykü, deneme ve çevirileri çeşitli gazete, dergi ve seçkilerde yayımlanan Çelik, 1989'da Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'ne, *Gün Ortasında Arzu*'yla 2008'de Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Diken Ucu*'yla 2011'de Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, *Kaldığımız Yer*'le 2015'te Türkân Saylan Sanat Ödülü'ne layık görüldü.

www.behcetcelik.com

İthaf sayfasındaki Oktay Rifat'in "Cambaz" adlı şiiri YKY'nin izniyle yayımlanmıştır.

Cambaz'a...

CAMBAZ

Sen eşikte, kedi ağaçta, bulut
Damda; gök, yarısı yeşil, yarısı
Sarı, iner denize, başlar oyun.
Hayvanlarım çıkar önce, üstü fil,
Altı kurt; değişir: balıkla geyik.
Kısarım gündüzümü; bir yarım ay,
Bir yıldız çadırı geceye dönük.
Sallanırım son ışık trapezinde,
Bir doğu, bir batı: Korkunç
Perende.
Büyü gecem büyü, büyü gittikçe,
Gittikçe daha yoğun.

– Oktay Rifat

I

Çarşının içinden geçerken aklında kıyıdaki parka inmek yoktu. Biraz dolaştıktan sonra atıştıracak bir şeyler alıp eve gitmekti niyeti. Hoşuna gitmişti yürümek, ısıtmayan kış güneşi, tenha caddeler. Yıllardır yapmadığı şeydi günün bu saatlerinde avare dolanmak sağda solda – hafta içi. Demek, böyle sessiz, böyle tenha da oluyormuş buralar. Okul yıllarında bile kışın buralarda bu saatte hiç yürümemiş olabilir. Dükkânları, mağazaları, iş hanlarını geride bırakıp dar sokakların, çok yüksek olmayan apartmanların arasından denize yukarıdan bakan genişçe bir alana çıktığında seviniverdi. Bulut yumakları güneşi örtmüş, ama ötelerde, denizin üzerinde gümüşi bir kıpırtının, titrek, neşeli, neredeyse göz kırparak salınmasına engel olamamışlardı. Bu saatte –dün bu saatler öğle yemeği vaktiydi şirkette– demek böyle bir açı oluyordu güneşle denizin arasında. Şaşkın baktı bir süre kırpışan ışığa. Sadece açı, ışık, manzara değildi şaştığı; kendindeki kıpırtıyı da –o da mı gümüşiydi yoksa?– yadırgamıştı. Neredeyse büsbütün alışmışken kıpırtısızlığa.

Ne zaman başladı, bilmiyor. Bir sabah uyandığında kı-

pırtısız bulmadı kendini – böcekleri sevmez zaten. Ufaktan başlamıştı da, "Neler oluyor böyle bana?" derken mi fark etti kıpırtısızlığı, fark etmeyip kurdu mu yoksa; emin olamıyor. Bir şeyler çekilmişti içinden. Yavaştan mı olmuştu –sevip sevmediğini bilmediği bir kazağın sökülüvermesi, toparlamaya çalıştıkça çoğalması elindeki ipin; artık daha fazla sökülmez dedikçe ipin uzaması, kazağın eksilmesi–; birdenbire mi yoksa –alışveriş torbasındaki yırtıktan yere düşen domatesin ansızın yerle teması; ıslak, yapışkan, sesli–, düşünse de anımsayamıyor. Elinde kalmıştı, yere yapışmıştı. Yoktu artık. Ya da vardı, ama eksik, yaralı. Her durumda işe yaramaz.

Eskiden de olmuş muydu? Olmuştu galiba, ama öncekiler böyle sebepsiz değildi. Lise sona geçtiklerinde, okulun ilk günü, hoşlandığı ama açılamadığı kızın başka şehre taşındığını öğrendiğinde ya da askerliğin ilk zamanlarında... Hep var olacağını düşündüğü birilerinin yoklara karıştığı –kimin yazdığını, ne zaman, nerede okuduğunu anımsamadığı bir dize: "kesilmiş bir kol gibi omuz başında"–, büyücek bir boşlukta duymuştu kendini. Bu farklıydı ama: Öncekilerde eksikliğini duyduğu, kimi zaman kendini onlara çok yakın hissetmiş de olsa, dışarıdaki biri, bir yer ya da topluluktu. Bu kez çok içeriden bir yerden bir şeyler kopup düşmüş gibiydi – ne olduğunu, ne zaman, nerede düşürdüğünü bilmediği. Tek bildiği eksildiği. Belki de bu yüzden ne hoşlandığı kızın yokluğundaki gibi hareketsizleşip uyuştu, ne de askerdeki gibi sürekli bir öfkeyle geçirdi günlerini. Yapıp durduklarını yapmayı sürdürdü. Eksilen –her ne ise hayatında– eksilirken, başka şeyleri de çekip almıştı. Çok da kötü değildi hani: Telaşsızca yapmaya başlamıştı öteden beri yapıp durduklarını. "Aman, saat altıya kadar bitirmeliyim, kalmamalıyım mesaiye," demeden hazırlar olmuştu dosyaları, hesapları. Eve iki saat geç gitse ne? "Şu toplantı bitse artık," de-

meden dinlemişti iş arkadaşlarının, müdürlerin uzayan konuşmalarını. Masasına bir an önce dönse ne? Pazar sabahtan başlayan sıkıntı büyümez olmuştu eskisi gibi – pazar gecesi bile. Ha pazar, ha pazartesi.

Kimselere anlatmadığı için bir ad bulması gerekmedi önceleri. Anlatmadı, ama sezenler oldu bunu – nasıl da sezer başkası! Özlem sezdi örneğin. Sezmemesi için çok çabalamıştı oysa. Elleri cebinde, yüzü ayazdan kızarmış, buz mavisi denizin gümüşi salınımını seyrederken, hissettiklerini – belki de hissetmez olduklarını– Özlem'e sezdirmemeye çabaladığı gece geldi aklına. Saatlerce hiçbir şey yapmadan televizyona, evin duvarlarına, hatta penceredeki karanlığa bakabileceği bir geceydi. Ne mümkündü böyle durup kalmak! En çok o gece zor gelmişti bir şeyleri sezdirmemek. Tuhaftı doğrusu: Hiç olmadığı kadar isteksiz sevişmişti; hiç ummadığı kadar uzamıştı sevişmeleri. Bir bedeni olduğunun farkına vardığı gecelerden biriydi – kıpırtısızlaştıkça bunun farkına bir daha hiç varmayacağını sanmaya başlamıştı oysa. Uykuya dalmadan önce, Özlem'in terli bedenine sarılmıştı. O kadar sokulunca sarılmamak olmazdı; "Neden sarılmıyorsun?" diye başlayan sorular, "Neyin var senin?"e varabilirdi. Oysa bir an önce uyumak istiyordu. Özlem'in nefesinin yavaş yavaş düzelişini –her seferinde sanki daha az yükselip inen– göğüslerinin üzerindeki –dokunup dokunmadığını ikisinin de bilemeyeceği– elleriyle takip ederken, "Belki de," demişti, kendi kendine, "böyle yaşamalı, ruh dediğimiz şey iyi değil, ruh zihni çağırıyor, ruhsuz olmalı böyle." Evet, o gece böyle adlandırmıştı: "Ruhsuz." Peşi sıra sökün etmişti kelimeler: Cansız, tatsız, keyifsiz, nahoş... Her biri bir eksikliği duyuran bu kelimeleri sayarken, sabahında hiçbir rüya kırpıntısını anımsamayacağı derin, karanlık bir uykuya dalmıştı.

Elleri kamaştı o geceyi anımsayınca. Sanki özledi Özlem'in tenini, çıplaklığını. Hayra mı yormalıydı bunu, şer-

re mi? İnsanın içinde bir şeyler ne kadar da eksilse, kurallar, kaideler baki kalıyor. Tutup bu akşam çat kapı gidemez Özlem'e. Bir şeyleri konuşmadan, anlatmadan, anlatmaya çabalamadan sarılamaz; terleyemezler birlikte. Bir şeyleri konuşmaksa imkânsız – hele bugün.

O geceden birkaç hafta sonra –daha mı çoktu yoksa bilemedi– Özlem'le ayrılmışlardı. Eksilmeye başlayanlardan biri de takvimdi galiba – yaprakların düşmesi değil, günlerin izsiz, kerterizsiz geçmeye başlaması. Kaç gün önce ne olduğunu iyi kötü bilirdi önceleri; tam olarak çıkartamasa bile, bir ipucu bulur, zihnini zorlar anımsardı – "salıdan sonraydı, salı günü sinemaya gitmiştik, cuma Ali'lerdeydik, perşembeydi galiba." Şimdi takvimler karman çorman. Ne ayrılmalarından sonra kaç hafta, kaç ay geçtiğinin çetelesi var zihninde, ne o geceden kaç zaman sonra ayrıldıklarının. Son sevişmeleri olmamıştı o geceki –tek kerteriz buydu– ama bunu anımsamak başka şeyleri anımsamasına yetmiyordu. Üstelik son sevişmelerinden hiçbir şey kalmamış aklında. Her şey yolunda gibiydi, yoluna girmiş gibiydi. Önceleri anlaşamadıkları şeyler sorun olmamaya başlamıştı aralarında. Ruhsuzluğun bir başka yan ürünü sanmıştı bunu. Akşamları, hafta sonları Özlem ne istemişse onu yapmışlardı – gündüzleri neler yapması gerektiği belliydi; kim, ne zaman, nerede belirliyorsa. Sinemaya gidelim. Olur. Makarna yiyelim. İyi fikir. Bülent'lere uğrayalım. Tamam. Çekemem film milm, makarnadan bıktım, onların ev kalabalıktır şimdi... dememişti hiç. Ha evde oturmuşlar, ha sinemaya gitmişler, değişen bir şey yoktu. Yine de Özlem sezmişti işte bir şeyler.

Belki de bunlardı sezdiği, yapmadıklarını yapar olması. Tabii ya, her şey buz gibi ortadaydı, ama içindeki eksikliği kurcalayıp durmaktan ne ortalığın farkındaydı, ne Özlem'in. Bozarsın be adam, o kadar kurcalarsan, parmağının anca girdiği delik, bakmışsın kocaman bir yırtık olmuş.

"Ara verelim," demişti Özlem kibarca, bir pazar öğle sonu, geç yapılmış kahvaltının ardından kahve içerlerken. Galiba bir şeyler sormasını beklemişti, en azından itiraz etmesini, "Olmaz," demesini... "Bakalım bir, sen öyle diyorsan..." mı demişti hepi topu? Özlem'in diş fırçasını, tarağını alıp gittiğini birkaç gün sonra, ortalığı toparlarken fark etmişti. "Ara" uzadıkça uzamıştı. Özlem arayıp "Görüşelim," dese, kalkar giderdi; demedi. Konuşmadılar o pazar gününden sonra. Bir zaman sonra aramak aklına geldiğinde, istediğinde hatta, eli varmadı. Ne diyecekti? En önce günlerdir neden arayıp sormadığını açıklaması gerekecekti. Bakışlarından, susuşundan Özlem'in bunu beklediğini sezecekti. Bir açıklaması yoktu. Gözünde büyüdükçe büyüdü. Takvimler de aradan geçen sürede iyiden iyiye karışmıştı galiba.

İyi olmuştu belki de ayrılmaları. Ayrılmamış olsalar, bu akşam buluştuklarında saçma sapan şeylerden konuşmaları gerekebilirdi. Hemen bir özgeçmiş hazırlamasını söyleyecekti Özlem. İşten çıkartıldığı için canının sıkıldığını düşünüp Ahmet'i teselli etmeye çalışacaktı. Deniz kenarına inerken kendine itiraf ettiklerini Özlem'e anlatamayacaktı, anlatamazdı. Yıllar sonra hafta içi bir gün, öğle sonrasını sokaklarda boş boş dolaşarak geçirmenin hoşuna gittiğini, işsiz kaldığı için neredeyse sevindiğini, onunla birlikte işten çıkartılan arkadaşlarının genel müdürle görüşmeye gidip bir süre yarım maaşla çalışmayı önereceklerini öğrendiğinde, onlarla gitmek istemediğini, içinden müdür kabul etmese diye geçirdiğini... Ayrılmamış olsalardı, birkaç güne kalmadan, Özlem büyük bir olasılıkla işten çıkartılmasının son günlerdeki halleriyle ilgisi olduğunu söylemeye başlayacaktı belki de. Bütün ruhsuzluğuna karşın bu sözler onu sinirlendirecekti, sinirlendiğini belli etmemeye çabaladıkça daha da artacaktı öfkesi; birlikte olduklarında bu konunun yeniden

açılmaması için konuşacak başka konular arayıp duracaktı. Özlem'in onda kaldığı gecelerin sabahında Özlem işe giderken suçluluk duyacak, suçluluk duyduğu için bütün gün çıkmayacaktı yataktan.

Kaptırmıştı gene. Ama bu son nokta mühimdi. Neler yapacak, neler yapmayacaktı bundan sonra? Bunları hemen belirlemesi gerekmiyordu, ama şu şarttı: gün boyu uyumayacaktı. İşsizlik neyse de, bütün günü evde uyuklayarak geçiren bir adam olmayacaktı. Tazminatlarının ödeneceği söylenmişti. Kabaca hesaplamıştı alacağı parayı; bir süre idare ederdi. Her durumda bir hafta on gün iş miş aramayacaktı. Kafa dinleyecekti. Ya uzarsa işsizlik? Tazminatlar, bankadaki üç beş kuruş parası bitince ne yapacaktı? Birkaç ay önce arabasını satıp parasını faize yatırmıştı, böylece bir zaman sonra hem arabasını yenileyebilecek, hem de para artırmış olacaktı. Nereden nereye... Neyin hesabını yaparken ne gelmişti başına. Tasarruf etmeliydi bundan sonra. Eskisi gibi yaşamazsa –birilerine hep önerdiği gibi, küçülürse– tahmininden daha uzun süre yetebilirdi parası.

Bunlar bile şimdinin meselesi değil, deyip, kafasına üşüşenleri sanki bu hareketle kovacakmış gibi kafasını salladı. Denize baktı yeniden. Gümüşi kıpırtı azalmıştı, güneşin bulutların ardından denize varacak ışığı kalmamış gibiydi. Böyle soğuk bir günde daha bir dalgalı olmasını beklerdi denizin; tersine, çarşaf gibiydi, az buruşuk. Soğuk rüzgârdan değildi, havanın kendisiydi soğuk olan. Yanakları, elleri buz kesmişti, ellerini ovuşturup kabanının yakasını kaldırdı. Aylardır hissetmediği kadar kıpır kıpırdı içi. Şaşırtıcıydı doğrusu; insan işten atılınca katılıp kalmaz mıydı? Aksine çözülmeye başlamıştı sanki, parmaklarını –sahiden de buzdan bir kalıptan çıkmış gibilerdi– açıp kapadı. Alışmamış gibiydi havayı, soğuğu avuçlarında duymaya. Abarttığını düşündü; eh, birazını kuruyor bile olsa, yalan değildi hepten.

Bir şeyler farklıydı. Ya işsizlikten ya gündüz vakti deniz kenarında üşümekten... Yürümeye başladı, kimseler yok gibiydi kıyıda. Acıkmıştı. Bunu fark edince saate baktı. Eski sevgililerinden biri bu huyuna çok sinir olur, "İnsanlar saatle acıkmazlar, acıktıklarını saate bakarak anlamazlar," derdi.

Saatin dördü geçtiğini görünce, şirketteki arkadaşları genel müdürle görüşmüşlerdir diye düşündü. İşe dönmüş olsalar ararlardı. Olumsuz yanıt alınca aramaya gerek duymamış olmalılardı, onların da kafasında bin bir mesele. Şimdiden iş başvurusu için fellik fellik aranmaya başlamışlardır, sağa sola telefon, yakılan sigaralar, müdüre, kadere, memleketi bu hale sokanlara, dünya ekonomisine küfürler... Ağrısız başım, diye düşünürken memleketteki anne babası geldi aklına. İşsiz kaldığını duyunca üzüleceklerdi. Onlara bir süre söylememeye karar verdi. Oysa bu arada onların yanına gitmek de güzel olurdu hani. Gitmemeliydi. Epeydir burada tatil yapmamıştı, hep bir yerlere gitmişti izinlerinde. Evet, evet, tatil saymalıydı ilk bir hafta, on günü. Şehirde tatil, kış tatili... Bu bile şimdinin meselesi değildi. Bunların hepsini düşünecek çok zamanı olacaktı. Peki, o zaman şimdinin meselesi neydi? Karın doyurmak. Yukarı taraftaki çay bahçesinde tost yiyip açlığını bastırabilirdi – ucuz, tembel işi, aylakça.

Üç beş masa doluydu çay bahçesinde. Özlem'le buraya son geldiklerinde –ağustostu galiba– boş masa bulamamışlardı. Arasa mıydı, işten çıkartıldığını söylese miydi? Arayacaksa bugün aramalıydı. Bütün kızgınlıkların alaşağı olacağı bir genel af haliydi işsiz kalmak. Anında vazgeçti. Küçük hesap olduğundan değil, Özlem'in bu gece değilse, yarın öbür gün yapılacaklar listesini eline tutuşturacağını adı gibi bildiğinden. Onu aramak da, arayıp aramamaya karar vermek de, ne zaman arayacağını düşünmek de şimdinin meselesi değildi zaten.

Çay bahçesinin kapalı bölümünde de pek kimse yoktu; birkaç masada emekliler, bir masada okulu kırmış, kâğıt oynayan dört beş liseli... Yalnız başına gelmiş olan var mıydı, dikkat etmemişti içeri bakarken. Dışarıdaki masalardan birine oturmuştu, oturduğu yerden kapalı bölümün tamamı seçilmiyordu. Başını çevirip kendisi gibi dışarıda oturmayı seçenlere baktı – dört kişiydiler, dördü de yalnız. "Eh," dedi içinden, "melankolik ruhlar." Gülümseyip, "İşsiz bedenler," diye düzeltti cümlesini. Tostla çay istedi garsondan. Yeniden ortaya çıkan gümüşi kıpırtılara bakarak hızlıca yedi tostu, üç lokmada; çay soğukçaydı, bardak minnacık. Boşları almaya gelen adamdan bir çay daha istedi. Çayı yudumlarken akşam için şarap almaya karar verdi, yanına da bir iki çeşit hazır meze; kim uğraşacaktı yemek hazırlamakla. Hovardalıksa hovardalık – kim bilir, belki de kutlama. İnsan her gün işsiz kalmaz ki! Kafayı çekip sızardı, mis gibi, sabahın köründe kalkma sıkıntısı duymadan.

Belki de eskisi gibi bir şirkette çalışmamalıydı bundan sonra. On beş senedir çalışıyordu; bu sabah eline işten çıkartıldığını duyuran –müjdeleyen?– yazının tutuşturulduğu şirket, çalıştığı dördüncü yerdi. Daha önce hep kendi isteğiyle, daha iyi bir iş bularak ayrılmıştı. Parası dışında hepsi birdi aslında. Kendi işini mi kursaydı bundan sonra? Allah muhafaza. İş gereği kendi işini kurmuş adamlarla muhatap olurdu bazen. Hepsinin yüzünde "başkasına çalışarak zengin olunmaz" düsturunun yıllar içinde solup sönmüş hali olurdu – bu cümlenin hayata geçirilmeye başlandığı ilk yıllarda cam gibi, ateş gibi parıldayan kendine güvenin yerini soluk bir iddiaya bırakmış olduğunu sezerdi. Kuyruklarını dik tutmaya çalışırlardı yine de. Hepsinin geçici bir finans sıkıntısı vardır – geçici, küçük, dönemsel; sıkıntı bile değil, sıkışıklık. "Bey" diye başlar, "canım" diye çıkarlar cümlelerden. Patronlar ya –işler kötü gitmişse bi-

le– dilleri sapasağlam. Kendini gene iş güç, maaş, gaile düşünürken yakalamıştı. Hani şimdinin meselesi değildi bunlar Ahmet, diye geçirdi içinden – iç sesinde Özlem'in sitemkâr tınısı. Onu arasa mı? Hayır! Aramamalı, onu aramak da sonranın meselesi. Belki de çok sonranın, hiçbir zamanın azıcık öncesinin.

İşsizliğinin ilk saatlerindeki yürek ferahlığının geçmekte olduğunu hissediyordu. İçi sıkışıyordu. Yorucuydu bu gelgit. Birkaç aydır süren sessiz, kıpırtısız hallerinden başlarda rahatsız olmuştu, şimdiyse bu gelgitin kalıcılaşacağı kaygısına kapıldıkça o kıpırtısızlığı özlüyor. İç sıkışması falan değildi o hal; belki içsizlikti, ya da iç dünyası yokmuş gibiydi. Sıkıntı da yoktu, neşe de – ne istediği, ne istemediği bir şey. Rahatlaması mümkün değildi, kendini iyi hissetmesi; ne rahatsızdı çünkü ne de kötü. Öyleydi. Özlem'in bir şeyler sezdikten sonra sürekli sorduğu soruya verdiği yanıt da her seferinde bu olmamış mıydı?

"Nasılsın?"

"Öyle."

"Nasıl yani?"

"Öyle işte."

"Bilmiyorum ki öylenin nasıl olduğunu."

Belki de kızın canına tak eden bu konuşmalar olmuştu – bu haller.

"Haller" kelimesi de Özlem'in. "Sende bir haller var... Değişti senin hallerin..." "Hal" değil de, "haller" demesi nedense dikkatini çekerdi, ama bir kez olsun sormamıştı, tek bir halini sorduğu halde neden "haller" demeyi yeğlediğini. İnsanın tek bir hali olmadığını mı bilirdi – nereden bilecek canım. Her zaman tek bir doğru olduğunu hissettirir, Ahmet'in kararsızlıklarına sinir olurdu. Ne istediğini bilmemek kabul edilir bir şey değildi Özlem için. Ahmet içinse olağan mı olağan bir şeydi kararsızlık. Daha bir filmden çıkarken

Özlem'in beğenip beğenmediği belliydi her seferinde; Ahmet'in durup düşünmesi, bir süre filmi dışarıda, sokaklarda devam ettirmesi gerekirdi, filmdeki adamların, mekânların benzerlerini mi arardı, başrol oyuncusunun duygularını mı yüklenirdi? Çocukluktan kalma alışkanlık. Karate filmi izledikten sonra sağa sola tekme atmak, seks filminden çıkıp bütün kadınları beğenmek gibi. Ama bir kez karar verdikten sonra da dünya yıkılsa zor değişirdi kararı.

Karşı masadaki kadınla göz göze geldiler. Kadın gülümsedi, bir şeyler söyledi sanki. Soran gözlerle gülümseyerek yanıt verdi kadının gülümsemesine.

"Diyorum ki," dedi kadın, "garsonlar dışarısını pek kaale almıyorlar. Bu soğukta asıl bizim ihtiyacımız var çaya, değil mi?"

"Ben gidip içeri söyleyeyim, isterseniz."

"Pardon ya... Ben sadece söyleniyordum. Bunu ima etmedim."

Gülümsedi. "Olsun," dedi, "gideyim. Hem içeri girince ısınırım da."

Dönerken kadına "tamam söyledim" anlamında gülümsedi. Kadınsa masasının kenarındaki boş iskemlelerden birini çekerek, "Adım Ayla," dedi. Birlikte oturma teklifini geri çeviremezdi, adını söyleyip oturdu. Spor giyimli, güzelce bir kadındı; yakın yaşlarda olduklarını düşündü Ahmet. Atkuyruğu yaptığı saçları rüzgârdan dağılmış, birkaç tutamı tokadan taşmış, kulaklarının üzerine dökülmüştü. Dağınık liseli kızlara benzemeye çalışıp bilhassa böyle yapmış da olabilirdi. Öyle ya da böyle, bir önemi yoktu, ama Ahmet'in ilk anda dikkatini çeken bu olmuştu. Güzelliğini hem örter gibiydi bu dağınıklık hem de vurguluyordu sanki. Masanın üzeri buruş buruş olmuş gazetelerle doluydu.

"Hafta ortası böyle bir saatte burada olduğuna göre çalışmıyor olmalısın."

Onun için çay söylemiş olması, teklifini kabul edip masasına oturması, kadının "siz"i "sen"e çevirmesine yetmişti.

"İşsizim," dedi.

"Ne güzel, ben de."

"Benimki çok taze bir işsizlik. Bir günlük daha, hatta yarım."

"Alışırsın. Ben alıştım. Hem sayımız da artıyor bugünlerde. Bir ordu olduğumuzu yazmış biri," deyip gazeteleri gösterdi. Ahmet başını salladı.

İşsiz kalmadan önce nerede çalıştıklarından, ne iş yaptıklarından konuştular bir süre. Art arda birilerini sordular; ortak bir tanıdıkları çıkmadı, ama ortak bir tanıdıkları çıkması çok muhtemel görünmüştü Ahmet'e. Konuşacak bir konu olurdu ortak bir tanıdık. Kadın başlardaki kadar atak değildi, sanki masasına çağıran kendi değilmiş gibi susmuştu. Tatlı bir gülümseme vardı dudaklarında, gözlerinde; konuşmasa da gülümseyerek bakıyordu. Masasında yarım saat önce tanıştığı biriyle değil de, birlikte susulabilecek kadar yakın, eski bir arkadaşıyla oturuyor gibiydi.

Çay bahçesinden çıktıktan sonra epeydir duymadığı bir huzur kapladı içini. Hava kararmış, sokak lambaları yanmış, dükkânların vitrinleri ışımıştı. İnsanlar gün içindeki bütün koşturmacaların ardından diri kalabilmiş son güçlerini bir an önce evlerine ulaşmak için otobüslere yetişmeye çalışırken tüketiyorlardı. Elleri kolları az önce yaptıkları alışverişlerin poşetleriyle dolu olanlarınsa omuzları çökmüş gibiydi. Onların arasından elini kolunu sallayıp aheste beste sallanarak geçerken, nicedir üzerine binmiş yüklerinden kurtulmuş duydu kendini. Hep imrendiği adamlara benzediğini düşündü – çalışmak zorunda olmayan, günü herkesten farklı yaşayan, belki evden akşamüzeri çıkıp sabaha karşı dönen adamlara. Akşamları iş çıkışı gittiği yerlerde görürdü böyle-

lerini; hallerinden, duruşlarından çalışmadıkları, yorulmadıkları anlaşılırdı böylelerinin. Sinir olduğu da olurdu bazen –çok yorgunsa–, ama çoğunlukla imrenirdi. Hayatlarını nasıl sürdürdüklerini merak ederdi; sıkılıyorlar mıdır, paraları nereden gelir –muhtemelen miras ya da borsadan zamanında kazanılmış dolarlar–, boş zamanlarında ne yaparlar, kadınlar peşlerinde midir böylelerinin... Arkadaşlarıyla da bunu konuşurlardı bazen. Konu çoğu zaman aracı kurumlarda çalışan arkadaşlarının anlattıklarıyla açılırdı. Öküzün ya da hödüğün biriyle saatlerce uğraşmış olurlardı. Bu gibi adamların gösteriş budalalıklarından, görgüsüzlüklerinden, okumuş olanlarının bile nasıl olup da zırcahil kaldıklarından söz edilir, sahip oldukları tonlarca parayı harcamayı bilmediklerinden dem vurulurdu. Belki de arkadaşları gibi gün içinde böyleleriyle muhatap olmadığı için, asaletini korumuş, ne bileyim, kültürlü, yurtdışına gittiğinde sadece alışverişle ya da fuhuşla değil, başka şeylerle de zaman geçiren birileri olduğunu iddia ederdi Ahmet – biraz da arkadaşlarını sinir etmek, onların öfkelerini kışkırtmak için. Arkadaşlarının, parası çok olanlarla gıyaplarında girdikleri sidik yarışı saçma gelirdi. İnsanın imrendiği şeyi kötülemesinde ona itici gelen bir yan vardı. Besbelli hepsi isterdi bir gün mirasyedi gibi yaşamayı. Başkalarının çiğliklerinden söz ederken çiğleştiğini düşünürdü arkadaşlarının. Hele sözü fırsat eşitsizliğine getirdiklerinde çok eğlenirdi. Sanırsın, birkaç güne kalmadan herkesin eşit olduğu bir düzen kuracaklar. Onlar da Ahmet'i anlamazlardı. Birkaçı –Ahmet'in kimi zaman sırf tartışmak için tartıştığını bilenler– inanmadığı şeyleri söylemekle suçlarlardı. İkna edemezdi samimi olduğuna.

Oysa çok önceden inanmıştı: İnsanlar eşit değillerdi, olamazlardı. Bu sonuca vardığı geceyi çok iyi anımsar. Üniversitede üçüncü sınıfa geçtiği yaz, tatil için annesiyle babasının yanına gitmişti. Sıcak, tuhaf bir geceydi, uyku tutma-

mıştı bir türlü. Uykusunu kaçıran sıcak değildi sadece, canı da sıkılıyordu. Şimdi anımsadığında çocukça geliyor o gece yaptığı muhasebe, yirmi yaşında bir gencin kafa yorduğu şeyler. Vardığı sonuç çocukça değil ama – bu sonuca sonraları, başka pek çok yoldan dolanıp gene ulaştı. Anımsadığında bile utanıyor; dünyanın nasıl değişeceğine kafa yorup duruyordu o günlerde – yaz hali, yaz sıkıntısı, yaz felsefesi... Belki biraz da sorumluluk duyuyordu o günlerde, bütün dünyadan sorumluydu hem de. Savaşlar, aç insanlar, şunlar, bunlar, televizyonda gördüğünde insanın canını sıkan her şey. Balkona çıkıp oturmuştu uykusu kaçınca. Şehrin gece gürültülerine kulak kabartmıştı. Uzaklardan tek tük geçen arabalar, motosikletler, bir yerlerden gelen müzik sesi, bunların hepsinden oluşan, ama hepsinden de öte bir mırıltı, uğultu... Çok küçük bir şehir değildi, ama neticede taşraydı. Yine de, gecenin ilerlemiş saatlerinde bile büsbütün kesilmiyordu sesler. Şehrin uğultusunu yaratanları gözlerinin önüne getirmeye çalışmıştı: Bir yerlerde o saatte açık yerler olmalıydı, son içkilerin içildiği, son bakışların karşılaştığı; şehrin batı ucunda yan yana dizilmiş fabrikalara gece vardiyası için işçi taşıyan otobüsler; evlerde uyanık olanlar, sevişenler, kavga edenler, bekleyenler, beklerken iç çekenler, beddua edenler... Böyle kaç şehir vardı memlekette, kaç ülke vardı dünyada. İlk kez çok kalabalık bir dünyada yaşadığını fark ediyor gibiydi. Merkezinde kendisinin durduğu, çemberler halinde genişleyip bütün dünyayı kuşatan insanlardan başı dönmüştü. Bütün kargaşalar doğaldı, azdı hatta. Bunca insanın çoktan birbirini yemesi gerekirdi, gene iyi kötü bir düzen tutturmuştu dünya – savaşı, açlığı, yokluğuyla. Üniversitede aldığı derslerde anlatılanlar buydu belki de. İyi kötü bu düzenin nasıl tuttuğunu, bunu tutturan asli yapıştırıcının, paranın bunu nasıl sağladığını anlatmaya çalışıyordu hocaları.

Şehrin akşam koşturmacasının dışında, elini kolunu sallayarak yürürken çocukça geliyor o yaz dönümü gecesinde kendi başına felsefe yapan genç adamın duyduğu heyecan. Belki de o gece büyüdü, çocukluktan çıkıp yetişkin oldu – bu yüzden "dönüm gecesi." Bunun heyecanıydı duyduğu; daha önceleri uzaktan gördüğü, bir camın ardından izlediği dünyaya ilk kez o gece dokunmuştu. Korku dolu bir şeydi dünyada olmak. Dünyayı düşününce minicik bir nokta sayılacak şehirde bile yalnızdı – şehrin uğultusunu bastıracak ikinci bir ses yoktu. Kendini korumak zorundaydı. Aslolan buydu, başka bir şey değil. Kendini korumak zorunda olduğunu idrak edenlerin tutturduğu bir düzeni vardı dünyanın. Ona uyacaktı, uymalıydı. Bilinçsizce de olsa, yaptığı bu olmuştu o geceye dek, bundan sonra daha bilerek atacaktı adımlarını, atmalıydı.

Çoğu zaman kendi başına düşünüp taşınırken keşfettiklerini, kimi zaman da keşfettiğini sandığı akılları fikirleri, bir punduna getirip başkalarıyla konuşurken kullanmayı sevdiği halde, o yaz gecesinden kimseye söz etmemişti. Dünyaya o geceyi açık etmek dünyanın uğultusu karşısında açık vermek olmaz mıydı?

Kaç yıl geçmişti aradan? Neredeyse yirmi yıl. Az buz zaman değildi, pek de açık vermemişti bunca zaman. Bunun huzuru muydu işsiz kaldığı halde duyduğu? Daha bir uğuldaması gerekirken dünya, sessizleşmiş gibiydi. İşi gücü, iyi kötü güvencesi varken bir türlü duymadığı huzurun işsizliğin ilk akşamında içine dolması hoşuna gidiyordu. Moral önemliydi –nasıl başlarsa öyle gider, derler– bu morali korumalıydı. Korurdu canım, ne vardı bunda? Hiç düşünmeyecekti iş miş meselelerini ilk günler, kafa dinleyecekti, moral depolayacaktı.

İyi de, ya alışırsa bu aylaklığa, yeniden çalışmak istemezse... Saçma bir soru, deyip atıverdi zihninden. Yapabilece-

ği ne çok şey vardı. Hiçbirini yapmayacak da olsa, yapabilecek olmanın verdiği güven hoştu. Eh, yapmaya da başlamış sayılırdı.

Üstelik oldukça güzel bir kadınla tanışmıştı daha ilk günden.

Eve dönerken markete uğrayıp şarap aldı. Peynir ekmekle şarap içecekti işsizliğin ilk akşamında. Böyle giderse gün sayacaktı, işsizliğin beşinci günü, yedinci zafer haftası işsizliğin... Mutfakta atıştıracaklarını hazırlarken buzdolabındaki rakıya gözü ilişince şarabı açmak yerine, rakıyı çıkardı dolaptan. Ayla geldi aklına. Şarap mı içerdi, rakı mı? Sanki eve birlikte gelmişler gibi hissetti. Neredeyse içeri seslenip ne içeceğini soracaktı. Belki bir gün bu da olurdu. Ayrılırken telefonlarını almışlardı birbirlerinin. "Cep telefonu kullanmıyorum, bana ev telefonundan ulaşabilirsin," demişti. Şaşırmıştı cep telefonu olmamasına. Yok muydu, vermek mi istememişti? Belki de bir gizem halesi yaratmak, farklı olduğunu vurgulamak istemişti. Amaaan, ne olursa olsun, hoş kızdı doğrusu. Hoş, hatta çekici, ama ürkütücüydü de. Şaka mıydı o söyledikleri?

"Bilgiler bana akar, daha doğrusu herkese akar da, ben izin veririm bana ulaşmasına." Ne demekti bu? Çaydan sonra kahve içmişlerdi. Bu kez Ayla içeri gidip sipariş vermişti. Kahve içerlerken Ahmet'in açmaya çalıştığı bir iki konu cılız bir şekilde, birkaç cümlede sonlanıp durmuştu. Kahvesi bittiğinde, Ayla fincanını kapatırsa fal bakabileceğini söylemişti. Bakmıştı da. Fal mı bakmıştı, kişilik tahlili mi yapmıştı, orası biraz karışıktı. Sezgileri çok güçlüydü anlaşılan. Başlarda çok sıradan şeylerdi söyledikleri.

"Bir yol kavşağındasın. Çoktandır oradasın. Hayatın kavşaklarda geçmiş senin. Bir tarafa dönmek yerine kavşağın sıkılıp sana yol olmasını beklemişsin. Bazen olmuş, ama kı-

sa zamanda yeniden bir başka kavşakta bulmuşsun kendini. Bu beklediğin en uzun sürelisi. Biraz daha bekle, bu da yol olacak sana."

Susmuştu. Fincanı rasgele evirip çeviriyor gibiydi. Yüzüne bakmıyordu.

"Kendini engellemekte üzerine yok. Yapabileceklerinden hep azını yapmışsın, yetinmişsin bu kadarıyla. Ama bir gün gelmiş yetmez olmuş, ne var ki yetmediğini bile göremeyecek kadar kör etmişsin kendini. Hayali engeller görmekten, içindekini görememişsin. Ama dedim ya, sana yetmez olmuş. Temizliğe girişmişsin. Hayatından atmaya başlamışsın bir şeyleri. Daha önce engel olarak yerleştirdiklerini teker teker kaldırmaya başlamışsın. İnsanlar azalmış çevrende. Son olarak bir kadını uzaklara göndermişsin."

Bunu duyunca şaşırmıştı Ahmet. Bu kadının Özlem'in peşine taktığı bir ajan olabileceğini düşünmüş, bu fikrin pespayeliğine kendi de gülmüştü.

"İşsizliğin de senin seçimin. İş de senin önünde bir engeldi. Bu yüzden işsizsin. Bu yüzden özgürsün. İçindekinin seçimi bu, unutma. Bugünlerde herkes işsiz, ama seninki onlardan farklı. Sen kendin seçmişsin. Herkes gibi değilsin. Herkes gibi birilerinin peşinden gidemeyişin bundan. Hep şaşırmışsın hayatın boyunca, başkalarının nasıl olup bir fikrin, bir liderin, bir kadının ya da erkeğin peşinden gidebildiğine. Gidemeyişlerin bundandı senin. Kavşak, dedim ya demin, aslında kavşaklar başkaları için; birinin peşinden gitmeyi bırakıp ardından gidecekleri bir başkasını, başkalarını arayanlar için. Sen onlardan değilsin. Çocukken de yalnızmışsın. Kendini hep yalnız hissetmişsin. Yakın arkadaşların olmuş, ama yalnızlığın hep kalmış yanında. Arkadaş sandığın adamları arayıp sormayışın bundan. Denk biri çıkmamış ki karşına. Bir zaman sonra da içten içe böyle birinin karşına çıkmayacağını düşünmüşsün. Bu yüzden çıkmışsa bile görmemişsin."

Kendinden o kadar emindi ki fala bakarken, Ahmet ürkmüştü. Söylediklerinin içinde itiraz edecekleri olduğu halde itiraz edememişti. Ayla inanmayacaktı itirazlarına. Kusursuz bir tahlildi. Ahmet'e uymasa bile kusursuzdu. Yanlışlanamazdı. Hele Ahmet hiç yanlışlayamazdı. Böyle bir kadınla ilk günden tartışmak olacak şey değildi. Bu kadının sevgilisinin vay haline!

"Katılıp kalmışsın bir süredir. Dünya seni kesmez olmuş. Pes demiş bırakmışsın. O kadar güveniyorsun ki içten içe kendine... Başkalarının ne dediğinin, ne düşündüğünün hiç önemi yok. Onlar seni yenilmiş, yarışı bırakmış sansalar bile onlara öyle olmadığını, hatta tam tersinin doğru olduğunu söylemeye çalışmıyorsun. Önemsiz birilerinin önemsiz fikirlerinin senin için hiçbir kıymeti harbiyesi yok. Ama içinde bir çatışma var. Kavşak senin içinde, dışında değil. Bilmeden yaptıklarınla bilerek yaptıkların içeride çatışıyor, hem de ne çatışma... Durup düşündüğünde, o güne dek bildiğini sandığın şeylerden oluşan muhakemelerin kazanıyor gibi görünüyor, ama bir yandan da inanamıyorsun onların kazandığına, çünkü içten içte öyle olmadığının bilgisi de var sende."

Fincanı Ahmet'e doğru uzattıktan sonra, "İnanmadın değil mi söylediklerime?" diye sormuştu.

"Çok ilginç şeyler söyledin."

"Kibarca, 'İnanmadım,' diyorsun."

"Üzerinde düşüneceğim bunların."

"Düşünme. Düşünürsen bugüne dek bildiğini sandığın her şey beni haksız çıkartacaktır. Hissetmeye bak. Hisset. İstemesen de hissedeceksin zaten. Bunu sana söylemem yanlış. Bunu sen de biliyorsun ya!"

İşsiz kaldığı gün kaç kişiye birileri kral, hükümdar payesi verir, diye düşündü Ahmet rakısından ilk yudumu alırken. Belki de herkese... İşsiz kalanlar isyan etmesin diye birileri

her işsizin peşine Ayla gibi etkileyici birini gönderip bunları söyletiyordur. Devletin mistik ajanları! Devlet ötesi hatta. Etkileyici bir kadındı Ayla. En etkileyici yanı da Ahmet'ten etkilenmiş gibi olmasıydı. Arayacak beni, diye düşündü. En azından söylediklerinden etkilenip etkilenmediğimi öğrenmek için. Rakı doğru seçim. Ayla da rakı içerdi – burada olsaydı. Onu etkileyen kadınlar hep rakıyı seçmişlerdi, rakı mı, şarap mı diye sorulduğunda. Kafasına dikti kadehteki rakıyı. Kalkıp telefonun yanına gitti. Onunla birlikte işten çıkartılan arkadaşlarından birini aradı. Tahmin ettiği gibi, yarım maaş önerisi kabul edilmemiş, dalga geçer gibi, bugüne kadarki hizmetleri için bir kez daha teşekkür edilmişti. Arkadaşı ana avrat sövdü birilerine. "Boş ver," dedi Ahmet, "bir kapı kapanır, öbürü açılır." Fal dili. Arkadaşı onu da kalayladı. "Lan'olum," demedi ona, "sen benim kim olduğumu biliyor musun?" Bunu kendine söyledi içinden. Telefonu kapattı, "Sahi kim?" diye ekledi yüksek sesle – dışından.

"Oh," dedi, ikinci kadehi doldururken. İşsizliğin ikinci kadehi.

II

Minibüstekiler söylenerek inmeye başladılar. "Yürüyüş mü ne varmış, buradan dönüyoruz," demişti şoför. Ahmet için sorun değildi yürümek. Bir yere yetişmeyecekti. Kahvaltılık bir şeyler alacaktı çarşıdan. Tek planı buydu. Eve dönüp kahvaltı yapacaktı sonra. Belki de vazgeçer, bir yerlerde atıştırırdı. Bu güneşli cumartesi sabahı için yapacak bir işi yoktu. Hoş, başka günler için de yoktu, ama cumartesileri başkadır. Birilerini arayabilir, hemen herkes işsiz bugün. Eşitlik günü. Birilerini aramayacağını biliyor –aramak istese, cumadan araması gerekirdi, herkes bir plan yapmıştır çoktan– bugün de yalnız geçecek. Yol kesilmemiş olsa minibüsün devam edeceği caddeden yürümek yerine ara sokağa saptı. Böylece kestirmeden inebilirdi çarşıya. Dershaneye giden öğrenciler vardı sağda solda. Gülüşüyor, şakalaşıyorlardı. Cumartesileri gidilen ders de ders değildi anlaşılan. Kahvehanelerle, birahanelerle dolu bir sokaktan geçerken, sabahın bu erken saatinde –bir cumartesi sabahı hem de– kimler var diye bakındı. Birahaneler, biri dışında, açılmamıştı, açık olanda da beyaz gömleğinin kollarını sıvamış

bir garson temizlik yapıyordu. Nedense en azından bir adamın, belki de ayılmak için soğuk bir birayı yudumluyor olacağını düşünmüştü. Kahvelerin müdavimleri için cuma cumartesi pek fark etmiyordu anlaşılan. Yerlerini çoktan almışlardı. Sokağın sonundaki pastaneden poğaça almayı düşündü. Sonra da kahvelerden birinde poğaça yiyip çay içerek gazete okuyacaktı. İşsiz insan n'apar? Kahveye gider. Kurallara uymalı.

Pastanenin önüne geldiğinde uzaktan gelen sesleri, bağırışları duyunca başını çevirdi. Yürüyüş vardı değil mi? İndiği sokağı dik kesen anacaddenin ucundan flamalarla, bayraklarla geliyorlardı. Pastaneye girmek yerine korteje doğru yürümeye başladı. İşsiz insan n'apar? Yolunun üstünde inşaat varsa, inşaata, yürüyüş varsa, yürüyüşe bakar. Yürüyüşün amacı neydi acaba? Atılan sloganları işitecek kadar yaklaşmıştı kalabalığa. Her yürüyüşte, her mitingde atılabilecek sloganlardı.

Ne kadar olmuştu bunları işitmeyeli... Fakültenin bahçesi geldi aklına. Sonradan hepten yasaklandığını duymuştu, ama o yıllarda fakülte bahçesinde zaman zaman solcu öğrenciler bir araya gelip slogan atarlardı; biri çıkar konuşur, ötekiler alkışlardı. O zamanlar da uzaktan bakardı böyle. Aralarında tanıdıkları, arkadaşları olurdu. Yanına gelip kendisinin de katılmasını isterlerdi. Pek izleyen olmazdı bu toplantıları. Olay çıkar korkusuyla öğrencilerin çoğu uzaklaşırdı. Ahmet uzaklaşmazdı, ama aralarına da karışmazdı. Belirli bir mesafeyi koruyarak seyrederdi. Şimdi yaptığı gibi. Adam olacak çocuk!

Bu gibi eylemleri kaçırmayan arkadaşları bazen kantinde ya da arka bahçede sohbet ederlerken, olup bitenlerle ilgili fikrini sorarlardı. Ahmet'in de solcu olduğunu düşünürlerdi. Okuduğu gazeteden mi çıkartırlardı bunu, arada sırada sinema kulübünde gösterilen solcu filmleri kaçırmamasın-

dan mı? Sıkıldığı derslerde kitap okuduğu için mi Ahmet'in kendileri gibi olduğunu sanırlardı? Belki de sohbet esnasında söylediği kimi sözlerdi. Uzaktan hayrandı aslında onlara. Kendilerini adadıkları bir mücadeleleri vardı. Onunsa tek derdi okulu bitirmekti o zamanlar. İdeallerine değil, idealleri için kendilerini feda edebilmelerine hayrandı. Korkardı aralarına karışmaktan, polise düşmekten. Bunu söyleyemez, onların ikna olmayacağı sebepler uydururdu. Bir keresinde bir arkadaşı o kadar ısrarla üzerine gelmişti ki neredeyse, "Sizinle beraber olur da karakola falan düşersem, bildiğim her şeyi anında söylerim," deme noktasına gelmişti kurtulmak için, zor tutmuştu çenesini. Doğruydu bu. Yapabilirdi. Neyse ki sessizliği de ötekine bir şeyler söylemişti; gerek kalmamıştı korkaklığını itiraf etmesine. Bir zaman sonra da hepten bıraktılar peşini. Ahmet'se sürdürdü hayranlığını. Tartışırkenki hallerini, sıkıştıklarında bile, inandıklarından vazgeçmemelerini takdir ederdi.

Ayla'nın falda söylediklerini anımsadı. Buna benzer bir şeyler de mi söylemişti? Neredeyse iki hafta geçmişti; ama Ayla aramamıştı. Bu saatten sonra kendisi arayamazdı. Ya anımsamazsa aradığında? Anımsamayacak olsa telefonunu vermezdi ki... Yine de arayamazdı. Nasıl tanıtacaktı ki kendini aradığında. "Hani falına baktığın o çok özel insanım ben" mi diyecekti?

Kalabalık tam önündeydi. Okul yıllarındaki kalabalıklardan farklı gibiydi bu topluluk. Rengârenkti üstleri başları, taşıdıkları flamalar. Neşelilerdi. Aralarında asık suratlı, grili lacivertli adamlar, kadınlar olsa da, büyük bölümü güler yüzlüydü. Aralarına karışmak istedi. Yasal bir yürüyüştü, yine de ortalık polis kaynıyordu. Aralarına karıştığında şüphelenebileceklerini düşündü kalabalıktakilerin. Kimdir necidir bu adam, diyebilir, sivil polis zannedebilirlerdi. Yine de caddeyi geçip yürüyüşün en dağınık görünen bölümünden yü-

rümeye başladı. Çevresindekiler de atılan sloganlara pek eşlik etmiyor, kendi aralarında konuşuyorlardı.

Rengârenk flamalarına, atılan sloganlara karışan kahkahalara karşın topluluk okul bahçesindeki öğrenciler kadar coşkulu görünmedi Ahmet'e. Nereden baksan on beş seneydi aradan geçen. O yıllarda uzaktan bakarken bile daha çok heyecan duyardı. Yine de ayrılmadı topluluktan. İşsiz kalınca politik oldum, diye düşünüp gülümsedi. Neydi? Hah, sınıf bilinci...

Önlerde yürüyen kızlardan biri tanıdık mıydı ne? Arkadan görüyordu, bir an yüzünü döndüğünde aşina gelmişti. Tabii ya, Buket'ti. Buket miydi? Kantinde, bahçede arada sırada sohbet ederlerdi. Ahmet'e dergi falan verirdi. Aynı sınıftalardı. Ne zaman, nasıl tanıştıklarını anımsamıyordu. Bir iki kez birlikte iskeleye kadar yürümüşlerdi galiba. Kitaplardan konuşmuşlardı. Şiir sevdiğini söylemişti. Ahmet iyi kötü bir şeyler okurdu o yıllarda, ama şiirle arası pek hoş değildi. Buket ona şiir kitapları falan da getirmiş miydi? Galiba öyle bir şeyler de olmuştu. Kızın kendisiyle ilgilendiğini sanmıştı bir ara. Bir kızın, hele ki solcu, eylemci bir kızın kendisiyle ilgileneceğini aklı kesmiyordu. Kafalamaya çalışıyor beni, diye düşünmüştü. Yine de bir ara kafası iyiden iyiye karışmıştı. Evet ya, bir keresinde birlikte uzun bir yürüyüş yapmışlardı. Sis vardı, vapurlar çalışmıyordu. İskelede karşılaşmışlardı. Karşı yakaya giden otobüslerin kalktığı yere kadar iki saat yürümüşlerdi. Ailelerinden, lise yıllarından, çocukluk zamanlarından konuşmuşlardı. Ne öğrenci derneği, ne okuldaki solcular ne de dersler, sınavlar, hocalar... Sonra ne olmuştu? Daha sıcak selamlaşmışlardı karşılaştıklarında, kantinde birlikte çay içmiş, derslerden falan konuşmuşlardı. Daha sonra? Sınavlar mı başlamıştı? Buket'in bir sevgilisi olduğunu mu öğrenmişti? Bu olabilirdi en temel neden. Belli belirsiz bir şeyler canlanır gibi oldu hafızasında. Buket'in gözal-

tına alındığını öğrenmişti. İçeride çok kalmamış, kısa sürede okula dönmüştü. Ahmet ondan uzak durmayı seçmişti. Sonra da okul bitmiş, zil çalmış, herkes kendi yoluna koyulmuştu. Hızlanıp aynı hizaya gelmeye çalıştı. Buket'se hoş bir sürpriz olacaktı. Aaaa, sen ne arıyorsun burada? Ya sen? Öğrenciyken bulamadığını şimdi mi bulacaksın?

Evet, oydu, pek değişmemişti. Göz göze geldiler, ama Buket onu tanımadı.

"Buket," dedi, bakışlarına soru işareti ekleyerek. Gülümsedi karşısındaki.

"Buket değil, Aynur." Ahmet özür dilemeye hazırlanırken ekledi: "Buket'in kız kardeşiyim, hep karıştırırlar bizi. O kadar da benzemeyiz oysa."

"Bence çok benziyorsunuz. İnanın o sandım sizi." Sustu. Bir açıklama yapması gerektiğini düşünüp ekledi: "Üniversiteden arkadaşıyım Buket'in."

Birlikte yürüdüler. Buket'i sordu. Antalya'ya yerleşmiş, evlenmiş, iki kızı varmış.

"Okul zamanı çok hızlıydı ablam. Sonraları bıraktı bu işleri. Evlilik, çocuklar..."

"Ben o zamanlar Buket kadar içinde değildim," dedi Ahmet, bunun katıldığı ilk eylem olduğunu söyleyecekti, vazgeçti. Aynur da yürüyüşe bir başına katılmışa benziyordu. Buket hakkında konuşacak fazla bir şey kalmayınca sustular. Miting başlamıştı bu arada. Konuşmacıların ne dediği bulundukları yerden pek anlaşılmıyordu, ama en azından mitingin savaşa karşı yapıldığını anlamıştı. Konuşmacının sesini artırıp vurgularını sertleştirdiği anlarda topluluktan birileri cılız sloganlar atıyordu. Aynur sessizce dinliyor, eşlik etmiyordu sloganlara. Birkaç dakika sonra:

"Ayrılacağım," dedi, "bu kadar yeter benim için."

"Ben de," dedi gayri ihtiyari.

Kalabalığın arasından geçip alanın dışına çıktılar.

"Siz de çok ilgili değilsiniz," dedi Aynur.

"Pek sayılmam. Hatta hiç. Haberim yoktu. Rastlayınca katıldım."

"Benim haberim vardı. Gazetede okumuştum. Değişiklik olur diye katıldım."

"Oldu mu bari?"

"Eh... Ablamın bir arkadaşıyla tanıştım."

Gülümsediler karşılıklı. Aynur, Ahmet'in de mitingle pek ilgisi olmadığını öğrenince rahatlamış gibiydi.

"Saçma aslında bu işler. Bana öyle geliyor şimdi. Ne oldu yani, bağırdık, çağırdık. Çocuktum ablam üniversitede okurken. Onun dinlediği müziklerle, babamlarla yaptığı tartışmalarla büyüdüm. 'Bir gün ben de ablam gibi olacağım,' derdim."

Ahmet olumlarcasına başını sallayıp gülümsedi.

"Ama savaşa karşı birileri olduğunu bilmek de güzel. Bilmiyorum yani... Hem saçma hem değil. Ama bu kadar az değildir savaşa karşı olanlar. Annem de karşı, babam da... Ama bilseler burada olduğumu çok kızarlar. O zamanlar ablama kızdıkları kadar kızmazlar ama. Ne çok tartışırdı babamla ablam. Hiç sözünü sakınmazdı ablam. Evle ilgili bir şey oldu mu, ses etmezdi, ama siyasetle ilgili bir şey oldu mu, annebaba dinlemezdi. Bir keresinde babam dövmüştü onu, gözaltına alındığını öğrendiğinde. 'Polisler dövmedi içeride, babamdan dayak yedim,' diye çok içlenmişti."

Patır patır, daldan dala atlayarak konuşuyordu kız. Ahmet'in araya girip bir şeyler demesini bekliyor, konuşmayıp gülümseyerek dinlediğini görünce başka bir konuya geçip devam ediyordu. Bir ara susuverdi, utanmış gibiydi çok konuştuğu için. Ahmet kızın mahcubiyetini sezip bir şeyler söylemek istedi, ama Buket'in gözaltına alındığını anımsadığını, o günden sonra ondan uzak durduğunu söyleyemeyeceği için başka bir konuya atlayıp ne iş yaptığını sordu.

"İşsizim."

Gülümsedi Ahmet. "Ben de," derken, Ayla'nın "bir ordu olduğumuz söyleniyor" sözü geldi aklına.

"İki sene önce mezun oldum. İş bulamadım. Arayamadım da."

Aynur'dan ayrıldıktan sonra sokaklarda başıboş dolandı bir süre. İki saate yakın bir kafede oturmuşlardı. Ahmet'in pek gitmediği tarzda, okul yıllarını anımsatan bir yerdi. Rahatsız iskemleler, duvarlarda rengi solmuş, bir ucu kalkmış afişler, kendilerini olduklarından yaşlı, huysuz, sert göstermeye çalışan gençler... Hesabı öderken çayın, kahvenin fiyatı gözüne çok ucuz görünmüş, işsiz adam böyle yerlere gitmeli, diye düşünmüştü. Dünyanın parasıydı gitmeye alıştığı yerlerde yemek içmek. Öğrenci işi takılmalıydı belki de. Ne kadar az parayla geçinirdi öğrenciyken. O tarzı sürdürebilirse düşündüğünden daha uzun süre yetebilirdi parası. Doğru bir mantık değildi bu; ne yapıp edip bir iş bulmalıydı çok gecikmeden. Erteleyip durduğu muhasebeyi bu kez de iki saat süresince Aynur'u dinleyerek geciktirmişti. Daldan dala konarak konuşanlardandı kız. Güldüğünde yüzünde çiçekler açanlardan. Bir de sigara içmeseydi bu kadar çok. Güldü aklından geçene, sanki sevgilisi olacaktı... Her şey yirmi yıl öncesine dönüyordu sanki. Parasızlık; gördüğü, yüzüne gülümseyen her kadına acaba sevgilim olur mu diyerek bakmak... Yirmili yaşlarda –o zaman da utanırdı bunlardan ya– doğaldı, kırkına yaklaşırken kendi kendinin karikatürü olmaktı. En çok da bundan korkardı. Rock barlara falan sıkça gittiği yıllarda –on yıl öncesi bu da– şimdiki yaşında olan adamlardan rahatsız olurdu. Önden açılmış saçlarını uzatıp arkadan bağlamış, saçı sakalı ağarmış, genç kızlarla konuşurken hava basmaya çalışan, içkiye dayanıksız, anında saçmalamaya başlayan bu adamlara hem acır hem kızar-

dı. Belki de ileride böyle biri olmaktan korkardı. Böyle olmasını gerektiren bir şey de yoktu oysa. İşi gücü vardı, sevgilisi, sevgilileri hatta, kimseye hesap vermediği bir hayatı... Geleceğini mi sezerdi bu adamlarda? Tanıştıkları günden sonra iki de bir aklına gelen "falcı" Ayla böyle bir yeteneğinden söz etmemişti, ama fal bakarken çizdiği portreye uygundu böyle bir yetenek. O yıllarda işsiz kalsaydı –bir önceki krizde– bu kadar rahat olur muydu? Gençti, iş bulması daha kolaydı, ama alabildiğine paniklerdi büyük bir olasılıkla. Şimdi rahat mıydı ki?

İşsizliğinin ikinci gününde aldığı kararlar geldi aklına. İşsiz günlerin nasıl geçeceğini düşünmenin zamanıdır, demişti. İş bakmayı ertelemeye kararlıydı, ama bu konu elzemdi. Tıraş olurken düşünmüştü bunları. Aklına ortaokul yıllarında komşuları olan adam gelmişti. Adını anımsamıyordu, ama yüzü çok netti hafızasında. "Alkolikmiş," derdi annesi o adamdan söz edildiğinde, fısıldayarak, sanki adam duyarmış, duysa da umursarmış gibi. Kibar, saygılı bir adamdı. Günlerce saçı sakalı karışık dolaşırdı; dolaşıp da yaptığı içki almaya gitmekti aşağı sokaktaki tekele. Apartman önünde karşılaşırlardı; "N'aber delikanlı, okul nasıl?" derdi her seferinde. Arada sırada sinekkaydı tıraş olurdu adam; o gün alkol değil, limon kolonyası kokardı. Onu böyle saçlarını taramış, annesinin deyimiyle "adama benzemiş" halde görünce üzülürdü. Ertesi gün eski haline döneceğini bilirdi, sezerdi, bir günlük "adama benzeyişi" acıklı gelirdi. O sabah düzenli tıraş olmaya karar vermişti, o adama benzemek istemiyordu. Başkasına acımak bir şey değildi, ama kendine acımaya başlarsa buna dayanamayabilirdi. Adamın kızarana dek kazınmış yüzü, bir günlük, belki de birkaç saatlik umudun üstünü örttüğü derindeki umutsuzluğun işaretiydi. Belki de adamın hiç umurunda değildi o zamanlar, umut da, umutsuzluk da... Ama Ahmet'e dokunurdu, hatırladıkça hâlâ dokunuyor.

Kafasına not etmişti yapılacaklarla yapılmayacakları. İki üç güne bir tıraş olacaktı, öğünleri, en azından akşam yemeklerini peynir ekmekle geçiştirmeyecek, içki içmeyi abartmayacaktı, haftada bir iki akşam, o da mümkünse hafta sonları, hafta içi hafta sonu ayrımını koruyacaktı –o sabah kahvaltılık almak için çarşıya inmesi bundandı, çalışırken de cumartesi sabahlarının işiydi alışveriş–, gece kuşu olmayacak, normal saatte yatıp eskisi gibi sabahın köründe olmasa da, güneş iyice yükselmeden kalkacaktı, nicedir ertelediği ufak tefek tamirat işlerini yapacak, yaptıracaktı, erteleyip durduğu kitapları okuyacak, karı kız bulurum umuduyla barlara takılmayacaktı –en büyük para tuzağı buydu–, öğrenci mekânlarına takılıp takılmamak gibi bir kararı yoktu, Aynur'la geçirdiği iki saat kurallara uygundu sonuç olarak... İyi kötü uymuştu kurallara, henüz başındaydı işsizliğin, ama nasıl başlarsa öyle gideceğinden emindi. Banyodaki damlayan musluğu onarmış, iki güne bir sıcak bir şeyler pişirmeyi, bayat ekmekleri ufalayıp çarşıdaki güvercinlere atmayı ihmal etmemişti. Bu sonuncusunu yapmayı hep ister, ne zaman küflenmiş ekmekleri çöpe atmak zorunda kalsa –hemen her hafta olurdu bu üstelik– kendine kızardı. İşsizliğin daha insanca bir hayat olduğunu düşündü. Çalışma saatleri azalmalı, insanlar kendilerine, çevrelerine zaman ayırabilmeliler. Keşke katıldığı yürüyüş bu konuda olsaydı, belki daha coşkulu olurdu. Savaşa karşı olmak mı daha mühimdi, çalışma saatlerinin azalması mı? Zaman zaman aklına gelen böyle sorularla Özlem'i sinir ederdi. Oysa kendinde iyi kötü beğendiği özelliklerden biriydi bu; kafasının çalıştığını düşünürdü bu gibi sorulara kafayı taktığında. Yanıtlarını başkalarının bildiğini, okuyarak bunları öğrenebileceğini bilse de, artıları eksileri yan yana getirip düşünmek, kendi başına yanıt bulmaya çalışmak, bulduğu yanıtı başkasına anlatmak, karşısındaki ikna olana dek bulduğu yanıtın doğruluğunu kanıtlayacak ye-

ni şeyler aramak... hoşuna giderdi. Özlem ezbere yanıtlar verirdi çoğu zaman – sorunun saçmalığını anlatmaya kalkmamışsa. Belki sonunda Özlem' in dediğine varırdı –aklına takılan soru saçma gelmeye başlardı kendisine de– yine de kafa yormak hoşuna giderdi. Bu soruya ne yanıt verirdi ki Özlem?

"İkisi de mümkün değil biliyorsun. Savaşlar da olacak, iş saatleri de değişmeyecek."

"Bu sorumun yanıtı değil ki. Mümkün olsa ikisi de, diyorum, hangisi daha önemli?"

"Savaşlar tabii ki... İnsanlar ölüyor savaşta."

"İş saatleri böyleyken, yaşamak mı bu?"

"Nesi varmış?"

"Nesi yokmuş," diyemezdi, demezdi. Özlem'le bunları konuşup tartışmanın tadı yoktu. Bunları saatlerce konuşacak birileri olsaydı çevresinde daha mutlu bir hayatı olur muydu – mesai saatlerinin dışındaki saatlerde! Biri olsa, çıkıp karşısına, "Oğlum," dese, "şimdi işsizsin, sana bu daha mühim görünecek elbette; savaşa giden asker için durum farklıdır." Uzun uzun tartışsalar... Aynur'la böyle şeyleri konuşabilir miydi? En az Ahmet'inki kadar dağınık bir zihni vardı, ama akıllı bir kıza benziyordu. Neden olmasın? Güzeldi de... Bu, böyle şeyleri tartışabilmekten önemliydi.

Aynur'la yeniden görüşecekler miydi? Telefonunu vermiş, "İnsan kaynakları uzmanı olan arkadaşlarım var, yardımcı olmaya çalışırım," demişti. Sen önce kendine yardımcı ol. Tamam da, onunla eğitimimiz, iş tecrübemiz farklı, belki bana göre iş çıkmaz da, ona uygun bir iş çıkar. Umutsuzca söylendiğinin farkındaydı, ihtimal vermiyordu aramasına. Hoş kızdı, arada sırada görüşseler fena mı olurdu? Sadece görüşseler mi?

Ayla'yı anımsadı. O da aramamıştı işte. Kendi aramalıydı birini görmek istiyorsa; aranmayı beklemek hem saçma, hem kibirliydi, ama eli varmıyordu telefona. Fal bakarken

söylediği bütün uçuk kaçık şeylere karşın, böyle delidolu sorulara Ayla'nın da Özlem'inkiler gibi aklı başında yanıtlar vereceğini, çoğu kez soruları ciddiye almayıp geçiştireceğini düşündü. Neydi böyle düşünmesinin nedeni? Özlem'le aynı yaşlarda, onun gibi iş hayatı nedir bilen, benzer yerlerde, benzer hayatlar yaşamış, yaşayan biriydi... Belki de önyargıydı bunlar – aynı yaş, aynı ortam. Onlarla aynı yaştaydı, aynı yerlerde geçiyordu hayatı, ama Özlem'le aynı kümeye mi aitti? Değil miydi? Hem öyleydi, hem değildi. Ayla? Ayla'ya yakıştırdıklarının önyargı olabileceğine aklı yattı. Önyargı olabileceği gibi sezgi olamaz mıydı peki? İki saatlik sohbette neyin sezgisi? Ne çok soru!

Bunlara yanıt ararken zihni başka bir soruya kaydı. Ayla'nın yanında mı daha rahat hissetmişti kendini, Aynur'un mu? Ayla kendi gibiydi –eş dost çevresinde, meclistekilerin tanımadığı birinden söz edilirken, "Bizim gibi biri işte," kalıbının ne sık yinelendiğini anımsadı; rahatlatıcı bir şifreydi bu–, ama Aynur'un yanında Ayla'nın yanında olduğundan daha rahattı sanki. Ayla'nın söyledikleri miydi bunun nedeni? Hali, tavrı, her şeyi bilir, sezer gibi duran havası mı yoksa? Aynur'dan yaşça büyük, statü olarak daha yukarıda olması olamaz mıydı rahatlığının nedeni? İki işsizin bile arasında statü farkı oluyordu demek. Neden olmasın! Daha da tuhafı, Ayla onu övüp durmuştu fal boyunca, ama o inceden inceye kendini Ayla'ya beğendirmeye çalışmıştı; beni beğendi mi diye merak etmişti en azından. Aynur'un yanındayken bunu hiç düşünmemişti. Peki, o beğenmiş miydi?

"Bu kız beni beğendi mi, beğenir mi?" Bu sorunun çok eskilerde kaldığını sanırdı. Bu şehre ilk geldiği senelerde kızlarla bütün ilişkisi neredeyse bu sorudan ibaretti. Yanıtını bile arayamaz, uzaktan bakar, beğenir, çok çok birkaç gün hayal kurardı. Geleceğe bırakırdı bu sorunun yanıtını. Bu sorunun ömür boyu peşinden gelmesinden korkardı bir

yandan da – bir zaman sonra peşini bırakmış, ama işsiz kalır kalmaz yeniden yapışmıştı işte yakasına.

O zamanlar, her duruma ya da her sıkıntıya ilişkin –kimi zaman kukumav gibi tek başına saatlerce düşünerek, kimi zaman arkadaşlarla çalçene konuşup tartışarak– tezler geliştirilen, çözümler aranan yaşlardaydı. Bir şeyler yapmaya kalktığında –özellikle kızlar söz konusu olduğunda– toslayıp durduğu güvensizlik duygusunun nedenlerine bir hayli kafa patlattıktan sonra şu sonuca varmıştı: İki nedeni vardı bunun. Parası yoktu; ondan ötesi, taşralıydı. Bir gün bir işi, bol parası olduğunda sabahlara kadar ders çalışmasının bir ödülü de bu güvensizliği aşmak olacaktı. Taşralılık? Bu da deneyimle aşılacak bir şeydi. Bir zaman sonra, büyük şehirde yaşadıkça, yaşamayı öğrendikçe daha az taşralı olacaktı. Herkes taşralıydı burada – bunu gizleyenlerle gizlemeyenler olarak ayrılıyorlardı.

Bu tezin çürük yanları olduğunun farkındaydı. Daha az parası olan, görünümü, şusu busu daha taşralı bir dolu arkadaşının sevgilileri vardı. Buna da bir yanıtı vardı. Arada bir yerde duruyordu; o arkadaşları gibi, o arkadaşları kadar taşralı olsa, düşeceği kimi durumları yarasız beresiz atlatabilirdi. Reddedilmek, terk edilmek... Bu ihtimaller o durumda tüylerinin dökülmesine neden olmazdı, yarı asil tüylerinin. Tuhaf olduğunu biliyordu bilmesine, bilmiyorsa seziyordu – asalet sandığı şeyin asaletle ilgisi olmadığını, bulduğu yanıtların yanıtımsı olmaktan öte anlamları olmayacağını. Ama daha derindekini –her neyse işte onu– aşmanın, değiştirmenin imkânsız olduğunun farkındaydı. Şunu da biliyordu ama: Fazla kurcalaması gerekmiyordu, hatta kurcalamamalıydı, bulduğu yanıtımsılarla aşacaktı öyle ya da böyle. Bu böyle gitmeyecekti, ama önce okul bitsin, bir işe girsin... O zaman yanıtımsılar yanıta dönüşecekti – kendiliğinden.

Tabii, o zamanlar bir gün işsiz vaziyette dımdızlak ortada kalacağı aklına gelmiyordu. Olmuştu işte, işsizler or-

dusunun bir neferiydi – eski sorularla baş başa. O yıllarda kendisini beklediğinden emin olduğu güzel günler en büyük avuntusuydu. Yalnız başına şehirde dolaşmaya çıktığında hayaller kurar, parası olduğunda nerede neler yapacağını düşünürdü. Gazetelerin en sevdiği köşeleri *life-style* yazılarıydı. Tadını bilmediği yemeklerin nasıl yapıldığını, nerede yendiğini; üzerinde nasıl duracağını bilmediği kumaşların nasıl dokunduğunu, hangi durumlarda giyileceğini, bunlara benzer şeyleri öğrenmekten ayrı bir zevk alırdı. Bunları öğrendikçe –neredeyse hiçbirini hayata geçirmese de– değiştiğini, eski Ahmet olmadığını hissederdi. Çok faydasını görmüştü sonraki yıllarda bunların.

Tuhaf bir simetri vardı, belki de asimetri. Şimdi de geçmişte kalmış güzel günler en büyük avuntusuydu. Bir zamanlar yaşanmışsa yeniden yaşanabilirdi. Kaybettiği, çok şey değildi –az da değildi ya– işiydi eninde sonunda. İlanihaye sürmezdi bu kriz. Hatırlamanın verdiği haz hayal kurmanınkinden daha rahatlatıcıydı, sere serpe uzanıyordu anıların kumsalına. Hatırladıklarının böyle giderse birer birer kaybolma olasılığı aklına geldiğinde, kulağının çevresinde dönüp duran sineği kovar gibi eliyle itmeye çabalıyordu. Kimi zaman gidiyordu sinek, kiminde kalıyordu. Gitmese de sükûnetini koruması gerektiğini biliyordu.

Bir işe girdikten kısa süre sonra özlediği tarza yakın bir hayat sürmeye başladığında bunun acele etmemenin ödülü olduğunu düşünmüştü. Kendini takdir ederdi, işlerin –her anlamda– tıkırında gittiğini anımsayınca. Tedirgin, mutsuz, sıkıntılı günleri de olmuştu öğrenciyken, karanlık gecelerde uykusuz kalmış, ağlamaklı uyandığı, hiçbir şey yapmak istemediği günler geçirmişti. Yine de yapması gerekenleri yapmayı bırakmamıştı. Umutsuzluk ucundan yakmışsa da, hiçbir zaman içini kavurmamıştı. Belki de, derdi bu gibi konulara kafa yorduğunda, ortalama olmanın zaferiydi bu. Or-

talama biriydi, her anlamda. Aşağısıyla yukarının arasında dengede durması gerekmişti hep – dengeyi koruması belki de. Bu denge dünyanın dönmesini sağlayan dengeydi. Herkes aşağılar, hor görür, beğenmezdi –aşağıdakiler ya da yukarıdakiler kadar kendi gibi dengede olanlar da–, ama bu dünya kendi gibi ortalama insanların yüzü suyu hürmetine dönüyordu. Bunu bilebilen azdı, bunu sezip de buna göre davranan daha az. Bunlardan biri olduğunu bilir, takdir ederdi kendini.

Okul zamanları kantinde ya da yurtta arkadaşlarıyla sohbet ederken söz döner dolaşır bu gibi mevzulara gelirdi. Çocukların bazısı düzenin çarklarında dişli olmak istemediklerini söylerdi –pek modaydı o zamanlar bu söz–; ötekiler hemen itiraz ederdi buna, başka türlüsü imkânsızdı onlar için. Ara yollardan, geçişlerden, ahlaklı bir dişli olmaktan ya da çarkı bozacak dişli olabilme imkânlarından söz edenler de çıkardı. Ahmet hepsini reddeder, bu gibi tartışmaları sürdürmenin de çarkın hareketini sağlayan kuvvetlerden biri olduğunu savunurdu. Çarka çomak sokmaya çalışmanın bile... Bunu ifade ettiğinde, umutlu olanlar Ahmet'in çarka karşı durulmayacağını söyleyenlerle aynı şeyi savunduğunu, bunun umutsuzluk olduğunu söyleyip kızarlardı. Bunun umutsuzluk olmadığını, ötekilerle aynı şeyi söylemediğini anlatamazdı. Ötekiler anlamadığı için değil; sezdiklerini ifade edecek kelimeleri, vardığı sonuca ulaşacak ara yolları bulup çıkaramazdı. Aslolan ayakta kalabilmekti, bunun yolu da dengeden geçiyordu. Dünyanın pata kalmışlığını korumak, kutsamak gerekiyordu. Ortalama olanlar ne yapıp etseler de bunu yapıyorlar, buna hizmet ediyorlardı sonuçta. Ortalama olmanın gereğiydi bu; varoluş amacı gibi bir şeydi. Bunun böyle olduğunu bilenler kazanırdı, bilmeyenler debelenirdi. Ahmet bunu biliyordu. Bildiğini biliyordu – anlatamasa da. Böyle baş ediyordu dünyayla.

Sonraları aklına geldiği ender zamanlarda bu tez çok parlak ya da ışıltılı gelmemişti, ama o zamanlar kendisini ötekilerden daha zeki görmesine neden olurdu. İş güç sahibi olduktan sonra iş arkadaşlarıyla bu çark meselesini tartışması gerekmediği için bu tezleri geliştirme imkânı bulamamıştı. Anlaşılan her tartışmanın bir yaşı vardı – fakültedeyken çark meselesinin yanında küçük ayrıntı sayılacak konuları tartışmanın revaçta olacağı yaşlardaydı artık. Zamanında bilediği zekâsını bu tartışmalarda kullanıyordu. Bilenmiş ortalama bir zekâ körelmiş dehayı yenerdi. Ayla'nın gördüğü de bu bilenmişlik olmalıydı. Çok da konuşmamıştı doğrusu, nasıl anlamıştı sahiden? Ayla'yı anımsayınca Aynur geldi aklına yeniden – günün sürprizi. Düşündükçe daha güzel, daha çekici gelmeye başlamıştı Aynur. İnsan gençleşirdi böylesinin yanında. İhtiyacı var mıydı gençleşmeye? Eh, vardı biraz, ne kalmıştı kırka şurada? Arayacak mıydı acaba? Kızın kendisiyle ilgilendiğini sezmişti –nadiren yanılırdı bu gibi durumlarda– ama arayabilirdi. Ayla'yı düşündü yeniden. Peki, o arayacak mıydı?

Belki soracak bir dolu yeni soru bulurdu kendine –"Olmaz, olamaz ya, aynı anda ikisi de arayıp görüşelim, dese, hangisiyle görüşürdüm?" gibisinden–, ne var ki her zaman alışveriş yaptığı şarküterinin önündeydi. Başka bir soru düştü aklına: Daha ucuz bir yerden mi alsaydı bundan sonra kahvaltılıkları?

Aynı şarküteriden ama daha ucuz olduğunu düşündüğü peynirden almıştı eve dönmeden, her zaman aldığından daha az miktarda. Bunun saçma olduğunun farkındaydı; eskiden sadece hafta sonları kahvaltı yaparken, işsiz kaldıktan sonra güne sağlam bir kahvaltıyla başlar olmuştu, böylece öğle yemeği masrafını kaldırmış oluyordu. "Aman," dedi, "tek saçmalık bu olsun hayatımda." İktisat okumuştu, ama iktisatlı yaşamamıştı hiç. Öğrenecekti zamanla. Babası-

nın bir arkadaşını anımsadı. Emin Amca'nın küçük bir defteri vardı, yaptığı alışverişleri, miktarı, tarihi kaydederdi. Babası dalga geçerdi Emin Amca'yla, ama takdir de ederdi sanki. Evdekilerin savurganlıklarından dert yandığında hep onu örnek verirdi. Adamın neyin hesabını tuttuğunu merak etti. Bir kilo peynir eve kaç gün yetiyor? Mühim bir soruydu bu, ama kimse durmazdı üzerinde. Bir anlamı var mıydı üzerinde durmanın, o da ayrı bir soruydu. Böyle bir şey sorarlar mıydı iş görüşmelerinde acaba? Daha önceki iş görüşmelerini anımsamaya çalıştı. Pek bir şey kalmamıştı aklında.

Parlak zamanlardı, diye geçirdi içinden. İş bulmak zor değildi. Sanki toruna torbaya karışmış, babasıyla Emin Amca'nın yaşına gelmiş, gençlere anlatıyordu. İşsiz adam n'apar? Kendi kendine konuşur böyle. Kolayca iş bulurduk o zamanlar. Bizi bekliyordu şirketler. Onlar için vereceğimiz çok şey vardı. Allah var, onlar da bize çok şey verdiler. Bizden neler aldıklarını bilemedik, ama verdikleriyle geçirdik ömrümüzü. Derin bir nefes alıp seslice bıraktı. İşsiz adam n'apar? Sıkılır – en çabuk da kendisinden, gevezeliklerinden.

Dışarı mı çıksaydı? Kaç gündür her gece evdeydi. Hak etmemiş miydi dışarı çıkmayı? Yalnız başına bir yerlere gitmeyi de sevmez ki. Bir yere gitmesi gerekmiyordu, şöyle bir dolaşsa sokaklarda. Bu soğukta? Üşendi. Cumartesi ya, herkes dışarıdadır şimdi. Eğlenmek zorundalar; eğlenmezlerse ceza yerler maazallah. Başka bir gün çıkmayı düşündü, belki birilerini de ararda önceden. Özlem'le çıkmaya başladıktan sonra her yere birlikte gitmişlerdi neredeyse. İki kişilik bir dünyaları olmuştu. Epeydir arayıp sormadığı arkadaşlarını arasaydı. Onları aramayı yapılacak işler listesine almayı unuttuğunu fark etti. Hayatına yeni biri girecekse, gene birileri sayesinde girecekti. Evet evet, aramalıydı birilerini. Varlığını anımsatmalıydı. Onu da çağırmalılardı bir yerlere giderken. Belki bir kadın, belki de bir iş imkânı çıkardı. Evde oturarak olmayacağı kesindi

bunların. Gerçi, şu son günlerde art arda iki kadınla tanışmıştı, hiç ummadığı şekilde, kendiliğinden. Demek ki oluyordu.

Bu iki sürpriz tanışma aklına gelince arkasına yaslanıp başını sallayarak gülümsedi. Bakalım, hangisi arayacaktı? Aynur'un araması daha muhtemeldi. Ayla'yla karşılaştığında hazırlıksızdı, hazırlıksız yakalanmış, araması için bir neden yaratamamıştı. Üstelik Aynur'un bir erkek arkadaşı da yok gibiydi, olsaydı yalnız gelmezdi yürüyüşe. Ama Ayla'nın vardır mutlaka. Hayli çekici bir kadındı, o gün en gösterişsiz hallerinden birinde olduğu halde yaydığı kadınsı hava etkileyiciydi. Gerçi hiç belli olmaz ya bu işler. Erkekler çekinirler böyle kadınlardan, yetmeyeceklerini düşünürler. Hepi topu bir saat konuştuğu kadın hakkında ne çok şey kuruyordu. Yok öyledir, yok böyledir. Duyan da kadınların iç dünyasına vâkıf yazarlardan biri zannedecek. Ayla'yla bir yerlere gitmek de masraflı olur. O da işsiz, ama hayat tarzını değiştirmemiş gibi. Burada da mı iktisat Ahmet? Çok taktın bu para meselesine, o kadar da kötü durumda değilsin. Hem dur bakalım, yarından sonra pazartesi. Pazar günü iş ilanlarına bakmaya başlayacaksın. Bir de bakmışsın, tam sana göre bir iş. Biliyorum, bu krizin öyle böyle bir kriz olmayacağını düşünüyorsun. Aylar önce hazırladığın raporlarda böyle olacağını öngören sendin. İşsiz kalacağını düşünmemiştin, o ayrı. Özlem'e söylemiştin de karamsar bulmuştu seni.

Sahi, Özlem vardı bir de, değil mi? Özlemediğine şaştığı Özlem. Araması gerekiyordu onu. Tamam, ayrılma –ara verme– önerisi ondan gelmişti, ama belki de kötüydü kız, Ahmet'in aramasını bekliyor, aranmadıkça daha da kötü oluyordu. Ayrıldıkları için Özlem'in kötü olacağını düşünmek kibir gibi görünüyor, buna inanıyor, buna sığınıp aramamasına geçerli bir neden bulduğunu sanıyordu. Ama sanıydı işte, eninde sonunda. Özlem birilerinden duymuş olabilirdi işten çıkartıldığını. Duysa arardı. Belki de Ahmet aramadık-

ça aramama kararı almıştı o da. Birkaç kez eli telefona gitmiş, ama arayamamıştı. Şu yeni tanıdığı, salakça beklentilere kapıldığı Ayla mıydı yoksa Özlem'i aramama nedeni? Ya da birkaç saat önce tanıştığı Aynur mu olacaktı bundan sonra? Sohbet ederlerken başta fark etmemişti, ama çok güzel bir kızdı doğrusu! Sahiden de salakçaydı, bir iki saat görüştüğü kadınların –sözümona– varlıklarının Özlem'in yarattığı boşluğu doldurmuş olması. Belki de boşluk moşluk kalmamıştı Özlem'den sonra. Ayıp ettiğini düşünüyor, ama özleyemiyordu Özlem'i. Bir kadınla konuşmak, görüşmek, sevişmek isteği içine doluverdiğinde –ansızın nasıl da gelir bu his, onca sıkıntıyı alaşağı edip yerleşir insanın bedenine, zihnine– hayalini kurduğu Özlem olmamıştı genelde. Bu his geçtiğinde, uzaklaştığında –ya da ergenlikte öğrendiği yöntemle uzaklaştırdığında– canı sıkılıyordu. Kırkına gelmiş adamın on beş yaş alışkanlığından medet ummasının sıkıntısı değildi duyduğu. Özlem'i arzulamamış olmasının açgözlülük olduğunu düşünüyordu, buydu inceden canını sıkan. Kim bilir kaç kez sevişmişti onunla, ötekilere duyduğu arzu başka bir şeydi. Neydi? Merak? Sadece merak olamaz, diyordu, başka bir şey olmalı. Yeninin, bilinmeyenin gizemi? Bu da değil, düpedüz açgözlülük. Telaş bir de... Kırka yaklaşmanın telaşı. Hiçbir yanıt, yanıt değildi. Hiçbiri kesmiyordu. Tek bilebildiği bedeninin ona sormadan yaptığı çağrıydı. Salt bedeninin mi? Bu da yanıtsız başka bir soruydu.

Özlem'den önceki yıllar geldi aklına; bedenin çağrısını ikiletmediği zamanlar. İş sahibi olmanın, para kazanmanın hemen her gece dışarı çıkıp eğlenmek, sağa sola takılmak, bu gecelerin bazısında eve o gece tanıştığı bir kadınla dönmek dışında anlamı olmayan yıllar. Yeniyetmeliğinden itibaren yıllar boyunca imrenip durduklarına erişmenin hazzı; yılların gerginliğinin sadece bedeninden değil, zihninden de boşalıp aktığı ılıman bir mevsim; hani neredeyse sürekli bir

sarhoşluk, çakırkeyiflik hali; ritmik, insana yaşadığını duyuran şarkılarla salınmak, salındıkça hafiflemek, bilmediği bir şeylerden kurtulmak – gamsız, uğultusuz zamanlar. Girdiği ortamlarda hemen hissedilen pırıltısı, üzerine dikilen bakışlar. Sanki yıllarca sakladığı bir şeyi salıvermişti dışarı.

Şimdi düşünüyor da, tedbiri gene de elden bırakmamış o zamanlar – ortalama olanların klasik tedbir düşkünlüğü değil bu, başka bir şey, bir tedbir olarak ortalama olmaktan vazgeçmemek. Sağa sola para saçmamak, tasarruf etmek falan değil; kendini salarken, coşarken, akarken denetimi bütünüyle elden bırakmamak. Kendini hemen açık etmediğinde daha albenili göründüğünü sezmişti; arkadaşlarının çoğu kendilerini göstermek için yarışırken birkaç adım geride durup doğru zamanda doğru sözleri söyleyip ötekilerin çabalarını boşa çıkarırdı. Bunca sene okudukları, kafasında tartıp durdukları boşuna mıydı?

Aradan geçen yılların ardından o zamanların Ahmet'ine yakıştırdıklarının yalan yanlış, hatta efsane –eninde sonunda, adı üstünde yakıştırma– olma olasılığını yabana atmıyor, ama o yılları anımsadığında hâlâ hafif bir gülümseme yayılıyor yüzüne. Canını sıkan şeylerle baş etmesine azıcık yardımcı oluyor anımsamak. "Bendim," diyor omzunu dikleştirip, "ışıklar saçan o genç adam bendim."

Ama anında bir soru takılıyor aklına: "Güneş misin, ay mısın? Başka ışıklar mı yansıyordu senden, yoksa sen miydin ışığın kaynağı?" Ne fark eder ki, başkaları ondan geldiğini sandıkları sürece, ne önemi vardı bunun! Ayla'nın gördüğü de bu ışık olmalıydı. Ama anlaşılan çok parlak bir ışık değilmiş, aramamıştı bir daha. Ne demeye arasın? Şans eseri tanıştığın, iki satır sohbet ettiğin kadın neden arasın seni be adam? Tamam, telefon numaranı o istedi, ama belli ki senin aramak isteyeceğini düşünüp sana yardımcı olmak için yaptı bunu. Bir zamanlar kendini geride tutarak ışık saçmış ola-

bilirsin, ama artık yaş kırka geliyor, girişken olman lazım ya da en azından beklentilere girmemelisin.

Geçmişi anımsamanın yarattığı ılık hava soğuyuverdi birden, belki buz kesmedi, ama serin bir ürperti yalayıp geçti tepesini. Telaşa, paniğe benzer bir şeyler kıpırdanıyordu içinde. Böylesi tedirginlikler için erken değil miydi, şunun şurasında kaç gün olmuştu işsiz kalalı? Bunun sadece işsizlikle ilgili olduğundan da emin değildi ya. Birbirinin benzeri günler, hiçbir şey yapmadan geçiyordu, daha fenası bir süre böyle geçeceğe benziyordu. "Şimdinin meselesi değil," demek yetmez olmuştu, şimdi uzamış yarını da, ötesini de içine almıştı.

Elini oturduğu koltuğun kolçağında ileri geri anlamsızca sürtüp durduğunu fark etti. Yaşlı bir akrabaları buna benzer bir şey yapardı farkında olmadan. Hoşuna gitmedi bu, o kadar da yaşlanmamıştı. Ayağa kalkıp gerindi, yeni başlangıçlar için adım atmalıydı, en azından plan yapmalı, bir şeyler programlamalıydı. Kollarını ikinci kez açmadan –hareket iyi gelir diye düşünmüştü oysa– yeniden çöktü koltuğa. Bir şeyleri değiştirmeliydi.

Seyretmeden bakıp durduğu televizyonu kapattı. Sakin bir müzik buldu radyoda. Biraz daha şarap doldurdu kadehine. İşsiz kaldığını öğrendiği gün gözünün önüne geldiğinde hiç de fena görünmeyen bir manzaraydı bu. Yalnız başına şarabını yudumlayan, yumuşak bir müzik dinlerken bir şeyler okuyan, zorunlu kış tatilinin keyfini süren bir adam. İşte tam da böyleydi. Sehpanın üzerindeki kitabı aldı eline. Birkaç satır okuyup bıraktı. Kafası almıyordu. Bir sıkıntı çöreklenmişti içine – işsizliğin ilk gününde gözünün önüne gelen sahneyle alakası olmayan bir sıkıntı. İş bulamayacakmış, bu evde bir daha hiçbir kadını ağırlayamayacakmış, bu sıkıntı her geçen gün daha da artacakmış, parasızlık eklenecekmiş üzerine bir de... Belki daha ucuz bir eve çıkması gerekecekti. Öğrenci evleri gibi bir ev, sağı

solu dökülen. Tahtaya vurdu, üzerinde durmadı bu hareketinin. Ona buna acıyacağına kendine acımalıydı. Yaş olmuş kırk, iş yok, avrat yok, akıl yok. İçinin kararmasına izin vermeme kararı almamıştı – kendi kendine konuşmanın, oyun oynamanın, hayal kurmanın bir yere kadar idare edeceğini bildiğinden. Böyle bir karar alsa da uymayacağını, uyamayacağını kestiriyordu.

Ayla ne kadar sıra dışı –hani neredeyse üstün insan– olduğunu söylemiş de olsa, herkes gibiydi işte, bu durumda herkesi bekleyenler onu da bekliyordu. Çocukken düşüp de bir yeri yaralandığında tam ağlamaya başlayacakken, annesi, "Ağrımıyor oğlum, ağrımıyor," derdi. Bir süre inanır, yinelerdi, "Ağrımıyor, ağrımıyor," diye. Ama ağrırdı, ağrıdığını fark edince ağlamaya başlardı. Ne kadar ciddiye almıştı o falı. Çılgının biriydi belki de o kadın. Annesi gibi, "Ağrımıyor Ahmet, ağrımıyor, ağrımayacak," demişti. Ama bir yere kadar işe yarıyordu sözler. Ne bok yiyeceğim, diye düşündü. "Ne bok yiyeceğim!" dedi seslice. Peşinden de sıkı bir küfür savurdu ağız dolusu. Soydular pezevenkler memleketi, olan bize oldu. Kadehteki şarabın tamamını içti. Yenisini doldurdu. Kararların da hepsine... kendi kararlarına, başkalarının aldığı kararlara, en çok da işine son veren kararı verenlerin bugüne dek aldıkları bütün kararlara, hepsine, topuna, küncüden ufağına sövdü. Kalktı kanalı değiştirdi. Daha ritmik bir şeyler buldu. Perdelerin örtük olup olmadığına bakıp – bu gibi şeylere dikkat etmesi canını sıkardı genelde, ama bu kez aklını koruduğunun işareti gibi göründü– ayağa kalktı, sallanarak dans etmeye başladı. Neşelendi birden. Deli gibi oynamadı, müzik uygun değildi, belki daha hızlı bir müzik seçmiş olsa bunu da yapardı. Daha durun, dedi, ölmedik henüz. Eski bir şarkıyı mırıldanmaya başladı. Çalan müzikle alakası yoktu söylediğinin, ama varsın olmasın, yalan değil ya, görecek günler yok muydu daha?

Bu gelgitin hayra alamet olmadığını bilecek kadar kendindeydi. Buna da alışmak lazım, diye geçirdi içinden. Erkendi ama; böylesi iniş çıkışlara bu kadar çabuk kapılacağını sanmıyordu. Aynur'u anımsadı. Daha düşük bir tonda olsa da, Aynur'da da vardı böyle bir gelgit. Umutsuz, karanlık şeyler söylerken, birden bulacağı işten, iş bulunca yapacaklarından söz ediyordu. Peşinden de –ya iş bulamazsam, hep böyle giderse diye düşünüyor olmalıydı– yeniden karamsar bir edayla sigarasını yakıp sessizleşiyordu. Tatlı bir kızdı, her şeyden öte; cana yakın, sevecen. Pazarlıkları yok gibiydi, kendiyle bile. Şimdi yanında olsaydı. Birlikte üzülüp birlikte sevinselerdi. Dans edip sevişselerdi. İrice göğüsleri vardı, kafede ceketini çıkardığında dikkatini çekmişti, çıplakken nasıl olduklarını hayal etti. Hayali bile içindeki dalgalanmayı dindirdi sanki. Aynur'u düşündükçe başka bir gerginlik bürüyordu her yanını. Arzu, gözünü sevdiğim arzu, nasıl da gerilere atıyor her şeyi – bulanan sular duruluyor ya da bambaşka biçimde çalkalanıyor insan. Canı sıkıldı, Aynur'a telefonunu verdiğinde, bir adım daha atıp, "Sen de telefonunu bana verir misin, uygun bir iş falan olursa arar haber veririm," demeliydi. Yine de çok durmadı bunun üzerinde. Sular azıcık da olsa durulduğunda beklemek de sorun olmayacaktı. Beklerdi, işi ne.

Üçlü koltuğa uzandı, gözlerini yumdu. Başı dönüyordu. Bunu sevmezdi işte. İçmeyi severdi, içip kederlenmeyi, neşelenmeyi, ama bu baş dönmesi, sabah başının ağrıyacağının, bütün günü sersem sepelek geçireceğinin işaretiydi. Olsun canım, pazardı yarın, işsizlere de pazardı, işi gücü olanlara da... Gözlerini açtığında ışık gözünü aldı. Aldığı kararlar arasında, salonda sızıp kalmamak var mıydı yok muydu düşünmeden yatak odasına gitti. Aynur'un hayali de peşi sıra geldi, elinden tuttu karanlık koridordan geçerken – bırakmadı.

III

Kendini dışarı atmak için çok neden aramadı Ahmet. Evde durmaması gerektiğini biliyordu. Duvarlar üzerine gelecek, kendini oyalayamayacaktı. Hoş, dışarısı da oyalanacak gibi değildi ya. Oyalanıyorum sanırken de sıkılacaktı, bilmiyor muydu? Eve dönmek isteyecekti sokaklar kalabalıklaşmaya başladığında. Yine de çıktı. Görünüşteki neden sokak satıcılarından film almaktı. Gidemediği üç beş film vardı görmek istediği. Hafta içi akşamları televizyona mahkûm olmazdı böylece. Bir iki de dergi alır, bir yere oturur, kahve içip dergileri karıştırırdı. Böyle geçerdi gün. Bunların benzerlerini hafta içinde de yapabilirdi, yapmıştı da. Hangi gündü bilemedi, salı ya da perşembe –çarşamba değil, o gün bankaya gitmişti– kitapçı, kasetçi karışımı bir yerde uzun uzadıya rafları kurcalamış, bunları satarak dükkân kirasını ödeyemeyeceğini anlayan mekân sahibinin giderek sayısını artırdığı masalardan birinde oturup kahve içmişti. Hafta içi evde olmak da fena değildi. Komşulardan gelen seslerden neler olup bittiğini anlamaya çalışmıştı. Sessiz sandığı apartman hafta içi gündüzleri bir hayli gürültülüymüş. Çocuklar, an-

neler, açılan, kapanan kapılar, çalan ziller. Komşu kadınların kapısını çalıp tuz falan istese ya da kahve içmeye gitmeye başlasa... Bütün günü evde geçirenlerin ortaklaşmaları gerekmez mi? İyi kötü geçiyordu zaman hafta içinde ya, pazar günü hiçbir yerde huzur bulamayacağını kestiriyordu. Akşamki sıkıntılarını anımsayınca ürperdi bir an. Her yer kalabalık olacaktı; insanlar çifter çifter ya da kalabalık gruplar halinde dolaşıyor, yemek yiyor, çay kahve içiyor olacaklardı.

Sabah uyandığında bir süre pencereden sokağı seyretmişti. Karşıki apartmanların önünden beşer onar dakika arayla üç kadın çocuklarını servise bindirmişti. Dershaneye gidiyor olmalılardı; demek, çocuklara pazarları da rahat yoktu. Çocuklardan biri koşarak atlamıştı servise, öbürü ne kadar dağınıktı öyle, kabanı, çantası salkım saçaktı üzerinde, sonuncusu en küçükleriydi, minibüse binmeden annesine sarılmıştı. Evli, en az bir, en çok iki çocuklu, nedense üç değil, işsiz bir adam olabilirdi, arkadaşlarının çoğunun evlendiği sıralarda o da evlenmiş olsaydı. İşsiz kalınca şimdi duyduğu sıkıntıların katbekat fazlasını duyardı, belki de çoktan gazeteleri didik didik edip, olmadı, eşi dostu arayıp, araya suyunun suyu birilerini sokup, önceki maaşının yarısına, belki daha da azına iş bulmuştu. Kolaydı sanki iş bulmak! Büyük olasılıkla, bunların hepsini yapıp etse de iş bulamamış olurdu – bunalmış, mutsuz, huysuz, sabahları oğlunu ya da kızını servise bindiren sokaktaki yegâne adam olarak bakardı bu saatlerde pencereden. Belki de eşinin iyi kötü bir geliri olurdu, o zaman geleceğe bakarken biraz olsun umutlu olurdu.

İyi mi olmuştu evlenmemesi? Buradan bakınca öyle görünüyordu. Özlem'le evlenmiş olabilirdi. Fena değildi hani maaşı, tam olarak bilmiyordu ne kadar kazandığını, ne kendi sormuştu, ne Özlem söylemişti, ama çalıştığı pozisyonu düşününce kalburüstü bir maaşı olması gerektiği ortadaydı. Bazen ayrılmalarının en temel nedeninin Özlem'in de artık

evlenmek istemeye başlaması olabileceğini düşünüyordu. Ahmet'ten bu konuda en ufak bir girişim, girişimden önce, böyle bir niyete işaret edecek bir jest falan görmeyince Özlem için ilişkilerinin albenisi yitmiş olabilirdi. Bu küçük bir olasılıktı aslında. Özlem böyle bir niyeti olsa ne yapıp edip söyleyecek, en azından ima edecek biriydi. Ayrılıklarını buna bağlamanın bir kaçış olduğunu görmeyecek kadar kör de değildi. İlişkiyi toparlamaya, Ahmet'i sarsıp bir süredir debelendiği hareketsizlikten çıkarmaya çalışan Özlem olmamış mıydı? Evliliğe varıncaya dek ayrılmalarını gerektirecek başka nedenler vardı oysa. Kendini hiçbir şey yapmak istemez bulunca hırsını Özlem'den çıkarmış, ona çemkirmişti. Herkes gibi surat asmak yakışmazdı ona, daha farklı olmuştu çemkirmesi – dirençsizleşmişti, kibarca "Beni yok say," demeye getirmişti. Yaşanır mıydı böyle bir adamla birlikte? Ne iyi etmişti de kendini kurtarmıştı kız.

Kendine mi acıyordu böyle, Özlem'e mi? Nereden çıkmıştı bu kendine acıma? Kendini tutmayıp bıraksa, bütün ömrünü bir yenilgi olarak niteleyecek. Çok güzel zamanlar yaşamamış mıydı? Yaşamıştı, ama yaşanıp bittikten sonra elde bir şey kalmayınca hiç yaşanmamış gibi oluyordu. Kimsenin elinde bir şey kalmıyordu yaşadıklarından, bunu da biliyordu, ama yetmiyordu bilmek. Anılarla avunmak için çok genç, o yılların benzerini yaşamak için çok yaşlı duyuyordu kendini. Belki de en büyük hatası yıllardır evliliği insan türüne yakıştırmıyor oluşuydu. Bunca insan yanılıyor olabilir miydi? Bugün işsiz olduğuna göre –evlilikle ilgili teorilerini başka zamana bırakmalıydı– doğru olan evlenmemiş olmasıydı. Özlem sahiden istemiş olabilir miydi onunla evlenmeyi? Buna takılmıştı zihni. Bunu çağrıştıracak ayrıntılar, imalar arandı, bulamadı – ya da bulmak istemedi.

Kendini haksız bulmaya yatkın gününde olmasına karşın, Özlem'e bu konuda haksızlık ettiğini düşünmüyordu. Özlem

daha ilişkileri başlamadan Ahmet'in evlenmek istemediğini biliyordu, bunu çok açık konuşmuşlardı – tuhaf bir nedenle üstelik. Ahmet o sıralar Özlem'in bir arkadaşıyla birlikteydi. Daldan dala konarak geçirdiği yedi sekiz yılın sonunda, birlikte takıldığı arkadaşlarının kimisi yavaştan daha farklı hayatlar kurmaya yeltenmeye başlamış, kimisi de apar topar evlenmişti. Er geç böyle olacağını biliyordu, ama daha o yaşlara gelmediklerini düşünüyordu –daha bismillah "yolun yarısı" bile dememişlerdi o sıralar– ne acelesi vardı bu çocukların? Çevresindeki kızların bakışlarından da huylanmaya başlamıştı, daha uzun vadeli sorular mı soruyorlardı ne? Kısa bir süre bocalamıştı. Alışmadığı bir yalnızlık duygusu çöreklenivordu içine, yalnızlıktan kurtulmak için görüştüğü insanların yanında sıkılıp duruyordu. İşte bu sıralarda Özlem'in bir arkadaşıyla çıkmaya başlamıştı. Kız Ahmet'e âşık olduğunu sanıyordu – belki de âşıktı, Ahmet buna pek inanmıyordu o zamanlar, ama neden olmasın. Kızın aşk sandığı şeyin birlikte –üstelik mümkünse evli olarak– yıllar geçirmek arzusu olduğunu sezince kızdan ayrılmıştı. Özlem o günlerde Ahmet'i aramış, arkadaşının çok üzgün olduğunu söyleyip konuşmak istemişti. Saatlerce sohbet etmişlerdi. Ahmet açık olmaktan yanaydı. Daha sözün başında evlenmeyi düşünmediğini söylemişti. Özlem'in o gün söylediği bir şeye çok şaşmıştı. "Hiç öyle görünmüyorsun," demişti, "tam evlenilecek adam izlenimi uyandırıyorsun." Doğrusu, Özlem de göründüğünden farklı çıkmıştı. Ahmet ondan hoşlandığını fark edince umutsuzluğa kapılmıştı. "Arkadaşımın aşkısın," yanıtını alacağını düşünmüştü. Kuralları arzunun önüne koyanlardan sanmıştı Özlem'i, öyle olmadığını kısa sürede anlamıştı. Kuralları vardı, bir yanı çok katıydı, ama iş hayatında öyleydi, özel hayatında oldukça esnekti.

Pırıltısını yitirmeye başladığında ya da çevresindekilere artık pırıltılı görünmediğini fark ettiğinde öyle ya da böy-

le Özlem onu el üstünde tutmuş, şımartmıştı. Özlem olmasa nasıl olurdu düşünmek bile istemedi. Birden içi minnet duygularıyla doldu Özlem'e karşı. Çok zor olabilecek bir dönemi onun yanında yarasız beresiz atlatmış olduğunu düşündü. Yapayalnız kalabilirdi, dengesizleşebilir, savrulabilirdi. Şimdi öyle değil miydi? Sadece ertelemişti demek. Olsun. Bu da bir şeydi.

Bir hafta önce Aynur'la gittikleri yere gitse, Aynur'u orada bulabilir miydi? Gene yalnız mı olurdu bulsaydı? Umudu yoktu. Aynur'un pazar gününü evde anne babasıyla geçireceğini düşündü. Önünden geçtiği halde içeri bakmadı bile. Aynur içeride değilse ne yapacağını bilemeyecekti. Kapıdan girdiğinde bütün bakışlar ona yönelecek, bütün masaları gözden geçirip çıkacak mıydı? Oturup laf olsun diye çay mı içecekti?

Aynur oradaydı oysa, kitap okuyordu. Evde durmak istememişti o da. Bütün haftayı evde yemek yapıp anne babasıyla didişerek geçirmişti. Nasıl bu kadar anlayışsız olduklarını anlamıyordu. Bugün bile dışarı çıkması sorun olmuştu. Annesi, onu babasına şikâyet etmişti. Yahu, koca kızım artık, üniversite mezunuyum, izin verin de bir gün çıkıp hava alayım. Birilerini göreyim. Bütün hafta ne dedinizse yaptım. Takılmış plak gibi, aklına geldiğinde bunları kendi kendine mırıldanıp duruyordu.

İki senedir böyleydi. İçini kahreden tekdüze ritmi azıcık bozuyordu buraya gelmek. Hoş, burası da pek işe yaramıyordu kimi zaman. Liseden arkadaşıydı kafenin sahibi. Alışkanlık olmuştu buraya gelmek. Garsonları tanıyor, rahatsız olduğunda müziği kısmalarını söyleyebiliyordu; garsonlar çay kötüyse, "Abla bekle biraz, on beş dakkaya yenisi demlenir o zaman getiririz," diyorlardı. İlk zamanlar lise arkadaşı onu görür görmez masasına gelir, sıkıntılarını an-

latırdı. Kâh garsonlardan, kâh iş yapamadığından, borçlanıp durduğundan dert yanardı. İlk başlarda kendisine asılmasından çekinmişti çocuğun, ama asılmamıştı. Bu biraz da Aynur'un lisedeki hallerindendi galiba. Erkeklerle daha iyi anlaşırdı, ama baştan öyle bir yakınlık kurulurdu ki aralarında, "bacı"ları gibi görüp "arkadaşlık" teklif edemezlerdi. Bir keresinde, neydi oğlanın adı, Kerim'di galiba, "Arkadaş olabilir miyiz?" gibisinden bir şeyler gevelemişti de, "Biz zaten arkadaş değil miyiz," diyerek konuyu kapatmıştı. Birkaç ay sonra başka bir okuldan, uzak akrabası bir oğlan ona açıldığındaysa, aklına, "Biz akrabayız," demek gelmemişti. Üç yıl kadar sürmüştü ilişkileri. Birbirlerinden sıkıldıklarını biraz geç anlamışlardı; Cemal'in kıskançlık krizleri ilişkilerinin bitmesine neden olmuştu. Bitince bir süre serseme dönmüştü. Neyse ki Cemal –sağ olsun– bu konuda da yardımcı olmuştu. Sağda solda "Ben bıraktım onu," gibisinden bir şeyler demiş, bunu işittiğinde Aynur küplere binmişti. Fırsatını bulup bunun hesabını sormak istemişti ilkin, zaman geçince bu da önemini yitirmişti – zaman bu, siliverir arkada kalanları. Unutup gitmişti. Bir iki kez karşılaştıklarında küskünlük edip yüzünü çevirmemiş, soğuk bir sesle hal hatır sormuş, kendindeki soğukluğa, uzaklığa kendi de şaşmıştı.

Bir an önce iş bulup kendi hayatını kurmalıydı. Evlenmeden ayrı eve çıkmasına dünyada izin vermezlerdi, ama eve geliş gidiş saatleri sorun olmazdı en azından. Abisi mesela, evlenince kurtulmuştu işte baba evinin kurallarından – kendi evinin kurallarına hapsolarak. Akşam abisine mi gitseydi? Yeğenini sever okşar, yengesiyle laklak eder, belki gece onlarda kalırdı. Abisi, neyse ki, kafa çocuktu. Ona karışmaz etmezdi. Hatta neşeli günündeyse, "Gene mi yalnız geldin? Ne zaman getireceksin eniştemizi?" diye takılırdı. Ne enişte abi ya, enişte düşünecek halim mi var? Cemal'le bir keresinde abisine rastlamışlardı sokakta. Cemal bembeyaz ke-

silmişti. Abisi de, artık canı mı sıkkındı, oyun olsun diye mi yapmıştı, soğuk davranmış, ayrılırlarken, "Geç kalma," demişti. O gün Cemal'le gezmekten falan bir şey anlamamış, hava kararmadan eve dönmüştü. Abisinin eve çok geç geleceği tutmuştu. Ona yemek hazırlarken çok tedirgin olmuş, ne zaman konuya girecek diye beklemişti. Yemek yedikten sonra yatmıştı abisi. Sanki rastlaşmamışlar, soğuk davranmamış, erken gelmesini söylememiş gibi. Ertesi gün de her günkü gibi bir gün olmuştu. Abisine bir türlü soramamıştı o günkü afra tafrasının ne olduğunu. Cemal'le o günden sonra öpüşür, sevişirken hep, birden abisi çıkacak gibi gelmişti. Kaskatı kesiliyordu bunu düşündüğünde. Cemal ne olduğunu anlayamıyor; o da anlatamıyordu.

Aman, amma eski hikâyelere gitmişti aklı gene. Kitaba döndü. Döndü ama bir şey anlamıyordu okuduklarından. Kaçıyordu, kaçtığını sanıyordu bir şeyler okurken, kaçamıyordu. Başka bir şeyler istiyordu. Zaman, göz göre göre boşa gidiyordu, geçerken silmesi gereken hiçbir şey olmuyordu – boşuna geçiyordu, boşuna... Yaşlanmaktan korkmuyordu, evde kalmak falan umurunda değildi, ama dönüp baktığında bir şeyler yaşadım diyebilmek istiyordu. Kimsenin hayatına imrenmiyordu. Abisi işte, işi de var, karısı, çocuğu. Akşamları yorgun argın döner eve. Kafenin sahibi de hep bir şeylerden şikâyetçi. Anne babası, onlar uzman şikâyetçi zaten. Kendini bildi bileli hep bir şeylerden şikâyetçiler, sürekli söylenirler. Belki de onlar için söylenip durmak işe yarar bir şey yapma yolu. Yaşadıklarını böyle hissediyorlar; yoksunluklarıyla, elde edemedikleriyle... Bu ona yetmiyordu. Yaşadığını hissetmek istiyordu. Bir hayatı yok gibiydi. Neden geldiğini bilmediği bir dünyada ne kadar süreceğini bilmediği bir zaman dilimini geçirmek cezasına çarptırılmıştı. Bazıları bunları dert etmiyordu işte. Abisinden bir gün bile böyle şeyler duymamıştı. Onlar mutlular – mutsuzlar, ama mutlular. Görüştüğü

yegâne arkadaşı Aslı dışında herkes. Aslı da bir başkaydı doğrusu. İkisini de tanıyan biri, nasıl arkadaş olduklarına şaşardı herhalde. Bir yanı çocuk gibiydi Aslı'nın; çiçek böcek sevgisiyle doluydu içi, sinir ederdi Aynur'u. Onun kimi gün kapıldığı coşku sellerinin –"Şu kedinin güzelliğine bak canım, nasıl da güzel gözleri var, sırf bu gözlerdeki ışık oyunlarını görmeye bile gelmiş olabiliriz dünyaya," derken mesela– sahici olduğuna inanamıyordu. Ya dalga geçiyor olmalıydı Aynur'la ya da gaz vermeye çalışıyordu, hem kendine, hem arkadaşına. Bu kadar saf olamayacak denli acı da çekmiş biriydi üstelik. Baskıcı bir ailesi vardı, iş güç sahibi olduğu halde çok katı kurallara uyması gerekiyordu; sevgilisiyle de bu kuralları esnetmediği, esnetemediği için tartışıp durur, on, on beş günde bir ayrılırlardı. Bütün bu çiçek böcek muhabbetlerinin yanında –kim bilir, belki de bunlar sayesinde– Aynur'a iyi gelen tek insandı son aylarda. Onun coşkusuna kapılıp ortak olamasa da –onun kendini örtmemeye çalışışında mı, kendine saçmalama özgürlüğünü tanıyışında mı, bilinmez– görüşmediğinde özleyiveriyordu Aslı'yı; iç dünyasını azıcık da olsa açabildiği bir tek oydu. Özgürlüğün kıymetini iyi bildiğinden olacak, Aynur'a her şeyi yapma, her şeyi söyleme özgürlüğü tanıyordu Aslı. Bir keresinde Aslı'ya söyledikleri yenir yutulur şeyler değildi aslında, gülüp geçmişti kız. Başkası olsa bir daha yüzüne bakmazdı! "Seninle neden görüşüyorum, biliyor musun?" demişti, "Asosyalliğimi bozmuyor seninle görüşmek, çünkü sen yoksun. Seni gördüğümde biriyle görüşmüş saymıyorum kendimi." Aslında iltifat etmek istemişti. Uçuşan bir yanı vardı Aslı'nın, o dilinden düşürmediği çiçeklere böceklere konan masal perileri kadar kopuktu dışarısıyla ilişkisi – ya da bunu oynuyordu, bu rolü seçmişti kendine. Bunu söylemeye çalışırken bambaşka yerlere gidebilecek kelimeler çıkmıştı ağzından. Ne Aslı darılmış, ne Aynur özür dilemişti. Kendi de mi yoktu yoksa? Keşke olmasa!

Belli ki Aslı da kederini böyle boğuyor – su perileriyle yoldaş, çiçeklerle böceklerle sarmaş dolaş.

Biz bir azınlığız, diye geçirdi içinden. Mutlu olmayı beceremeyenler, olmadığını bildikleri halde hayatın bir anlamı olmasını isteyenler, varmış, bulacaklarmış gibi arayanlar, arayamayanlar, nerede arayacaklarını bilemeyenler. Azınlık değil de, arızalılardı. Abisi duysa, "Bir sevgilin olsa unutursun bunları," derdi gülerek. Belki... Bir süre... Sonra gene düşmeyeceğinin garantisi var mıydı bu sıkıntılara? Aslı'nın sevgilisi vardı da ne değişiyordu hayatında? İkide bir ayrılıyorlardı – bu da onların heyecanı, yaşadıklarını böyle hissediyor olmalılar.

Saate baktı. Aslı'nın gelmesi gerekiyordu. Sabahtan buluşup kavga etmiştir sevgilisiyle, o yüzden gecikmiştir. Neyse, eskisi gibi gelir gelmez, "O şöyle dedi, ben de böyle dedim," diye anlatmaya başlamıyordu. Aynur sorduğunda bile, "Boş veeer," der olmuştu. Bir sigara daha yaktı, az önce söndürmüştü öncekini. Kitabın sayfalarını rasgele çevirirken Aslı'nın sesini duydu. Sarılıp öpüştüler. Neşeli görünüyordu bugün, belki Aynur'a da bulaşırdı.

"Seni yalnız bulacağımı sanmıyordum."

"O da nerden çıktı?"

"Bir adamla görülmüşsün."

"Herkes de dedikoducu olmuş."

"Benden kaçamazsın canım. Her yerde ajanlarım var. Sahi kim bu?"

"Git ajanlarına sor, anlatsınlar."

Bayılırdı Aslı'yı azarlamaya. Nasıl da dudağı aşağı sarkardı anında.

Defalarca oynanmış oyunun bir kez daha sahnelenmesi. Aynur susacak ya da kısa kesik yanıtlar verecek, Aslı üzülecek, suçluluk duyacak. Bunun bir daha sahnelenmesi fik-

ri bile deli ediyor Aynur'u, ama farklı davranmıyor, davranamıyor. Bunca zaman sonra, bunca benzer sahne yaşanmışken Aslı'nın bunun şaka olduğunu anlayıp farklı davranmasını bekliyor. Bir yandan Aslı'nın da benzer biçimde oyunu sürdürdüğünün, içlerini ezen bıkkınlığın yanında, bir şeylerin aynı kalmasının yarattığı huzuru yeğlediğinin farkında. Kendisi için de geçerli değil mi bu? İkisi de oyunu bozmayı öbüründen bekliyor anlaşılan. Oyun değişmiyor. Oyun olmayabilir mi? Aslı'ya biçtiği roller Aslı'ya uymuyor belki de. O başka biri –ne kadar yakın da olsa kimi gün– bambaşka hatta. Az önce içine dolan öfke, o öfkeyle sarmaş dolaş kırgınlık... Oyuna benzemiyor aslında. Aynı şeyleri bu kadar sık yaşayınca sahici olanla oyun böyle karışır işte. Oyun bile değil, oyun olsa daha iyi, bu basbayağı alışkanlık, ezberlenmiş tepkilerle sürdürmek bir arkadaşlığı – can sıkıcı, mide bulandırıcı, en azından şu an. Bunu söylemek, bu hal üzerine uzun uzun sohbet etmek de mümkün. Mühim bir şeyi çözmüş gibi heyecanlanabilirler; konuştukça yanakları al al olur belki de. Bir sonraki görüşmelerinde gene buna benzer bir şeyler olacağını bilmese. Ani bir kasılma karnında... Alışkanlıklar değişmiyor. Susmak en iyisi...

Değil işte. Sustukça, az önce söylediklerine tepki verdiğini sanacak Aslı. Oysa artık umurunda değil insanların onun hakkında konuşmaları, yabancı bir adamla oturup çay içtiğinin Aslı'ya yetiştirilmiş olması – başta vardı, geldi geçti, yerini başka kasılmalara bırakıp. Canını sıkan, her şeyin aynı olması, bir şeylerin değişmemesi... Değiştirememesi belki de. Eh, hayatındaki mini minnacık bir değişikliğin, anında insanların ağzına sakız olmasında da canını sıkan bir yan var hâlâ, ama çok da önemli değil bu. Asıl olarak, hayatında bir şeyleri değiştirememiş olmasını hazmedemiyor. Zamanında bir dolu sıkıntıdan –sıkıntı sandığı şeylermiş demek– bir çözüm bulup nasıl da sıyrılmıştı. Görünüşteki düğümler-

miş meğer, okul mokul bittikten sonra dizini kırıp oturunca görmüştü gücünün neye yetip yetmediğini. Yegâne arkadaşıyla iletişimindeki şu saçma tuluatı bile kaldıramıyor. Kılını kıpırdatacak gücü yok, bir başka gün Aslı'yla uzun uzadıya konuşurlar bunu. Hiçbir şey değişmese de, hiçbir şey yapmamaktan iyidir konuşmak, ama şimdi bu bile çok zor.

"Öyle biri değil yahu," dedi zorlanarak, kaşları hâlâ çatıktı; kelimeler teker teker çıktı ağzından, "ablamın okuldan arkadaşı... Şu geçen haftaki mitingde karşılaştık... Sonra da çay içip lafladık burada."

İçinde bir yerlerde –boğazının az altından, göğüs çatalının az yukarısından başlayıp karnına doğru inen– tuhaf bir yayın gerildiğinin farkında. Geçiyor sanmıştı az önce, hatta geçti gitti demişti, dönmüş, dönüp sımsıkı germişti yayı. Aslı değil de bir başkası olsa, çoktan kopmuştu yay, "Sana ne be, sana ne, istediğimle çay içerim, istediğimle yürürüm. Canım çekerse altına yatarım, üstüne çıkarım," diye bağırmıştı. İçinden bağırıyordu, hayalindeki birine, birilerine –bütün gücünü sesini içine atmakla tüketiyor–, nasıl da yankılanıyor boşlukta. Aslı değil bağırdığı, onu üzmekten bazen oyuncul bir zevk alır, ama gerçekten kırmak istemez, bilerek isteyerek. Yaydaki gerginliğin içinden bağırdıkça dinmeyip arttığını fark edince ağlamaktan korkup bir sigara yaktı. Aslı ne olduğunu anlamamış, gözlerini kırpıştırarak bakıyordu yüzüne. Kızı teselli etmek, "Seninle ilgisi yok," demek isterdi, ama yapması gereken onca şeyin –esas olarak da ağlamamanın– yükü altında öyle ezilmiş hissediyordu ki kendini, bunu söylememe hakkını kendinde görüyordu.

Bir yandan da gayet iyi biliyordu ki haksızlıktı bu, içinde birikmiş bütün yükü Aslı'ya yüklüyordu. Ona sırtını veriyor, onu azarlayarak soluklanıyordu. Yapamazdı –neden yapamayacağını bilmiyordu– özür dileyemezdi; gözleri doldu iyice, kızardı, içindeki yay pörsüdü, sıcak bir alaşım olup

aktı. Dünyanın haksızlıklarına nasıl karşı çıkardı insan, başkasını üzmeye böylesine hazırken! Kendini duvardan duvara vurduğunu sanırken çıkan sesler bile üzebilirken bir başkasını...

Gözlerini Aynur'u üzdüğü kaygısıyla katılıp kalmış durumdaki Aslı'nın gözlerine dikip sert bir sesle, "Çay söyle bari," dedi. Sevmesi de böyleydi işte, bir tuhaf.

"Suç bende değil Aslı'cığım," dedi içinden, "böyle öğrendik anamızdan babamızdan."

Aslı'nın garsonlara el kol sallamasındaki coşku anlaştıklarının işaretiydi. Giderek daha mı sıklaşmıştı bu gelgitler son zamanlarda? Bunu düşünmesine fırsat kalmadı; az önceki gergin havanın dağılmasının sevinciyle art arda sorular sorup durdu Aslı. Kimin nesiydi bu çay içip sohbet ettiği adam? Yakışıklı mıydı?

IV

Bazen insanın aklı çeliniverir böyle. Aynur, mitingden sonra Ahmet'i pek düşünmemişti. Sadece Buket aradığında, telefonda ona söz etmişti Ahmet'ten. Buket önce anımsamamış, anımsayınca, iyi çocuktur gibisinden bir şeyler söyleyip selamını iletmesini istemişti. Ama Aslı'nın konuyu uzatıp habire nasıl biri, yakışıklı mı, sevgilisi var mıymış gibi sorular sormasından sonra aklına daha sık gelir oldu Ahmet; özellikle gazetedeki iş ilanlarına bakarken. Tanıdıklarım var, demişti. Arasa mıydı? Adam kendi işsiz, seninle mi uğraşacak a canım? "Ara beni," derken samimi gibiydi. İki işsiz birbirlerinin zehirlerini de alabilirlerdi – Aslı'ya da mevzu olurdu. Adamın yüzünü bile anımsamıyordu doğru dürüst. Güven veren bir ses tonu vardı, adama pek konuşma fırsatı vermediği halde, aklında kalan bu olmuştu. Sürekli kendisinin konuştuğunu anımsadığında utandı. Nasıl düşmüştü çenesi öyle.

Ahmet'i arayıp aramamayı birkaç kez düşündükten sonra bir akşam aradı. Telefon açılmadı. Evde değildi ya da açmıyordu. Cep telefonunu da vermişti ya, aramak istemedi, ev-

de olmadığına göre işi gücü vardı adamın. Bir yandan da sevinmişti telefonun açılmamasına. Ne demeye aramıştı ki! Ne diyecekti ki, ne konuşacaklardı?

Hep aynı yüzler, aynı yerler; bıkmıştı, Ahmet'in anımsamadığı yüzü, az anımsadığı ses tonu belki de iyi gelir diye düşünmüştü. Ertesi gün bankaya gidecekti, ödenecek faturalar vardı, çıkmışken, müsaitse onu da görürdü – telefon açılsaydı. Yeni biri diye hayatın karşısına çıkarttığı ablasının eski arkadaşıydı. Buruk bir gülümsemeyle başını salladı. Bütün çocukluğu ablasının eskilerini giymekle geçmişti. Bu bile Aslı'nın düşündüklerini imkânsızlaştırıyordu. Aslı'ya bunu söylese, bin türlü itiraz ederdi. "Ne var canım, herkes birilerinin eski arkadaşı," derdi. "Ya ablama âşıksa o zamanlar, düşünsene, kaç yıl geçmiş, beni görüp onu anımsıyor adam, bana baktığında beni değil, Buket'i görüyor." Aslı'ya bile söyleyemeyeceği şeylerdi bunlar.

Saçmaydı zaten, kendi kendine nasıl da gelin güvey olmuştu, alçak Aslı'nın gazına gelip. Bir sevgilisi olsun istiyordu – kim istemez? Hiç değilse birinin yanında biraz coşkulu olurdu – ne kadar olabilirse. Ama önce bir iş, biraz daha özgürlük... Aynaya baktı, güzel bulurdu kendini kimi zaman. Bu gece onlardan değildi. Sabah dışarı çıkarken biraz süslenmeye karar verdi, bu solgun yüzü taşımaktan sıkılmıştı. Annesi kesin başka şeyler arayacaktı süslenmesinde. Annesini anlayamıyordu. Gün gelir, erkekler gibi giyinmesine kızar, konuşurken hiç hanım hanımcık olmadığından dert yanardı; biraz süslenince de, "Hanım n'oluyor," derdi. Yine de bu solgun yüz biraz boya istiyordu; annesi ne derse desin. Kim ne derse desin?

Aynur'un onu arayıp bulamadığı akşam arkadaşlarıyla dışarı çıkmıştı Ahmet. Bir balık lokantasına gitmişlerdi. Beş kişiydiler masada. Öbür dördü iş çıkışı eve uğramadan gel-

mişlerdi lokantaya. Yorgun argın masaya çöküp hemen rakı söylemiş, ilk yudumun ardından sitem yağdırmışlardı Ahmet'e. İşten çıkartıldığında neden aramamıştı, zaten arayıp sormaz bir adam olmuştu nicedir. Bu yüzden arayamamıştı ya. Arayıp sormadığı insanlara işsiz kalır kalmaz telefon açma fikri hoşuna gitmemişti. Hoş, arasa da, benzer sitemleri işitecekti. Hepsi, neredeyse aynı sözcüklerle, bir iş durumu olursa hemen haber vereceklerini söylediler. Ahmet'in er geç iş bulacağını, bu arada dinleneceğini, canını sıkmamasını... Sonra da her zamanki muhabbetlere geçilmişti. Bu konu biraz daha sürsün isterdi Ahmet. Yirmi günden çok olmuştu işten çıkartılalı, neler yapmıştı, sormak hiçbirinin aklına gelmemişti. Herkes kendi derdindeydi, eloğlu ne dert edecekti Ahmet'i? Hesap ödenirken Ahmet'ten almak istemediler. "Tazminatlarımı aldım," dedi, "hepinizden daha paralıyım." Gene de Ahmet'in verdiği parayı almadılar, ama "Bari bahşişi ben vereyim," dediğinde ses etmediler.

Haldun bıraktı Ahmet'i evine. İçlerinde en çok onu severdi. Bazen ötekiler olmadan da buluşur, bir şeyler yaparlardı. Haldun işsizliğin canını çok sıkıp sıkmadığını sordu, arabayı çalıştırır çalıştırmaz. "Eh işte, idare ediyorum," gibisinden bir şeyler geveledi. "Takma kafana," dedi Haldun. Masada da söylenmişti bu söz, ama Haldun'un ağzından işitince daha anlamlı geldi. Büyük ölçüde Haldun'un ses tonundaki yakın tınıydı duyduğu rahatlamanın nedeni, ama biraz da arabayla şehrin caddelerinden hızla geçiyor olmalarıydı. Şaşırdı buna, ama o an araba farları, reklam panoları, pencerelerdeki ışıklar, bir şeylerin –geçici de olsa– durulur gibi olmasını sağlıyordu içinde. Rakı da olabilirdi bunun nedeni, ama evde içtiği akşamlar durulmayıp çalkalandıkça çalkalanmıştı. İşsiz kaldığından bu yana aylar yıllar geçmiş, aylar yıllar sonra dönmüş gibiydi şehre. İşten değil de, şehirden atılmıştı. Gündüz vakti gezip tozarken hep gurbetteymiş meğer.

Gece dışarı çıkınca şehre dönmüş gibi olmuştu, gece ile şehri bir tutacağını hiç ummazdı, üstelik nicedir öyle aman aman bir gece hayatı da yoktu. Belki bir zamanlar vardı. Çalışmaya başladığı ilk yıllar ömrünün altın çağı gibiydi. Kalabalıktı çevresi, habire yeni yerler açılırdı o zamanlar; rock barlar, meyhaneler, batakhaneler hatta. Hep böyle mi gidecek diye düşünmezlerdi hiç; para biriktirmek akıllarının ucundan geçmezdi. Gezmek olsun, kızlar olsun da... O zamanlar maaşları daha mı çoktu, bunca gezip tozarlar, ama ciddi anlamda para sıkıntısı çekmezlerdi.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Haldun.

"Yaaa," dedi, "bir zamanlar ne çok takılırdık dışarıda."

"Gençtik oğlum o zamanlar."

"Sadece yaşlanmak mı? Tek neden bu mu?"

"Doyduk belki de, sıkıldık."

"Şimdiki hayatlarımız çok mu eğlenceli?"

"Bilmem... Ama çok özlemiyorum artık öylesine gezmeyi."

"Okul zamanı öyle bir hayat özlerdik, o yüzden çok cazipti belki de. Yani, benim için öyleydi. Öğrenciyken nadiren bir yerlere gittiğimizde bizim o zamanlarki hallerimize benzer birilerini görünce imrenirdim. 'Ben de,' derdim, 'ben de bir gün kendi kazandığım parayla böyle gezip tozacağım, eğleneceğim.' Hatırlarsan, biraz burun kıvırırdık kravatlı, takım elbiseli adamlara. 'Böyle mi gelinir lan buralara,' derdik. Ama ben içten içte onlar gibi olmak isterdim."

"Oldun işte, mutlu musun?"

"Oldum, sonra da sıkıldım. Gerçi yukarda Allah var, çabuk sıkılmadım. Şimdi bile özlüyorum sanki... Ama neticede sıkıldım ki bıraktım geceleri dışarı çıkmayı."

"Her yaşın bir gereği var. Bunu kabul etmekte zorlanıyoruz, söylendiğinde kızıyoruz, ama sonra el mecbur kabulleniyoruz."

Haldun sabah erken kalkacaktı, ama Ahmet'in hemen eve

gitmek istemediğini sezmişti. Bu gece birkaç saat az uyusa ne olurdu? Aklına karısı gelince kararsız kaldı. Normalde dışarı çıktığı geceler geç vakit dönmesine bir şey demezdi, ama birkaç gündür gergindi araları. Bir yanda karısı, bir yanda arkadaşı. Arkadaşı ağır bastı.

"Moruk," dedi, "sanki gece burada bitmesin, der gibisin."

"Yok canım, senin işin gücün var yarın... Benimkisi nostalji."

Haldun biraz daha ısrar etse, caz çalan bir yerde bir iki tek daha atarlardı. "Peki, sen bilirsin," demekle yetindi Haldun, Ahmet arabadan inerken, başka bir akşam birlikte takılmayı önerdi. "Elbette," dedi Ahmet, "elbette."

Daha anahtarı çevirirken pişman oldu Haldun'un önerisini reddettiğine. Biraz daha dışarıda olsalar, iyi gelirdi. En azından eve girer girmez vurur kafayı yatardı. Alışkanlıkla televizyonu açtı. Kanallar arasında dolaştı hızlıca. Neler olduğuna dikkat bile etmiyordu, gördüğü hiçbir görüntü cazip değildi. Müzik kanallarından birinde dans ederek şarkı söyleyen Latin kadına hepsinden biraz daha uzun süre baktı, şarkı bitince, o kanalı da değiştirdi. Televizyonun sesini kısıp kalktı. Banyoda elini yüzünü yıkadı. Bu böyle olmayacaktı, bir şeyler bulmalıydı. Bütün kararlarına karşın tatsız geçmeye başlamıştı işsizlik günleri. Bu durumda başkaları ne yapar diye düşündü.

Başkalarının yapacak bir şeyi hep varmış gibi geldi. Hiçbir şey olmasa televizyon seyrederler. Bu kadar yalnız da değillerdir zaten. Birlikte ahlanıp vahlanacak birileri vardır yakınlarında. Oysa nasıl da umutlu başlamıştı işsizlik günleri: Ayla, Aynur... Ayla'nın da alacağı olsun, insan bir kez olsun arardı. Kafa bulmuştu kendisiyle, bir öğle sonrasını onunla eğlenerek geçirmişti anlaşılan. Telefon numarasını da, Allah bilir, nasılsa aramaz deyip vermişti. Saate baktı, on iki, ça-

lışanlar için balkabağı olma saati. Bu saatte Ayla'yı aramak yapabileceği en münasebetsiz iş olurdu. Laf arasında, "Geceleri geç yatarım," gibisinden bir şeyler demiş miydi; uyduruyor muydu? Bu saatte aranmaz, vur kafayı zıbar, sabaha ararsın çok mühimse... Yapmayı düşündüğü şeyin münasebetsizliği hem yapmasına engeldi hem de daha cazip hale getiriyordu. Aramakla ne kaybederdi ki – bir daha görmeyeceği biriydi Ayla. Al gör, demiş olurdu, senin o üstün insanın böyle biri işte, aramaz etmez, sonra bir gece yarısı arar. O da sıkılıyor olsa, çağırsa, geceyi birlikte geçirseler. Sürprizleri seven birine benziyordu üstelik. Bunu da nereden çıkardıysa? Yaşımız, yaşantımız bizi hızla sürprizlerden uzaklaştırıyor; söze gelince seviyoruz ya, başa gelince ürküyor, korkuyoruz, diye düşündü. Şimdi telefon çalsa, biri çağırsa –kim?– ya da geleyim dese, hoş mu olur? Ahmet için çok hoş olurdu o an. İşsizdi, değişik bir şeyler olsun istiyordu. Eee, Ayla da işsizdi. Her işsiz sen mi? Muhtemelen sevgilisiyle birliktedir, birbirlerine sarılmış televizyona bakıyorlardır. Belki o Latin kadın adamı da heyecanlandırmıştır, yavaştan öpmeye başlamıştır Ayla'yı boynundan. Telefonun en münasebetsiz olacağı an.

Her şeyi bok etme saati. Kim bilir, nerelerde kimler neyin içini dışına döküyor? Sevgi sözleri söylerken diplerden bir öfke vuruyor, bir mimik, bir bakış tepeleri attırıyor, "Sen de zaten"le başlayan cümleler kaçıyor ağızlardan. Ya da göze girmeye çalışan biri gayri ihtiyari ötekinin en sevmediği şeyi yapıyor – artık bilemeyiz belki de ihtiyaridir, her şeyi bok etme saati bu. Saklanan biri kimse anlamaz diyerek kendini dışarı atıyor, kendine itiraf edemese de saklanmaktan bıktığından açık üstüne açık veriyor, dönüşü imkânsız yollara vuruyor. Şu an ne çok insan kendine şaşırıyor, şaşkınlık kısa sürüyor, anında, yaptığına, ettiğine, aklından geçene sebep, mazeret yaratıveriyor, yaratır yaratmaz inanıyor, bu böyle

gider sanıyor, böyle saatler az sanıyor –belki de az, adamına, kadınına göre değişiyor–; "bir şey olmaz" demenin anlamsızlığını bilerek –"bir şeyler olsun" diye mi yaptıklarını bilmeden, düşünmeden, düşünmeyi akıl etmeden– pişmanlık duymaya can atarcasına on dakika önce yapmayı akıl etmeyecekleri şeyleri yapıyorlar, pişman olmak hiçbir şey yapmamaktan iyidir diyebilseler, bunu benimseseler rahatlayacaklar, bunu bile demiyor, kavrulmayı, kızarmayı, terlemeyi yeğliyorlar. Bedenlerini saran bütün bu sıcaklık, bedenlerinden taşan bütün sular, sıvılar onlara bir şey demiyor; bir şey işitecek halde değiller, hareket vakti geldi mi, ok fırlıyor, yay kırılmış kalmış ne gam.

Ahmet bir adım önde onlardan – bir adım önde olduğunu düşünürken bunun da yanılsama olabileceğini kestiriyor. Ayla'yı arama meselesine neden bu kadar takıldığının nedenini arıyor en azından. Şu "ömrünün altın çağı" aklına gelmeseydi bu gece, çoktan sızmıştı belki de. Aynı Ahmet olduğuna inanmak istiyor, o senelerden bir şeylerin yitip gitmediğine, kaldığına, bir küçük iz olsun bıraktığına... O zamanlar aklına eseni yapardı, yaptığını sanırdı – daha ataktı, burası kesin. Sadece bu değil, artık Ayla'yı arayıp aramama gibi bir soruyu kafasından sonsuza dek atmak istiyor da olabilir; bundan emin değil. "Altın çağ"a dönmek istiyor –keşke dönebilse, mümkün olduğuna inansa, inanabilse–, bir yandan da söküp atmak istiyor bu arzuyu – arzuyu!

Telsiz telefonun üzerindeki parmaklarıyla işitmediği bir müziğin ritmini tutuyor. Hani şu kederli ama oynak ritimlerden biri, meyhanelerde bu saatlerde en çok istenen şarkılardan – hangisi bilmiyor, herhangi biri, ne fark eder, sözlerini bilmeden, başka şarkılarla karıştırarak eşlik etme saati bu. Ayla'nın telefon numarasını yazdığı kâğıt önünde, yırtıp atsa, un ufak etse; kahrolası belleğinden atabilecek mi? Yine de yırtmıyor.

Sabaha arasa, içindeki telaş dinmiş olur, aramamaktan çekiniyor. Parmaklarıyla tuttuğu ritim yavaşlıyor, yerine kaldırıyor telefonu, ama yanından ayrılmıyor. Hevesi kaçıyor zaman geçtikçe. Hep böyle olur zaten. Sabaha mutlaka arayacağım dese de inanmıyor. Korktuğu başına geliyor insanın, diye geçiriyor içinden, kendinin karikatürü olmaya başladığını düşünüyor. "Varsın bu da olsun," diyor sonra, anahtar cümle bu olmalı kendinin karikatürü olanlar için. Hiçbir şey olmamaktan yeğdir.

Ayla'yı aramanın münasebetsizlik bile olmayacağı bir saat artık. Ayla'yı aramayı düşünmek bile karikatür bu saatte – yarım saat, bir saat öncesinin karikatürü. Şimdi onu aramışım, o da açarmış telefonu, ben de seni düşünüyordum dermiş, ne yapıyorsun dermişim, o da hiç dermiş, sessizlik olurmuş, gelsene dermiş, bu saatte mi dermişim heyecanla, uzak değil evim dermiş –nereden biliyorsam nerede oturduğunu–, gidermişim, beni ev kılığıyla karşılarmış, içecek bir şey hazırlarmış, içkilerimizi içmeden sevişirmişiz... Aklından geçenlere gülemedi bile.

V

Ortalığı toplayıp yemeği ocaktan indirdikten sonra duşa girdi Aynur. Kötü uyanmıştı, hiç uyumamış gibiydi. Kahvaltıda bir şey yememiş, çayını hızla içip işe güce koyulmuştu. Suyun altında durdu öylece; saçlarından süzülen sular omuzlarına, sırtına, göğsüne indikçe ürperti gibi bir şey dolanıyordu bedeninde. Gözlerini yumdu, başındaki ağırlık azalıyordu. Yıllar önce –üniversiteyi kazanamadığı ikinci seneydi galiba– gördüğü rüyayı anımsadı. Suyun içindeydi, ama nasıl oluyorsa soluk alıp verebiliyordu. Bedeni kasılıp gevşiyordu, bilir bilmez kulaç attığında – hoşuna gidiyordu. Her kulaçta sanki daha derin, daha yoğun oluyordu su. Nereye kadar sürecekti kasılıp gevşemeler? Nasıl bitecekti, hızlanarak koşup da durduktan sonra soluksuz kalmak gibi mi olacaktı; sürekli yükselecek miydi, sürekli, sürekli? Bunu düşününce su seyrelmişti aniden. Kasılmış, ama gevşeyememişti. O an suyun içinde soluk da alamaz olmuştu, sudan çıkmak istemiş, paniklemiş, debelenmişti. Uyandığında o debelenme anı değil de, başlardaki uyum gelmişti aklına. Nasıl bir şeydi? Cemal'in dokunuşlarını andırıyor-

du; çok daha fazlasıydı, çok daha ötesi. Yeniden uyumak, aynı biçimde yüzdüğünü görmek istemişti rüyasında. Rüyayı anımsamaya çalıştıkça rüyanın sonundaki panik çıkmıştı suyun yüzeyine.

Cemal'e anlatmamıştı rüyasını. Dinler dinlemez, "Hadi eve gidelim," diye tuttururdu; "ben suyum, ben şuyum, ben buyum," diye şaklabanlık yapardı. Aynur ise eve gitmeden, soyunup sarılmadan o rüyayı birlikte konuşabilmek isterdi. Uzun uzadıya anlatmak, anlattıkça ikisinin de suyu hissetmelerini, o ritmi, uyumu... Bazen usulca sokulurdu Cemal'e, ne istediğini bilmezdi öyle anlarda, ama Cemal'in yaptıklarını, yapmaya çalıştıklarını da istemezdi. Başka türlü bir şeydi istediği. Kelimelerle anlatılamayacak, iki insan arasında kendiliğinden hissedildiğinde yaşanabilecek bir şey belki.

"Neden istemiyorsun?" Bir bildiği bunu sormaktı Cemal'in. Bir de, "İstemeyi istemiyorsun sen," demek. Ne büyük laf, ne büyük... İstenecek tek şey vardı onun için. Bin bir biçimde de yaşansa eninde sonunda tek şey. Hâlâ sevişmek Cemal'i anımsatıyordu ona, ne tuhaf. Üniversitede okurken başkaları da girmişti hayatına. Amma dağıtmıştı bir ara. Onları anımsamak bile istemiyor, anımsamıyor da; bazen aklına düştüğünde isimleri bile ilk anda aklına gelmiyor. Her şeye rağmen, anımsadığında, "Ben bu çocuğa nasıl âşık oldum yahu," dese de, Cemal'in yeri ayrıydı. Yorgun hissetti kendini. Bir yerlerde bir şeyleri oturtamamıştı bir türlü – bir türlü toparlanamayan evler gibi, ya fazladır eşya, ya bir şeyler eksik. İnsan hep mi yanlış yapar? Birazdan yanaklarından suyla birlikte gözyaşları da akacak gibiydi. "Hayır," dedi, "ben değil, dünya yanlış." Bu iyi geldi. Saçlarını şampuanlamaya başladı. Annesi söylenmesin diye sonrasını hızlı tuttu yıkanmanın.

Apar topar hazırlandı. Sadece kalem çekti gözlerine. Bu kadarı yeterliydi. Yıkanınca renk gelmişti yüzüne, daha faz-

lasına gerek yoktu. Kazağını giyerken omuzlarına baktı aynada – yaz gelse, omuzlarını açıkta bırakan bir şey giyse. Annesi televizyon seyrediyordu oturma odasında. "Faturaları yatıracağım," dedi. Her günkü görevini yerine getirdi annesi, geç kalmamasını, babasının kızdığını söyledi. Duymazdan gelip çekti kapıyı.

Dışarısı. Hiçbir şey vaat etmese de dışarısı. İçeride olmamak dışında bir anlamı yok. Birazdan bineceği minibüsün kalabalığı, tıkanan trafik, caddelerde geçerken çarpıp özür bile dilemeyecek olan adamlar, başka bir boğuntu yaratacaklar büyük bir olasılıkla. Yine de dışarısı dışarısıydı. Yapmak isteyebileceği her şey oradaydı. Binaların, sokakların, abidelerin, meydanların yerlerinde durup durmadıklarını yoklayacaktı. Yerlerinde durmalarına sevinmeyecekti bile. Amaçsızca yürüyecekti caddelerde. Birden vazgeçip yürüdüğünün tersi yönde sürdürecekti yürümeyi. Sırf loşluğu çekici geldiği için bir sokağa girecekti, çıkmaz olduğunu unutup. Üzülmeyecekti. Vitrinlere bakacak, kazaklar, ayakkabılar beğenecekti – ayakkabılara düşkündü, en çok onlara bakacaktı. Rengârenk kalemler satılan kırtasiyelerde oyalanacaktı. Paraya kıyıp morlu pembeli bir tanesini satın alacaktı. Bir gün bir şeyler yazacaktı, bunu biliyordu, sadece zamanı gelmemişti. Şimdilik yeni kalemiyle gazetedeki boş yerleri karalayıp imza atmakla yetinecekti. Belki bir iki not alacaktı, çay içmek için bir yere çöktüğünde, dışarı çıkmışken eve neler alması gerektiğini yazacaktı. "Yazmak iyi gelir, şimdiden başlamalısın," diyordu Aslı, en ablacıl ses tonuyla. Ona da, "Zamanı değil daha," diyordu her seferinde. O zamanın hiç gelmeyeceği, hiçbir şeyin zamanının hiçbir zaman gelmeyeceği kuruntusuna kapılmıyor değildi bazen. Böyle anlarda içi kararıyor, güçsüzleşiyordu. Bunun biraz daha ötesine geçerse dinginleşiyordu. Hiçbir şeyin zamanı hiçbir zaman gelmeyecekse, yok olmanın, yokmuş gibi olmanın in-

sanı üzmeyeceğini fark ediyordu. Kendini yok edemeyecekse –elinden neyin tuttuğunu bilmiyordu, ama bunu yapamayacağından emindi– burada yaşamaya başlıyordu yokluğu. Her şeyin vız gelip tırıs geçtiği saatler. Annesi bağırmış, babası kızmış, işi gücü, yapacak hiçbir şeyi yokmuş ne gam. Dünya yanlış değil, dünya yok öyle anlarda. Birilerinin onu beğenmesinin önemi yok –ne derlerse desinler–, birilerini kırmak pişmanlık vermiyor –onlar da yok–, zaman geçmiş, geçmemiş –zaman da yok–, yapamadığı hiçbir şeyi yapmasa da olur –kendi de yok–. Bu rahatlığı her zaman yaşayamıyor, nadiren böyle hissediyor.

Üniversite yıllarında, en serseri zamanlarında, arkadaşlarıyla en sık gittikleri sokaktan geçiyordu. Ortalık çoğu siyahlar giymiş kızlarla, oğlanlarla doluydu. Çoğu lise çağındaydı; okulu kırmış olmalılar. Saçlar başlar karman çorman, gözlere simsiyah kalem çekilmiş, dudaklar kıpkırmızı. Birkaç yıl önce böyle bir moda yoktu; son yıllarda yaygınlaşmıştı bu tarz. Moda mıydı bu? Öyle olmalıydı, bu kadar yaygın olduğuna göre. Başka modalara gıcık oldukları için böyle boyanmaya başlamışlardı, ama belli ki zamanla bu da moda haline gelmişti. Beş on seneye kalmadan bu kızların çoğu gıcık oldukları yaşıtları gibi iş güç sahibi olacak, fönlü saçlarla kırıtarak dolaşacaklar bu sokaklarda. Belki bu kızların birkaçı evlenmiş çora çocuğa karışmış olacak. Onlar da o yılların genç kızlarını gördüklerinde –artık nasıl bir tuhaflık moda ya da muhaliflik olacaksa o zaman– çocuklarının büyüyüp de onlara benzeyecek olmasından ürkecekler. Yılgınlık verici bir tekrardan ibaretti hayat. Buket'i düşündü. Esip yağıp gürleyen o genç kızdan kocasından, çocuklarından şikâyet edip duran, mutsuz bir kadın yaratmıştı hayat. Önceki yaz yanlarına gitmişti. Böyle bir ev, böyle bir hayat için mi tutuklanmayı, okuldan atılmayı göze almıştı? Nasıl bir düzen düşkünlüğü varmış Buket'in. Düzen karşıtı sanır-

dı ablasını oysa. Çocuklar ortalığı dağıttıkça, anında toplamaya çalışıyordu. Hele Aynur sigara içtikçe küllükleri boşaltması, yemekten sonra masayı hemen toplaması, bulaşıkları yerleştirmesi. Evin düzenini bozuyormuş hissine kapılıp yardım etmeye kalktığında, "Canım sen dur, ben hallederim," deyişi. Enişteşiyle çocuklar yattıktan sonra bir gece –bir gece, on gün kalmıştı yanlarında, sadece bir gece– balkonda oturup sohbet etmişlerdi. Başlarda her şey yolundaymış gibi bir hava yaratmıştı Buket. Çocuklar iyi okuyorlardı, enişteşi çocuklarla başka babalara göre oldukça ilgiliydi.

"Peki, seninle?" diye sormuştu Aynur.

"Bilmem," demişti, "birbirimize saygımızı yitirmedik. Bu önemli geliyor bana."

Önemliydi, ama yeterli miydi? Saygı dediğin nedir, iyi kötü sokakta herkes saygılı birbirine. Bunun çok da doğru olmadığını düşününce –her gün birilerini kavga ederken, tartışırken görüyor, neyi paylaşamadıklarını anlayamıyordu– ablasına hak verir gibi oldu. Ama hayır, ona yetmezdi bu, yetmemeliydi. Buket'e de yetmiyor olmalıydı.

"Âşık mısın hâlâ enişteme?" diye sormuştu çekinerek.

"Sevginin yanında aşk pek de önemli değilmiş, bunu anladım yıllar içinde."

Ne olmuştu yıllar içinde. Belki de Buket'in gönlü birine kayar gibi olmuştu. Bocalamış –kurduğu hayat, çocuklar–, aşkı değil aileyi seçmişti; sevgi, saygı diyordu ya, böyle bir şey olmuşsa seçtiği mevcut düzendi. Hiçbir ipucu yoktu ablasının başından böyle bir macera geçtiğine ilişkin. Belki de enişteşiyle araları bir zaman sonra, görünürde hiçbir neden yokken, öylesine, kendiliğinden açılmıştı. Birbirlerini yitirir, ayrılır gibi olmuşlar, ama aynı zamanda da birbirlerini yitirmenin yaratacağı boşluğun acısını fark edince çıkamamışlardı birbirlerinin hayatından. Çağımızda aşk sadece olmadığında, yokluğunda varlığına inanabildiğimiz bir şey de-

ğil miydi? Bir gece defterine böyle bir cümle karalamıştı, bir yerlerde mi okumuştu, kendi mi kurmuştu emin olamadı.

Keşke biraz daha üzerine varsaydı ablasının. Ağlamasından korkmuştu. Çocukluğundan kalan, canını en çok acıtan anılarından biriydi Buket'in ağlaması. Aynı odada yatıyorlardı. Buket'in hıçkırıklarıyla uyanmıştı. Sesini bastırmaya çalışarak ağlıyordu. "Abla, n'oldu?" diye sormuş, ritmi değişmeden sesi bastırılan hıçkırıklardan başka bir yanıt alamamıştı. Yanına sokulmuş sarılmıştı. Buket'e iyi geleceğini sanmıştı, aksine sarsılarak ağlamaya başlamıştı ablası. Bir süre sonra, "Korkma canım," diyebilmişti, "kötü bir şey yok, sadece içim sıkıldı. Sen uyu, geçer şimdi." Ablasını o hale sokan her neyse, her kimse yok etmek istemişti. Ne olduğunu birkaç kez sormuş, yanıt alamamıştı. Sabaha sorarım, diye düşünmüştü. Sabah uyandığında Buket gece hiçbir şey olmamış gibiydi. Çekinmişti geceyi anımsatmaya, yüzüne bile bakamamıştı ablasının. İki kardeş bile her şeyi açamıyordu birbirlerine. Tamam, yaş farkları çoktu, ama geçen yaz görüştüklerinde iki yetişkindiler artık, yaşın başın öneminin yitmiş olması gerekirdi. Yiten başka şeyler de vardı. Üzülmesin de o geceki gibi, ortalığı toplasın, çocuklarını büyütsün, milyonlarca benzerine benzesin... Saçma bir dilekti bu, dilediği an saçmalığını fark etmişti. Büyük bir acı vardı payımıza düşen, kimisi bunu büyük parçalar halinde çekiyordu, kimisi ufaltıp düşük dozlarda alıyordu. Bir farkı yoktu, bu acıyı öyle ya da böyle çekmenin. Annesi de aynı acıdan mustaripti, ablası da, kendisi de, abisi de... Şu kornaya asılıp yolun bir an önce açılmasını isteyen adam da... Acının miktarı değildi, insanın bunu nasıl yaşadığı, bunun acısını başkalarından çıkarıp çıkarmadığıydı önemli olan. İnsanlar eşit diyenler haklardan, özgürlüklerden söz ediyorlardı, en büyük eşitlik aynı acıyla kavrulmanın ortaklığıydı. Bunu anlatabilmek gerekiyordu insan-

lara. Hiçbir siyasetçinin aklına gelmez miydi bu? Gelmezdi, gelemezdi, herkes kendi acısıyla meşguldü. Ya da bu acının yerine koyduğu meşguliyetleri vardı herkesin.

Buket'i düşününce aklına Ahmet gelmişti. Arasa mıydı bir daha? İş miş bahane, biriyle görüşmek istiyordu, bir ses duymak... Çok düşünmeden verdi kararını, yakınlardaki bir tekel bayiinden telefon açtı.

"Merhaba. Ben Aynur," dediğinde Ahmet çok şaşırdı. "Merhaba," dedi o da, sesine onu anımsadığını vurgulayan bir tını vermeye çalışarak. Aynur, o tınıyı fark etti; yine de, ilk cümlesi Buket'in selamını iletmek oldu. Konuşmanın sonrası biraz tuhaftı; "Neler yapıyorsun"larla, "İş konusunda bir gelişme var mı"larla kesik kesik sürdü. Ahmet, Aynur'un o an ne yaptığını, müsaitse görüşmek isteyip istemeyeceğini sormak istiyor, ama kızı ürkütmek de istemiyordu. Arayan Aynur'du ama bunu sormanın kendine düştüğünün de farkındaydı. Zaman kazanmak için:

"İş aramaya başladım, pek bir şey yok. Sana uygun bir şey de gözüme çarpmadı," dedi.

"Biliyorum," dedi Aynur, "benim de gözüme çarpmıyor." Gülmüştü bunu söylerken.

Sessizlik oldu, bir kez daha. Aynur, Ahmet'in konuşmayı kısa kesmek istemediğini sezip rahatlamıştı. "Sen de nereden çıktın," diyen bir ton yoktu adamın sesinde; bir an önce kapatmak istiyor gibi de değildi.

"Şey, n'apıyorsun bugün?" diye sordu Aynur, kendinin de beklemediği bir ataklıkla.

"Hiç."

"Ben dışarıdayım. Dedim, hani sen de ineceksen bu taraflara..."

"İneceğim... İneceğim..." Oysa sabah günü planlarken evde oturmaya karar vermişti. Toparlanması gerekiyordu. Ge-

ce çok içmiş, sabah zar zor çıkmıştı yataktan. Dağıtmaya başladığını sezmişti. Evi toparlayarak bir ucundan başlayacaktı. Ayla'yı aramak? Gece vazgeçmemiş miydi bundan? Üstelik Aynur aramıştı!

Bir saate kalmadan bankanın önünde buluşmayı kararlaştırdılar. Ahmet, tanıştıkları günkü kafede buluşmayı önermişti, ama Aynur bankada biraz işi olduğunu, bankanın önünde buluşabileceklerini söylemişti. Kuşların Aslı'nın kulağına dedikodu fısıldamasını istememişti.

Ahmet apar topar, neşeyle hazırlandı. Genç bir kız onu arayıp "Buluşalım," demişti. "Daha çaptan düşmedik be," deyip durdu hazırlanırken. Sakalı üç günlüktü, kessem mi diye düşündüyse de vazgeçti. Çenesindeki ağarmış kıllar gözüne hoş görünmüştü. Ağarmışlardı, ama daha genç bir hava yaratıyordu ya da ona o an öyle geldi. Üstelik Aynur'un tiril tiril adamlardan hazzetmeyeceğini hissediyordu.

Aynur'sa nasıl olup da daha yeni tanıdığı –üstelik kendinden büyük, başka bir dünyanın adamı olduğu aşikâr olan– bir adamı arayıp buluşmayı önerdiğine şaşırmıştı. Ahmet'in hemencecik görüşmeyi önermemesi hoşuna gitmişti. Kibar biriydi, saygılı. Buna güldü. Buket'in hakkı vardı. Zaten sevgili arayan yoktu, saygılı arayan vardı burada da.

Nereye gideceklerine karar vermeden yürüdüler biraz. Ahmet, arkadaşlarıyla buluştuğundan söz etti. Sıkıcı şeylerden söz etmek istemiyordu. Onu dinleyen, önceki akşam arkadaşlarıyla pek eğlendiğini sanırdı. Hele, "Onlar şimdi iş yerlerinde mesainin bitmesini iple çekiyorlardır," dediğini duyan işsizlikten alabildiğine hoşnut olduğunu düşünürdü. Aynur da imrenmişti Ahmet'e.

"Epeydir içmedim ben," deyince, Ahmet bir yerde bira içebileceklerini söyledi. "Yok," dedi Aynur, "bugün hiç içesim yok." Bunun üzerine yakınlardaki kitapçının kafeteryasında oturmaya karar verdiler.

Kahve istedi ikisi de. Ahmet'in aklına Ayla'nın baktığı fal geldi. Aynur'a kahve falı bakıp bakmadığını sordu.

"Anlamam," dedi, "bizim bir karşı komşu var, Huriye Teyze, o acayip fal bakar. Çocukken onun büyücü olduğunu düşünürdüm. Hani şu filmlerde olur ya, şişman kocaman kadınlar. Yarı deli biridir zaten. Son zamanlarda da iyice dine verdi kendini."

"Fal bakmayı bıraktı mı?"

"Çok ısrar eden olursa şöyle bir bakıyor."

Ahmet'in gözünün önüne gelen Huriye Teyze'yle Ayla'nın alakası yoktu. Sınıfla, statüyle ilgisi olmayan bir şeydi bu fal işi. Aklına annesinin kabul günlerindeki fal muhabbetleri geldi. Onlar da ayrı bir takımdı. Küçük şehrin orta halli ev hanımları. Onların baktıkları fallar nasıldı, anımsamıyordu. Üç vakte kadar kısmet, evlenme çağında kızı olanlara damat, ev almak isteyenlere yuva... Aynur ne düşündüğünü sorunca, Ayla'yı atlayıp annesinin arkadaşlarının da fal baktığından söz etmekle yetindi.

"Geçenlerde bir arkadaşım kahve falıma bakmıştı," demedi. "Bir kadınla tanışacağımı söylemişti, birkaç gün sonra da seninle tanıştık." Bunu da söylemedi. Sahi böyle bir şey demiş miydi Ayla? Anımsayamadı. Belli ki solcu bir kızdı Aynur, falla büyüyle ilgisi olmazdı. Yine de tanışmalarına böyle özel bir anlam yüklese miydi? Ne gerek vardı canım. İşte sonunda buluşmuşlardı; buluşma önerisi de Aynur'dan gelmişti üstelik. Bugün daha bir güzel görünüyordu Aynur. Gene cana yakındı. Genç en azından, diye düşündü. Farklıydı da; Özlem'den, önceki kız arkadaşlarından, arkadaşlarının karılarından falan, hepsinden farklıydı. Bir iki ay önce bir şekilde tanışsalardı gene böyle güzel gelir miydi? Bunun yanıtını bilemedi.

Aynur anne babasının nerede oturduğunu sorunca büyüdüğü şehri söyledi. Aynur, doğma büyüme buralı sanmış oy-

sa Ahmet'i. Gülümseyerek bu şehre üniversite için geldiğini, sonra da dönmediğini söyledi.

"Bizimkiler ben doğmadan birkaç sene önce gelmişler buraya. Buket, abim, bura doğumlu değiller. Merak ederim küçük şehirleri. Hiç yaşamadım öyle bir yerde. Bazen düşünürüm. Öğretmen ya da memur olarak öyle bir yerlere gitsem nasıl bir hayatım olur diye."

"Sıkılırsın. Buralara alışınca insana zor gelir."

Çocukluğunu anlatmaya başladı sonra. Ailesinin durumu fena değildi oranın ölçülerinde. En iyi lisesinden mezundu şehrin. Okulun da en iyilerindendi, ama büyük şehre geldiğinde başkalarının yanında kendisini yetersiz bulmuştu. Sanki buralılar başka şeyler öğrenmişlerdi lisede. Neler anlatıyordu kıza böyle? Böyle daldan dala konarak bir şeyler anlatmak bulaşıcıydı galiba. Yine de pişman değildi anlattığına. Sürdürdü:

"Bocaladım bir zaman. Sonra aştım ama. Belki de büyük şehirde doğup büyümüş arkadaşlarımın sandığım kadar iyi yetişmemiş olduklarını görünce oldu bu. Ya da ne bileyim, zamanla, farkında olmadan buralı oldum ben de."

"Ben buralıyım buralı olmasına ya, üniversiteye kadar hep aynı mahallenin aynı sokaklarında geçti hayatım. Ya da bizimkine benzer mahallelerde... Ama senin gibi yetersiz hissetmedim kendimi pek. Ablamla abimden farkında olmadan çok şey öğrenmişim. Belki yaşıtlarımdan biraz büyük bile durdum okuldayken. Üniversiteye yaşıtlarımdan üç yıl sonra girince fark daha da açıldı üstelik. Arkadaşlarımın okuyup, 'Aman sen de okumalısın,' dedikleri kitapları, yazarları daha çocukken ablamlardan işitmiş, hatta okumuş olurdum."

Aynur sözü Buket'e getirmek istiyordu. Ahmet'in onca seneden sonra nasıl olup da kendisini görünce Buket'i anımsadığını, aralarında özel bir şey geçip geçmediğini merak ediyordu. Küt diye sorulmazdı ki böyle şeyler.

"Buket'in selamını söylemiştim sana değil mi?"

"Söyledin. Demek beni hatırladı. Hatırlamaz sanıyordum."

"Yakın arkadaş değil miydiniz? Neden hatırlamasın?"

"Yooo, çok yakın değildik. Kantinde falan sohbet etmişliğimiz, bahçede birlikte ders çalışmışlığımız vardır."

"İlginç. Unutmamışsın ama yüzünü." Gülümsedi bunu söylerken.

"Yaaa, sonuçta dört yıl boyunca her gün gördüğün biri. Unutmuyorsun. Bir de benim yüz hafızam fena değildir. Gerçi bu kez tam olarak tutturamadım."

"Ben seni ablamın yakın arkadaşlarından sanmıştım mitingde görünce. Çok arkadaşı vardı, ama derneğe falan takılanlarla daha bir yakındı."

"Ben onlardan değildim. O dernekçilerin arasında benim de arkadaşlarım vardı, Buket mesela, ama uzak dururdum o tip şeylerden. Hem imrenirdim onlara hem de söyledikleri şeyler biraz basit gelirdi. Dedim ya demin, yetersizlik hissi... İçlerinden bazılarının da yetersizlik hissiyle yanıp tutuştuğunu, bir idealin peşinden giderken esasında bu histen kurtulmaya çalıştıklarını düşünürdüm."

"Buket'i de mi?" diye sordu Aynur, ablası hakkında böyle bir yargının çok insafsız olacağını düşünmüştü. "Evet," derse çok kızardı. Kavga bile ederdi.

"Yok," dedi Ahmet, "Buket samimi biriydi. Bende kalan en önemli özelliği bu." Aynur'a da, "Sen de öylesin," dese miydi? Diyemedi.

"Tabii, o yaşlardaki yargılarımın doğru olduğunu sanmıyorum. Onları yargılarken belki de kedinin ciğerle hesabı gibi bir şey vardı beni etkileyen. Onların yanında da eksikliydim. Cesaretim yoktu onlar kadar, inancım da... Bunların etkisiyle hor görmüş olabilirim onları. Bilmiyorum ki... Kaç yıl önceki hikâyeler."

Ahmet, Aynur'un karşısında bu kadar kendini açık ettiğine şaşırdı. Şeytan tüyü mü vardı bu kızda? Söylediklerinin onda nasıl bir etki bıraktığını merak ediyordu. Devam etmedi, susup bekledi.

"Cesareti bilmem ama inanç konusunda ben de senin gibiydim. Hâlâ da öyleyim. Gerçi bizim kuşak genelde böyle. Sen ablamların, abimlerin kuşağındansın, ama sanki değil gibisin de... Üstelik..."

Aklına geleni söyleyip söylememekte bir an kararsız kaldı Aynur. Ahmet'in meraklı bakışlarının ne hal alacağını düşündü. Yalan değildi söyleyeceği, ama yanlış anlaşılmaya müsaitti. Ne anlayacağını bilemezdi karşısındaki adamın, öte yandan ne tepki vereceğini de merak ediyordu. Söyleyiverdi.

"Abimden büyük olmalısın yaşça, ama çok genç duruyorsun ona göre."

Gülümsedi Ahmet. Demek böyle düşünüyordu, demek buna dikkat etmişti. Bu iyiydi. Sevindi önce. Peşinden, aralarındaki yaş farkının önemine işaret ettiğini düşündü bu sözlerin. "Abimden bile yaşlısın," mı demek istemişti!

"Bilmem," dedi, "belki beni iş zamanı takım elbiseyle görseydin böyle düşünmezdin."

Aynur, Ahmet'in yüzündeki değişimi sezmişti. Tehlikeli sularda gezinmeyi severdi, ama daha ileri gitmek istemedi. Neler yaptığını sordu.

"Evin eksiği gediği vardı, onlarla ilgilendim. Dedim ya, birkaç iş başvurusunda bulundum. Öyle geçiyor işte günler. İlk başlarda dinlenirim sanıyordum, ama anladım ki dinlenilmiyormuş. Yorucu bile oluyor işsizlik. Hiç iş bulamazsam diye korkuyorum. Ama elim de varmıyor birilerini aramaya. Arayacaklarımın da faydası olur mu bilmem. Neden aramadığıma şaşırıyorum. Sonra gene erteliyorum aramayı."

"İlginç," dedi Aynur. Sonrasını getirmedi.

Eve dönerken ikisi de memnundu geçirdikleri günden. Aynur minibüste parayı uzatırken Ahmet'in ellerini anımsadı. Boylu poslu bir adamdı, ama elleri küçük sayılırdı, narin, zor işlere hiç bulaşmamış. Babasının ellerini düşündü – kocaman, nasırlı, sert. Abisinin elleri de kaba sayılırdı, babası gibi elleriyle sağlamıyordu geçimini, ama iriydi onun elleri de. Cemal'in de parmaklarındaki eklemler çok belirgindi. "Eh," dedi, "bu adam iyi aile çocuğu işte." Soyunda da kimse toprak bellememiştir bunun. Genlerinde yoktur iri el, küt parmak... Fena adam değildi ama, yukarda Allah var. Kibardı, iyi aile çocuklarının çoğu gibi, ama onlar gibi küstah değildi. Ahmet'in nasıl biri olduğunu düşünürken birden aklına geldi; belki de bir sevgilisi vardı bu adamın. Evli bile olabilirdi. Yüzük olsa dikkatini çekerdi, hali tavrı, anlattıkları da bekâr olduğu hissi uyandırıyordu ama belli mi olur? Bunu daha önce düşünmemiş olmasına şaşırdı. Tanıştıkları gün yalnız bir adam olduğunu düşünmüş, sonra da buna inanmıştı. Evli değilse bile sevgilisi vardır, neden olmasın. Peki, Aynur'la neden görüşüyordu? Çapkınlık arayışı mıydı? Karısı ya da sevgilisi gündüzleri çalışırken, beyimiz de eğlence mi arıyordu? Sen istedin diye görüştü ya seninle. Kibarlığından. Gör bak, seni aramayacak bir daha. Ya da ararsa en fazla şöyle şöyle bir iş var diye haber vermek için arayacak. Böyle diyordu içinde bir ses ya, yakaladığı kimi bakışlar tam tersini söylüyor gibiydi.

Hem o anlattıkları... Çok yakınlarmış gibi anlatmamış mıydı? Belki de Aynur'a değil, Buket'e anlatıyordu. Aynur'un şahsında Buket'ten günah çıkartıyor, özür diliyordu. "Çok yakın değiliz," demişti, ama uzaktan yanıp yakılıyor olamaz mıydı Buket'e? Ne hoş kızdı ablası o zamanlar. Annesi onu da beğenmez, derbeder bulurdu, Aynur'sa çocuk haliyle çok güzel bulurdu ablasını. Derbeder falan da değildi. Mora çalan bir kabanı vardı, onu giyip de atkısını şöyle

bir attı mıydı boynuna, hele bir de gülümsüyorsa... Evden bazen birlikte çıkarlardı. Anacaddeye kadar yürürlerdi. Buket caddeden otobüse biner, Aynur yolun karşısındaki okula giderdi. Böyle birlikte yürürlerken gelip geçenlerin ablasına nasıl baktıklarını görürdü. Bana da böyle bakacaklar mı diye düşünürdü büyüdüğünde. Birileri onu ablasına benzettiğinde sevinirdi. Ahmet de onu ablası sanmıştı işte.

Güzelliği batsın, diye geçirdi içinden, insanın bahtı güzel olsun. Bunu ne sık duyardı annesinden. İçinden söylerken bile annesinin vurgularıyla söylemişti. Annesinin aksanını taklit etmeyi severdi. Çok sevimli gelirdi, annesinin, akraba kadınların kelimeleri gırtlaklarında çatlatışları, Türkçede olmayan vurgularla konuşmaları. Bir gün Ahmet'i arayıp böyle konuşsa, amma şaşırırdı çocuk – çocuk mu demişti koca adam için? Arkasına bakmadan kaçardı zahir. Aman be, sanki evleneceklerdi. Aslı'yı arayıp anlatsa mıydı? Hemen hoşlanıyor musun, âşık mısın diye didiklerdi beynini. Dur bakalım Aslı; bakalım arayacak mı bir daha beni? Bırak şimdi, aramasını istiyor musun? Bilmem. İstiyorum galiba. İstiyor muydu sahiden? İstiyordu, evet, ne vardı bunda? İstiyordu. Birileri de onu arasın, özlesin. Sevsin, okşasın, gönlünü alsın – şu lanet dünyada.

Herkesinki gibi bir hayatı olamayacaktı, farklıydı, farklı hissediyordu kendini herkesten – ailesinden, komşulardan, akrabalardan, artık görüşmediği arkadaşlarından. Ahmet'ten? Ondan da elbette, kendini kandırmanın ne anlamı var, bambaşka bir âlemin adamı değil miydi Ahmet? Buket de farklıydı bir zamanlar, ama özüne dönmüştü o. Aynur öyle olmayacaktı. İstese de olamazdı. Dayatmalara gelemezdi, oysa insanlar kendilerine dayatılanlarla mutlular. Birbirlerine benzemek için yarışıyor, benzeştikçe yaşadıklarını sanıyorlar. "Dayatmalara gelemiyorum," diyordu ya, eve giriş çıkış saatleri bile dayatılıyordu da gıkını çıkartamıyordu. Gül-

se miydi buna, ağlasa mı? "Ama," dedi, "bu benim hayatım değil, daha başlamadı benim hayatım."

Minibüs dura kalka, her durduğunda yeni yolcular alarak tıklım tıkış ilerliyordu. Daha temiz, daha yeni, yüksek binalar geride kalmış, yoksulluğu, yoksunluğu yerleşiklerine her an duyuran, kimi sıvasız, kiminin tepesinden –biraz para bulunduğunda bir kat daha çıkılacağının işareti– demir filizleri fışkırmış, iki üç katlı binalar başlamıştı. Bir zamanlar, ortaokul lise yıllarında içini bulandıran duygunun yeniden depreştiğini hissetti. O zamanlar bu mahallelerde yaşayan herkesin mutsuz, o yüksek binalarda yaşayanların mutlu olduğunu düşünürdü. O binalarda doğup büyüyenlere, yaşayanlara haset duyardı. Dersleri boşlayıp sınıfta kalma eşiğine geldiğinde onu çalışmaya iten de bu hasetti çoğu zaman.

"Sen Buket misin ki kazanacaksın, liseyi zor bitirdin; hoş Buket okudu da ne oldu? Git bir işe gir." İki yıldan sonra sınavı kazanmasında, sağdan soldan bulduğu üniversiteye hazırlık kitaplarındaki soruları çözmeye çalışırken yanı başında bitiveren annesinin biraz alay edercesine söylediği bu sözler kadar, o iç bulantısının da etkisi olmuştu. Bu arada biraz da büyüdü galiba, farklı muhitlerden insanlar tanıdı, arkadaşlar edindi. Haset azaldı, ama iç bulantısı dinmedi. Haset duyduğu o insanların da öyle aman aman mutlu olmadıklarını gördü. Gördü, ama üzülmedi onlar için, acımadı da. Kendi haline de şükretmedi. Sanki sadece o bulantı biraz azaldı.

Minibüsün kalabalığından mı, Ahmet'le görüşmesinin mi etkisi, yoksa her günün aynı olmasının sıkıntısı mı –bilemiyor–, karnının üst taraflarında bir sıkışma, başında bir ağırlık... Eve gitmek istemiyor. Televizyonun sesinin bütün odaları doldurduğu bir gece daha. Karnındaki sıkışma yukarılara, göğsüne çıkıyor. Nefes alamıyor sanki. İnip yürüse bundan sonrasını. Hatta abisigile gitse, orada kalsa. Bu da gö-

zünde büyüyor. Gündüzden annesine söyleseydi abisine gideceğini. Evlerine iki durak kala, dayanamayıp iniyor minibüsten.

Hızlıca yürüyor, biraz üşüdüğünden, biraz mahallenin gençlerinden çekindiğinden, adımlarının ritmiyle içinden mırıldanıyor. O da değil – bu da değil – peki ne! O da değil – bu da değil – peki ne! Sözcükler yakıştırıldıkları anlamlardan kurtuluyor; bir yürüyüş marşı kadar içi boş söylediklerinin, ama bırakmıyor söylemeyi. O da değil – bu da değil – peki ne!

Ahmet'in keyfi yerine gelmişti biraz. Bir kadın bu kadar mı mühimdi hayatında? Ne değişmişti ki? Arayabileceği, – telefon numarasını istediğinde Aynur gülümsemiş miydi, bilemiyordu, ama ikiletmeden vermiş, "istediğin zaman arayabilirsin," demişti– arasam mı aramasam mı diye düşüneceği biri –bir kadın– daha. Soruların keyfini kaçırmasına izin vermeyecekti. İş de bulacaktı; umut zehir gibi yayılıyordu içinde. Hissediyordu, kırkına girdiğinde öncekinden daha farklı bir hayatı olacaktı. Eksik bir şeyler tamamlanacaktı – neydi onlar? Öncekinden daha hoşnut olacağı bir iş – nasıl bir iş? Boşlukta yüzdüğünü düşünmeyecekti yakında. Ne sözdü ama bu! De ki Aynur, Ayla ya da bir başkası sevgilin oldu, işini sevdin? Eeee... Boşluk boşlukken, sen içindeyken, hadi bir de sevgilin... ikiniz mi dolduracaksınız boşluğu? Asıl boşluk boşaltır sizi, kendine katar, kendinden yapar – bilmiyor musun? Bırak şimdi, kaçmaz bu akşam keyfim, boşlukta da yüzerim, boşluğu da doldururum istersem, ileri gider, boşaltırım bile boşluğu.

Ama önce başka boşluklar dolmalı. Midesi mesela. Aynur aradığı için yemek yapamamıştı, Aynur'un aramasının şerefine dışarıda yiyecekti. Şöyle sağlığa zararlı şeylerden çekti canı. Kızarmış patates, sosis, bira... Yakınlardaki birahane-

lerden birine girdi. Temiz pak bir yerdi. Aynur'u da bir gün buraya davet edebilirdi. Yanaklarının biradan kızarmış halini düşündü kızın, sert yüz hatlarının yumuşadığını, gözlerini kaçırdığını, nedensiz, ansızın gülümsediğini, arada aklından ne geçtiyse sessizleşiverdiğini, iç çektiğini, anlattığı bir olaya kahkahalarla güldüğünü.

Abartmadı içki faslını –Aynur'la içtikleri zaman da abartmamalıydı– karnı doyunca çıktı birahaneden. İçerken karşısındaki kocaman televizyona akvaryum ya da saksı muamelesi yapıldığını düşünmüştü; kimse seyretmiyordu, ama açıktı. O da güzelim birahaneye lokanta muamelesi yapmıştı. Her zaman, her yerde böyleydi. Kim hak ettiği yerde, hak ettiği muameleyi görüyordu ki?! Kendisine de beyefendi muamelesi yapmıştı garson – buyurun efendim'ler, falan... Canım, senin iyi kötü işin var, biz ipimizi sürüyoruz, daha da ne kadar sürüyeceğiz belli değil üstelik.

VI

Yeni bir hafta, kapalı hava, ardına dek açık perde, ıslak sokaklar, griye kesmiş insanlar, gazetenin okunmadan çevrilmiş sayfaları, çıkartılmamış pijama, üç günlük sakal, dağınık saç baş, dünkü çay, iki zeytin çekirdeği, sofra örtüsünde ekmek kırıntıları, radyoda reklam cıngılı, kalorifer peteklerinde tıkırtı, üçlü divanın yere düştükten sonra kaldırılmamış yastığı, sehpada özgeçmiş, kaç gündür çalmayan telefon. Nereden başlamalı bir günü toparlamaya? Eski gazeteleri mi kaldırmalı ortalıktan, iş ilanlarını kenara ayırıp? Masadan mı başlamalı? Önce oturup kaldığı koltuktan kalkmalı. Sonrası gelir elbet. Geldi de... Hava giderek daha da kararmış, yağmur hızlanmıştı. Pencereyi açtı. Masadakileri mutfağa taşıdı. Gazeteleri ayıkladı. Banyoya attı kendini. Telefonu işittiğinde saçlarını yıkamış, vücudunu sabunluyordu, bornozuna sarılıp salona koştu, peşini kovalayacak ev cinlerine damlalar koridorda iz bıraktı.

"Merhaba," dedi karşısındaki kadın.

"Merhaba," diye yanıtladı, bütün seslere birer soru işareti ekleyerek.

"Ben Ayla," dedi kadın, "Ahmet'i aramıştım."

Ayla! Sonunda!

"Benim. Pardon alamadım sesini."

"Aman canım, önemli değil. Nasılsın?"

"İyiyim, iyiyim... Beklemiyordum da aramanı, şaşırdım."

"Sen de aramadın... Neyse, en azından hatırladın beni."

"Arayamadım doğru."

"Eee, neler yaptın? İş..."

"Yok ya nerde, iş miş yok. Sen?"

"Ben... ben aramıyorum. Canım çalışmak istemiyor. Böyle daha rahat."

"İyi... En azından bir rakibim azaldı demek."

"Boş ver işi. Bugün ne yapıyorsun?"

"Hiç."

"Kahve falı bakasım var da..."

"Ne güzel. Benim de kahve içesim var."

Sustu ikisi de. Sessizliğin farkına aynı anda varıp bir şey söylemeye çalıştılar. Ayla'nın cümlesi baskın çıktı:

"Seni düşünüyordum birkaç gündür. 'Arayayım,' dedim."

"İyi ettin." Hem de çok iyi! Neşesi çınlamış olmalıydı kadının kulağında. Varsın çınlasın!

Ahizeyi yerine koyduktan sonra eliyle saçlarını düzeltti. Bornozunun önü açılmak üzereydi. Toparlandı. "Hadi bakalım," dedi içinden. Haftanın sürpriziydi bu. Güzel bir hafta olacaktı. Yarım saat önce berbat bir hafta olacak diye geçiriyordu içinden. Ellerini karnına vurarak ritim tuttu. Sen bu işi biliyorsun oğlum, dedi, aramamakla doğru yaptın. Bak işte o aradı. Islık çalarak giyindi, ama farkında değildi ıslık çaldığının.

Aynı yerde buluştular, ama dışarıda oturamadılar. İnsanın içine işleyen bir soğuk vardı. Camlı bölüme geçtiler. Ayla muhteşem görünüyordu –evet, muhteşem; nedense bu kelimeyi seçti Ahmet– daha kadınsıydı, giyimi kuşamı, hali tav-

rı. Önceki halini pek hatırlamıyordu, belki de değişen kendi gözleriydi, hatırladığından da güzeldi Ayla.

"Eee," dedi Ayla, nazlı bir sesle, "ne var ne yok?"

"Bir şey yok. Öylesine geçiyor günler."

"Çok sıkılmış gibisin."

"Biraz."

"Gereksiz yere sıkıyorsun kendini."

"Kahve gelmeden başladın ha fala..."

"Kahveye ihtiyacım yok. Kahve işin görüntüsü."

"Doğru ya, bilgiler sana akıyordu, değil mi?"

Gülümsedi Ayla. İki yanağında iki gamze, derin olmayan, minik çukurları andıran gamzelerden. Dudak kenarları da nasıl böyle kıvrılıveriyor yukarıya. Gözleri de ışık dolu. Kahverenginin en parlak hali. Fazla bakamadı, kaçırdı gözlerini Ahmet.

"Sonradan düşündüm de," dedi, "sen falıma baktın, ama hiç geleceğe dair bir şey söylemedin. Hep geçmişle ilgili şeyler anlattın. Falcı dediğin geleceği anlatmaz mı?"

"Benim falım böyle beyim," dedi Ayla, "beğenmedinizse baktırmazsınız."

Alınmış, gücenmiş gibi değildi sesi, aksine şakıyordu. Her anlamda kendine güveniyordu bu kadın. Git gidebilirsen, diyenlerdendi. Kendine eğlence mi arıyordu yoksa? Pazartesinin, yağmurlu soğuk bir sabahın yarattığı sıkıntıyı nasıl atacağını düşünürken, Ahmet'in tanıştıkları günkü şaşkınlıklarını hatırlayıp eğlenmek için mi aramıştı? Öyle olsa n'olurdu ki? Oyuna katılmanın ne sakıncası vardı? Bu gibi durumlarda erkekler de genelde kendilerini çekerek sürdürürler oyunu, kadının yaklaşmasına izin vermez gibi dururlar, ilgilenmiyormuş gibi yaparlar. Bu, oyunu sürdürmekten çok oyunbozanlık gibi gelir Ahmet'e.

"Öyle demek istemedim," deyip mahcup olmuş gibi sustu. Ayla gülümsemeyi sürdürüyordu. Bir şeyler daha söyle-

meliydi Ahmet, ama ne diyeceğini bilemiyordu. Ayla'nın güzelliği gözlerini, aklını, dilini alıyordu.

"Bu işin erbabı sensin, sen nasıl diyorsan öyledir," gibisinden bir şeyler geveledi. Söylediği cümle anlamsızdı, suskunluğun yarattığı gerilimden çekinmişti. Oysa hayırlı bir gerilimdir bu, Ahmet de bilir. Ne demeye çekiniyordu ki.

"Peki, öyle olsun," dedi Ayla. "Sor o zaman, ne öğrenmek istiyorsun?"

"Şunu merak ediyorum en çok. Fala bakarken söylediklerini ciddiye alıyor musun?"

"Uuuuu," dedi Ayla, "güzel soru." Dudakları ne hoş yuvarlanıvermişti öyle.

Ahmet de dudaklarını büzüp yapmacık bir gururla başını salladı. Yanıt beklediğini belli eden abartılı bir kasılmayla arkasına yaslandı.

"Ciddiye alıyorum tabii," dedi Ayla, "kelimelerin ağzımdan boşuna çıkmadığını biliyorum."

Sesi ciddileşmişti sanki. Dudaklarındaki kıvrımlar da yok olmuştu, ama kahverengi hâlâ en parlak halindeydi gözlerinde.

"Ama her sözünde bir keramet olduğunu düşünenlerden de değilim. Tamamen yanlış da çıkabilir söylediklerim."

"Yanlış çıkarsa, boşuna olmaz mı söylediklerin?"

"Olmaz. Neden olsun? Sözün söylendiği an başka bir andır, yanlış çıktığı an başka."

"Anlamıyorum ki... Bilememişsindir sonuçta."

"Bilemeyeceğimi biliyorum zaten. Bilinmezi bilmeyi kim ister? Ben bilineni açığa çıkarırım en fazla. Sana söylediklerimi sen de biliyor olmasan sana bir şey demez ki söylediklerim."

"Bak mesela bu dediklerinden bir şey anlamadım. Haklısın galiba," dedi Ahmet gülümseyerek.

Yeniden kıvrıldı dudak kenarları, çukurlar göründü – baştan çıkarıcı. Kaşları hafiften yukarı kalktı, başını önce sola

eğdi, sonra ileri geri salladı. Bir şeyleri kabul ettiği anlamına mı geliyordu bu baş hareketleri? Kendi aklından geçenleri mi kabul buyurmuştu, Ahmet'in sözlerini mi? Bir tutam saç sol gözünün üzerine düştü, eliyle düzeltti. Önceki konuştuklarının hepsi uçtu gitti Ahmet'in zihninden. Başını eğerken Ayla'nın boynunda hoş bir boğum oluşmuştu, kısa bir süre. Başkasında olsa, "Yaşlanıyor bu kadın," diyeceği boğuma hayranlıkla baktı.

"Zamanla anlarsın," dedi Ayla, "daha çok görüşeceğiz seninle."

Böyle mi demişti sahiden de? "Daha çok görüşeceğiz seninle." Gülümserken bir hayli yayıldığını düşündüğü ağzını toparlamaya çalıştı Ahmet. Ayla, az önce davetkâr, bin bir anlama gelebilecek bir şeyler dememiş gibi çay istedi yan masadaki boş bardakları toplayan garsondan.

Bir şeyler bildiği kesindi bu kadının. Büyücü bir yanı vardı kesinlikle. Bu gibi şeylere hiçbir zaman inanmamıştı, ama şimdi her şey mümkün görünüyordu. Sanki onu yıllardır tanıyor gibiydi Ayla. Belli ki Ahmet'in bu sohbeti canını sıkacak noktalara çekmeyeceğinden emindi. Rahattı bu yüzden. Kibar, düzgün bir adam olduğuna inanmıştı; terbiyesizleşmeyeceğini, daha ikinci görüşmede asılmayacağını biliyordu. Sinir bozucu bir kendine güvendi bu. Bozuvermek istedi Ahmet bu oyunu. Olmayacak bir şey söylemek mesela. Böyle giderse, Ayla'nın dediği gibi, yeniden, yeniden –daha çok, daha!– görüşürlerse, –ah, keşke!– bu oyunun canını yakacağından çekiniyordu. Ama bir şey yapmayacak, aklına gelen, oyunu bozacak cümleleri söylemeyecekti – canının yanmasını çoktan göze almıştı. Belli ki bunun da farkındaydı Ayla. Bunu da biliyordu. Güveni bundandı biraz da. Varsın bilsin, dedi kendi kendine, varsın bilsin. Ne olurdu yani? Değmez mi böyle bir kadını arzulamaya, hiçbir zaman arzusunu dindiremeyecek bile olsa, değmez mi?

Değerdi değmesine, ama bir kadının yanında böyle ne yapacağını bilemez hallere düşmesi de çok tuhaftı. Sosyal biri sanırdı kendini, özellikle kadınların karşısında, ama şimdi fark ediyordu ki ilişkiler biraz ilerledikten sonra ortaya çıkan bir mahareti varmış en fazla. Başlama konusunda pek de iyi değilmiş. Bir zamanların uçarı Ahmet'i, belli ki alkolle, yüksek sesli müzikle, kalabalıkla, mekânların loşluğuyla atlatıyormuş bu aşamaları. Demek, kırkına doğru öğrenecekti bunları, acemiliklerini yenmek için debelenecekti!

Fal bakmadı Ayla bu kez. Kahvelerin telvesi fincanlarda kurudu. Yarım saat kadar havadan sudan konuştuktan sonra, "Benim kalkmam lazım," dedi Ayla. Hesabı ödeyip kalktılar. Kapıda ya da az ilerideki taksi durağının orada ayrılacaklarını düşünmüştü Ahmet; Ayla birlikte çarşıya doğru yürümeyi önerdi. Hava buz kesiyordu, arada tek tük yağmur damlaları düşüyordu. İki dakikada kıpkırmızı olmuştu yüzleri. İnsanın sevişmekten başka bir şey istemeyeceği havalardan, diye düşündü Ahmet. Dönüp Ayla'ya baktı; gülümsedi Ayla, sanki gözlerini kırpıştırdı. Zihninden geçenleri mi okumuştu yoksa? Korkuyla kaçırdı gözlerini. Yan yana konuşmadan yürüdüler bir süre. Ahmet konuşacak konu açmak istiyordu. Yürümeyi sevip sevmediğini sorabilirdi; yanıt evet olursa, başka bir gün yürüyüş yapmaya çağırabilirdi. Ya da buluştukları çay bahçesini çok mu sevdiğini sorabilirdi. Bu soruya alacağı yanıtın çok önemi yoktu, sesini işitmek yeterdi – ama arada sevgilisi falan olup olmadığına ilişkin bir iki ipucu verirse, fena olmazdı. Sessizliği bozmak istemedi yine de. Biraz da söyleyeceği her söz, soracağı her soru manasız, yetersiz, lüzumsuz göründü Ahmet'e.

Ayla anacaddeyle dar bir sokağın kesiştiği köşede, soldaki sokaktan aşağıya doğru inmeyi önerdi. Alışkanlıklarının dışında bir güzergâhtı, ama hayır diyemezdi, yolun uzuyor olmasının sakıncası yoktu, birlikte geçirdikleri –sessizleşmiş–

zamanı uzatacaktı üstelik. Neden buradan dönmek istemiş olabilirdi Ayla? Düz giderlerse görmek ya da görünmek –bir erkekle hem de– istemediği birilerine rastlama olasılığı olabilirdi. Belki de evi buralarda bir yerdeydi. O yüzden istemişti. Nerede oturduğunu sorabileceğini düşündü, ama bunu da yapmadı. Büyüyü bozmak olurdu. İçinden bir ses Ayla'nın buralarda bir yerde oturduğunu söylüyordu. Girdikleri sokaktan biraz yürüdükten sonra bu kez sağdaki sokağa saptı Ayla. İçindeki ses haklı çıkacak gibiydi; heyecanlandı. Neden böyle ara sokaklara sapsınlar ki yoksa? Belki de evine çağıracaktı. Sevişmeyi, yemek, yakınlık, üç beş randevu gibi başka şeylerin ardına ertelemeyen kadınlardandı. Sabah ararken planlamış bile olabilirdi sevişmeyi – olabilir miydi böyle bir şey! Heyecanı artıyordu. Tahmin etmeye çalıştı Ayla'nın evini. Yer yastıklarıyla dolu bir salon, sağda solda CD'ler, kitaplar... Nedense tavşankulaklı terlikler bir köşede. Yastıkların üzerine devriliyorlar, otururlarken dikkatini çeken boğumdan öpüyor Ayla'yı. Sessizlik. Sessizliği cama düşen yağmur damlaları bölüyor, damlaların ritmiyle sevişiyorlar. İnsanlar işte güçte. Pazartesi sendromu. Yaşasın işsizlik.

Beş dakika sonra girdikleri sokak çok iyi bildiği bir caddeye bağlanınca şaşırdı Ahmet. Deminki ara sokaklar neyse de, çarşının ortasında oturuyor olamazdı Ayla. Yerdeki yastıklar toplandı, camdaki tıpırtılar kesildi. Çok iyi bildiği bir köşe başına çıkmışlardı. Telaşlandı bir an. Bu cadde Aynur'la ilk buluştuklarında gittikleri kafenin bulunduğu caddeydi; az sonra önünden geçeceklerdi. Aynur'a rastlamak istemezdi Ayla'yla böyle sessiz sedasız yürürken. Ah bu saçma korkular, tuhaf ürküntüler... Ne olurdu ki rastlaşsalar? Ne Ayla'ya Aynur'u tanıtmak için uygun kelimeler bulabilirdi o an, ne de Aynur'a Ayla'yı... Kendi kendine gelin güvey olmanın çifte kavrulmuş haliyim, diye düşündü. Başını az çevirip Ayla'ya baktı. Tatlı, biraz da muzip bir kıvrılma sezdi dudak kenarla-

rında. Birazdan Aynur'a rastlayacaklarını biliyor olabilir miydi bu büyücü? Dünyanın en tatlı büyücüsü. "Kaderden kaçılmaz yahu," dedi içinden, "inceldiği yerden kopsun."

Kaderden gerçekten de kaçılmıyordu. Aynur'a değilse de Özlem'e rastladılar. Birdenbire yüz yüze gelmeseler, Ahmet kendini saklamaya çalışırdı. Telaşlanmıştı Özlem'i görünce, ama bir yandan da sevinmişti. İyi, sağlıklı görünüyordu. Her şey yolunda gibiydi.

"Nasılsın?" dedi Özlem elini uzatırken. Yanağını uzatmamıştı.

"İyidir. Hayırdır bu saatte?"

"Müşteri ziyareti."

Sessizlik.

"İşten ayrılmışsın."

Kibar kızdı, tanımadığı bir yabancının yanında "çıkartılmışsın" dememişti Özlem. Ayla'yı süzmüş, ama selam vermemişti. Acelesi varmış gibi davranmış, "Görüşelim, bir şeye ihtiyacın olursa," deyip ayrılmıştı. O ana dek Ayla yarım adım kadar önde, Ahmet'ten azıcık hızlı yürümüştü, şimdi hızlanma sırası Ahmet'e geçmişti. Adımlarını sıklaştırıp Ayla'nın biraz önünden yürümeye başlamıştı. Uzaklaşmak istiyordu bulundukları yerden. Tatsız bir karşılaşma olmuştu. Pek tatsız.

"Güzel kadın," dedi Ayla.

"Hıı... Evet..."

"Senden hoşlanıyor bence."

"İşte bu kez yanıldın. Belki bir zamanlar hoşlanırdı, ama artık hoşlandığını sanmıyorum."

"Neden?"

"Her şeyi biliyorsun, bunu da bil," demek tuhaf olurdu – demedi. Özlem'in eski sevgilisi olduğunu söylemekle yetindi.

"Yanılmamışım o zaman. Hâlâ hoşlanıyor senden."

Açıklama yapmak ihtiyacı hissetti. Dört beş ay önce ayrıldıklarını söyledi. Sahi, ne kadar olmuştu, çok uzun zaman önce gibiydi. Bu dört beş ay boyunca birbirlerini aramamışlardı. Bu doğruydu. Bir şey demedi Ayla. Az ileride ayrıldılar. Ayla yakınlardaki bir tanıdığına uğrayacağını söyleyip elini uzattı. El sıkıştılar. Yanak uzatmayı kadından bekledi Ahmet. Özlem olmadı, Ayla olsun! O da olmadı; elini sıkıca kavrayan elle yetinmek zorunda kaldı. Böyle sımsıkı bir el sıkışması beklemediği için bocaladı, eli gevşek kalmıştı. Sanki erkek olan o değil de Ayla'ydı. Ayla'nın elini sımsıkı kavraması hoşuna gitti. Hem ne demişti ayrılırken? "Sen de beni ara, istediğin zaman."

Özlem'e rastlamış olmak içinde tuhaf bir sızı yaratmıştı – unutmak isteyip unutamadığı. Yine de içinden gülümsüyordu, dışarıdakilere sezdiriyor bile olabilirdi duyduğu sevinci. Peki, Özlem'in sızısı? Er geç olacaktı, bugüneymiş kısmet, diyor, ama içinin sızlamasına engel olamıyordu. Gereksiz, tuhaf bir telaş vardı Özlem'de. Öyle aceleyle vedalaşıvermesi canını sıkmıştı. Tersi olsaydı, Özlem'i bir adamla görseydi kendi nasıl davranırdı? Bilemedi. Kıskanırdı biraz. Özlem'in ansızın, apar topar "ara vermek" istemesinin nedeninin o adam olacağını düşünüp –aklına arada sırada gelen bir şeydi bu– sinirlenirdi belki de. Böyle kaçar mıydı kovalayan varmış gibi? Bilemedi bunun yanıtını.

İçini inceden çizen bu sızıyı anlamaya çalışırken bile Ayla'ya varıyor. İki dakikada özlemişti Ayla'yı. Evet, özlemekti bu. Ayla'yı özlemenin sızısı bütün sızılara baskındı. İşsiz kaldığından bu yana hissetmediği kadar ne yapacağını bilemez hissediyordu kendini. Alıştım sandığı şeydi ne yapacağını bilememek – ötesi de varmış! Daha da hızlanır sandığı yağmur dinmiş, insanı ısıtmasa da neşelendiren güneş bulutların arasından sıyrılmıştı. Keşke sürseydi yağmur. Kapalı hava Ayla'nın varlığının, buluştuklarının ispatıydı. Bulut-

lar savrulup ufka doğru yol aldıkça Ayla da uzaklaşıyordu. Sokağın iki yanındaki manavların meyve sebze tezgâhlarının üzerindeki muşambaları sıyırdığı, cümle esnafın akşamüstü olsa da bir şeyler satsak, günlük ciroyu toparlasak diye beklediği çarşının ortasında, tezgâhlardaki renk cümbüşü yerine gökyüzüne, uzaklaşan bulutlara bakan bir adamdı – kimsenin fark etmediği.

Birden ayıkıverdi. İnsanlar sadece para kazanmak için iş güç sahibi olmuyordu. Başka boşlukları da dolduruyordu çalışmak. Bunun içten içe farkında oldukları için düşük maaşa, sömürülmeye ses etmiyorlardı. Boşluk dolsun da nasıl dolarsa dolsun. Belki de bu işsiz günde onun bulduğu meşgale de Ayla'ya duyduğu manasız özlemdi. Özlem?

Aklına Özlem gelince sızlamadı içi bu kez. Ayla'nın o an daha büyük bir sızı olmasından değil. Özlem'in apar topar kaçıvermiş olması da Ayla'nın varlığını hatırlatıyordu. Varlığını, evet, ama yokluğunu da. Yoktu Ayla yanında. Ne yapacaktı? Ayla'yı özlemekle ilgili az önce aklına gelen teorinin de hükmü yoktu. Buz gibi, basbayağı özlüyordu işte. Saçmaydı, ama özlüyordu. Ne yapacağını bilmez halde, deli gibi özlüyordu. Deli gibi özlüyor olmasına şaşarak özlüyordu.

Geldiği yoldan gerisin geri döndü, Aynur'la gittikleri kafeye doğru yürümeye başladı. İyice saçmaladığının farkındaydı. Hiç doğru bir şey değildi bu. Yine de yolunu değiştirmedi. Aynur oradaysa ne olacaktı ki? Ayla'yı mı unutacaktı onun yanında? Tek bildiği, o an Aynur'la konuşmak dışında hiçbir şey için adım atacak gücü olmadığıydı.

Aynur yoktu kafede. Girince oturmak zorunda hissetti kendini. Zorunluluktu, ama, belirlilikti aynı zamanda. Bir süre ne yapacağım diye düşünmeyecekti. Üstelik Aynur gelebilirdi birazdan. Gelmedi. Bir tost yiyip iki çay içti. İçerinin sigara dumanından gözleri kızardı – ya da dumandan bildi bunu.

VII

Evden, "Abimlere gideceğim," diyerek çıkmıştı. Annesi homurdanmıştı gene. Aynur'un sokaklarda sürtmektense abisine gitmesini yeğlerdi, ama pazar günleri değil. Pazar akşamüstleri abisi, yengesiyle yeğenini alıp anne babasını ziyarete gelirdi genellikle. Aynur da biraz bu yüzden gidiyordu ya. Yengesinin her pazarı aynı biçimde geçirmekten sıkıldığını tahmin ediyordu. Tahminden öte biliyordu. Efsun, "Sıkılıyorum," dememişti sorduğunda, ama kimi gün yüzünün düşüverdiğini görmüyor değildi. Abisine çıkışmıştı bir keresinde. "Abi şu kızı arada sırada bir yerlere götür pazarları, hep bize gelmeyin, çok sıkıcı," demişti. Abisi, çocukla bir yerlere gittiklerinde Efsun'un daha çok yorulduğunu, böyle olunca karısının iyi kötü dinlenebildiğini söylemişti.

"Peki ya ruhu abi Efsun'un? Görmüyor musun, ruhunun dinlendiği yok."

Bir yanıt vermemişti abisi. Şu Efsun da hakikaten çok seviyor olmalıydı abisini, çekilir dert değildi yoksa. İşin kötüsü yeğeni de şu sıralar çok düşkün olmuştu annesine. "Siz bu pazar gezin tozun, bir yerlere gidin, ben bakarım ufaklı-

ğa," diyordu, ama buna ne yengesi ne de yeğeni yanaşıyordu. Efsun bir yıl önce yeniden çalışmaya başlamıştı. Oğlunu sadece hafta sonları görebildiği için, ayrılmak istemiyordu. Ufaklık da buna pek izin verecekmiş gibi değildi hani. Bu çözümü bulmuştu Aynur, bazı pazarlar onlara gidiyor, kendince azıcık özgürleştiriyordu yengesini...

İnsanlar çocuk büyütüyorlar, hesapta, diye geçirdi içinden. Bakıcıların geçirdiği zaman daha çok anne babalardan. Ne anladım ben böyle çocuk yetiştirmekten? Yahu, bir yeri doğru, mantıklı olsun şu hayatın – bir yeri ya, bir yeri! Bu denli akıldışılık, böylesine saçmalıklar silsilesi, daha beteri, bunların akıldışı olduğunu hiç düşünmeden bunlara riayet edenler, daha iyi riayet edenin daha iyi yaşadığına inananlar, bunlara öykünenler, haset duyanlar, ötekilerin, –haset duyulanların– yapıp ettikleri her şeye sinen kibirleri, kim daha akıldışı yarışında koşarken şişen ciğerler, kesilen soluklar, çatlayan taylar, çocuklar... Bunları aklı almıyordu. Bir gün bir iş bulduğunda ötekilerdeki akıldışılığın onu da içine alacağını biliyordu. Kendince direnecekti, ufak tefek, belli belirsiz, ama tamamen teslim olmayacaktı. Nasıl? Bilmiyordu. Bir gün bir işi olacağından da emin değildi ya! Sanki hep böyle kalacaktı – "yaşamasız." Ne güzel sözcüktü bu; nerede duyduğunu düşündü. Duymamış, okumuş olmalıydı, birilerinin cümle içinde kullanacağı bir sözcük değildi. Bu sözcüğü sevmişti, ama içi acıyordu kendi kendine yinelediğinde. Bir yandan tuhaf, gülünç geliyordu bir sözcüğün –kimselerin kullanmadığı bir sözcüğün üstelik– içini acıtması; yüzüne, yüzündeki kaslara, dudaklarına yansımayan çok hafif, gizli bir gülümseme bir an parıldıyor, ama içindeki sızıyı dindiremeden sönüyordu. Yine de büsbütün işe yaramaz bir gülümseme değildi, kendine acımaya başlayacakken buna engel olmuştu en azından. Sözcüklerin bilmediğimiz anlamları, işlevleri var galiba, diye düşündü. İnsan söz-

cüklerin anlamlarını, yeterli ya da yetersiz kaldıkları yerleri düşünürken yaşadıklarıyla arasına bir mesafe koyuyor. Eskiden bu mesafe sahtelik gibi görünür, sözcüklere döküldüğü anda duyguların olduklarından farklı bir hal aldığını düşünürdü. Özellikle eskiden tuttuğu günlükleri okurken hissederdi bunu; bir de, fakültenin kantininde güzel konuşmaya, yerinde, doğru sözcükler bulmaya meraklı çocukları dinlerken. Kabahat sözcüklerde değildi, sözcükleri kullananlarda ya da kullanamayanlardaydı. Yazmayı bu yüzden istiyordu, yazarken sözcükler karşılıklarını daha bir bulacaktı, inanıyordu. Az önce içini acıtan "yaşamasız" sözcüğü de, aklının bir türlü almadığı hayatların bir benzerini yaşamadığının ifadesi olamaz mıydı?

Öyle olmasa da olurdu. Evden çıkarkenki bezginliğinden silkinmişti sanki. Otobüs durağını geçti. Yürümek istemişti canı. Abisine hemen gitmesi gerekmiyordu. Birkaç saat dolaşabilirdi sağda solda. Oturdukları mahallenin az aşağısında, Aynur'un yürüme hızıyla yarım saatlik mesafede, yeni açılan bir alışveriş merkezi vardı. Oraya yaklaştıkça trafik sıkışmaya başlamıştı. Milletin pazar eğlencesi bu olmuştu epeydir. Yanından geçen arabalara baktı. Aileler vardı arabaların içinde, çekirdek aileler. Sıkıcısınız topunuz, dedi, kendi başınıza sıkıldığınız yetmiyormuş gibi, sokakları, caddeleri dolduruyor, başkalarını da sıkıyorsunuz. Hoş, o başkaları da onlardan farksızdı işte. Belki de insanlar benzerlerini görmekten fazlasıyla hoşnutlardı. Bu pazar kalabalığına neden girsinler yoksa? Arada sıkılanlar Aynur gibi "yaşamasız"lardı. Sıkışık trafikte bekleşen arabaların içlerine baktı yeniden – kâbus gibiydi.

"Kimseyi beğenmiyorsun, sen de bir bok olsan." Annesinin klasiklerindendi bu. Hak verir gibi oldu annesine. Sahiden de kimseyi beğenmiyordu, bir bok da değildi. "Nesini beğeneyim anne bunların?" diye seslendi hayalinde. Ta-

mam, bir halt değilim, kabul, ama bunların hali de hal değil. Yapamıyorum, istesem de isteyemiyorum onlara benzemeyi. Bir yerde bir şeyler kopmuş bende. Belki herkesinki kopuk, ama bir biçimde yapıştırmışlar, ben beceremiyorum – yapıştırmasızım.

Buluştukları gün Ahmet'i bunları anlatacak kadar yakın hissetmişti bir ara, –onun da bir yanı "yaşamasız" görünmüştü– ama anlatmamıştı. İçinden bir ses Ahmet'in kendisini anlayacağını söylüyordu –sarsak bir yanı vardı, işsizlerin ortak sarsaklığı değilse de, Aynur'u anlamasına imkân verecek bir şeydi, olabilirdi– ama emin olamıyordu. Böyle deli saçması sözler edip adamı uzaklaştırmaktan da çekinmişti doğrusu. Neden çekiniyorsa... Uzaklaşsa ne olurdu? İki kez gördüğü bir adam değil miydi? Kendi kendine gülümsedi, kimselerle görüşmeyen biri için iki kez görüştüğü insan önemli oluyordu. Önemli miydi? Hoş bir havası vardı adamın, bu kesin. Yakışıklı, çekici, insanın boynuna atlamak isteyeceği bir adam değildi, ama havada bir hali vardı – yerçekimsiz. O da olduğu yerde olmayanlardandı. Ya da Aynur'a öyle görünüyordu. Gözlerini hafif kısıp bakışı vardı bir de Aynur'a. Çok sıcak bir bakış değildi belki, ama sanki Aynur'un içini görebilmek için kısıyordu gözlerini. Etkilemeye çalışıyor da olabilirdi. Bir kadını etkilemek için böyle mi bakılır? Şimdilerde erkekler kendilerini ilgisiz gösterme çabasındalar. Ahmet farklı ama –ne de olsa ablasının kuşağından– bakarken bir şeyler düşünüyor gibi, gördüklerinin ötesinde bir şey görmeye çalışıyor sanki. O bakışların Buket'i mi aradığı sorusunu atamıyor kafasından. Öyle olsa ne olur? Koca adam kaç yıl önce uzaktan beğendiği kızı mı arar? Yine de aklına geldiğinde canı sıkılıyor buna.

Ne yapıyordur Ahmet şimdi? Hafta içi aramamıştı, ama hafta sonu arayacağını ummuştu. Boş bir umut gibi görünüyor şimdi. Allah bilir, belki de şu alışveriş merkezine koştu-

ranların arasındadır. Neden olmasın? Sevgilisiyle –neden bir sevgilisi olmasın?– benzerlerinin yanında huzur bulanlardan biri de odur. Arasa mı? Olmaz. Ahmet aramalı bir daha görüşeceklerse. Tamam, hoş adam, ama o harekete geçmeden aramamalı. Yanlış anlayabilir öbür türlü. Yanlış? Anlamak?

Aynur üç dört saat kaldı abisinin evinde. Yeğeni Ali'yle oynadı; hep birlikte ikindi kahvaltısı yaptılar. Kahvaltıdan sonra abisi Ali'yi yatırmaya gittiğinde oğluyla birlikte uyuyakaldı. Efsun'la sohbet ettiler. Gelin görümceden çok iki arkadaş gibi. Öyle ki Aynur anne babasından şikâyet ettiğinde, Efsun savundu kaynanasıyla kayınbabasını. Bunun saçma olduğunu fark edip güldüler.

"Efsun ya," dedi bir ara, "bu yaşadığın hayattan sıkılmıyor musun? Abimle bir tek baş başa kalabileceğiniz gün pazar, o gün de hep bizdesiniz."

"Yoo", diye yanıtladı yengesi, "sıkılmıyorum." Uzatmadı, açıklama da yapmadı. Dalıp gitmedi de. Efsun gibi olmak ister miydi Aynur? Olabilse isterdi, ama olamıyordu. Koşulları farklıydı. Evlense, işi olsa, çocuğu... değişir miydi düşünceleri, bilemedi. Efsun akşam yemeği için hazırlık yapmaya kalkıştığında kendini fazlalık gibi hissetti kutsal üçlünün yanında. Abisi uyanmış gazeteleri karıştırıyordu. Ali televizyonda bir çizgi film bulmuş, mıhlanıp kalmıştı karşısında. Eve gitmek istemiyordu, ama orada kalmak da gelmiyordu içinden. Aklına Ahmet'i aramak geldi. Abisine, "Ben çıkacağım biraz, beni beklemeyin, gecikirsem siz yatın, bende anahtar var," dese... En fazla imalı bakışlar, bir iki takılma... Ahmet'i aramasa da, aradığında Ahmet müsait olmasa bile, kalmak istemiyor burada. İçinde yaşayanlar için fena bir yer değil, pazar akşamı daha ne olacak? İyi kötü dinlenmişler; Efsun birazdan hafif, pratik bir yemek hazırlar; Ali ne-

şeyle coşturur odadan odaya. Peki ya Aynur? Evin ılık havası onu üşütecek sanki. Uyuyakalmış, ama üstü açılmış, dermanı yok kolunu kaldırıp örtüyü üzerine çekmeye. Dışarının soğuğu, tekinsizliği, boşluğu daha cazip. Abisinden yana kaygısı yok, her durumda onu korur kollar. Uzun uzadıya açıklama yapması da gerekmez. Bekârken o da pazarları evde akşama dek miskin miskin oturur, hava kararınca atardı dışarı kendini. "Nereye gider bu oğlan böyle?" diye söylenirdi annesi arkasından. Gece yarısından sonra gelirdi. Döndüğünde üstüne başına sinen sigara kokusu kahveye takıldığının işareti olurdu. Aynur kahveye de gidemez. Bir belirsiz Ahmet aklında, onu arayacağından da emin değil, hele bir atsın kendini dışarı.

Efsun da, abisi de ses etmediler dışarı çıkmasına akşam akşam. Abisi, "Dikkat et," dedi. Sarıldı abisine. Efsun, anahtarının yanında olup olmadığını sordu. Bir an Ali'yi babasına bırakıp Efsun'la mı çıksaydım, diye geçirdi içinden. Memnun gibiydi halinden – belki başka bir akşam önerirdi.

Ahmet aramadan onu aramak saçma olacaktı. "Nerem doğru ki," diye geçirdi içinden. Ayakları çarşıdaki postaneye götürüyordu. Kararını orada verecekti. Büyük postanenin yanındaki küçük bölümün gece yarısına kadar açık olduğunu anımsıyordu. Girdi içeri. Gaz kokuyordu, kaloriferleri yakmıyorlardı demek pazarları, tüpgazlı sobayla ısıtıyorlardı içeriyi. Camlar buğulanmıştı. Üç beş yorgun adam telefon kabinlerinde bağırış çağırış konuşuyordu. Gurbete gelmiş işçiler –ya da işsizler–, memleketlerini arıyorlar, karılarını, analarını, babalarını... İçlerinden birinin, "dayê"[1] dediğini işitti. İçi sızladı. Belki Aynur doğmadan önce babası da pazar akşamları böyle aramaya çalışmıştı memleketi. O zamanlar ne telefonu memleketteki evlerde. En fazla, acil bir durum varsa telgraf çekebilirdi gurbettekiler. Birilerinin ge-

1 Anne (Kürtçe).

lişmek deyip durdukları buydu. Adamlar gene memleketlerinden uzaktalar, gene yıkıklar, gene her yanlarından kimsesizlik akıyor. Bu muydu gelişme? Yakında cep telefonları da olur bu adamların. Büsbütün gelişmiş olur memleket! Ahmet'i aramak isteği azalmıştı adamları görünce. Kendi hali şımarıklıktı, aç değildi, açıkta değildi. Annesinin kederlendiğinde ağzından dökülen sözler geldi aklına: "Lı mın, lı mın."[2] Gözleri yandı inceden. Dışarı çıktı. Yağmur yağmadığı halde kabanının başlığını çekti başına. Uzaklaşmadı postaneden. Sigara yaktı. Postaneden çıkan bir adam yorgun adımlarla önünden geçti. Dudakları titremeye başlamıştı. İyi aile çocuğu Ahmet ne anlardı bu hallerden? Kendi ne anlıyordu? Yarısı içilmiş sigarasını yere atıp girdi içeri.

"Ahmet merhaba, ben Aynur. Rahatsız etmiyorum ya."

"Merhaba... Merhaba... Hayırdır... Rahatsız etmiyorsun."

"Çarşı tarafına inmiştim, bir arayayım, dedim."

"İyi ettin. Ne var ne yok?"

"Hiç... Pazar sıkıntısı işte... Ne yapıyorsun?"

"Aynen. Pazar sıkıntısı. Yemek hazırlıyordum."

"İyi... Rahatsız etmeyeyim, yemeğini ye sen. Öylesine aramıştım."

"Hıı... Yok canım... İyi oldu aradığın, ben de sıkılıyordum."

Aynur diyecek bir şey bulamadı. Sessizlik oldu. Aynur, "Hoşça kal, ararım sonra," demeye hazırlanırken, Ahmet, "Şey," dedi, "istersen bana gel. Birlikte yeriz. Zeytinyağlı kereviz yaptım... Yani... Zamanın varsa... İstersen..."

Nasıl oldu da kabul etti, anlayamadı Aynur. Yalnızken kereviz yapan bir erkek... Demek ki sevgilisi falan yok. Sevgilisi olsa, pazar akşamı evde kereviz mi yer adam? En azından yalnız mı yer? Ahmet ise evinin tarifini verirken şaşkındı. Sola döneceksin diyecekken sağa demiş, sonra hatasını anlayıp düzeltmişti. Telefonu, arayan Aylá olsa diyerek açmış-

2 Vay bana (Kürtçe).

tı. Kime niyet kime kısmet! Aynur'un sesi çok iyi gelmemişti telefonda. Böyle bir saatte aradığına göre. Bir şey mi olmuştu? Bir şey olunca arayacağı kişi Ahmet miydi yani? Heyecanla ortalığı toplamaya girişti. Gazeteleri toparlarken gazetelerin pazarları verdiği iş ilanlarıyla dolu ekler geldi aklına. Bir iş ilanı görmüştür, bununla ilgili bir şeyler soracaktır. Bu yüzden aramıştır. Yine de, "Bana gelir misin?" dediğinde kabul etmesi ilginçti. "Hadi bakalım," deyip pencereye yaklaştı. Nicedir kimseyi pencerelerde beklememişti.

Aynur daha da şaşkındı aslında. Kim olduğunu pek bilmediği bir adamın evine gidiyordu. Annesinin aksanıyla, "orospular gibi," dedi içinden. Vazgeçse, gitmese, postaneden yeniden arasa... Ne diyecekti? "Vakit geç olmuş da şimdi fark ettim" mi diyecekti? "Bir arkadaşa rastladım, bizim o tarafa gidiyormuş, beni arabasıyla bırakacak." Bu saatten sonra gitmemek çok saçma olurdu. Neden aradın, neden kabul ettin, neden gitmedin? Neyse ya, biraz oturur, yemek yer çıkardı. Laflardı azıcık. Ne vardı bunda?

Ahmet, hoş geldin faslının ardından, çok açsa hemen masayı hazırlayabileceğini söyledi. Yanıt vermedi Aynur, başını salladı. "Değilim," dedi. Ahmet'in gösterdiği koltuğa oturdu.

"Eee, ne var ne yok görüşmeyeli."

"Her şey aynı. Sende?"

"Aynı sayılır... Haaa... bir iş görüşmesine gittim."

"Eee..."

"Bilmem, 'Ararız sizi,' dediler."

"Güzel."

"Bilmiyorum ki... Şarap içer misin?" Bunu biraz çekinerek sormuştu. Yerli filmlerdeki kötü adamlar gibi hissetmişti kendini.

"Bilmem... Sen içeceksen eşlik ederim."

"Hani şey demiştin ya, epeydir içmedim..."

"Evet ya, çok oldu içmeyeli. Azıcık içeyim."

Bir zamanlar arkadaşlarıyla yaptıkları konuşmalar geldi aklına Ahmet'in. İçki teklifini ikiletmeden kabul eden kızlarla etmeyenler arasındaki ayrım gibisinden bir şeylerdi. Utandı, ama heyecanlandı da.

"Çarşıda işsiz güçsüz adamlar görünce seni anımsadım," dedi Aynur. Neden aradığının yanıtını vermesi gerektiğini düşünmüş, ama söyledikleri tuhaf gelmişti kendisine. Güldü Ahmet.

"İşsiz olduklarını nereden anladın?"

"Anlamadım aslında. Belki de işleri falan vardı. Postaneden çıkıyorlardı. İş bulmaya buraya geldiklerini, memleketlerini aradıklarını düşündüm."

"Onlar iş bulurlar, öyle ya da böyle. Ucuz emek onlarınki..."

İçi cız etti Aynur'un, eti çekildi. Pişman oldu geldiğine, aradığına. Ahmet'in sırtı dönüktü, şarap şişesini açmaya çalışıyordu, göremedi Aynur'un yüzünün allak bullak olduğunu.

"Onların yanında biz halimize şükretmeliyiz," diye sürdürdü Ahmet. "Hele ben... Bakacak kimse yok başımda. Tek tüfek bir hayat."

Az önce içine dolan kalkıp gitme isteği azaldı Aynur'un, ama tamamen yok olmadı. O kadar da hödük biri değil bu, diye geçirdi içinden, ama o kadar da değil. Yine de geldiğine pişmandı, açtığı konuya, şarap teklifini kabul ettiğine; az oturup kalkacaktı, çok kalmamalıydı.

"Nasıl geçti iş görüşmesi?" diyerek konuyu değiştirdi.

"Tuhaftı. Gazetede gördüm ilanlarını. Aradıkları niteliklere bakınca büyük bir şirket gibi göründü gözüme. İsmini duymamıştım hiç. Yerleri tuhaftı ama. İş merkezlerinin, şirketlerin olduğu bir yer değil. Zor buldum zaten gittiğimde. Daha önce işittiğim, ama hiç gitmediğim bir semt."

Söylediği semtte Aynur'un halası oturuyordu, içinden kim bilir kaçıncı kez, "iyi aile çocuğu" dedi, ama söylemedi halasının o semtte oturduğunu.

"Bilirim, daha çok küçük atölyeler vardır orada."

"Biz küçük sanıyoruz aslında. Yıkık dökük yerler, ama yıllık üretimleri hiç de az değil. Büyük şirketlere fason iş yapıyorlar."

"Gittiğin şirket de onlardan mıydı?"

"Onu tam anlayamadım. Adamların ne istediklerini de bilemedim doğrusu."

"Neden, konuşmadınız mı bunları?"

"Konuştuk, bayağı bir konuştuk. Şunu hissettim. Beni özgeçmişimde gördükleri eski işim nedeniyle aradıklarını sanıyorum. Benim eski şirkete yüklü miktarda borçları olabilir. Bunun çözülmesine yardımım olabilir diye düşünmüşlerdir. Ya da kim bilir başka nasıl bir sakatlık..."

"Kim bilir?"

"Böyleyse komik olur ama. Onlar borç taktıkları için biz işsiz kaldık belki de. Bütçe açığını böyle kapatacağını umdu bizim yöneticiler... Şimdi bana ötekiler iş verirlerse komik olmaz mı?"

"Belki de."

"Adamları gözüm tutmadı. Görsen o mahallenin içinde, o kırık dökük binaların arasında süper lüks arabalar duruyordu. Üstleri başları desen... Gayet kaliteli şeyler giyiyorlardı. Ne iş yaptıkları da belirsiz... Her şeyin ticareti olabilir, hatta hiçbir şeyin. Kâğıt üzerinde bir şirket de olabilir. Bana sürekli eski işimle ilgili sorular sormalarına kıllandım. Hesapta benim iş tecrübemi anlamaya çalışıyorlardı. Öyle olduğunu sanmıyorum."

"Kabul ederlerse başlayacak mısın orada?"

"Bilmiyorum ki... Neyse ya... Bunlarla kafanı şişirmeyeyim şimdi. Sen nasılsın?"

"N'olsun? Daraldım bugün. Abimlere gittim, orada da çok duramadım. Eve dönerken, seni aradım."

"İyi ettin."

Yemeğe oturdular. Aynur lezzetli buldu Ahmet'in yaptığı yemeği. Ahmet nasıl yaptığını anlatacakken, "gerek yok" gibisinden bir hareketle susturdu. Sıkıldığı şeydi yemek tarifi dinlemek. Gündüz annesinin seyrettiği televizyon kanalları, komşu kadınlar, gazetelerin kadın ekleri... İçini kaldırıyordu bu yemek muhabbetleri.

"Yarın arayıp, 'Gel başla,' derlerse, gider misin?" diye sordu.

"Şöyle bir durum var. Bu şirkette çalışmak kariyerim için doğru olmaz gibi geliyor bana. Belki çok uzun süredir işsiz olsam, umudumu kesmiş olsam, giderdim. Şimdi bilmiyorum. Sevmiyorum böyle adamları. Başkalarının sırtından lüks hayat sürüyorlar. Krediler alıp ödemiyorlar, bu krizler biraz da bunların yüzünden değil mi?"

"Seni işten atan eski patronların da başkalarının sırtından kazanmıyorlar mıydı parayı? Çok mu sadık onlar borçlarına?"

"Doğru. Ama ne bileyim, onlar işleri düzgün yapıyorlar." Durdu, kafasını kaşıdı. "Belki de biz böyle biliyoruz."

Ahmet iş güç meselelerinden konuşmak istemiyordu. Genelde isteksizdi, ama bu akşam genç bir kadınla konuşulacak en son konuydu bunlar. Şarap içtikçe yanakları pembeleşen Aynur'un neden aradığını, kendisinden hoşlanıp hoşlanmadığını merak ediyordu. Geceyi birlikte geçirebilecekleri aklına geldiğindeyse heyecanlanıyordu. Bir yandan da Ayla geliyordu aklına. Bu iş meselesini konuşmak için –sonunda cesaret bulup– Ayla'yı aramış, ama ulaşamamıştı. İster istemez bu iki kadını karşılaştırıyordu. Aynur'dan çekinmiyordu pek. Onun yanında rahattı – geceyi birlikte geçirip geçirmeyeceklerini düşünmediğinde. Ayla'nın yanındayken sürekli gergindi. Ayla'yla bir ilişkinin canını yakacağını

tahmin ediyordu. Aynur'la ilişki... Canı yanan Aynur olurdu. Geceyi beraber geçirmek, sonrasında girecekleri ilişki... Kovdukça dönüp yanağına konan sinek gibiydi bunlar; aklına geldiğinde eli sürekli yanağına gidiyordu, kaşınmadığı halde kaşıyormuşçasına.

Şarabın etkisi. Aynur başlardaki kadar rahatsız, pişman değildi geldiğine. Bazı şeyler insanın hem içini yakar, hem hoşuna gider. Böyle bir ruh haline girmişti. Postanedeki adamları –babasının gençliğini– atamıyordu zihninden. Oraya aitti. Onların dünyası geçmişiydi. Ahmet'in anlattığı iş dünyasında dönen dolaplar ise gelip gelmeyeceğini bilemediği geleceği gibi görünüyordu gözüne. Çok farklı iki dünyaydı bunlar, ikisine de aitti, ikisine de ait değildi. Hayat böyle bir şeydi işte. Hayatın içinde değilmiş gibiydi aslında. Gözlemci olarak gelmişti dünyaya sanki. Bu düşünce canını yakıyor, dibe doğru çekildiğini hissediyor, sonra yine "gözlemciyim" deyip yukarı çıkıyordu. Alıştığı bir iniş çıkıştı bu.

Bu kez çıkmakta zorlanacağa benziyor. Ahmet'in halinde tavrında kendisine çok uzak gelen bir şeyler var. Kırıntı şeklinde, bir tutam, ama dikkat edince öyle bir batıyor ki kıymık gibi. Evet, kibar gerçekten de, ama kibarlığında kibir de var sanki. Bir şeyleri lütfediyor gibi Aynur'a. Şarabı, yemeği, hatta bir şeyler anlatırken kelimeleri, sözleri... İşsizlikleri dışında Ahmet'le hiçbir ortak yanı yokmuş gibi geliyor – bu da o kadar önemsiz ki şu an. Ne işi var bu adamın yanında, ne demeye geldi, ne demeye aradı? Ne aileleri benzer birbirine, ne alışkanlıkları, ne düşünceleri, ne hayalleri... Hoş, kendisine benzeyenlerle de çok anlaşıyor ya! Amcaoğulları, mahalledeki kızlar... Belki eskilerden söz açıldığında kısa bir an yakınlık duyuyor, sonra günlük kaygılara sıra geldiğinde, uçurumlar, mesafeler...

"Müzik ister misin?" diye sordu Ahmet, sessizlik uzayınca.

"Olur."

"Ne dinlemek istersin?"

Ne desin şimdi Aynur. Annesinin düğünlerde söylediği türküleri de severdi –ne gezer Ahmet'te bunlar–, sakin bir çelloya eşlik eden piyanoyu da. Başını "fark etmez, önemli değil," gibisinden salladı.

"Sen bilirsin."

Ahmet kalktı, biraz bakındı müzik setinin oralarda. Hafif bir saksofon sesi doldu odaya. Şöyle bir baktı Aynur'a.

"İyi... Güzel..." dedi Aynur. Ahmet'in seçimi Aynur'u şaşırtmamıştı. Bütün sarsaklığının, tutukluğunun yanında, "onlar"dan biriydi Ahmet – tanışmadan tanıyıp bildiği. Caz da bir markaydı bunlar için. Neyin markası? Kültürlü olduklarının, kaliteli yaşadıklarının... Ama bazılarının üzerinde en lüks markalar bile sırıtır ya, Ahmet'te böyle bir yan vardı – kendisinin bile sezemeyeceği bir sırıtış. Nereden biliyorsun Aynur? Çok mu tanıdın böylelerini? Tanımam mı gerek illa? Sağda solda görmek bile yeter bunları. Her yer bunlarla dolu. Bunlarla, bunların taklitleriyle... Yüzeylerini görmek yeter. Ötesinde bir şey var sanki! Yine de pişman değildi geldiğine. Evde olmaktan iyiydi, abisigilde olmaktan da...

Evi düşününce babasının gençliği yeniden geldi gözünün önüne. Eski, köşeleri yıpranmış bir fotoğrafı vardır babasının, bir akraba düğününde mi ne çekilmiş, kaytan bıyıklı, saçları dökülmemiş o zamanlar, arkaya taranmış, muhtemelen limon suyuyla bastırılmış. O fotoğrafı çektirdiği gün neler bekliyordu babası gelecekten? Nereden baksan otuz kırk yıl öncesi. Ne ummuş ne bulmuştu? Emekli olmuştu, üç kuruş da olsa bir maaş bağlamıştı devlet. Çocuklar yetişmişti; Aynur dışındakiler hayatlarını iyi kötü raya oturtmuş, babasının geçtiği yoldan onlar yürüyordu şimdi – ufak tefek rötuşlar dışında aynı yoldan. Bir tek Aynur'un yolu ayrı; yol olduğu bile kuşkulu kimi zaman.

Ya Ahmet'in yolu? Onun da yolu varmış yürüdüğü, kaza olmuş dışına çıkmış, yarın bir gün yeniden dönecek. Kendisini nasıl olup da Ahmet'e yakın hissettiğine şaşırıyor bir kez daha. Ahmet'in bir erkek kendisinin bir kadın olmasından başka bir nedeni yok gibi burada bulunmasının. Sevişmek de istemiyor ki onunla. Belki sadece arzuyu anımsamak istiyor, arzu duymayı. O yüzden burada. Yüzü kızarıyor birden, ne kadar rahat görünmeye çalışsa da tedirgin oluyor yüzünün kızarmasından. Büyük bir yudum alıyor şaraptan.

Ahmet de az önceki kadar batmıyor şimdi. Kendi halinde, kendi derdinde bir adam işte.

İyi ama, bu yaşına kadar neden evlenmemişti bu "kendi halinde" adam? Çevresindeki kadınların kaçırmaması gereken biri gibiydi. Kibar, saygılı, yemek yapıyor, müzikten anlıyor –içinden bir kahkaha attı bunu düşünürken–, iyi aile çocuğu... Belki de çok mükemmeliyetçiydi, kimseyi beğenmemişti. Her tarafta gördüğü evli çiftlerin halleri içini bulandırdığı için olamaz mı? Bu da sorulmaz ki. Ahmet'in şarap kadehini çevirip durduğu ellerine baktı. Göz göze gelip gülümsediler. Şarap, müzik, yemek... üzerlerine rehavet çökmüştü. Aynur sessizliğin uzamasından tedirgin oldu. Anımsamak istediğinden emin değildi arzuyu. Bir konu açmalıydı.

"Demin şey dedin ya..." dedi, "bu görüştüğün şirketle önceki işyerinden söz ederken..."

"Evet?"

"Onlar öyle, bunlar böyle gibisinden bir şey dedin..."

Başını salladı Ahmet. Merakla dinlediğini hissettiren bir mimikle bakıyordu.

"Şöyle düşünüyorum bu gibi durumlarda. Hiçbir şey adil değil, ama bozulma konusunda bir adalet var sanki."

"Nasıl?"

"Yani... Şimdi ülkenin bir tarafında birileri bozulduğun-

da, yozlaştığında öbür taraftakiler de ahlaklı kalamıyor sanki. Hani, derler ya, 'ortak kader' falan... Bu konuda gerçekten de ortak bir kader var. Hiçbir şeyde bütünlük yok, hiçbir şeyde, ama bunda var."

Aynur'un aklından öteden beri geçen şeylerdi bunlar. Ahmet'in yaptığı ayrıma şaşırmıştı az önce. Bu kadar safdil olacağını düşünmemiş, hayret etmişti söylediklerine. O sıra bunları söylememişti. Şaraptan olacak dili açılmıştı. Sessiz bir öğrenci gibi "deneyimli" adamı dinlemek de hoşuna gitmemişti bir yandan. Onun da söyleyecek sözleri vardı, "yaşamasız"dı, ama dilsiz değildi. Eh, biraz da kızgındı Ahmet'e hâlâ, şu "ucuz emek onlarınki" sözünü unutmamıştı.

Ahmet severdi böyle konularda tartışmayı. Günündeyse, inadına karşısındakinin tersi şeyler söylerdi. Özlem kızardı onun gerçekten inanmadığı şeyleri saatlerce savunmasına. "Münazaracısın sen," derdi. "İnsanlara yardım ediyorum ben," diye savunurdu Ahmet kendisini, "bakalım söylediklerini nereye kadar savunacaklar. Eksikliklerini görecekler mi, bunu anlamaya çalışıyorum."

Hatta bir gece hayli uzun süren böyle bir tartışmanın ardından eve dönerlerken, Özlem her zamanki gibi Ahmet'in tartışmayı uzatmış olduğunu söyleyince, "Şimdi sana tam tersini saatlerce savunabilirim," demişti, "üstelik öbürlerinden daha iyi savunurum." Susmuştu bir süre Özlem, sonra da, "Senin neye inanıp neye inanmadığını, hangi sözünün gerçek fikrin olduğunu bilemiyorum," demişti. Gözlerinde panik değilse de telaş vardı sanki.

"İnanır mısın, bazen ben de bilemiyorum," diye yanıtlamıştı Ahmet. Bunu söylerken gözlerine bakamamıştı Özlem'in.

Aklından Aynur'a verecek yanıtlar geçiyordu, ama bir gece ansızın arayıp evine gelen, birlikte şarap içtiği kadınlarla bu gibi konuları tartışmayı uzatacak kadar sevmiyordu

"münazara"yı. Bir yandan da, inadına ters bir şeyler söyleyip Aynur'u kızdırmak da geçmiyor değildi içinden. Kızdığında nasıl olacağını merak ediyordu. Gözleri büyüyecek miydi? Tartışırken sinirlenecek, dili dolaşacak mıydı? Az önce sessiz kaldıkları zaman çok güzel olduğunu düşünmüştü Aynur'un, bir kez daha. Kaşı gözü, yüzündeki mana. Bunu tartışmak isterdi Aynur'la: Neden bazı insanların yüzü manalıdır, bazılarının değildir? Dedikleri gibi, içleri yüzlerine mi yansır gerçekten? Bazı insanlara neden hemen ısınırız da, başkalarından uzak dururuz? Bunların da yeri, zamanı değildi.

"Biraz daha şarap."

"İstemiyorum sağ ol. Geç oldu zaten."

Kendisinde kalabileceğini söylemek istedi Ahmet, yapamadı. Aynur'un baştan itibaren koruduğu mesafenin farkındaydı. Bu mesafe aralarında dururken bunu önermek doğru olmazdı. Eski Ahmet olacaktı ki, diye geçirdi içinden. Değişen neydi bilmiyordu, ama bir şeyler eskisi gibi değildi. Buraya gelirken Ahmet'in sadece konuşmak istemeyebileceğini hesaba katıp gelmiş olmalıydı Aynur. Az da olsa ihtimal vermiş olmalıydı Ahmet' in yakınlaşmak istemesine. Kaçırdığı bir iki bakış dışında başka işaret almamıştı Aynur'dan. Bugün bunu yapmak onu sonsuza kadar yitirmek olurdu. Bu riski almak istemiyordu. Risk yönetiminden de anlamazdı zaten.

"Kalkacak mısın?" diye sordu, sesindeki kırgın tonun, birazı sahici, birazı sahteydi.

"Bilmem," dedi Aynur, "aslında kalkmam lazım. Senin de yarın işin gücün vardır."

İkisi de güldüler.

"Abim de merak eder."

"Beni düşünme, kalabilirsin daha." Neden, "kalabilirsin gece" dememişti ki!

"Hadi bir kadeh daha içeyim, sonra kalkarım."
Bu beklediği işaret olabilir miydi Ahmet'in?

Sessizliğin uzamasından ikisi de rahatsızdı biraz. Aynur, yapmamaya karar verdiği bir şeyi yapmış olduğu için duyduğu tedirginlikten kurtulmuş, gelmekle iyi ettiğini düşünüyordu. Evde olsaydı neler yapıyor ya da yapamıyor olacağı aklına geldikçe, kırk yılda bir yaptığı –nasıl yaptığına hâlâ şaştığı– bu kaçamaktan hoşnut oluyordu. Yine de aralarındaki sessizlikte canını sıkan bir şey vardı. Bu doğal aslında, diye düşünüyordu bir yandan, yeni tanıştık, apayrı insanlarız, konuşacak konumuz az, ama bunları çoğaltmaya da çalışmıyoruz. Ahmet'in ev sahibi olarak konu açması daha normaldi. Ayrıca Ahmet'in kendisini her şeyi merak eden, ilgili ilgisiz bir dolu şey soran kızlardan sanmasını istemiyordu. Kendini göstermek için bin bir takla atardı böyleleri. Onu sorar, bunu sorar, karşısındakinin yanıtını beklemeden aklından geçenleri söylerler. Ne hakkında konuşulduğu değildir onlar için önemli olan; bilgilerini, deneyimlerini, güzelliklerini, zekâlarını karşıdakinin gözüne sokmaya çalışırlar. Az buçuk deneyimlerinden biliyordu ki, erkekler sessiz kızları merak ediyorlardı daha çok. Ahmet'in merakını mı kışkırtıyordu susarak? Buna evet ya da hayır diyemiyordu. Şarabın, odanın sıcaklığının, Ahmet'in yumuşaklığının –bir ara Ahmet'e bakarken kendi kendine, "ne yumuşak bir adam" demişti; böylelerinden beklenmeyeceğini düşündüğü bir şeydi bu– yarattığı dingin havanın içine gömülmüştü. Konuşmak istiyordu istemesine, ama konu açmaya gücü yoktu pek. Kendi ölçülerinde hareketli bir gün olmuştu. Zihnini toparlayamıyordu.

Ahmet'in sessizliği ne diyeceğini bilememesindendi. Sevgilisi olup olmadığını merak ediyordu konuğunun. Belki de vardı biri, bugün buluşmuş kavga etmişlerdi. Onu araması, kalkıp gelmesi bundandı. Soramazdı bunu pat diye. Bir

yandan da bu gecenin devamının istediği gibi tamamlanması fikri kargaşaya sokmuştu onu. Aynur, kızarmış yanakları, alnının her iki yanına düşmüş birer tutam saçla çok güzel görünüyordu. Onu her gördüğünde sımsıkı toplanmış olan saçlarını bir arada tutan, sert mi, yoksa şu lastiklilerden mi olduğunu göremediği tokayı gevşetmek, saçlarını açmak, saçlarının dökületeceğini düşündüğü boynundan öpmek istiyordu. Peki ya, sonrası nasıl olacaktı? Bunu atamıyordu zihninden. Tam da birkaç gün önce Ayla onu aramış, "Seninle daha çok görüşeceğiz," demişken. Eskiden arkadaşları evine gelen dişi sineği rahat bırakmadığını söylerlerdi, biraz abartarak. O zaman karşılaşmış olsalardı, Aynur'a bundan farklı davranmazmış gibi geliyordu bir yandan. Sert, harbi bir kız gibi duruyordu, belki öyleydi de, belki de hiç takmazdı Ahmet'in bu geceden sonra yaşayacağı yalpalamaları. Yalpalayacağını nereden biliyordu ki. Belki de âşık olurlardı birbirlerine. Gözü Ayla'yı da görmezdi, başka şeyleri de. Ayla'yı anımsayınca, "Emin olma," dedi kendi kendine. Hepsinin yanında, kendi gibi biri değildi Aynur.

Ailesi, yaşayışı çok farklıydı, anlattıklarından anladığı kadarıyla. Yürümeyeceği belli bir ilişkiye başlamamalı mıydı? Bütün bunlar birer birer geçiyordu aklından, ama elini kolunu, bunlardan önce dilini tutanın, söyleyeceklerini engelleyenin, her anlamda kendisini kımıltısızlaştıranın zamanlama meselesi olduğunu düşünüyordu. Sanki bu gece o gece değildi. Bu gece bir yakınlaşma gecesiydi, ama birlikte olma gecesi değildi; öyle geliyordu Ahmet'e. Aynur kendisinden hoşlanmışsa bile –neden olmasın– şimdi yapacağı yanlış hareketle uzaklaşacaktı. Gözünü, duyargalarını dört açmış, davet sayılabilecek bir şey bekliyordu. Aynur, çalan müziğe kendini bırakmış görünüyordu, Ahmet yanında değilmiş gibiydi. Bu da bir davet olabilirdi pek tabii. Yine de karar veremiyordu. Değildi galiba.

Sabrı taşan Ahmet oldu.

"Neler yaparsın?" dedi. Çok saçma, saçmadan saçma bir giriş olmuştu. Neyse ki Aynur tatlı bir gülümsemeyle, "Hiç," deyivermişti.

"Yani... Ne bileyim? Sinema, kitap, gezmek falan..."

"Kitap okurum. Sinemaya gitmeyi severim, ama dışarı çıktığımda bir salona kapanmak istemez oldum epeydir. Az çıktığımdan olacak."

Başını salladı Ahmet. Bu kez aynı soruyu Aynur sordu.

"İşsiz kalmadan önce daha hareketliydim. Sinemaya giderdim, arkadaşlarla hava iyiyse deniz kıyısı bir yerlere giderdik tatil günlerinde. Sohbet ederdik, laflardık."

"Gene yap. İşsiz kalman bunları yapmaman için bir neden mi ki? Hatta tam tersine..."

"Bence de değil, ama bilmiyorum. Kapandım birden. Yapabilecek çok şey olunca hiçbir şey yapmaz oldum. Bir de kimle yapacaksın? Herkes işinde gücünde hafta içi." Son söylediklerinden sonra Aynur'un, "Beni ara, ben de işsizim," demesini bekledi. Güzel bir pas çıkartmıştı, ama Aynur topa girmek yerine sustu.

"Çok arkadaşım da kalmadı aslında. Hemen hepsi evlendiler. Eşleriyle gezip tozuyorlar. Eşleri de bekâr arkadaşlardan hazzetmiyor olabilir." Sevgilisi olmadığını ima ettiği için kendini tebrik etti Ahmet. Bunu ima etmesini gerektirecek bir durum var mıydı, yok muydu – kestiremiyordu. Aynur, "Sen neden evlenmedin?" gibisinden bir şey sormak yerine:

"O zaman işin varken de farklı değildi demek ki hayatın," dedi.

O zamanlar Özlem vardı, yakın zamana kadar; ama bunu söylemek istemedi Aynur'a.

"Çalışınca insan bir şeyleri kaçırdığını düşünüyor galiba. Cumartesi pazar oldu mu kendini bir şeyler yapmak zorunda hissediyor."

"Okumak iyi gelir insana, yapacak bir şeyi yoksa, ya da bir şey yapmak istemiyorsa... Bir şeyler okumuyor musun bugünlerde?"

"Okumaya çalışıyorum. İşimle, yani girebileceğim işlerle ilgili dergiler okuyorum. Ekonomi falan..."

Güldü Aynur, "Ben de bunları kimler okur diye merak ederdim," dedi.

"Eskiden edebiyat falan da okurdum. Nedense okuyamaz oldum artık."

"Sen onlardan değilsin, değil mi?"

"Kimlerden?"

"Edebiyat okumamcılardan. 'Hayal mahsulü bunlar, ben gerçekleri okurum,' diyenlerden."

Bu sorular Aynur'un onun nasıl biri olduğunu merak ettiğinin işareti gibi göründü Ahmet'e. Ses tonundaki aşağılayıcı alaya karşın sevindi bunları işittiğine.

"Değilim... değilim..." dedi telaşla. Devam edecekti, ama o sıra müzik setinden yükselen, sohbet ederken farkında olmadıkları müzik susuverdi. Ani bir sessizlikti, dikkatleri dağıldı. Bir ya da iki saniye sonra Aynur saatine baktı.

"Ooo," dedi, "geç olmuş, ben kalkayım."

Ahmet bir şey diyemedi. "Kal," da demedi, "Sen bilirsin," de. Aynur ayağa kalkınca o da kalktı. "İyi ki geldin," diyebildi ancak. Aynur'un apar topar kalkışı canını sıkmıştı. Onu "onlar"dan biri mi sanmıştı. Değil miydi? Değildi, ama bunu anlatamamıştı. Değil miydi sahiden?

"Nasıl gideceksin? Bırakayım seni," dedi.

"Sağol. Ben giderim. Uzak değil abimlerin evi. Taksiye binerim. Gelirken gördüm sizin sokağın başında durak var."

Kaçıyor gibiydi Aynur. Daha da sıkıldı canı Ahmet'in. Kapıdan çıkmadan Aynur yanağını uzatınca sevindi. Dudakları değil yanağı değdi Aynur'un yanağına. Bir kez daha, "İyi ki geldin," dedi.

VIII

Sonraki günler oldukça sıradan geçti Ahmet için. Güne Ayla'yı arayarak başlıyor, peşinden bir şeyler almayı bahane edip dışarı çıkıyor, Aynur'la gittikleri kafenin önünden geçiyor, orada da içeri girmiyor, başka bir yerde oturup çay, kahve içiyordu – Ayla'yla tanıştığı çay bahçesinin yakınından geçmiyor. Çarşıda yürürken bütün dükkânların vitrinlerinde yeni yılın gelmekte olduğunu duyuran bir şeyler ilişiyordu gözüne. Özel günleri, özel kutlamaları pek sevmezdi. İnsanların kendilerini eğlenmek zorunda hissetmeleri canını sıkardı. Hızlıca sarhoş olmayı alışkanlık edinmişti böylesi toplantılarda. En çok eğlenen de sonuçta o olurdu. Önceki yılbaşında –binyılın da başıydı– kalabalıkça bir grup, canlı müzik çalan bir bara gitmişlerdi. Eve dönerken Özlem ne çok sıkıldığını anlatıp durmuştu. Çok gürültülüymüş, yedikleri bir şeye benzemiyormuş, bilmem kimin kaprisini çekmek zorunda kalmış... Kimsenin kapris yaptığını anımsamıyordu Ahmet. Tepinip durmuştu, ortalığı bangır bangır titreten müziği sevmediği halde. Birkaç senedir daha sakin, illa canlı müzik olacaksa daha yumuşak bir şeyler çalan yer-

lere gitmeyi yeğler olmuştu. Birlikte geldikleri arkadaşlarıyla ipe sapa gelmez konularda da olsa konuşmak, içkiler içildikçe tartışma konuları açmak, birilerini sıkıştırmak hoşuna gidiyordu. Kimin ne düşündüğünü, nasıl akıl yürüttüğünü görmeyi oldum olası severdi zaten. Gittikleri yerde iki kelime konuşmanın mümkün olmadığını anlayınca, içmeye vermişti kendini. Masadakilerden piste ilk atlayan olmadıysa da, en çok tepinen o olmuştu. Hâlâ tepinebiliyor olmaktan hoşnuttu. "Altın yıllar"ı anımsatmıştı tepinmek. Özlem olmasaydı altın yılları andıracak başka şeyler de yapabilirdi. Masada gözüne bir kadın kestirip onunla ilgilenir, onca gürültüye karşın konuşmaya çabalar, kadının söylediklerini işitebilmek için kulağını ağzına yaklaştırır, nefesini, kokusunu hissederdi, sonrası kendiliğinden geliverirdi.

Vitrinlerdeki kırmızı iç çamaşırlarına bakarken, altın yıllar da, önceki yılbaşı da çok uzak göründü bu kez. Yaşlanmak mıydı bu? Bir yıl öncesiyle bugün arasındaki uzaklığı aklı almıyordu. Arkadaşları da pek aramıyordu onu. Eh, sen kimseyi aramaz, sormazsan seni neden arasınlar? Nasıl da kopmuştu arkadaş çevresinden? Çevre falan değilmiş. Bu denli yalnızmış, ama farkında değilmiş. İşsizlik miydi, Özlem'in dünyasından çıkmış olması mıydı böyle yalnızlaşmasının nedeni? Bilemiyordu. İkisinin eşzamanlı olmasıydı galiba.

Aklına Ayla geldiğinde, yinelemekten hoşlandığı, "bizim gibi biri" sözü de anlamsızdı. "Biz" diye bir şey var mıydı ki! "Biz" sandığı topluluk şimdi ondan çok uzaktaydı. Aralarından birinin eksildiğinin farkında bile değillerdi belki de. Ayla da ne tuhaf kadındı. Kaç kez aramış ulaşamamıştı. Bir kez olsun aramamıştı. "Hani daha çok görüşecektik," diyordu içinden, en sitemkâr pozlara bürünüp, "alacağın olsun Ayla." Ayla'ya ulaşamadığı için Aynur'u da aramıyordu. Aynur başka bir kadına ulaşamadığı için arandığını bilmeyecekti;

yine de hoşuna gitmiyordu onu arama düşüncesi. Kendisinin bu kadar ahlakçı olmasına şaşırıyordu – ahlak mıydı bu? O gece Aynur'la sevişmek için can atmış olması ahlaksızlık değildi de, bu mu ahlaksızlıktı? Aynur aklına geldiğinde ince bir sızı duyuyordu. Kız kalkıp gecenin bir vakti evine gelmişti; ertesi günlerde bir kez arayıp hatırını sorması gerekirdi en azından. Aynur'la gireceği olası ilişkinin neye benzeyeceğini bilemiyor, bunu hem istiyor hem istemiyordu. Artıları eksileri yan yana getirip hesap yapıyor da değildi. Aynur'la gireceği ilişkinin marazi olacağını düşünüyordu. Nedense marazi bir yanı olduğunu düşünüyordu Aynur'un. Kendi durumu da güllük gülistanlık değildi zaten. Böyle küt diye yalnızlaşması hiç sağlıklı değildi. Uzak durarak Aynur'u koruduğunu söylüyordu kendine – inanıyor muydu buna, inanabildiği kadar inanıyordu. Ne yapar eder baş ederdi yaşanacak sıkıntılarla, ama Aynur'un baş edememesi olasılığının canını daha çok yakmasından korkuyordu. Bir yanıyla yaşından çok olgun görünüyordu Aynur –belli ki zorlu bir hayatın sonucuydu bu olgunluk– ama taşıyabileceğinden çok yük taşımış, yorulmuş gibi bir hali de vardı. Çok gençti daha. İlk buluşmalarındaki gelgitli halini düşündüğünde kendini onun yanında çok yaşlı duyuyordu. "Sen kendine kendin gibi taze bahar seç," diye sesleniyordu Aynur'a gıyabında – sanki Aynur yanıp yakılıyordu da... Adil bir ilişki olmazdı, hiçbir durumda. İçinden başka bir ses yükseliyordu bunları düşündüğünde. Kendini kandırıyordu, asıl koruduğu kendisiydi. Baş edemeyen o olurdu. Yalnızlaşması gibi, karamsarlaşması da sağlıklı değildi, marazi olan da Aynur değil, kendiydi. Daha başlamadan nasıl sonlanacağını düşünüyordu ilişkinin. Şunun da farkındaydı. Ayla olmasaydı, Ayla'yla "daha çok görüşecekleri" beklentisi, umudu olmasaydı böyle düşünmez, böyle davranmazdı büyük bir olasılıkla. Hepsini, her şeyi göze alırdı. Alır mıydı?

Bu konulara dalıp gittiğinde hep aynı noktaya varıyordu. Aynur da, Ayla da gerçek birer olasılık değildi. Nasıl olup her ikisiyle de ilgili beklentilere kapıldığını anlayamıyordu. Boşluktan, başka kimse olmamasından... Özlem'le yeniden birlikte olmak bile daha olasıydı belki de. Ayla, Özlem'in hâlâ Ahmet'ten hoşlandığını söylemişti. Kadınlar sezer bunu, hele Ayla gibi büyücü olanlar. Büyü mü yapmıştı Ayla yoksa? Kendini tanımakta zorluk çekiyordu böyle takılıp kaldığında – çoğu gün böyleydi işin fenası. İkisini de düşünmemeye karar veriyordu. Yoktu ikisi de. Bir an önce çekidüzen vermesi gerekiyordu hayatına. İş aramayı hızlandırmalıydı. Ayla'nın saçma sapan falını ne çok ciddiye almıştı öyle! Bu kararlarla yatıp sabah yataktan Ayla ya da Aynur'un araması umuduyla kalkıyordu. Bir psikiyatra mı gitseydi? Ne diyecekti ki adam –nedense erkek olacağını düşünüyordu doktorun–, kendine söylediklerinden başka ne diyebilirdi? Bir başkasından işitince daha mı doğru olacaktı ya da daha mı uygulanabilir?

Günde ikiye çıkarttı Ayla'yı aramayı, kimi gün üç dört... Aynur konusunda suçluluk duymayı da... Sonunda bir akşam telefon açıldı. Beklemediği bir şeydi Ayla'nın sesini işitmek; bocaladı, ne diyeceğini bilemedi.

"Ben Ahmet," diyebildi, Ayla'nın birkaç "Alo"sundan sonra.

"Aklımdan geçiyordun," dedi Ayla çınlayan bir neşeyle. Küskün bir, "Hadi canım," dedi içinden. Dışından, daha düşük tonda bir küskünlükle, "Çok aradım," dedi.

"Şehir dışındaydım. Dün geldim."

"İş mi buldun?"

"Yok canım. Dedim ya, iş aramıyorum. İş beni bulacak... Bir arkadaşımın yanına gittim."

Uzakta bir sevgili... Baş edilmeyecek şey değildi bu.

"Anlatırım sana sonra." Bu daha iyi, sevgilisi olsaydı, anlatmazdı.

"Peki... Şey için aradım. Müsait misin bugünlerde, diye soracaktım."

"Elbette. Ben de seni arayacaktım zaten."

Ertesi gün buluştular. Sabah hazırlanırken Aynur'u aradı. Çözemediği bir matematik vardı bunda, tuhaf bir denklem. Karşılıklı hatır sordular. Aynur'un sesi ölgündü sanki. Dediği doğruysa, önemli bir nedeni yoktu, hasta değildi, canını sıkan bir şey de olmamıştı. Aramadığı için Ahmet'e kırılmış olabilirdi, ama bunu soramadı. Bir kez daha sesinin neden tatsız olduğunu sorabildi Aynur'a. Aldığı yanıt tanıdıktı. Ahmet'in bu soru sorulduğunda hep verdiği yanıt: "Öyle." Bir ara görüşmek istediğini söyledi Ahmet zorlanarak, Aynur'un sesindeki ölgün tını ona da geçmişti. "Olur," dedi Aynur. Gün kararlaştırmadan kapattılar telefonu. En azından aramıştı. Sekiz on gün sonra olsa da... Her gün aramaya söz vermemişti ki. Hem ne geçmişti ki aralarında? Bunların kaçan tadını getirmeyeceğini biliyordu Ahmet.

Ayla'yla buluşacakları yere neredeyse bir saat erken gitti. Hava buz gibiydi gene. Hep soğuk günlerde buluştuklarını düşündü Ayla'yla. Bir işaret miydi bu? Üşüdü beklerken, en çok ayakları. Yakınlardaki pasajlara girip zaman geçirdi. Vitrinlerde yılbaşı... Aynur'u aramasa daha oyalanırdı evde, üşümezdi böyle. Telefonu kapatınca bir an önce buluşmak istemişti Ayla'yla; Aynur'un sesindeki sıkıntıyla kaçan tadını geri getirecekti Ayla. Öyle de oldu. Ayla neşeyle sarılıp öptü yanaklarından. Aklı gitti bir an, döndüğünde, "Daha çok görüşeceğiz," dedi kendi kendine.

Ahmet, ilk rastlaştıkları yerde buluşmayı önerdiğinde Ayla kabul etmemiş, "Seni bir yere götüreceğim," demişti. Nereye gideceklerini sorduğunda, Ayla daha zamanları olduğunu, bir yerde çay içmek istediğini söyledi. Daha önce hiç git-

mediği bir kafeye girdiler. Ayla her geçen gün daha da güzelleşiyordu sanki. Sarılıp öptüğü için olmasın? Kafede daha bir sokuluyordu sanki Ahmet'e. Bir şeyler anlatırken koluna dokunuyor, masanın öbür tarafındaki peçeteyi Ahmet'ten istemiyor, uzanıp alıyor, uzanırken saçları Ahmet'in yüzüne değiyordu. Ne konuştuğunu bilmeden konuşuyordu Ahmet. Önceki görüşmelerinde kendini beğendirmeye, düzgün cümleler kurmaya, aklı başında sözler etmeye çalışmıştı. Ayla'yla böyle omuzları birbirine değerken cümlelerin, sözlerin hiçbir önemi kalmamıştı. Ayla onu beğenmese de olurdu. O beğeniyordu ya bu kadını. Bu yeterliydi o anda. Gülümsemesini beğeniyordu, dudaklarını, saçlarını, burnunu silişini hatta. Hiç kimse böyle silemezdi burnunu, böyle zarif, böyle estetik! Önceki buluşmalarında çıplaklığını tahayyül etmeye çalışmıştı. O an hep böyle giyinik olmasında da sakınca yoktu. Yanında olması, onunla konuşması yeterliydi. Sussa da olurdu. Yanında olsun da. Karşısında. Böyle sokulgan, sıcak.

Kalkarlarken bir toplantıya gideceklerini söyledi Ayla. Gülümseyerek, "Gidelim o zaman," dedi Ahmet. En sıkıcı toplantıya bile giderdi onunla.

Toplantının yapılacağı otele girerlerken heyecanlandı Ahmet. Toplantıya değil de sevişmeye gelmişler –gidebilecekleri başka yer yokmuş–, birazdan odalardan birine çıkacaklarmış gibi. Güldü kendi haline. İş o aşamaya gelsin evini güllerle donatırdı – ne oteli! Otuzlarının başında –boyalı saçları daha yaşlı gösteren, ama sesinden, cildinin parlaklığından daha genç olduğu anlaşılan– bir kadın karşıladı onları. Sarılıp öptü Ayla'yı. Aşağıdaki salonda onu beklediklerini söyledi. Ahmet'e kuru bir selam. Ayla nedense tanıştırmadı ikisini. Salonda kadınlı erkekli kırk elli kişi vardı. Ayla, Ahmet'in kulağına eğilip –anında kızardı kulağı, saç dipleri– istediği yere oturabileceğini söyledi. Birkaç sıra sandalye diziliydi, en arka sıradaki sandalyelerden birine çöktü Ahmet, Ayla'yı izleme-

ye başladı. Salondaki hemen herkes gelip elini sıktı, öptü, sarıldı. Onu öpen adamlardan nefret etti anında. Bir şey anlayabilirmiş gibi, adamların Ayla'yla nasıl konuştuklarına, hallerine, hareketlerine dikkatle baktı. Arkadaşça olmayan bir tavır yoktu. Yine de istemedi kimsenin Ayla'yla konuşmasını.

Keçi sakallı, jöleli saçlı bir adam –"Biz yaşlarda," diye düşündü Ahmet– toplantının açılış konuşmasını yapmak için kürsü gibi düzenlenmiş masaya yanaştı. Ayla Ahmet'in yanına gelmemiş, en ön sıradaki sandalyelerden birine oturmuştu. Otururken gözleriyle Ahmet'i aramış, göz göze geldiklerinde "her şey yolunda değil mi" gibisinden bir el hareketi yapmıştı. Gülümseyerek yanıtlamıştı Ahmet. Ne toplantısıydı, bu insanlar kimlerdi, Ahmet'i neden çağırmıştı? Ne toplantısı olduğunun önemi yoktu. Uzun sürmesin yeterdi; toplantıdan sonra da kimse onlara bulaşmasın, Ayla'nın başka bir işi olmasın, baş başa başka bir yere gitsinler. Başka şey istemiyordu.

Keçi sakallı, hoş geldiniz faslından sonra bugünkü konuşmacının Ayla Sürek olduğunu bildirdi. Demek bir soyadı da vardı Ayla'nın. Sormak hiç aklına gelmemişti. Ayla da onun soyadını bilmiyordu. Aynur'un soyadını da bilmiyordu. Buket'in okul zamanlarındaki soyadını anımsamaya çalıştı. O da gelmedi aklına. Ayla konuşmaya başlayınca unuttu Aynur'u, soyadını. Kendi dahil, insanların bir soyadı olduğunu...

"Bugün 'biz' hakkında konuşacağım," diye başladı Ayla. Ürperdi Ahmet bunu işitince. Bu kadın beyninden geçenleri mi okumuştu?

"Biz çok özeliz sevgili arkadaşlar. Öncelikle bunu derinlemesine idrak etmeliyiz bugün. Burada buluşmamız boşuna değil, rastlantı değil."

Ayla'nın sözlerindeki anlamın peşinde değildi Ahmet; sesini işitmek yetiyordu. Nasıl sıcacık bir sesti. Daha ilk cüm-

lede salondakileri kendine bağlamış gibiydi. Sesindeki tını neşe saçıyordu. Şaşırtıcı olan, bu denli neşeli çınlayan sesteki kendine güvendi. Bu ikisinin nadiren bir arada bulunduğunu düşündü.

"Aranızda bu toplantılara ilk kez gelenler var. Belki onlar 'Neden özeliz?' diye soruyorlardır."

Ayla'yı dinlemek bile oradakileri çok özel yapmaya yeterdi Ahmet'in indinde.

"Yüksek bir amaç için buradayız, ama bu amaç değil bizi özel yapan. Buraya gelmiş olduğumuz için özeliz. Özel olduğumuz için buradayız. Dünyanın en önemli topraklarında yaşıyoruz. Bunu idrak etmeliyiz. Bu zamanda bu topraklarda olmamızın nedenini düşünmeliyiz. Görevlileriz biz. Hepimiz zaman zaman çevremizde hoşumuza gitmeyen şeyler artınca, 'Bir şeyler yapmam lazım,' diye düşünüyor, ama ne yapacağımızı bilemiyoruz. Sizlere, birlikte neler yapacağımızı anlatmayacağım. Her birimiz bunu zaman içerisinde kavrayacağız. Önemli olan önce yapıyı görmek, bilmek. Görevimiz olduğu için görevli değiliz, bunu unutmayın, görevli olduğumuz için görevlerimiz var. Bu mantıksız gelebilir size. Bir an için bugüne dek mantık diye bildiğimiz her şeyin mantıksız olabileceğini düşünün lütfen. Bize okulda, ailede öğretilen mantık artık eskidi. Belki hep eskiydi, ama iş görüyordu. Artık iş göremez bu mantık. Nedenle sonuç arasındaki ilişkiyi ana babalarımızdan, öğretmenlerimizden, televizyonlardan, gazetelerden öğrendiğimiz haliyle algılarsak yeni olanı idrak edemeyiz. Yeninin idraki yeni bir algılama biçimiyle, kavrayışla, eskisinin tersine sonuçtan nedene giden bir akıl yürütmeyle mümkün. Ne yazık ki eski dilin içerisinde konuşmak zorundayım sizinle. 'Akıl yürütme' dedim demin, bunu bazılarınızın 'gönül yürütme' diye işitmiş olduğunu umuyorum. Eskinin hâkimiyeti, dili, kavrayışı içinde yeniyi görmek... Bu zorlu bir görev, arkadaşlar. Ancak görev-

li olduğunun idrakinde olanlar bunu kavrayabilir, gönüllerinden işitebilirler."

Ahmet gönlüyle işittiğini düşündü Ayla'yı. Söylediklerinden pek bir şey anlamamış da olsa, Ayla'nın sesi, mimikleri, saçını düzeltişi, konuşurken boynundaki acı biber yeşili fulları düzeltişi gönlünü çeliyordu. Sözün nereye varacağını merak ediyor, bir an bu topluluğun televizyonlarda gördüğü yeni usul, birebir pazarlama topluluklarından biri olduğu, ya da bir tür saadet zinciri olabileceği korkusuna kapılıyor, ama böyle de olsa Ayla'ya duyduğu çekimin azalmayacağını düşünüyordu. Dünyanın en saçma şeyleri bile olsa Ayla'nın söylediklerini aynı zevkle dinleyebilirdi. Söz değil, söyleyen önemliydi. Zihni Ayla'nın anlattığı gibi tersinden mi işlemeye başlamıştı ne? Varsın başlasın. Bu sesi işitebilmek için bildiği her şeyin yanlış olmasına razıydı.

Ayla kendi söylediklerine inanıyor muydu sahiden? İnanıyor olması hiçbir şeyi değiştirmezdi ki! Herkes bir şeylere inanıyordu, o da buna inansındı. Ahmet'e inandırıcı, ikna edici gelmiyordu söyledikleri; bunun da önemi yoktu. Hem çekici hem sevimliydi konuşurken. Bir kadın olarak çok beğeniyordu onu; ağzından çıkan her kelime ifade ettiklerinden bağımsız olarak hoşuna gidiyordu. Söyledikleri ona çocukça geldiğinde, bu kez bir çocuğu sever gibi seviveriyordu Ayla'yı, yanaklarını sıkmak, sarılmak istiyordu. Yanaklarına parmaklarının dokunduğunu düşünmek avcunun içini kamaştırıyordu.

Ya deliydi bu kadın, ya veli. İkisi de olsa bir şey değişmezdi Ahmet için. Duyduğu coşku şaşırtıcıydı. Kendindeki bu değişimin ne olduğunun, nasıl olduğunun da peşinde değildi. Nicedir böyle hissetmemişti. Çok içtiğinde olurdu bazen, kısacık bir süre. Her şey güzel görünürdü o kısa anda. Aslında her şey güzel görünmezdi, güzel olmayanlar görüş alanından çıkardı. Bir de kimi sabah uyandığında sanki rüya-

sında böyle bir şeyler hissetmiş gibi olurdu, uyandığına, gördüğü rüyayı anımsamadığına hayıflanırdı. Zor olurdu böyle sabahlarda kendine gelmesi. Her şey çok sıkıcı olurdu böyle sabahların devamında. Bunu anımsayınca en fazla birkaç saat daha Ayla'yı görüp sesini işitebileceğini, ayrıldıklarında her şeyin –her zamanki her şeyin– eskisinden de sıkıcı olacağını düşündü. Bu bile tadını kaçırmadı. Bir zaman sonra yeniden görme umudu olacaktı Ayla'yı. "Daha çok görüşeceğiz," dememiş miydi?

Dikkati dağılmıştı, Ayla'nın söylediklerini takip edemiyordu. Gözlerini yumdu, işittiği sese bıraktı kendini. Arada tuhaf bir paniğe kapılıp gözlerini açıyor, Ayla'nın hâlâ onunla aynı salonda olduğundan emin olunca, yeniden yumuyordu gözlerini. Bir süre gözleri kapalıyken yüzünde nasıl bir mimik olduğunu tahmin etmece oynadı. Gözlerini açıp umduğu mimiği görünce sevinci artıyordu; görmeyince üzülmüyor, bu kez şaşırtıcı, bilinemez biri olduğunu düşünüyordu Ayla'nın.

Ayla soru sormak isteyen olup olmadığını sorunca oynadığı oyunu bıraktı. Adamın biri bir şeyler sormaya cüret edince şaşırdı. "Biraz daha açabilir misiniz?" gibisinden bir şey demişti adam. Adamın soru sorarak Ayla'nın derdini anlatamadığını ima etmesi gücüne gitmişti, ama bu soru nedeniyle Ayla yeniden konuşacaksa, bu soru da kabul edilebilirdi. Ama ya bu soru faslı uzun sürer de, Ayla'yla yalnız kalamazlarsa... Bu düşünce içini sızlattı. Azıcık da olsa baş başa kalmak istiyordu – saatlerce de sürse yetmeyeceğini bildiği halde. Salondakiler de toplantıdan sonra Ayla'yla zaman geçirmek isteyebilirlerdi, işte bu tahammül edilemez bir şey olurdu. Salondaki erkeklerin, hatta bazı kadınların kendininkine benzer hislerle Ayla'ya bağlı olabileceği düşüncesi tepesini attırdı. Bu toplantının ne toplantısı olduğunu, bu insanların hafta içi bir gün, böyle bir saatte işi gücü bırakıp

ne demeye buraya geldiklerini anlayamamıştı. Ahmet'in gözünde "Ayla'nın hayranları toplantısı"ydı bu. Bu kadar çok hayranla baş edemezdi. İçlerinde Ayla'ya Ahmet'ten daha yakın olabilecekler çıkabilirdi. Bazıları Ayla'yı anlamış olabilirdi pekâlâ. Onların karşısında farklı mağlup demekti. Belli ki burada çıkıp böyle konuştuğuna göre söylediklerinin Ayla için bir anlamı, önemi vardı. Söylediklerini, anlattıklarını anlamış olanları yeğlemesinden daha doğal ne olabilirdi. Omuzları çöktü, doğru dürüst dinlemediğine pişman oldu. Gerçi belli olmazdı. Ayla ters bir mantıktan söz edip durmuştu. Onu anlamayanlar –bu ters mantık içinde– daha şanslıydı belki de. Yeniden dikleşti omuzları. Her durumda bu topluluğun içinde Ayla'nın hayranlarının bulunduğunu düşünmek canını sıkıyordu. Bir an önce bitmeliydi toplantı, yalnız kalmalılardı.

Beklediğinden kısa sürdü soruyanıt faslı. Toplantı bitmiş, salondakiler Ayla'nın çevresini sarmışlardı. Yerinden kalkmadan seyretmeye çalıştı Ayla'yı. Birileri sürekli önünü kapıyordu. Ayla'nın ötekilere nasıl baktığını görmek istiyordu oysa. Ahmet'in içine işleyen bir bakışı vardı, başkalarına da böyle bakıp bakmadığını merak ediyordu. Keçi sakallı adam salonun fuayesinde çaykahve servisi olacağını söyleyince dışarı çıkıp kahve aldı. Salondakiler de –Ayla'nın maiyeti– az sonra çıktılar. Ötekiler çay almaya yöneldiklerinde Ayla Ahmet'in yanına geldi.

"Nasıldı?"

"Harika konuştun." Yalan değildi. Teklemeden, kâğıda bakmadan bir hatip gibi konuşmuştu. Harika bile azdı.

Şımarık, ama sevimli bir kız çocuğu gibi gülümsedi Ayla. Ahmet'in kolunu tutup sıktı. Kolu değil, her yanı yandı Ahmet'in. Başkaları çevrelerine doluşup bir şeyler söyleyince sürdüremediler konuşmayı. Yarım saat daha kaldılar. Sonra

izin istedi Ayla. "İşimiz var çıkmamız gerek," dedi çevresindekilere, maiyetine.

Hava kararmak üzereydi otelden çıktıklarında. İyice soğumuştu ortalık. Ayla Ahmet'in koluna girdi. İşiteceği yanıttan korkarak:

"İşin mi var?" diye sordu Ahmet.

"Acıktım. Bir şeyler yiyelim," dedi Ayla. Demek ki işi Ahmet'le zaman geçirmekti. Ahmet Ayla'ya sarılmamak için zor tuttu kendini.

"Ne yemek istersin?"

"Makarna çekti canım."

Ahmet'in bildiği bir yer vardı yakınlarda, oraya gittiler. Şarap söylediler makarnanın yanında. Ahmet gözlerini alamıyordu Ayla'dan. Ayla'nın salondakileri Ahmet için ekmiş olması –böyle olduğuna inanıyordu–, yol boyu koluna girmesi Ahmet'in üzerindeki çekingenliği atmasına yetmiş de artmıştı. Çekinmeden bakıyordu Ayla'ya. Siparişlerini beklerken ilk yudumları aldılar şaraptan.

"Eee," dedi Ayla, "ne diyorsun toplantı için?"

Bu soruyu bekliyordu, ama yanıtını beklerken bulamamıştı. Aramamıştı da Ayla'ya bakmak, onu dinlemek varken bu soruya ya da bir başkasına yanıt bulmakla uğraşmamıştı.

"Bilmem," dedi, "çok da anlamadım aslına bakarsan. Galiba ben eski mantığın insanlarındanım."

"Değilsin, ama bunun farkında değilsin."

"Neydi Allah aşkına bu toplantının nedeni, bunca insan niye bir araya gelmişti?"

Gülümsedi Ayla. "Sence?" diye sordu.

Aklına gelen yanıtların hiçbirini söyleyemezdi ki. Saadet zinciri, pazarlama, Ayla hayranları... İşi şakaya vurmak en iyi çareydi.

"Dünyayı kurtaracaksınız sanırım."

"Oraya varır mı bilmem."

"Nedir sahiden bu toplantıların amacı?"

"İnan, ben de bilmiyorum. Bir yanıyla rastlantıyla bir araya geldik. Ama rastlantı da değil. Başka bir toplulukta bir arkadaşım vardı. Birinde onunla sohbet ederken söylediklerim ilgisini çekti. Beni de çağırdı. Birkaç kez gittim. Oradakilerin bir kısmında da bir rahatsızlık vardı. Bunu hissettim. İçimden bir ses bu rahatsızlığın üzerine gitmemi söyledi. Orayı yönetenlere sorular sorup durdum. Meğer bir dolusunun kafasındaki sorularmış bunlar."

"Bölücü seni," dedi Ahmet gözlerinin içine bakarak Ayla'nın.

"Bölücü ya da birleştirici. Baktığın yere bağlı aslında. Bugün toplananları birbirine daha çok bağladım belki de ben. Hoş, öbür taraftakiler için muhtemelen aşağılık bir bölücüyümdür."

"Peki ama, ne demeye bir aradasınız, bunu anlamış değilim."

"Hislerimi söyleyebilirim ancak. Dedim ya, ben de tam olarak bilmiyorum. Şunu hissediyorum ama. Bir şeyler sürekli kötüye gidiyor, ama bu kaderimiz değil. Bir şeyler yapmamız gerekiyor. 'Biz' derken, 'özeliz' derken anlatmaya çalıştığım şu: Öncelikle bizim bir araya gelmemiz gerekiyor. Bir araya geldiğimizde anlayacağız ne için bir araya geldiğimizi."

"Siz kimsiniz?"

"Bu toplantılara gelenler, gelecek olanlar... Kimse boşuna gelmiyor. Herkesin gelmesinin bir nedeni var. Sen neden geldiğini biliyor musun?"

"Tutup kolumdan getirdin diye geldim."

"Acaba neden senin kolundan tuttum da başkasının tutmadım?" Ahmet'in kolundan tuttu bunu söylerken.

Ahmet öbür eliyle Ayla'nın elini hafifçe okşadı. Bu söyledikleri hayatında bir başkası olmadığı anlamına mı geliyordu? Gülümsedi.

"Sahi neden ben?"

"İçimden öyle geldi. Seni tanıdığımdan beri sende özel bir şey olduğunu seziyorum. Daha ilk gün anlatmaya çalışmıştım bunu."

"İlginç."

"Biliyor musun, bu toplantılara gelenlerin büyük kısmı son aylarda işsiz kalan insanlar."

"İnanırım. İşleri güçleri olsa gelemezlerdi bugün."

"Bak gene aynı şeyi yapıyorsun. Tersinden bak. Bu insanlar, sen, ben neden böyle bir dönemde işimizden olduk da başkaları olmadı?"

"Performans değerlendirmelerinde düşük not aldık. Ya da bizim çalıştığımız şirketler kötü yönetiliyordu. Krizden bizim çalıştığımız şirketler daha çok etkilendi."

"Kriz kötü bir şey değil mi senin için?"

"Elbette. Baksana kaç zamandır işsizim. Her şey ateş pahası... Dolar aldı başını gitti."

"Kriz bizim bir araya gelmemiz için çıkmış olamaz mı?"

İyiydi, güzeldi, cana yakındı, Ahmet'i deliler gibi heyecanlandırıyordu, ama şu söyledikleri yok muydu? Bir an –başını çevirip Ayla'nın gözlerini görene dek mesela– hayal kırıklığı yaratıyordu Ahmet'te, ama sonra gözleri, gülüşü, mimikleri... Önemi kalmıyordu söylediklerinin. Kendi söylediklerinin de... Laf olsun diye konuşuyordu. Ayla susmasın diye, bir şeyler söylesin, o tatlı ses dolsun diye kulaklarına.

"Sanmam. Matematik kadar kesin nedenleri vardı bu krizin."

"Peki, öyle olsun. Ama bu krizi bir imkâna dönüştüremez miyiz?"

"Şirket mi kuracağız bugün bir araya gelenler?"

Toplantıda her söylediğine biat edebileceğini düşündüğü kadının anlattıklarının ipe sapa gelmez şeyler olarak görünmeye başlaması Ahmet'in canını sıkmıştı biraz. Şarap içer-

ken Ayla'yla konuşmak istedikleri bunlar değildi. Hâlâ çok güzeldi Ayla, hâlâ bakmaya kıyamıyordu bir yandan, ama bu güzel ağızdan çıkan bu deli saçması sözleri işitmek istemiyordu. Öpmek istiyordu bu ağzı, o muhteşem kıvrımdan. Ayla'nın dalga geçtiğini düşünüyor, düşünmek istiyordu, ama konuştukça pek de böyle olmadığını fark edip bozuluyordu. Kıyamazdı onu üzmeye, bunu da seziyordu. Suyuna gitmek en doğru yoldu; iyi bilirdi insanların suyuna gitmeyi. Ayla'nın bunlara inanmasında bir sakınca yoktu. Hatta daha da güzelleşiyordu sanki bunlardan konuşurken. Bu denli kendine güveni olan kadınlardan hazzetmezdi. Her şeyi bilenlerden, bildiğini sananlardan, karşısındakinin itirazlarını en baştan kabul etmediklerini, etmeyeceklerini hissettirenlerden... Ama Ayla farklıydı. Duyduğu kendine güven onu güzelleştiriyordu. Böyleleri karşısında birden yükseliveren "münazaracılığı" aslında onların kendilerine güvenlerini sarsmak arzusuydu. Ayla karşısında bu ruh haline girmek istemiyordu. Kendi cümlesindeki alaydan bu yüzden rahatsız olmuştu. Sessiz sedasız dinleyebilirdi Ayla'yı. Pişmandı, ama çıkmıştı işte o cümle ağzından. Bir daha olmamalıydı. Neyse ki Ayla bozulmuşa benzemiyordu.

"Yok canım," dedi Ayla, "başka imkânlar yaratılabilir. Bilsen ne adamlar ne kadınlar vardı bugün. Şirketim olsa hiç çekinmeden genel müdür atayabileceğim beş on kişi vardı aralarında. Bu bir güç, farkında değil misin? O ya da bu nedenle ıskartaya çıkartılmış bir güç. Senin baktığın yerden baktığımda bile bu gücü görüyorum. Tanıyınca sen de göreceksin."

"Benim baktığım yeri boş ver. Benim bildiğim yanıldığıma yetmez. Sen kendi gördüklerini söyle." Yaptığı çıkıştan duyduğu pişmanlığı kendini aşağılayarak ifade etmeyi seçmişti. Biraz abartmıştı, ama çok pişman olmadı söylediklerine.

"Daha önce dediğim şey: Bir his... Rastlantı olmadığını biliyorum bu insanların bir araya gelmesinin. Aralarında tanı-

madıklarım da var, ama her toplantı sayımız az da olsa artıyor. Heyecanlanıyorum bu insanların birlikte yaratacakları güçten."

Dilini tutmaya kararlıydı Ahmet bu kez. Bu "süper" adamların, kadınların önlerindeki imkânlar sayesinde "süper" olduklarını düşündüğünü söylemedi. Aklına Aynur gelmişti. Ailesi daha zengin olsaydı, daha iyi okullara gitseydi, o da şimdi "süper" kadınlardan biri olabilirdi, ama değildi. Bunları söylemenin bir anlamı yok gibi görünüyordu Ayla'ya.

Eve döndüğünde ne yerdeydi ne gökte. Alçaktan uçuyordu, kâh konuyor kâh yükseliyordu. Saf cinselliğin ötesinde bir çekimdi duyduğu Ayla'ya – ya da böyle olduğunu sanıyor, böyle adlandırıyordu. Ayla'nın her hareketi, her bakışı, bedenindeki en ufak kımıltı –pır pır ediveren gözleri, nedensiz bükülüveren parmağı, şakağında bir görünüp bir yok olan damar– Ahmet'te ona sarılma, o kımıldanan yerden öpme isteği uyandırmıştı yanındayken. Sadece öpmek mi? Ayla ne istiyorsa o? Öpmekse sadece öpmek. Daha ötesini istiyorsa daha ötesi... Ahmet ne istiyordu? Sarılmak. Bedeninin her yanıyla onun bedeninin her yanına dokunmak. Kirpiklerine, kaşına, tırnağına...

Kanı böyle kaynayıverdiğinde ne yapacağını bilemediği elleriyle çenesini sıvazlayıp durmuştu. Aynı hareketleri hâlâ Ayla'nın karşısındaymış gibi yapmayı sürdürüyordu. Ayrılırken dudağına yakın bir yerden mi öpmüştü Ayla? Anımsayamıyordu. Bedenleri birbirine yaklaşınca aklı, hafızası uçmuştu sanki. Bir daha ne zaman görüşeceklerdi? Görüşene dek ne yapacaktı Ahmet? Yatıp uyusa, uykuda çabuk geçer zaman. Tutar mıydı uyku böyle bir gecede? Evine varmış mıdır? Arasa, "Öylesine aradım sesini işitmek için," dese – denir mi? Bunu yapan arkadaşları vardı fakültedeyken, kız arkadaşlarından ayrılıp yurda gelir, iki lokma bir şey yeme-

den ankesörlü telefondan kız arkadaşlarını ararlardı. Saçma gelirdi bunlar Ahmet'e. Saçma falan değilmiş – o yaşlarda. Bu yaşta... Saçma bile değildi. Ayrılmadan önce sımsıkı sarılsaydı keşke, "Yanımda kal, gitme," deseydi – denir miydi? Akıllı bir kadın, hele bir de büyücüyse, Ahmet'in her şeyinden, bakışından, susuşundan, konuşurken saçmalayıp durmasından eridiğini anlardı, anlamıştı muhakkak. Anlayıp da sadece yanağını –hayır, yanağını değil, yanağıyla dudağının arasını, ama galiba dudağa yakın– uzatıp gülümsemişse bu ne demekti? Geceyi uzatmak istememişse daha ilerisini istemiyor demekti. Bu aklına geldiğinde kuyulara düşer gibi oluyordu Ahmet. Onun bu halleriyle çok eğlenmiş olmalıydı Ayla. Bir erkeği soktuğu hallerden hoşnuttur şimdi. Evine varmış soyunuyor, aynada kendine bakıyordur, Ahmet'in gözleriyle görüyordur kendini, mutludur. Dalga geçiyordur, "Ne hallere girdi öyle," diyordur. "Biz özeliz, ama ben daha özelim," diyor mudur? Desin. Hakkıdır. Yeniden çıkıyordu kuyulardan, yükseliyordu.

Olduğu yerde duramıyordu. Balkona çıktı. Soğuktu dışarısı. Yürürlerken üşüyünce nasıl da sokulmuştu Ayla. Sağ yanında onun bedeninin temasını hissetti yeniden. Hayret ediyordu, kim, ya da ne tutmuştu elinden, dudağından? Neden, neden sarılıp öpmemişti sokağın ortasında? Aklını hepten yitirmemişti. Keşke yitirseydi, keşke... Nasıl geçecekti zaman? Televizyonu açsa, umumi uyuşturucudan çekse içine... Müzik koysa, gözlerini yumup hayal kursa... Sızana dek içse...

Hiçbiri cazip değildi. En iyisi yatıp uyumaya çalışmaktı – uyku tutarsa.

Tutmadı. Döndü durdu yatakta. Aynı şeyler dolanıp duruyordu zihninde. Ayla onu istiyor muydu? Ayla için Ahmet mi önemliydi, o toplantıya birini getirmiş olmak mı? Belki de Ahmet'in ilgisini sezmiş, bu ilgiyi kullanarak, ne olduğu-

nu bilmediği topluluğa katmak istemişti Ahmet'i. Sahiden bilmiyor muydu Ayla da o toplantıların amacını? Her şeyi biliyor görünürken bunu bilmiyor olmasını aklı almıyordu. Ne yapacaktı Ayla bu "süper" insanları? Siyasi bir amacı mı vardı? Ne siyaset çıkardı ki o topluluktan?

Delinin biriydi bu kadın, Ahmet'i de delirtiyordu. Uzak durmalıydı. Buna karar verdikten az sonra bir daha Ayla'yı görmeme düşüncesi içini yakıverdi. Âşık mıydı neydi? En son ne zaman böyle delirir gibi olmuştu bir kadın için? Özlem'le ilk çıktıkları zamanlar böyle değildi. Özlem'den çok hoşlanmıştı, ama böyle olmamıştı. Daha öncekilerde de... Buluşmak için saatleri saydığı kadınlar olmuştu, ama bu sefer başka bir şeydi – kelimelere gelmeyen. Bir yandan da, hep eksikliğini duyduğu bir şeydi Ayla'nın onda yarattıkları. Kitaplarda okurdu, başkalarından duyardı, bir kadının karşısında hani neredeyse delirmiş adamları. Demek, böyle bir şeydi. Kırkına doğru çıkmıştı karşısına. Tehlikeliydi bu durum. Yirmisinde yaşayamadığını kırkında yaşamaya çalışmak utanç verici olabilirdi. Sevişseler geçer miydi? Daha mı bağlanırdı yoksa? Ayla'nın deliliği sevişmekle bulaşan bir hastalık mıydı? Sanmıyordu, dokunmakla bulaşmıştı; hatta bakmakla!

Hiç çıkmayabilirdi de karşısına. Yeğler miydi?

IX

Sabah yorgun uyandı Ahmet. Ne zaman daldı, rüya gördü mü, anımsamıyor. Dinlenmeden kütük gibi uyumuş kalmıştı. Kalktı, terliklerini sürüyerek duşa girdi. Uyanır uyanmaz Ayla'yı anımsamış, ama bu onu canlandırmamış, daha beter etinişti. Bir günlük bir hayal görmüş gibiydi. Birazdan, duştan çıkıp çay içip biraz peynir ekmek kemirdikten sonra –ertelemek için, kapıcının bıraktığı gazeteyi resmi ilanlara varana dek okumak gibi başka uğraşlar bulmazsa– Ayla'yı arayacak, ama ulaşamayacaktı. Ulaşamayınca çakılıp kalacaktı olduğu yere. Suyun altında çok durmadı. Kurduğu senaryoyu bozmanın uğurlu geleceğini düşünüp bornozuyla telefonun başına geçti.

Açılmadı Ayla'nın telefonu. Saate baktı: Dokuz yirmi. Bu kadar erken çıkmış olabilir miydi evden? Belki de eve gitmemişti. Sevgilisinde kalmıştı. Neden olmasın? "Neyse," dedi inanmayarak, "bir günlük de olsa güzel hayaldi." Bu yaştan sonra aşk acısı mı çekecekti? Çaydanlığa su doldururken gözleri dolar gibi oldu. Hiçbir sabah Ayla'ya çay demleyemeyecekti belki de. Kendine acımak için nedenler ya-

rattığını düşündü, ama acısını dindirmedi bunu düşünmek. Acı mıydı duyduğu? Boşluktu belki de. Evet, evet, boşluktu. Dönüp dolaşıp vardığı buydu: Boşluk. O kadar boştu ki hayatı... Güzel bir kadının titrek, uçucu hayalinin rahatlıkla baştan sona dolduracağı kadar boştu. Güzel iki kadın, diye düzeltti. Aynur! O da başka bela değil miydi? Bir daha adı "Ay"la başlayan bütün kadınlardan köşe bucak kaçacaktı. Başka hece mi yoktu Türkçede! Yokmuş gibi çöktü ocağın başındaki tabureye. Ensesini kaşıdı. Ocaktaki mavi aleve baktı, evyedeki bulaşıklara, ekmekliğe kaldırmadığı için kuruyup kalmış ekmeğe, buzdolabının üzerindeki ıvıra zıvıra. Ocağın altını kısıp saçını kurutmaya gitti.

İş bulmalıyım, kadın değil. Bunu yineleyip durdu saç kurutma makinesinin çalıştığı süre boyunca. İş, meşgale, meşguliyet... Delirmek işten bile değil. İşten miydi bu sözün aslı, içten miydi? İşin mi yok be adam? Evet, yok! Apar topar giyindi. Çaydanlık fokurdamıştı, altını kapattı. Çaydan vazgeçmişti, hazır kahve yaptı kendine. Midesini yakacaktı, yakarsa yaksın! Gazeteyi evirdi çevirdi.

Yalnız geçirmek istemiyordu günü. Aynur? Onu arayamazdı. Birilerini aramalı, buluşmalı. En fazla bir gün sürerdi bu telaş. Bunu atlattı mı, gerisi kolay. Yeniden Ayla'nın numarasını çevirdi, on kez çaldırıp kapattı. Kimi arasa? Herkes çalışıyor. Herkes çalışıyor da, çalışanların yanına gidilmez mi? Düşündü. Rasim geldi aklına. Avukattı, kendi bürosu vardı. Yerinde midir? Yerinde olsa bile, çekilir mi şimdi anlatacakları? Semih? Beyaz eşya işindeydi en son, liseden arkadaşı. Gevezenin teki. Volta atmaya başladı evin içinde. Kitaplığın önünde zamanında alıp okumadığı kitaplara baktı. Gazetenin verdiği aşk şiirleri antolojisi ilişti gözüne. Yok, bu olmaz. Yangına benzin döker. Zaten bu kitaplar, filmler yüzünden değil miydi insanların başlarına gelenler. Ne vardı bir başkasına böyle tutulacak. "Sensiz olmaz, sensiz olmaz," di-

ye mırıldandı. Tabii ya, bir de şarkılar. İnsan kendine yetmeli; tamam, kadın olmalı bir erkeğin hayatında –sevişmek gibisi var mı şu dünyada?–, ama bu denli bağlanmak rahatsızlık. Özlem ayrılalım deyince hiçbir şey değişmemişti hayatında. Ayla'yla başlamayınca ne demeye delirir gibi oluyordu? Antoloji hâlâ elindeydi. Mutfağa gidip çöpe attı. Attığının Ayla'ya karşı duydukları olmasını isterdi – değildi.

Zararlı şeydi şu aşk dedikleri. İnsanları bir hayalle zehirliyorlar. Aşk diye hayal mahsulü bir şey yaratmışlar; herkes onu arıyor, bulduğunu sanıyor. Bulanların hali de ortada. Evlenirler, hayatları kayar. Evlenmeyenler? Kendisi gibi ortada dımdızlak kalanlar? Bir yerlerde başka türlü yaşayanlar var. Şu entel muhitlerindekiler evlenmiyorlardır. Onların da canı cehenneme! Onlar da ayrı ukalalar. Solcular, devrimciler, devrimle evlenenler... Kaldı mı onlardan? Buket bile evlenmiş.

Ben böyle olacak adam değildim ya, zamanlaması tuhaf oldu bu işin, diye düşündü. İşsiz kalınca insan sadece gelir kaybetmiyor; başka şeyler de gidiyordu demek. Ayla, daha önce sevdiği, seviştiği kadınlardan çok mu farklıydı? Onun karşısında böyle çarpılıp kalmasının nedeni hayatındaki büyük boşluktu. Bu çok açıktı –her gün birkaç kez yineliyordu bunu kendine– ama bunu olanca açıklığıyla görmek hiçbir şeyi değiştirmiyordu içinde. Aynur'un "Sen neler yaparsın?" deyişi geldi aklına. Sahi ne yapardı? O kadar uzaktı ki anımsamakta zorlanıyordu neler yaptığını. Aynur'a anlattıklarını yapardı. Artık öyle geliyordu ki, bir iş de bulsa, hatta bir sevgili –ne Ayla ne Aynur, bir başkası–, bu boşluk dolmayacak. Başkaları nasıl yaşıyor peki? Onlar hissetmez mi bunları? Bir şeylerle örtüyor olmalılar; para kazanmakla, kadınlarla, erkeklerle, inançla. Sahi, inanç mühimdi. Ayla da inanıyordu işte, saçma sapan da olsa, belli ki inanıyordu bir şeylere. Konuşurken rol yapmıyordu. Çevresine doluşanlar-

la sohbet ederken de çok doğaldı. Aynur'u düşündü, onun inandığı bir şey var mıydı? Rastlaştıkları mitingdeki halini düşündü. Çevrelerindeki o cılız kalabalığın içinde bir şeylere inananlar vardı, ama Aynur onlardan değildi. Oyalanıyor gibiydi. Tabii ya, oyalanıyordu, meçhul bir geleceği, meçhul bir işi bekliyor, beklerken onla bunla oyalanıyordu. Ahmet'se oyalanamaz olmuştu artık. Aynur da bir gün böyle olacaktı. Bulacağı iş, seçeceği adam bir yere kadar oyalayacak, bu arada başka bir şey bulmazsa Ahmet'in bugünkü haline benzeyecekti. Nereden çıkarıyordu ki bunu? Hissediyordu; Ayla, hislerin çok güçlü gibisinden bir şeyler dememiş miydi? Demiş miydi sahiden – anımsayamadı. Demese de aklından geçirmiştir, öyle yeteneklerden söz etmişti ki güçlü hislerin lafı mı olurdu? His dediğin neydi ki? Gördüklerinden, işittiklerinden çıkarttığın sonuçtur eninde sonunda. Ne işitmişti ki Aynur'dan? Bir şey demesi gerekmiyordu illa. Halinde, duruşunda –ezik desen ezik değil, marazi desen, hiç değil– bir şey vardı işte. Neydi bilmiyordu, ama hissediyordu, hissetmişti.

Aynur'un başına tahmin ettikleri gelecekmiş, hatta gelmiş gibi içi kıyıldı. Gencecikti, korumasız, kimsesiz... Bu ne kibir diye düşündü bir yandan. Kızın geleceğini gördüğünü düşünmek, geçmişini bildiğini varsaymak... akıl alır gibi değildi – bir de acıyordu kıza. Sen nereden bileceksin be adam, neler yaşadı bu kız, ne acılar, geride ne yaralar bıraktı yirmi küsur yılda. Sen boka battın kaldın diye onun da mı batmasını istiyorsun? Bütün itirazları akla yatkındı, ama içine yerleşen sızı kımıldamıyordu bir yere. Ne oluyordu böyle?

Aynur'a üzülüp kendi derdini kenara atıyordu belki de. Ayla neredeydi sabahın köründe, bunu düşünmeliydi. Onu bir daha gördükten sonra ne hale geleceğini öngörebiliyor muydu, buydu önemli olan. Ne hale gelirse gelsin, yeter ki görsün yeniden – bugün de geçerdi nasıl olsa. Oyalanacak

bir şey bulursa daha rahat geçerdi. Büyük oyalanmaları yoksa insanın, küçükleriyle idare etmeliydi.

Telefon defterini açtı, A'dan başlayarak bakındı, arayıp yanına gidebileceği biri var mıydı? F'ye geldiğinde kaldırdı attı defteri. Acıklı gelmişti düştüğü durum. "Patetik," diye mırıldandı. Zamanında biri hakkında bu sıfatın kullanıldığını duyduğunda sinirlenmişti. Kim, kim için demişti, anımsayamadı. Kulağını tırmalamıştı –kulağını değil sadece, içini de–; kimsenin kimseye "patetik" demeye hakkı yoktu. İnsan ancak kendi için diyebilirdi bunu. İşsiz kaldığından beri sıklıkla aklına gelen çocukluk yıllarının alkolik komşusu için bile denmezdi. Neden o adam gelmişti ki aklına gene? Demek, Ahmet'in sözlüğünde de "patetik"in karşılığı o adamdı. Şu ana dek oydu, bundan sonra kendisi olacaktı. Birini –kelimenin en açık anlamıyla "biri"ni– aramaktan başka çaresi olmayan, o birini de ancak telefon defterine bakarak bulmaya çabalayan kişiydi "patetik." Güldü birden. Kendi telefon defterine değil de, telefon rehberine bakan birinin hali daha "patetik" olmaz mıydı? "Buna da şükür," dedi. Attığı yerden aldı telefon defterini, ama açmadı. Sehpanın üzerine koydu.

Anlaşılan bugün de böyle geçecekti. Geçecek miydi? Hiçbir şey yapmak istemiyordu. İşsizliğinin en zor günü olduğunu düşündü. Herkes işinde gücünde, Ahmet evde... Ayla nerede? Ne yapıyor? Sahi, neydi Ayla'nın derdi? Kafasını toplayıp gittikleri o tuhaf toplantıyı düşünemiyordu bile. Deli saçması işler. Deli işi, meli işi, nasıl da coşkuluydu o insanlar. Ayla... o da pek neşeliydi konuşurken. Kendi haline baktı. Bunu mu yeğlerdi normal bir insan, o insanların halini mi? Normal olan onlardı belki de; deli olan kendiydi.

"Ben de bir zamanlar akıllıydım. Nerede, nasıl koptu film, aklımı hangi ara yitirdim, yitireyazdım? İşsiz kalmadan önce başlamış olmalı; belki delirmekte olduğumu sezdikleri için beni de kattılar atılacaklar arasına." Birlikte işten çıkartıldığı

arkadaşlarını düşündü. Hepsi akıllı, uslu tiplerdi. Eh, onlara sorsalar, onlar da Ahmet için "akıllı, uslu" derdi. Bir başkasının içinde neler olup bittiğini kim bilebilir ki? Kim kendi içindekini bilebilir ki!

Özlem'in üzerine gelip "Neyin var?" dediği günlerde nasıl da dinginmiş. Yokluk sanmıştı; "Yok oluyorum, eriyorum, izim bile kalmayacak, katı halim çözülecek, sıvı halim yayılmadan, leke bırakmadan anında buharlaşacağım; bak, eskiden iz bıraktığım hiçbir yerde, hiçbir şeyde benden bir şey yok artık." Böyle şeylerdi o günlerde kendine "Neyim var?" dediğinde verdiği –verdiğini sandığı– yanıt. Daha tuhafı, erimek, buharlaşmak fikri o zamanlar şu anki kadar sıkıntı yaratmıyordu. Ellerinde bir tuhaf sıcaklık şimdi. Tuttuğu hiçbir şeyi tam anlamıyla kavrayamıyor. Gazeteyi aldı eline, elinde sanki başka bir şey var; gazetenin dokusu parmaklarında, avcunda, ama sanki geçirgen başka bir şey daha var; onun üzerinden dokunuyor. Ağırlık, evet, görünmez bir ağırlık var ellerinde, sıcak bir ağırlık... Bedenini dinledi bir süre. Dizinden başlayıp tabanlarına inen benzer bir ağırlık hissi. İndikçe daha ağır. Halıda yürürken, halıyla ayaklarının arasında bir şey var sanki – elindekinden.

Eridiğini, buharlaşıp yok olacağını düşündüğü günlerde boşluk vardı halıyla arasında, ayakları bile yok gibiydi. Şimdi ağırlık, doluluk. Aşk mı bu? Bu mu aşk? Ölçülebilir bir ağırlığı var mıdır aşkın? Hüsran mı demeli yoksa; aşk hafifletir insanı – öyle derler. Çok bilmişler, her şeyi bilenler, bilginler, bilgiçler... Sabah Ayla telefona çıksaydı, böyle olmazdı. Hafiflerdi yeniden. Yok olmuş, az sonra eriyecekmiş gibi... Tamam, o kertede bir hafiflik değilse de, böyle olmazdı. Tanımadığı, birkaç kez görüştüğü bir kadının dengesini –ağırlığını– böyle kısa sürede değiştirdiğini düşündüğünde canı daha da sıkılıyor. Bir kadının onu bu hallere sokmasında gururunu inciten bir yan var – aklına geldikçe öfkelendi-

ğinin farkında. Aynı şeyler geçiyor zihninden, kim bilir kaçıncı kez günlerdir: Yeniyetmeyken yaşamazsa insan bunları, kırkında daha tuhaf oluyordu demek. Yaşanmayıp ertelendikçe tortulaşmış, pıhtılaşmış bir şey halini alıyor aşk. Yağ oranı değilse de bilmediği başka bileşenleri normalin üstünde; kanının, bedeninin, ruhunun. Akamıyor, ya da dengesiz akıyor.

Bunları bilmenin de bir faydası olmuyor işte –hâlâ bir tuhaf ağırlık elinde, dizlerinde– bilmek mi bu? Sıkılan biri bilebilir mi sıkıntının ne olduğunu berraklıkla? Berraklaştığında –mümkünse bu– gene bilemez; geçmiştir sıkıntı. İlk gençlik yıllarında bir kitapta okuduğunda derin bir sevinç duyduğu cümledeki gibi: "Ben varken ölüm yok, ölüm geldiğinde de ben olmayacağım," – böyle miydi? Aynı anda iki halde olamıyor insan. Deliler, ortadan çatlamışlar, yarılmışlar, bir tek onlar bilebilirler sıkıntının ne olduğunu, sıkılırlarken.

Her şey birbirine karışıyordu bunları düşündükçe. Hareket etmeliydi; kalakaldığı yerde –salondaki koltukta, telefona kol, telefon rehberine yarım kol mesafesinde– kafa yordukça ona buna, değişmiyordu bir şey. "Yallah," deyip kalktı, acelesi varmış, ne yapacağını, nereye gideceğini biliyormuş gibi. Yatak odasına gidip dağınık yatağı topladı, pencereyi açtı. Buz gibiydi dışarısı. Derin derin soluk alıp verdi pencerenin önünde. Ağzı burnu açıldı sanki. Pencereyi kapamadan mutfağa gitti, raftaki bardakların en büyüğüne su doldurup içti.

Yarım saat sonra dışarıdaydı. Hafiflememişti, o tuhaf ağırlık ellerindeydi gene, ama dışarının soğuğundan pek fark etmiyordu. İlk minibüse atlayıp çarşıya indi. Ayla'yla ilk kez karşılaştığı çay bahçesine gidecekti. Çiviyi çiviyle sökecekti. Minibüsten indikten az sonra caydı bu fikirden. Acıkmıştı, cadde üzerindeki pastane mi, lokanta mı, muhallebici mi ol-

duğunu bilemediği yere girdi. Uzun uzadıya baktı mönüye. Tavuk suyu çorba istedi, üşümüştü. Ayla olsaydı karşısında, muhallebi isterdi belki de – eski aşk romanlarının şehevi tatlısını. Oturduğu masadan camlı dolaptaki muhallebiler seçilebiliyordu. Muhallebinin dokusuna benzer miydi Ayla'nın teni? Saçmaydı başka bir tatlıya "hanımgöbeği" denmesi, bu isim muhallebinin hakkıydı. Çıplak düşündü Ayla'yı. Belki de şu an çıplaktı, bilmediği bir yerde, bir başkasıyla. Ateş bürüdü içini. Bu saatte mi? Neden olmasın, işsize her saat sevişme vakti – kendisine değil!

Adı söylenince irkildi. Tanıyamadı seslenen adamı, "Ben Murat," deyince anımsadı. Okuldan arkadaşı Kadir'in kuzeniydi Murat. Bir dönem Kadir'le Murat'ın evinde kalmıştı. Diş hekimliğinde okuyordu anımsadığı kadarıyla. Solcuydu Murat, ama kendi okulundakilerden farklıydı, ne Kadir'i ne Ahmet'i kafalamaya çalışırdı. Ötekiler gibi şikâyet edilen her şeyi sisteme bağlamaz, sözü bir biçimde mücadeleye, şuna buna getirmezdi. Uzun sohbetler ederlerdi kimi geceler. Siyasetten değil, edebiyattan, hayattan konuşurlardı. Üçünün de kız arkadaşı yoktu, kızlardan konuşurlardı. Neler yaptıklarından konuşurlarken Murat'ın evlilikle ilgili olumsuz şeyler söyleyip durduğunu anımsadı. Doğru dürüst bir kız arkadaşı yokken, belki daha önce ciddi anlamda âşık bile olmamışken, evliliğin, aynı evde yaşamanın, her an birlikte olmanın, insanın kendi hayatını yaşamasına engel olacağından, en aykırı kızın bile evlenince kısa zamanda öbür kadınlara benzeyeceğinden, evin derlenip toparlanmasının, ya da misafir ağırlamanın her şeyin önüne geçeceğinden söz ederdi. Mantıklı gelirdi anlattıkları; anne babasının, başka yakınlarının evliliklerini düşünür hak verirdi Murat'a. Evlenme konusunda birileriyle tartışırken hep Murat gelirdi aklına, unutmaması bundandı. Gülümseyerek evlenip evlenmediğini sordu Murat'a.

"Evlendim," deyip gülümsedi, Ahmet'in sorusunun neyi ima ettiğini anlamış gibiydi. "Sen?" diye sordu Murat.

"Evlenmedim."

Sessizlik oldu kısa bir süre. Ahmet, Murat'ın da o öğrenci evindeki sohbetlere gittiğini düşündü. Evlilikten sonra ikinci soru, "Neler yapıyorsun?" oldu – "Ne iş yaparsın?" sorusunun kibarcası.

Ahmet'in işsiz olduğunu, o an hiçbir şey yapmadığını, öylesine zaman geçirdiğini öğrenince muayenehanesine çağırdı Murat. Yıllardır görmediği adamın kibarlık edip çağırdığını düşünüp rahatsız etmek istemedi ilkin. Murat teklifinin ciddi olduğunu söyledi.

"Hiçbir randevum yok bugün. Hava almak için dışarı atmıştım kendimi. Gelsene, sohbet ederiz."

Üç dört sokak ileride anacaddeye yakın bir yerdeydi muayenehanesi. İki odalı küçük bir yer. Murat içeride kahve hazırlarken –sekreter izinliymiş o gün– gevşediğini düşündü Ahmet, deli gibi korkardı dişçi muayenehanelerinden oysa. Demek bu şehirde görmediği, ne yaptığını bilmediği, ama gidip kahvesini içebileceği insanlar vardı. Konuşmayı severdi Murat, kısa bir özetini yaptı görüşmedikleri on küsur yılın. Bir iki yerde çalışmış, olmamış, başkasının yanında çalışmak hoşuna gitmemiş, borç harç muayenehane açmış, iyi kötü, evi geçindirecek bir şeyler kazanıyormuş. Altı yıl önce evlenmiş, ertesi yıl bir oğlu olmuş.

Başka neler yaptığını sorduğunda, pek bir şey yapmadığını söyledi. Okuyormuş, hâlâ en az kitap okurken geçen zamana acıyormuş. Böyle işi olmadığı günler erken seanslarda sinemaya gidermiş – geçiyormuş zaman.

"Evlilik nasıl, çocuk sahibi olmak?"

"Valla, o zamanlar korktuğum her şey başıma geldi aslını sorarsan, ama o kadar da korkulacak bir şey olmadığını anladım. İnsan bir biçimde baş etmenin yollarını buluyor. Bi-

raz sarsılıyorsun, sonra ritim tutmaya başlıyorsun başına gelenlerle. Eskisi kadar acıtmaz oluyor."

Murat'ın böyle bir adam olacağını hiç ummazdı. Bunu söylediğinde güldü Murat, ne beklediğini sordu.

"Bilmem... Teslim olmuş gibisin, senin Kadir'den de, benden de daha mücadeleci olduğunu düşünürdüm."

"Mücadele ettiği zaman insan mücadele ettiklerini güçlendiriyor. Bunu anladıktan sonra bıraktım mücadele etmeyi. Bir şeylere karşı olmak değil, bir şeylerden yana olmak öne çıkmalı. Ha, dersen ki neyden yanasın, buna da doğru dürüst bir yanıt veremem."

"Mutlu musun?" Gençlik arkadaşlarına ne rahat soruluyordu böyle şeyler.

"Mutluluk zihnin yarattığı bir kavram, bana sorarsan. Hayatta, yaşadığımız dünyada mutluluk diye bir şey yok; kafalarımızda yarattığımız bir kavram, Tanrı gibi. Var da diyemezsin, yok da... Bir yerlerde olabilir, ama insanların arasında olmadığından eminim."

İtiraz edecekti, insanın kendini iyi hissettiği anlar vardı, bunlar çoksa, "mutluyum" diyebilirdi. Ama Murat'ın ses tonu, anlatırkenki yumuşaklığı, yavaştan içine dolan dinginlik –mutluluk değil, yokmuş mutluluk– elinden, dilinden tuttu, sırası değildi münazaranın. Kendi dışına çıkmak, bir başkasını dinlemek istiyordu. Yorulmuştu kendi sözlerinden, fikirlerinden – hiçbir yere varmayan.

"Kaçamak bir yanıt oldu sanki," dedi yine de. Kendinden kaçarken başkasını kovalamak gibisi var mıydı?

"Ender zamanlarda, yaşıyor olmak hoşuma gidiyor. Öbür zamanlara katlanmama bunlar yetiyor."

Bu da Ayla'nın başka türlüsüydü galiba. Kalabalık sözlerin ardında, kendinden hoşnut birine benziyordu. Yine de bir şeyler anlatışında tevazu var gibiydi; ya da günler sonra farklı biriyle konuşmanın yarattığı bir yanılsamanın etkisindey-

di. Murat'ın yanından ayrıldıktan sonra ortaya çıkacak yeni bir Ayla dalgasının öncekilerden daha yıpratıcı olabileceğinin farkındaydı, ama bir yandan da sanki hep burada kalacakmış, bu dinginlik sürecekmiş gibiydi.

"Sen nasılsın?" diye sordu Murat.

"İyi değilim ya," deyiverdi. Şaşırmıştı bunu böyle çarçabuk söylemesine. Devam etmesi gerekecekti. Etti de, bir kadının hayatını allak bullak ettiğini, aslında bir kadının değil, kendisinin bunu becerdiğini bildiğini, nedeninin önemli olmadığını, ama sonuçta bir süredir yaşamaktan yorulduğunu söyledi. Buna da şaşırdı. "Yaşamaktan yorulmak..." Hiç böyle adlandırmamıştı halini ahvalini. Böyle büyük sözler edenlerden sıkılırdı, ama insan kurtulamıyordu büyük sözlerden. Toparlamaya çalışmadı, çoğu zaman yaptığı gibi. Murat'ın onu yargılamayacağını düşünüyordu, hele ki böyle sözler söylediği için. Mutluluk üzerine ahkâm kesen biriydi o da sonuçta.

"Olur böyle şeyler. İnsan ara vermeli bazen."

"Zaten uzamış bir ara halinde hayatım, daha ne arası vereceğim?"

Ziyareti uzatıp Murat'ı sıkmak istemedi. Telefon numaralarını verdiler karşılıklı. Murat, istediği zaman arayabileceğini, her zaman gelebileceğini söylerken içten göründü Ahmet'e. Yıllar öncesinde kalmış, neredeyse varlığını unuttuğu birinin sıcaklığı karşısında duygulandı. İyi olmadı duygulanması, kendine acımaya başladı. Murat'ın da kendisine acıdığı için sıcak davrandığını düşündü. Belki akşam karısına "Çocuğun hali patetik göründü bana," diyecekti. Yanından yöresinden geçenler ne halde olduğunu bilseler, onlar da acırlardı. Başını çevirip caddedekilere baktığında, Ayla'yla gittikleri otelin çok yakınında olduğunu fark etti.

Murat'a rastlamasa buralara gelmezdi, gelse de aklına gelen şeyi yapmazdı. Pespaye, deli işi bir şeydi aklına gelen.

Daha otelin döner kapısından girerken pişmandı yaptığına, yapmakta olduğuna, yapacaklarına.

"Affedersiniz," dedi resepsiyondaki gence, "dün burada bir toplantıya katılmıştım. Galiba cüzdanımı düşürmüşüm toplantıda."

"Bir saniye, sorayım," dedi karşısındaki donuk, ilgisiz bir sesle. Telefon açtı.

"Bize böyle bir şey bildirilmemiş."

"Belki toplantıyı düzenleyenler bulmuşlardır. Ama ben toplantıyı kimin düzenlediğini bilmiyorum." Saçma bir plandı, ama başlamıştı bir kere, sürdürmeliydi.

"Bir arkadaşım getirmişti beni, sonuna kadar da kalamadım. Ne derneğiydi öğrenmem mümkün mü?"

Ahmet bir roman ya da film kahramanı olsaydı, resepsiyon görevlisi, "Dün otelimizde bir toplantı yokmuş," derdi, ama öyle olmadı. Bu tuhaf adamdan sıkıldığı her halinden belli olan görevli yeniden telefon açtı.

"Dernek değilmiş. Akın Bey diye birinin düzenlediği bir toplantıymış."

Akın Bey. Keçi sakallı adam olmalıydı bu. Ayla onunla tanıştırmış mıydı Ahmet'i? Tanıştırmışsa bile Ahmet ismine falan dikkat etmemişti adamın. Ayla varken yanında, adamların neyine dikkat edecekti.

"Bu Akın Bey'e ulaşabileceğim bir telefon numarası... Yani sizce sakıncası yoksa..."

Aynı palavrayı bir kez de otelin bilmemne müdürüne anlattı. Müdür şöyle bir süzdü Ahmet'i, hali, tavrı güven telkin etmiş olacak, "Biz Akın Bey'i arar sorarız," demek yerine, telefon numarasını yazıp verdi.

Elinde otelin antetli kâğıdına yazılmış telefon numarasıyla çıktı. Arayacak mıydı Akın Bey'i? Arasa ne diyecekti? Aramayacaktı elbette, ama saklayacaktı bu kâğıdı. Ayla bir daha onu aramazsa, telefonlarına çıkmazsa –uyandığından be-

ri bu korku kemirip duruyordu içini–, elinde ona ulaşabileceği bir şey olması hiç yoktan iyiydi. Bir sonraki toplantıyı sorabilirdi Akın Bey'e. Toplantıda karşısına çıkabilirdi Ayla'nın. Ne hakla çıkacaksa! Hiçbir şey olmasa, Ayla'yı seyreder, o tatlı sesini dinlerdi.

Yok, iyice inanmıştı, bu yapıp ettikleri akıllı adam işi değildi. Yine de sabahtan beri duyduğu ağırlık azalmış mıydı ne? Manasız da olsa bir iş yapmış olmanın verdiği yarım yamalak doygunluk hissiyle yürüyordu. İşsizlik adama neler yaptırıyordu. Geçenlerde bir gün bankada sıra beklerken de –vadelideki parasının vadesi dolmuştu, telefonla da uzatabileceği, hatta hiç sesini çıkartmazsa otomatik olarak uzayacağını bildiği halde "iş" olsun diye bankaya gitmiş, üç aylığa değil bir aylığa yatırmıştı– bu sahte, yarım yamalak doygunluğu duymuştu. Büsbütün saçma da değildi yaptığı. Üç aya kadar neyin ne olacağı belli değildi, üç kuruş parasını daha kısa süreli bağlamak yerinde bir seçimdi.

Otele gidip Akın Bey diye birinin telefonunu almak tamamen saçmalıktı, bankadaki "iş"in yanında – ne olursa olsun "iş"ti yine de. Eve dönmek istemiyordu. Evde yeniden ağırlıklar çökecekti her yanına. Dışarısının hayhuyu Ayla'yı hepten aklından atmasına yetmese de oyalıyordu. Pis bir yağmur yağıyordu, belli belirsiz; griye kesmişti şehir. Günün tenha saatleriydi, yağmur daha da tenhalaştırmıştı sanki ortalığı. Giderek hızlandı yağmur, hızlanmadı da damlalar daha iri düşmeye başladı sanki. Kapanmak istemiyordu bir yerlere, ama sırılsıklam ıslanmak da işine gelmedi. Bir pasajın kapısına sığınıp yağmurun şiddetinin dinmesini bekledi.

Tek tük geçenler vardı caddeden. Kadınlara daha dikkatli bakıyordu. Belli ki saçmaydı Ayla hakkındaki beklentileri. Caddenin başında gördüğü uzunca boylu, uzun saçlı bütün kadınları Ayla sanması kadar saçmaydı. Kim bilir kaçıncı kez Ayla'yı unutmaya karar verdi. İş meselesine yoğunlaş-

malıydı. Görüşmeye gittiği o tuhaf adamlar bile aramamıştı onu yeniden. Belki de iş kurmayı falan düşünmeliydi. Her gün birilerinin işten atıldığı ortadayken, zordu iş bulması. Ya da daha düşük ücretli geçici bir iş bakmalıydı. Bazıları nasıl da maceracı oluyordu, üç kuruş paraları oldu mu, hatta paraları olmasa bile, kredi mredi alıp iş kuruveriyorlardı. Bir zamanlar her köşe başında su istasyonları vardı, peşinden doğalgaz tesisatçıları türemişti her yanda. Önce mi doğalgazcılar, sonra mı sucular peyda olmuştu, kestiremedi. Bugünlerde de cep telefonu satan dükkânlar açılıyordu ardı sıra. Sadece cesaret mi gerekiyordu böyle paldır küldür iş kurmak için? Başka şeyler de lazımdı. İyi kötü bir çevresi olmalıydı insanın, ya da iyi kötü bir bilezik kolunda. Yıllar önce ilk işinden ayrılıp yenisine geçerken ne zor karar vermişti. Memur çocuğuydu, ne beklenirdi ki başka? Düzenli maaşı olmayanların nasıl yaşadıklarını bile kestiremiyordu. Çocukken sanırdı ki yetişkin herkes, her adam babası gibi yaşıyor. Ortaokulda bir öğle sonrası arkadaşlarının birinin evine gitmişti. Arkadaşının babasının evde olmasına şaşırmıştı. Hastaya da benzemiyordu adam – babası ancak çok hasta olduğunda evde olurdu hafta içi gündüzleri. Adam onlara yumurtalı ekmek kızartarak iyice şaşırtmıştı Ahmet'i. Soramamıştı arkadaşına babasının neden evde olduğunu. Sonraları başka bir vesileyle pazarcı olduğunu öğrenmişti. Çok yakın değildi o arkadaşıyla, hayatlarının ayrıntılarını merak etmiş, ama soramamıştı. Kim bilir belki de zamanla dükkân açmış, çok para kazanmıştı o adam. Kendisi değilse de oğlu belki çoktan zengin olmuştu. Cesaret, atılım... bunlar irsiydi. Ahmet'te olmayan şeylerdi bunlar.

Giderek daha da pısırıklaştığını düşündü. Yaş ilerledikçe normaldi belki de insanın düzen kurup o düzenin konforuna alışıp büyük kararlar alamaması. Sanki küçük kararlar alabiliyordu da! Bir zamanlar iyi kötü atak olduğu tek ko-

nuda, kadınlar karşısında da hiç ummadığı kadar pısırıklaşmıştı. Ne Ayla'ya, "Gitme hemen, biraz daha kal," diyebilmişti –diyebilse, sadece bunu demiş olmayacaktı, başka şeyler de demiş olacaktı üstelik– ne de o gece Aynur geldiğinde içinden geçenleri ima edecek tek söz söyleyebilmişti. Tamam, Aynur konusunda çekinceleri vardı, peki Ayla'ya neden onun yanında kendini hiç olmadığı kadar mutlu hissettiğini söylememişti? Reddedilme korkusu muydu sadece? Değildi aslında. Toplantıda söylenenler, o adamlar, kadınlar kafasını karıştırmıştı. "Bizim gibi biri" dediği Ayla'nın hiç de öyle olmadığını sezmişti. Onlar, o toplantıdakiler başka bir "biz"di. Belki de değildi, bilemiyordu. Ne fark vardı o salondakilerle arasında? Bildiği, tanıdığı kadınlara hem benziyor hem benzemiyordu Ayla. Aynur konusunda kımıltısızlaşmasının bir nedeni de benzeşmiyor olmaları değil miydi? Özlem'den sonra bir başka Özlem çıkmalıydı karşısına ki gönül rahatlığıyla açılsın. Özlem'in yanında sıkıldığı kadar sıkılacağı yeni bir Özlem.

Murat bile evlenmişti demek. Neden evlenmesin, var mıydı yirmili yaşlarında söylediklerine sadık kalan? Kendisinin az çok böyle olduğunu sanırdı: Kimselerin bilmediği, kimselere açmadığı, ayrıntılarını değiştirse bile, genel çerçevesini yıllar önce, bir başına, tanıdığı tanımadığı insanlara bakıp ölçüp biçerek, başkalarından aldığı kerterizle ördüğü bir plan dahilinde sürdürmüştü hayatını, böyle gider sanıyordu. Kendine çizdiği plan baştan aşağı hatalarla dolu, baştan sona saçmalık gibi görünmeye başlamıştı. Geleceğin bulanıklığı mıydı geçmişi daha net görmesini sağlayan? Bir süredir eli ayağına dolanmış halde geçiyordu günler. Planlarının, hesaplarının fasa fiso olduğunun daha açık ispatı olabilir miydi? Üstelik öyle kötü bir zamanda kafasına dank ediyordu ki bunlar, hiç gücü yoktu yeni planlar yapmaya. İmkânı da yoktu. Kimsenin hayatına imrenmediği için kendi hayatı-

nı –en azından kendisi için– doğru sanmıştı, ama değildi işte. İşsiz kalması dert değildi, hayatında bir kadın olmaması da... Bunları öngörmüş, önlemler almış olsaydı da bir şeylerin pek değişmeyeceğini biliyordu. Bu anı geciktirirdi en fazla. Ölene dek erteleyebilir miydi? Sanki bir gün bir yerde mutlaka pot yapardı bu hayatın kumaşı, sökülürdü. Kırkından önce bunu görmüş olması iyi miydi, kötü mü? Bunları altmışında hisseden biri, artık yapacak bir şey yok diyerek avunabilir miydi? Peki, daha gençken, yeni eskizler çıkarabilir miydi insan geleceği kurarken?

İşin kötüsü, yıllar önce farkına vardığı gibi, bir doğrusu da yoktu bunun. Hiç plan yapmayanlar, plan yapma lüksü olmayanlar ya da kafasını bunlara takmayanlar, önlerindeki izleri takip ederek yürüyenler... Onlar için doğru da yoktu, yanlış da – yaşıyorlardı. Doğru olmadığını bilmeden yaşayıp gidiyorlardı. Bilinmeyen, insanın farkında olmadığı bir yanlış, yanlış sayılır mıydı? Yeğler miydi bunu? Yıllarca böylelerini küçük görmüştü. Belki ilk kez "acaba" diyordu bu soruya ezbere yanıt vermek üzereyken; telaşı bundandı, bilmediği, kendine yakıştıramadığı bir şeydi öbür türlüsünü yeğlemek.

Yağmur dinmemiş, daha da hızlanmıştı, yine de çıktı sığındığı pasajdan. Az biraz ıslanıp kendine gelmeliydi. Yanlışı yanlışla mı düzeltecekti? Hızlı adımlarla caddeden aşağı yürümeye başladı. Üstü başı birkaç dakikada sırılsıklam olmuştu. Deli gibi içmek istiyordu. Filmlerdeki gibi, unutana kadar içmek! Unutamayacağını, çok çok ertesi sabah her şeyi it gibi hatırlayacağını gayet iyi biliyordu. Yine de bir birahaneye girdi. Televizyonda at yarışı yayını vardı, kimse dönüp bakmadı içeri hızla dalan bu ıslak adama. Garson bile yarış bitince getirdi birasını. Bira istediğini hatırlamıyordu, belki bir ara göz göze gelmiş, anlaşmışlardı garsonla.

Yarışlar bitince radyoyu açtılar, müzik sesi kapladı biraha-

neyi. Kimse kimseyle konuşmuyordu, sessizliğin duyulmaması lazımdı. Cebinden Akın Bey'in telefon numarasının yazılı olduğu kâğıdı çıkartıp önüne koydu. Arasa mıydı? Onun da sessizliği duymaması gerekiyordu. Ne farkı vardı bu birahanenin müdavimlerinden. Katlayıp cüzdanına koydu kâğıdı. Radyodan gelen acıklı şarkıya bıraktı kendini.

Birahaneden çıktığında hava yeni kararmıştı. İşlerinden, okullarından, takıldıkları yerlerden çıkanlar birbirlerinin üzerine çamur sıçratıp kendi üzerlerine sıçrayan çamura söylenerek her zamankinden biraz daha hızlı hareket ediyorlardı. Anacaddelerde arabalar neredeyse ilerlemiyordu; otobüsler, minibüsler salkım saçaktı. Ahmet araçlarla insanların arasından onlardan biri değilmiş gibi ağır aksak yürüyerek dönmüştü evine. Donuna kadar ıslanmayı göze almış, öbür insanların hızına, telaşına eşlik etmeyi göze alamamıştı. Büyük bir halt değildi yaptığı, başkalarına kafa tutmuyordu, yarına kalmaz onlar gibi olurdu, onlar gibi olamadığı için binmemişti otobüse, taksiye. Kendini ötekilerin önüne atması, eliyle koluyla iteklemesi, kendini iteklemeye çalışanlara direnmesi gerekecekti. Yapamayacağını anlamıştı. O denli sarhoş değildi, ama bunları yapacak kadar ayık da değildi.

Bazen küsmek iyi gelir insana. Başkalarına küsmek kendine dönmektir, kendine sarılmak, kendini sevmektir. Kendi dikenleri batar insana böyle anlarda. Yine de bu dikenlerin battığı yerden akan kirli bir kandır, aktıkça arınır insan. Ahmet de herkese küsmüştü eve dönerken. En başta sabahın köründe aradığında ulaşamadığı Ayla'ya, ama hiçbir günahı olmayan Aynur'a da küsmüştü, hatta Özlem'e de –ayrılmış da olsalar, arayıp sorması gerekmez miydi–, birahanedekilere, duraktakilere, eski iş arkadaşlarına, patronlarına, müdürlerine, marketlerden, dükkânlardan eli kolu torba-

larla dolu çıkanlara, avuçlarındaki torbayı koklayıp kafa bulanlara –onca sorunu varken bir de bunlar için üzülmesi gerekiyordu gözüne iliştiklerinde–, reklam panolarından sırıtarak bakan bütün mankenlere, bu sırıtkan pozları çekenlere, yönetenlere, bu panolara bakıp imrenenlere, iğrenenlere, mankenlere sakal bıyık çizenlere –onların da bilmediği etmediği günahları vardır elbet–, bu şehirdekilere küsmek yeter mi, başka şehirlerdekilere, başka ülkelerdekilere, gelmiş geçmiş olanlara hatta...

Sürekli konuşuyordu insanlar, sürekli bir şeyler söylüyorlardı başkalarına. Sevişenler de vardı, ama daha çok dövüşüyorlardı; emrediyor, neyin nasıl yapılması gerektiğini anlatıp duruyorlardı. Sevişenler bile neyin nasıl yapılacağından konuşmuyorlar mıydı? Yapılması gereken bir şeyler vardı hep, bunları anlatan, emreden, tavsiye eden birileri oluyordu mutlaka. Kimselere kulak vermese, becerebilse bunu, kendi sözleri, emirleri, tavsiyeleri kulağından başlayarak kemiriyordu beynini. Filmlerde, belgesellerde gördüğü, içerisinde, çevresinde arıların vızıldayıp durduğu kovanlara benziyordu dünya – uğulduyordu.

Sarhoştu, saçmalıyordu, içine dolan küskünlükle içinden bir şeyler taşar gibi olmuş, gözleri yanmış, burnu sızlamıştı, ama hemen peşinden çenesi açılmış, oyuna çevirmişti küskünlüğü – gene. Başka ne yapılır ki küskünlükten? İçerisine iki dirhem ot ekleyip kaynatılmaz ki.

Eve döndüğünde sırılsıklam olmuş giysilerini hızla değiştirirken cüzdanına bakmayı ihmal etmedi. Akın Bey'in telefon numarasının yazılı olduğu kâğıt da ıslanmış olabilirdi. Yağmur sularının cüzdanın içine dek sızmadığını görüp rahatladı. Aramayacak olsa da o numarayı yitirmek istemiyordu. Kâğıdı katlayıp yeniden cüzdanına koyarken numarayı ezberlemiş olduğunu fark etti. Yine de korumalıydı kâğıdı. Aklına, belleğine, hiçbir şeyine güveni kalmıyordu giderek.

Yatak odasının penceresini açıp uzandı. Hızlı hızlı dört beş bira içmişti, yarı aç yarı tok, bayatladıktan sonra kavrulmuş, kavrulurken yanmış bir avuç fıstık eşliğinde. Deliksiz, rüyasız bir uyku çekiyordu canı. Ya da en azından uğultusuz bir rüya.

X

Gece boyu süren yağmur şiddetini azaltmadan ertesi gün de devam ediyordu. Evde pek duramaz olmuştu, ama hava kapalıyken iyiden iyiye sıkılıyordu. Dışarı attı kendini. Şemsiye almamıştı telaşla çıkarken, yeniden dönmeye cesaret edemedi. Her şey gibi ıslanmaya da alışacaktı bu gidişle. Yine de çarşıda saçak altlarından yürüdü bir süre, eski bir alışkanlıkla aldığı gazeteyi başına tuttu karşıdan karşıya geçerken. Okunmaz hale geldiğinde attı bir köşeye. Karar vermemişti, ama biliyordu nereye gitmekte olduğunu.

Aynur'un arkadaşının işlettiği kafeden içeri girdiğinde yüzler –buraya her geldiğinde olduğu gibi– üzerine çevrildi. Paltosunu girişte çıkarıp eline aldı, kasada duran adama selam verdi – pek yaptığı şey değildi bu. Adam selamını aldı:

"Şöyle geçin," dedi, "sobaya yakın masaya." Teşekkür edip gösterilen yere oturdu. İçerisinin çay ya da kahve kokmasını beklerdi, oysa tüpgaz, ıslak palto, sigara karışımı bir koku dolmuştu burnuna. Çay istedi yanına gelen genç garsondan. İlk yudumunu alacaktı ki Aynur'un sesini işitti.

"Ahmet... Merhaba."

Hem umuyor hem ummuyordu Aynur'u bulmayı.

Gülümsedi. Açıklama yapmak zorunda hissetti kendini.

"Yağmura yakalandım, aklıma burası geldi."

"İyi olmuş."

"Otursana böyle... Yalnızsan."

Aynur çantasını, masasındaki defteri, kabanını alıp geldi yanına. Havadan sudan, işten güçten, daha doğrusu işsizlikten konuştular bir süre. Aynur'un durgunluğu canını sıktı Ahmet'in – yanıtları kısacıktı hep. Kırılmış olmalıydı, kalkıp akşamın bir vakti adamın evine gitmiş, sonrasında günlerce aranmamıştı. Aynur'u koruduğuna inanıyordu, onu aramaması ilgisizliğinden değildi. Belki ilgisizlikti gerçekten de, ama uzak durmayı seçmesi Aynur'a verdiği değerdendi asıl olarak. Böyle olduğunu ifade edebilse rahatlardı Ahmet, ama pek çok şey gibi buna da imkân yoktu. Bazı şeyler söylenmezdi – söze dökülemedikçe insanın içinde yutamadığı bir lokma gibi durur, durdukça ağırlaşır, gene de söylenmezdi. O zaman başka şeylerden konuşmalı. Aynur'un yeni iş görüşmesine gidip gitmediğini sorması üzerine:

"İşten daha önemli şeyler olduğunu düşünmeye başladım," dedi. Aynur gülümseyip başını salladı yukarı aşağı hafifçe.

"Para kazanmak önemli, önemsiz demiyorum, ama hayat bundan ibaret değil. İşsizliğin bana bu faydası oldu belki de. Günlerdir bunu düşünüyorum. Bir işim olduğu zamanlardaki hayatımı... Tekdüze, aslında beni tatmin etmeyen, ama tatmin olmadığımın da farkında olmadığım bir hayhuy içinde geçmiş seneler."

Kendi bile sıkıldı söylediklerinden.

"Bunu yeni mi fark ediyorsun?" diye sordu Aynur. Sesinde bir alay mı vardı ne?

"Bunu fark etmeden emekli olanlarla dolu şu dünya. Emekli olduktan sonra da anladıklarını sanmam ya... Ney-

se, bana da garip geliyor. Bazen bir işim olsun herkes gibi diyorum, sonra yeniden aynı rutinin içinde olma fikri canımı sıkıyor."

"Hayat böyle." Gene kısacıktı Aynur'un cümlesi. Pot mu kırmıştı "herkes gibi" derken, bilemedi.

"Böyle, haklısın. Bazıları için hayatın böyle olmasında bir sakınca yok. Mutlular hatta. Ama bana bir şey oldu sanki. Bilemiyorum. Sıkıştım kaldım sanki."

Bu söylediklerinin onu aramamasının mazereti olduğunu anlamış mıydı Aynur? Belirgin bir tepki yoktu yüzünde, hareketlerinde. Daha da açık nasıl söylenebilirdi ki bu?

"Hiçbir şey yapasım yok günlerdir. Kimseleri aramıyorum. Oysa iş arayan biri sağı solu aramalı, sormalı soruşturmalı. Ne olduğunu bilmediğim bir şeyi bekler gibiyim." Son cümle tam Ayla cümlesiydi. Bunu fark edince, iki gündür Ayla'ya ulaşamamış olmanın telaşı kısa bir an içini titretti. Neyse ki Aynur'un yanındaydı, "Ayla nerededir şimdi"nin sıkıntısı fazla sürmedi. Bunu bildiği için gelmemiş miydi bu kafeye zaten.

"Yalnız birisin," dedi Aynur, gözlerini kaçırmıştı bunu söylerken. Sigara yakmakla uğraşıyordu.

"Evet," dedi Ahmet, bir süre devam etmesini bekledi Aynur'un. Aynur sanki karşısındaki adamın hayatıyla ilgili çok önemli bir yorum yapmamış gibi sessizce sigara içmeyi sürdürüyordu. "Yani?" gibisinden bir şeyler söylemeliydi Ahmet, ama o da tutuklaşmıştı. Kulağını kaşıdı, saçlarını kurcaladı.

"Doğru diyorsun," diyebildi sonunda. Aynur başını kaldırıp gözlerinin içine baktı Ahmet'in.

"Sevgilin falan da yok galiba senin. Hayatında biri olsa böyle düşünmezsin." Çapkınca değil de –böyle olmasını nasıl da isterdi– hinlik dolu bir gülümsemeyle bakmayı sürdürdü. Ahmet, böyle bir söz beklemiyordu. Kışkırtıcı bir şeydi Aynur'un söylediği. Buna benzer bir şeyler söylemeyi

çoktandır düşünüyormuş da, uygun zamanı bekliyormuş gibi geldi Ahmet'e.

Öyleydi de. Ahmet'in sıkıntılarını anlatırken lafı dolandırdığını düşünmüş, sinirlenmişti Aynur. Kızgındı da Ahmet'e. Tam da Ahmet'in tahmin ettiği nedenle. O geceden sonra Ahmet'e teşekkür etmek istemişti. Gece taksiyle abisine dönerken rahatlamış hissetmişti kendini. Günlerdir onu boğan bir şeylerden sıyrılmış gibiydi. Hayatında bir şeylerin değişebileceği umuduna kapılmıştı. Ahmet değildi, onunla sevgili olmak, onunla sevişmek düşüncesi değildi umudunu kışkırtan. Korktuğu başına gelmemişti; birinin yanında korkusuzca oturmuş, zaman geçirmişti. Böyle anları pek az yaşadığını fark etmiş, başka zaman bu eksiklik hissi canını sıkacakken, bu kez içini kıpır kıpır etmişti. Bunlar için teşekkür edecekti Ahmet arasaydı; ama aramamıştı. Aranmadıkça kızmıştı – Ahmet'ten çok kendisine.

Kafeden içeri sırılsıklam girdiğinde yanına bile gitmemeyi düşünmüştü bir süre. Kalkıp oraya gelmesi Aynur'u görmek içindi, bunu kestiriyordu, bunu düşünmek hoşuna da gitmişti, ama kızgındı. Sonra Ahmet'in er geç onu fark edeceğini düşünmüştü. Onu görüp de yanına gitmemiş olmak kızgınlığını, küskünlüğünü fazla açık etmek olurdu. Daha incelikli biçimde tepkisini duyurmak isterdi. Ahmet'in geveleyip durdukları da şımarıklıktı. Dertsiz başına dert arıyor gibi görünmüştü Aynur'a. Kimi zaman Ahmet'i yakın hissediyordu kendisine –hoşuna da gidiyordu bu– ama bazen de böyle deli oluyordu söylediklerine – koca adamın ergenmiş gibi konuşmasına.

"Sevgilin falan da yok," demeyi düşünmemişti. Pat diye çıkmıştı ağzından. Düşünse demezdi böyle bir şey; yanlış anlaşılabilecek bir sözdü. Ama bunu söyledikten sonra Ahmet'in yüzünün aldığı hal hoşuna gitti. Beklemediği yerden sınava çekilen çocuklar gibiydi.

Ahmet, bir dakika kadar sessiz kalıp toparlandıktan sonra, "Bu da bir kalıp değil mi," dedi, "insanın hayatında biri olunca her şeyin güllük gülistanlık olacağını düşünmek?"

Doğru söze ne denir? Ama Aynur'a bu cümlelerde de bir şeyler sahte gelmişti.

"Senin söylediğin de başka bir klişe olamaz mı? Herkesin söylediklerinin tersini söylemek de moda son zamanlarda. Birileri de bu ters sözlerle prim toplamaya çabalıyor. Herkesin ak dediğine kara deyince kimsenin bilmediği bir mücevher yumurtladıklarını sanıyorlar..."

Ahmet'in aklına Ayla geldi bunları işitince. Bir an içini kaplayan dehşeti Aynur da sezdi. Kocaman açılmıştı gözleri – panik içindeydi. Fazla ileri gittiğini düşündü.

"Yaaa..." dedi gülümseyerek, hafifçe vurdu Ahmet'in koluna, "senin için demedim bunu, yanlış anlama. Ama böyle bir moda var gibi geliyor bana. Gazeteler, televizyonlar bile bunlarla dolmaya başladı. Onları dinledikçe klişelerin daha kıymetli olduğunu düşünmeye başladım neredeyse."

"Haklısın belki de..." dedi Ahmet. Sustular bir süre. Ahmet'in yalnızlığı, hayatında biri olmaması konusu havada asılı kaldı. İkisi de bu konuya dönmek istemedi. Ahmet'in aklından klişeler üzerine konuşmak geçiyordu, ama Aynur'un söyledikleri tam da Ayla'nın tarzına uyuyor gibiydi, kafası karışmış, canı sıkılmıştı. Ayla'nın toplantılarından birine Aynur'la gitseler nasıl olur diye düşündü. Aynur'un Ayla hakkında söyleyeceklerini merak etti. Muhtemelen sözlerini "deli saçması," topluluğu da "sosyetik" bulurdu. Kendisi de böyle demiyor muydu? Ayla ne yapardı acaba Ahmet'i başka bir kızla görünce? Kıskanır mıydı? Üçünün bir arada oturduklarını düşündü. Nasıl bir gerilim olurdu? İki kadınla da arasında doğru dürüst bir şey yoktu, ama birbirlerini kıskanacaklarını düşündü. Böyle olmasını istedi. Paylaşılamayan adam olmak. Ne olacaktı ki. Bir aradayken bir biçim-

de "Ahmet bana daha yakın," diye didişip duracaklar mıydı? Kafasını kaşıdı, Ayla belki böyle yapabilirdi, ama Aynur muhtemelen hiç ilgisi yokmuş gibi davranırdı.

Ne düşündüğünü sordu Aynur, sessizlik uzayınca.

"Hiç," dedi Ahmet, gülümseyerek devam etti; "Dün ne öğrendim biliyor musun?"

"Ne öğrendin?"

"Mutluluk diye bir şey yokmuş."

"Allahım, inşallah," dedi Aynur sahte bir kırıtmayla. Gülümsedi Ahmet. Aynur'un kısa yanıtları, sesindeki sertlik, kestirip atan üslubu; katı, kıvamlı bir ağırlıkmış üzerinde, rahatladığını hissetti Aynur'un şakasına katılmasıyla.

Bir parça rahatlayınca, olduğu yerde olmak istemedi Ahmet. Son zamanlarda en sık hissettiği şeydi bu. Kendini sokaklara atması bundandı çoğu gün. Yarın saat dolaşıp eve dönmesi de... Hiçbir zaman olmak istediği yerde olmamış gibi görünmeye başlamıştı bir süredir, çocukken, gençliğinde, sonraları – "altın çağ"ında bile. Bunca sene bunu hissettikten sonra alışmış olması gerekirken, her geçen gün daha da ağır, daha da katlanılmaz geliyordu olmak istemediği yerde bulunmak. Peki, nerede olmak istiyordu? Esas sorun buydu: Nerde olmak ya da olmamak.

"Hadi," dedi Aynur'a, "bana gidelim."

Şaşkın baktı Aynur Ahmet'in yüzüne. Beklemediği yerden sınava çekilen oydu şimdi.

"Burası havasız, soğuk. Acıktım da... Burada bir şeyler yesek... Bir şeye benzemiyor bunların yaptıkları şeyler, biliyorsun. Evde yiyecek bir şeyler hazırlarım."

Sonradan salakça olduğunu düşündüğü şeyi yaptı Aynur. Saate baktı. Gülümsedi Ahmet. Kızın saate bakması, en azından önerisini yekten reddetmediği anlamına geliyordu. Gülümsemesi bundan değildi; bu refleks kendisi için de bildik

bir şeydi. Zaman, her şeyin engeli ya da izin mercii, diye düşündü.

"İşin mi var?" diye sordu Aynur'a.

"Yoo."

"Saate baktın da..."

"Baktım."

"Ne diyorsun?"

"Bilmem... Sen ne diyorsun?"

"İşin de yokmuş, o zaman gidelim, diyorum."

Yanıt vermedi Aynur. Hiç olmadığı kadar kızgındı Ahmet'e. Tamam, şımarık bir yanı vardı, kimi zaman tatlı bir şımarıklıktı, ama bu kez itici bir hal almıştı şımarıklığı. Kendini ne sanıyordu? Aynur'u ne sanıyordu? Susmayı sürdürdü, konuşsa ters şeyler söyleyecekti. Kaşlarını çattı, yeni söndürdüğü halde bir sigara yaktı.

Ahmet ileri gittiğinin farkındaydı. Yerinde duramıyordu sabah beri, kafenin havası dayanılır gibi değildi, ama yalnız kalmak da istemiyordu. Bir başka yere gitmek de değil, eve, evine dönmek istiyordu – Aynur'la birlikte. Parmaklarını çıtlatarak baktı Aynur'a. Belirgin bir tepki yoktu kızda. "Sen gelmezsen gelme, ben çıkacağım," demeyi düşünürken:

"Ne buluyorsun burada Allah aşkına?" deyiverdi. "Sıkıcı, havasız, karanlık bir yer."

"Hiç," dedi Aynur, "hiçbir şey bulmuyorum," derin bir nefes çekti sigarasından. "Bir şey aramıyorum da..."

"Beni geçtin ha," dedi Ahmet gülümsemeye çalışarak.

Duramıyordu Ahmet. Takılıp kalmıştı eve gitme düşüncesine. Gidince de sıkılacaktı, orada da olmak istemeyecekti büyük bir olasılıkla. Aynur, duyduğu kızgınlığının yanında, Ahmet'teki tuhaflığın nereye varacağını merak ediyordu bir yandan.

Bir şey söylemeden toparlanmaya başladı. Defterini, sigara paketini çantasına attı, sandalyenin arkalığındaki kaba-

nını oturduğu yerde geçirdi sırtına. Ahmet, şaşkın bakıyordu. Haddini aşmıştı anlaşılan; terk ediliyordu. Ne kadar şaşırtıcı bir son!

"Ne duruyorsun," dedi Aynur, "sen gelmeyecek misin? Yalnız mı göndereceksin beni eve?"

Takside pek konuşmadılar. Buruk bir sevinç duyuyordu Ahmet. İçindeki telaş azalmış, dinginleşmişti. Trafik sıkıştığında, yol hiç açılmasa diye düşündü. Böyle otursalar taksinin içinde. Ya da uzun yola gitseler, yağmuru seyrederek, konuşmadan. Aynur'sa eski zamanlara gitmişti, geceleri pek de tanımadığı etmediği çocuklarla onların evine gittiği üniversite yıllarına. Sızdı sızacak halde, eve vardıklarında sevişeceklerini düşünen oğlanın açılan dili, bitmek bilmeyen sözleri eşliğinde, isteyeceği son şeyin sevişmek olduğunu bildiği halde yarın saate kalmadan çırılçıplak oğlanın telaşlı kolları arasında olacağını düşünüp sıkılarak... Yine de bir sıcaklık umarak oğlanla sevişmekten – düş kırıklıklarına hazır, alışkın.

Ahmet mutfağa girip bir şeyler hazırlarken Aynur CD'leri karıştırdı bir süre. Adını duymadığı birini seçti, kapaktaki kasvetli deniz fotoğrafı cazip gelmişti. Ritmik olmayan, yağmur damlalarının dalgaların üzerine düşüşünü çağrıştıran piyano eşliğinde pencereden baktı. Havanın kararmasına çok vardı, ama akşam gibiydi ortalık. Bulutlar yeryüzüne iyice yaklaşmıştı. Caddeden okul servisleri geçiyordu, tek tük şemsiyeler; sırılsıklam olmuş bir eskici ne olduğu anlaşılmayan tuhaf bir demir yığınını itekliyordu el arabasında. Mutfaktan kızarmış ekmek kokusu geliyordu, sanki dereotu kokusu bir de... Tuhaf adamdı bu Ahmet. Kızarmış ekmek kokusu çocukluğuna götürmüştü Aynur'u. Kömür sobasını ablası ya da annesi yakmış –sobayı yakmak değil de bir gün öncesinin küllerini atmak ne zordu sabah yeni uyanmışken–;

sobanın üzerine ekmekler dizilmiş. Babası kahvaltı yapmadan, belki bir çay içip çıkmış. Annesi her zamanki gibi gergin. Çocuklar geç kalacak okula, aç gitmeseler, evde de yapılacak şeyler var – temizlik, yemek, belki çamaşır. Annenin telaşıyla kızarmış ekmek kokusunun rehaveti arasında yapılan kahvaltı, ablasıyla abisinin birbirlerine takılmaları, bazen her nasılsa annenin de katılışı buna, gevşeyişi. Okul olmasa, kahvaltı hep sürse...

"Üşüdük dışarıda," dedi Ahmet, "bir şeyler içelim". "İçer misin?" ya da "Ne içersin?" diye sormamış, kırmızı şarap çıkartmıştı salondaki ahşap dolaptan. Ses etmedi Aynur. Doğru tahmin etmişti, iyi koku alırdı burnu; bayat ekmek dilimlerinin üzerine peynirle dereotu serpip kızartmıştı Ahmet, galiba ince kıyılmış taze soğan da vardı ekmeğin üzerinde. Pencereden ayrılmadı bir süre daha. Ahmet'i düşünüyordu. Evlerine gittiği eski erkek arkadaşlarını andıran bir hali vardı, bir farkla, onlar gibi çok konuşmuyordu. Bunca senede bunu öğrenmiş en azından, diye düşündü – sessizliğin kıymetini.

Ahmet, "Bana gidelim," demiş; dediği de olmuştu. Aynur, Ahmet'in sessizliği sürdürerek isteğinin gerçekleşmiş olmasının verdiği güvenin sefasını sürdüğünü düşündü. Şarap isteyip istemediğini sormaması bundandı –Allah için daha ilk yudumunda hoşuna gitmişti şarap, kokusu, rayihası, yılı, türü, tokluğu... Anladığı şeyler değildi bunlar; dışarıdaki havayla, çalan müzikle uyumunu sevmişti şarabın, boğazından aşağı inerken bedenini ısıtışını– ama Ahmet kendini çok güvende duymamalıydı. Bocalanacaksa, birlikte bocalayacaklardı en azından.

"Soruma yanıt vermedin?"

"Ne sormuştun ki?"

"'Sevgilin falan da yoktur,' demiştim. Kaynadı sanma." Muzip bir gülümsemeyle baktı. Kızarmış ekmek kırıntılarının Ahmet'in genzine kaçması bocaladığının işaretiydi.

Bir iki öksürdü Ahmet. Gülünçtü hali. Kırıntılar sahiden kaçmıştı genzine, ama zaman kazanmaya, verecek yanıt ya da söyleyecek yalan bulmaya çalıştığı izlenimi uyandırıyordu.

"Yok," dedi, "vardı, ama aylar önce ayrıldık. Yalnızım..."

"Belli canım yalnız olduğun." Gülümsemeyi sürdürüyordu Aynur. Ahmet'i böyle sıkıştırmak hoşuna gidiyordu. Koca adamın karşısında bocalayıp duruyor olması –ilk tanıştıklarından bu yana varlığını hep hissettiği– yaş farkını kaldırmış gibiydi. Takılmak, dalga geçmek istiyordu Ahmet'le, insanın ailesindekilere ya da çok yakın arkadaşlarına takıldığı gibi.

"Nereden belli?"

"Sevgilisi olduğu halde evinde başka bir kızla şarap içecek tipte birine benzemiyorsun."

Bir zamanlar ne cevizler kırmıştı Ahmet. O tipte biriydi, tam o tipte... Niye böyle olmuştu bilmiyordu, ama değişmişti gerçekten de; haksız değildi Aynur. O tipte biri olmak kimi zaman övündüğü bir şeydi, erkek arkadaşlarının yanında. Nadiren sevgililerine de eski hikâyeleri anlatmaktan, onları kıskandırmaktan zevk alırdı. Birden Ayla'yı anlatmak istedi Aynur'a. Biriyle Ayla hakkında konuşmak epeydir istediği bir şeydi, ama o an Aynur'un dalgacılığının altında kalmamak için anlatmak istiyordu Ayla'yı. Yapamazdı, yapmamalıydı. Bir hayaldi Ayla. Aynur ise capcanlıydı karşısında, dalga da geçse.

"Bilmem," dedi zaman kazanmak için.

"Çoktan evlenmiş olmalıydın bana sorarsan. 'Bir yaştan sonra iyice zorlaşır,' derler."

"İnanarak mı söylüyorsun bunu?" Kendi cümlesine kendi şaştı. Daha çok başkalarının ona sordukları soruydu bu.

"Klişe gibi görünüyor değil mi? Evet, klişe, ama bazıları için bu söylediğim çok doğru olabilir."

"Benim için?"

"Bunu bilebilecek kadar tanımıyorum seni. Olabilir de, olmayabilir de..."

Sustular. "Benim için de geçerli" ya da "geçerli değil" demek manasız göründü Ahmet'e. Bilmiyordu ki işin aslını astarını. Çok değil, Aynur bunu birkaç ay önce sorsaydı, söyleyecek bir dolu sözü olurdu.

"Bana hiç sorma. Dedim ya, bugün her şey karmakarışık görünür oldu."

Güldü Aynur. Kocaman bir gülümseme yayıldı yüzüne. Öyle kocaman bir ağzı yoktu, ama dopdolu güldüğünde bütün yüzüyle gülüyordu – yüz hatları belirginleşiyor, kaşlarının yayı kavisleniyor, gözleri azıcık kısılıyor, dudakları, çok kalın olmayan dudakları daha da inceliyordu.

"Ne güzel gülüyorsun."

"Teşekkür ederim. Az güldüğümden kıymet kazanıyordur." Aynı kaslar aynı biçimde gerildi yüzünde, ama yanakları daha kırmızıydı.

"Sana seni anlatayım o zaman," dedi Aynur. Neşelenmişti, çalan müzik hâlâ kasvetliydi, bulutlar belki daha da yaklaşmıştı yeryüzüne, ışık iyice azalmıştı dışarıda, ama şaraptan, belki biraz da Ahmet'le uğraşmaktan olmalı, dünyanın mengeneleri gevşemiş gibiydi.

Ahmet de gülümsemişti, ama içindeki –bir iki saattir kendini epeyce unutturan– köz harlanmıştı: Ayla! Bir fala daha dayanabilecek miydi?

"Çoktan evlenmiş olmalıydın. Bir de oğlun olmuş olmalıydı. Neden oğlan bilmem, ama oğlu olacak adamlardansın sen... Oğlun kaç yaşındadır?.. Beş altı... Altı nasıl?"

"Bilmem, iyidir herhalde altı yaş."

"Evet... evet... Ablamla yaşıt olduğuna göre, altı uygun. Bir süredir eşinle aran eskisi gibi değil. Eşin seni değil de oğlunu önemsiyor. Ablam gibi. Arayış içindesin. Tehlikesiz bir

ilişki arar olmuşsun. Evliliğini bozmanı gerektirmeyecek bir kadın. Evinde mutsuz değilsin, ama 'Nerde o eski heyecan,' der olmuşsun giderek. O heyecanı bulamadıkça huysuzlaşmışsın... Nasıl?"

"Kâbus. Ama uygun. Böyle de olabilirdi."

"Neden olmadı peki?"

"Bilmiyorum ki... Belki böyle olacağını hissettim. 'Kırkıma gelince yalnız başıma bunalayım da eşimi, oğlumu, başkalarını üzmeyeyim,' dedim."

Boşalmış iki kadehe de şarap doldurdu Ahmet. Yiyecek başka bir şey isteyip istemediğini sordu Aynur'un. İstemiyordu. Kalkıp aralık duran perdeyi biraz daha açtı Aynur. Işığı açmayı önerdi Ahmet, kabul etmedi.

"Bu loşluk güzel. Lambaları yakmak için erken daha."

"Ben de seni anlamıyorum," dedi Ahmet.

Bu kez az önceki gibi görkemli olmayan bir gülümsemeydi Aynur'un yüzündeki.

"Evden az çıkıyorsun anladığım kadarıyla. Oysa gezip tozacak yaştasın. Benim gibi kırkında da değilsin."

"Nereden çıktı bu?"

"Bilmem, perdeyi açışın... Nedense bu saatlerde evde de aynını yaparmışsın gibi geldi."

"İyi bildin valla. Yaparım."

Ayla dememiş miydi, Ahmet'in hislerinin güçlü olduğunu? Demiş miydi? İkide bir aklına Ayla'nın gelmesi ne menem bir şeydi. Aynur'un çizdiği Ahmet de muhtemelen bir kadınla baş başa şarap içse ikide bir karısını düşünürdü herhalde. Birden kadere inanacak gibi oldu. Bir kalıp vardı yaşanması gereken, seçimler farklı da olsa, o kalıp yaşanıyordu belki de... Saçmalık! Ayla ile olası geçmişinde evlendiği kadının nesi aynı olabilirdi ki. Aynur, Ahmet'in sessizleşmesini yanıt beklediğine yordu.

"İnanmayacaksın ama; ben de inanmıyorum ya, zamanın-

da çok gezip tozdum. Eve günlerce gecelerce uğramadığım oldu. Üniversiteyi burada okumadım, ama okul zamanı çok sık geldim, annemlere haber vermeden, arkadaşların evlerinde kaldım. Sokaklarda sabahladım."

"Sonra?"

"Sonra okul bitti. Eve döndüm. Yorulmuştum da... Sudan sebeplerle arkadaşlarımdan uzaklaştım. En yakın arkadaşım sevgilisini öptüğüm için küstü mesela."

"Sudan bir sebep mi bu?"

"Bir erkeğin aramızı bozmaması gerekirdi. Öptüm de ne oldu, ben onu öpünce, oğlan utandı kaçtı."

"Böyle oğlanlar kaldı mı yahu? Bizim zamanımızda bile yoktu böylesi."

"İnanmayacaksın ama, bizim oğlanlar bütün yırtık görünümlerinin altında müthiş tutucular. 'Tutucuydular' demeliyim, hiçbirini gördüğüm yok. İnan, aklına gelebilecek her konuda çok tutucular... Buket'e anlatmıştım bu olayı. Haaa, şeyi de anlatmıştım. Oğlan bir de kızdıydı bana, çok kolay öpmüşüm onu. Neyi bekleyecektiysem? Güzel görünmüştü gözüme. Daha ötesini istiyor da değildim, ama öpmek istedim, öptüm. İsteyip de öpmemek ahlaksızlıktı benim için. Neyse işte... Buket de şaşırmıştı oğlanın ahlakçılığına. 'Yirmi yaşında bu ne böyle ya,' demişti. Sonra da hep yaptığını yapıp kendini, sizin kuşağı suçlamıştı. Yok, elinize gözünüze bulaştırmışsınız, beceremediğiniz, özgür bir gelecek değil, özgür bir gelenek bile bırakamamışsınız bize."

"Buket hâlâ siyasi açıdan mı bakıyor böyle olaylara?"

"Çok değişti, ama kendini suçlayacak bir şey bulacaksa her açıdan bakar. Annemin başka türlüsü olup çıktı."

"Annen de mi kendini suçlar sürekli?"

"Üüüü," dedi Aynur, sağ eliyle havaya tokatlar atıp dudaklarını öpecek gibi yaparak. Az önce anlattığı öpüşme bahsi ilgisini çekmişti Ahmet'in. Ne var ki konu değişmişti

çoktan. Konu değişse de, Aynur'un kendisini öpmek isteyip istemeyeceğini düşünmeden edemedi. Düşüncesi bile hoşuna gitmişti. Ne çok olmuştu bir kadınla öpüşmeyeli.

"Kendini, babamı, beni, abimi, ablamı... Tanısa seni de suçlardı eminim. Bu yaşa gelmiş de evlenmemiş olman affedilir gibi değil."

Ahmet'in aklı Aynur'un dudaklarında kalmıştı. Sessizdi.

"Off, çenem düştü," dedi Aynur. Ahmet'e söylemedi ama şaraptan bildi bunu.

"Ne güzel anlatıyorsun. Ne çene düşmesi, aşk olsun."

"Neyse," dedi Aynur, "böyle işte benim hikâyem."

Hava karardı sonra; konuşmadan sessizce içtiler şaraplarını. Aynur belli etmeden kaçamak bakışlarla Ahmet'i süzüyordu. Kendini onun yanında hafiflemiş hissediyordu. Bu adamı sevip sevemeyeceğini kendine açıkça soruyordu artık. Bir yandan da saçma görünüyordu bu soru; aşkın böyle hesaplarla, sorularla, sorgulamalarla ulaşılacak bir şey olmadığına inanırdı – aşka inandığı zamanlarda. Belki hâlâ inanıyordu biraz, özellikle ilk sevgilisini, onunla birlikte geçirdiği zamanları çok özlediğinde. "Bu adamı sever miyim?" sorusunun o adamın sevilmeyeceği anlamına geldiğini düşünürdü. Birkaç yıl önce, defterlerinden birine, "Aşk şimdiki zamandadır, her zaman, şimdiki zamanda; zaman da şimdiki zaman olur aşkla," diye yazmıştı. Yazarken bulduğu –bulmamış, kurmuş da olabilirdi– bağlantı, zamanla inanç halini almıştı, belki de çoktan inanç halini aldığı için böyle bir şeyler karalamıştı.

Aşk varsa, insanı küt diye çarpmalıydı. Lamı cimi yoktu; böyleydi Aynur için. Peki, aşk yoksa? O zaman her şey mümkündü. Üniversite yıllarından bir arkadaşını anımsadı. Çocuk –Zekeriya'ydı adı– Aynur'a âşıktı, utana sıkıla açılmıştı bir gün. Severdi Zekeriya'yı, yanındayken kendini rahat hissederdi – Ahmet'in yanında hissettiği gibi. Sıkıntıla-

rını anlatabileceği, dertleşebileceği belki de tek erkek arkadaşıydı, ama âşık değildi. O zamanlar gördüğü zaman içini hoplatan bir serseriye âşık olduğunu sanıyordu. Zekeriya'ya bir şey diyememişti, onu üzmekten korkuyordu, öbür serseri yüzüne bir gülse kollarına atılabilirdi. Bunu söyleyememişti Zekeriya'ya. "Biz arkadaşız," gibisinden bir şeyler gevelemişti. Hatırladıkça canı sıkılırdı: Hıristiyandı Zekeriya; Aynur'un bu nedenle onu istemediğini düşünmüş olabilirdi. Açıklama yapmak, "Sebep bu değil," demek bile çok saçma görünmüştü; bunu söylemek kendisini de, onu da aşağılamak olacaktı. Bunu olsun söyleyememişti. Saçmaydı işte dünya, insanlık, olan biten her şey. Böyle bir dünyada bir insanın bir başkasını sevebileceğini aklı almıyordu. Ahmet? İyiydi, hoştu. Dünyasında olmasını isterdi. Yanında böyle hafiflediği bir başkası yoktu bugünlerde, hatta epeydir. Aslı bile canını sıkıyordu kimi zaman. Yaşıt oldukları halde ablasıymış gibi koruyucu davranıyor, öğütler veriyordu. Bazen de tam tersine minik bir kız çocuğu gibi konuşmuyor muydu, çıldıracak gibi oluyordu. Ahmet'te hoşuna giden de buydu biraz, aralarındaki onca yaş farkına karşın eşit gibiydiler. Hatta öğüt bekler gibiydi koca adam.

Ahmet, sarhoşluğun sınırında olduğunun farkındaydı. Konuşmaması bundandı biraz da. Zihnini toparlayamıyordu bir türlü. İkide bir Ayla geliyordu aklına – nerede, ne yapıyor? Şarap ilk başlarda onu yere yaklaştırmış, telaşı diner gibi olmuştu; ama aklına Ayla geldikçe eli ayağına dolanıyordu. Aynur'un sessiz sedasız halinde de içine dokunan bir yan vardı. Yanına gitmek, sarılmak istiyordu. Önce meydan okumuştu Ahmet'e – sözleriyle değil, sesiyle. Sertti ses tonu, aniden susuvermesi sert frenler gibi çınlamıştı, pat diye sorduğu sorularda hızla harekete geçenlerin sarsaklığı vardı. Sonra durulmuştu –şaraptan olabilirdi–; sessizleşivermesi bir tüyün, bir teleğin yumuşak inişi gibiydi yere. İçi Ay-

la için titrerken nasıl olup da Aynur'u böyle dikkatle takip edebildiğine şaşırıyordu bir yandan. Bir de... yüzünün çizgileri yumuşamıştı sanki Aynur'un; ağlamak üzere olan çocuklar gibi değil de, yorgun birinin uzun yoldan gelip soluklanmasını andıran bir yumuşaklık. Kendisi için yapabileceği bir şey yoktu, alışmalıydı telaşla sükûnetin dalgalanmasına, ama Aynur için bir şeyler yapabilmek isterdi.

"Şu yastığı ister misin? Rahatsız gibi oturuyorsun."

Aynur Ahmet'in gözlerine baktı bir iki saniye, şaşırmıştı sessizliği bozan bu saçma cümleye.

"Yok, sağol, iyiyim böyle," dedi, iki elini açıp yere paralel salladı; oyuncularına oyunu yavaşlatmalarını söyleyen teknik direktörlere benzedi.

"Ne güzel ellerin var," demek isterdi Ahmet; işiteceği yanıt, "Bulaşık yıkamaktan," olurdu herhalde. Uzanıp öpmek isterdi ellerinden. Ne yapardı acaba? Korkuyla mı sıçrardı, yoksa boynuna mı sarılırdı? Pencereden dışarı bakıyordu Aynur; karanlık çökmüştü iyice, sokak lambasıyla sokaktaki birkaç dükkân tabelasının ışıltılarıydı içerideki loşluğu sağlayan, bir de müzik setinin kırmızı minik ışığı. Loşluğun verdiği cesaretle uzun uzadıya bakabiliyordu Aynur'un yüzüne. Bazılarının teni böyle karanlıkta bile parlar –sevdiği bir dokuydu bu– sanki daha sıkıdır böylelerinin eti. Belki de genç olmasındandı. Parmaklarının dolaştığını düşündü Aynur'un yüzünde, yanağındaki –gülümsediğinde daha da belirginleşen– kavislerde, boğazına doladığı pembemor eşarbın arasından azıcık görünen boynunda, kışın değil yazın tanışmış olsalar görür görmez dokunmak isteyeceği omuzlarında...

Aynur kendisine bakıldığını hissedip yüzünü dönünce kaçırdı bakışlarını.

"Şarap kaldı mı?"

"Yenisini açayım."

"Açma... kaldıysa dibinde azıcık içeyim istedim."

Ahmet sehpadaki şişeyi kaldırıp pencereye doğru tuttu, dibinde bir parmak kalmıştı, Aynur kadehini uzattı, Ahmet damlası boşa gitmesin diye uzun süre tuttu şişeyi kadehin ağzında, salladı hafifçe; gülümsediler. Karanlıkta iki damla siyah alev gibi görünüyordu Aynur'un gözleri.

Dokunmalıydı bu yüze, yok, sarılmalıydı bütün gövdesiyle, göğsü, yavaşça inip kalkan göğüslerine değmeliydi kadının, ellerini saçlarında gezdirmeliydi, buluşmalıydı dudakları. Belki o zaman Ayla büsbütün çıkardı içinden, uzaklaşırdı – gitsin artık!

Kalktı, pencereye yaklaştı, Aynur'un oturduğu koltuğun dibindeydi. Aynur başını çevirip ne yaptığını anlamaya çalıştı. Dalgın halde pencereden baktığını görünce başını Ahmet'e yasladı. Beklediği buydu Ahmet'in, beklediğini bilmeden. Ellerini saçlarında gezdirdi kızın, hafifçe yanağına dokundu arada – evet, nasıl da diri bir tendi. Uzun sürmedi ne yazık ki; başını kaçırdı Aynur, "Ne oluyoruz?" gibisinden baktı. Ellerini uzattı Ahmet, başını kaçırmadı bu kez Aynur. Eğilip öptü kızın yanağından. Yeniden kaçırdı Aynur yüzünü.

"Yapma," dedi.

Yere diz çöktü Ahmet, yüzleri aynı seviyedeydi. Aynur yanaklarına dokundu – sevecen, kaçamak, telaşsız, ama arzusuz.

"İstemiyorum," dedi, "çok tatlısın, ama istemiyorum."

Gözlerini yumup başını salladı – kabul!

"Kızmadın ya."

"Yok," dedi. Aynur'un sesi gene sert miydi ne? Sertçe bir fren, çok sert değil, ama telaşlı.

Aynur da ürktü kendi sesinden. Çoktandır bir erkekle bu denli yakınlaşmamıştı, ummadığı kadar heyecanlanmıştı Ahmet ilk dokunduğunda. Pencereden bakarken Ahmet'in kendisini süzdüğünü, birazdan yanına geleceğini hissetmişti. Gelmesini isteyip istemediğini bilememişti. Çok da dü-

şünmemişti. Halinden memnundu, karanlıktan, şarabın rehavetinden, Ahmet'in sessizliğinden. Bir şey eksikti ama. Başını yasladığında uzun süre öyle kalabileceğini düşünmüştü, kalamayacağını kestirdiği halde. Ahmet'e baktı, ona anlatamazdı ki içinden geçenleri, geçmeyenleri. Bazı sözler söylenmemeliydi, söylendiğinde anlamından uzaklaşan, lime lime yere dökülen ne çok söz vardı.

"Kızmadım," diyebildi ancak, gözleri dolmuştu, başını çevirdi.

Ahmet inandı Aynur'un kızmadığına, çok pişman olmadı bu yüzden yaptığına – ne yapmıştı ki? Az şey değildi belki de; bir eşiği aşmışlardı; bir zamanlar kadınla erkek arasında "nişan" sayılacak bir şeydi, neye nişan alındığıydı önemli olan. İkisi için, adsız bir yakınlıktı nişan aldıkları. Bir kadını ilk öptüğünde duyduklarından farklı bir şeydi – kederli, ince, uçtu uçacak. Bir gün –Allahım uzamasın o günün gelmesi– Ayla'yı öptüğünde –öperse– böyle bir şey olmayacaktı; öyle hissediyordu. Ayla'yı düşününce daha mı az telaşlanmıştı bu kez; bilemedi.

Aynur bir sigara yaktı. Çakmağın alevinde yüzü gözü göründü bir an. Gülümsedi. "Acıktım," dedi. Evde bir şeyler atıştırabilirlerdi, ama Ahmet dışarıda da yiyebileceklerini söyledi.

"İki işsiz dışarıda işimiz ne?" dedi Aynur.

"Ölmedik daha," dedi Ahmet.

Aynur banyoya gittiğinde telaşla Ayla'nın numarasını çevirdi. Sekiz kez çaldırdı, açan olmadı. Aynur gelmeden ahizeyi yerine bıraktı. Pencereyi araladı, soğuktu dışarısı. Döndüğünde Aynur'un kokusu kalmayacaktı evde – kalmasın.

Aynur'un koluna girmesini beklemişti sokağa çıktıklarında. Dışarıdaki soğuk hava yaşadıkları o kısa anı belleklerinden sökmüş gibiydi. Yakınlardaki bir pideciye girdiler; Ay-

nur'un seçimiydi. Pideciye yürürlerken aklına gelenlerden ürktü önce, sonra –delilik gibi görünse de– Aynur'la paylaşmaya karar verdi.

"Senden bir şey isteyebilir miyim?"

"Tabii ki... Yapabileceğim bir şeyse."

Birkaç gün önce bir toplantıya gittiğini anlattı Ahmet. "Tuhaf" olduğunu söyledi konuşulanların. Toplantıyı düzenleyenlerin kimin nesi olduklarını anlayamamıştı. İçlerinden birinin telefon numarası vardı. Bu adamı arayıp arayamayacağını sordu.

"Ne diyeceğim arayıp?"

"Toplantıya sen de katılmışsın gibi konuşsan. Toplantının ilgini çektiğini, ama tam olarak anlayamadığını..."

"Sen neden aramıyorsun?"

"Bu adamla tanıştım ben. Oraya birlikte gittiğim arkadaşımın bilmesini istemiyorum, bunları sorup soruşturduğumu."

"Hmmm..."

"Peki ama ben nereden bulmuş olabilirim ki adamın telefonunu?"

"Toplantının yapıldığı otelden almış olabilirsin. Ben oradan aldım."

"Beni oraya kim çağırmışsa, bu soruları ona sormam gerekmez mi?"

Yerinde bir soruydu. Ahmet buna yanıt düşünmeye başladı.

"Seni oraya götüren bir kadındı sanırım," dedi Aynur.

Reddetmenin anlamı yoktu Ahmet için. Aynur'la yarım saat önce yaşadıkları yaşanabileceklerin zirvesiydi

– ufak bir temas, minik bir buse. Aklına geldikçe kederleniyordu; olamamış bir şeydi, olacağı da yoktu. Boğazını temizledi kibarca yanıt vermeden. O an, vereceği yanıtın Aynur'u kıskandırabileceğini, kıskançlığın umulmadık yan et-

kileri olabileceğini düşündü. Belki de iyi olmuştu bir biçimde Ayla'dan, toplantıdan söz etmesi.

"Evet," dedi, "bir kadın." Yanıtını bildiği soruyu sordu usulen: "Nereden bildin?"

"Bu dümenleri erkekler başka erkekler için çevirmezler ki."

Şımarıklığın bu kadarına diyecek bir şey bulamıyordu Aynur. Öfkelenmişti, başını önünden kaldırıp bakamıyordu Ahmet'e. Minik parçalara ayırıyordu pideyi, daha yarım saat önce kendini öpmeye kalkan bu serserinin, bu kendini beğenmiş ukala dümbeleğin, peşinde olduğu başka bir kadın vardı demek – neden olmasın ki! Olsun, olsun da, o zaman başkasını öpmeye kalkmasın, hadi öpmeye kalktı, öptü hatta, öpsün, ne var kimin dudakları eskimiş öpülmekten, yarım saat sonra ondan öbür kadına ulaşmak için bir şeyler istemesin. Nasıl bir şımarıklıktı bu? Nerede, nasıl yetişiyordu bu adamlar, nerede!

"Senin nişanlın bu toplulukta olsa," dedi Ahmet, "sen kimi gün nereye gittiğini, neler yaptığını merak ediyor olsan... Bu yüzden seni de çağırmış olsa nişanlın..."

"Nişanlım?" Güldü Aynur, gülünce gevşedi biraz. Yine de yüzüne bakmak istemiyordu Ahmet'in. Yüzüne bakmadan sordu:

"Nereden aklına geldi nişanlı?"

"Hiç... Öyle..."

"Peki," dedi Aynur, derin bir soluk aldı, bir sigara yaktı, daha iki lokma yediği pideyi itiverdi. "Benim kazancım ne olacak bu hafiyelikten?" diye sordu. Yumuşamıştı bir parça. Bağırıp çağırmaya değer bulmuyordu Ahmet'i. Küsüp gidebilirdi, bunu da yapmıyordu. Saygısızlıktı, terbiyesizlikti, şımarıklıktı, ama değişik bir şeydi hafiyelik önerisi.

"Bir gün ben de senin için birini arar, görüşürüm." Saf bir yanı vardı bu adamın. Başka zaman sevimli de diyebilirdi, o an çok da yumuşamak istemiyordu.

Tekdüze hayatına önce şımarık bir adam, sonra bu şımarık adamın neden peşinden gittiğini bilmediği bir kadın hakkında hafiyelik yapmak girmişti. Epeydir, günden güne artan bir histi bir şeylerin değişeceği – hayatı aynılaştıkça bu his güçleniyordu. Onu ayakta tutan biraz da bu histi. Öbür kadını da merak ediyordu, ama sormayacaktı Ahmet'e. Hoş, yapmayacağım diye karar verdiği hemen her şeyi yapar olmuştu bu tuhaf adamla tanıştıktan sonra, ama bu kararı kesindi.

Toplantı hakkında bilgi vermesini istedi. Adamla buluşacak olursa oradaymış gibi konuşabilmeliydi. Aynur'un bu delice işi üstlenmesi hoşuna gitti Ahmet'in. Aklında kalanları anlattı toplantı hakkında.

"Seninki o konuşan kadın mı yoksa?" diye sordu Aynur. Bunu sormakla öbür kadını sormuş olmuş muydu? Sanmıyordu. Sorudan çok yanıttı bu, kendi bulduğu. "Hafiye tuttun mu, böyle sen de izlenirsin Ahmet Bey," diye geçirdi içinden. Toplantıyı anlatırken Ahmet'in içini Ayla telaşı kaplamıştı. Aynur'dan istediği şey de deliceydi, ama ok yaydan fırlamıştı – fırlamamışsa, fırlamalıydı, bu böyle gitmezdi!

"Evet" anlamında başını salladı.

Aynur gülümsedi. Çantasından defterini çıkarıp Ahmet'ten adamın numarasını istedi.

"Hafiyelik mi yapsak biz iki işsiz?" dedi numarayı yazarken. Ahmet, numara ezberinde olduğu halde cüzdanındaki kâğıdı çıkarıp oradan okudu.

XI

Huzursuz uyandı, önceki günlerden, haftalardan, hatta bir gün öncesinden daha huzursuz. Bir gün önceki huzursuzluğu mu özlüyordu? Her gün daha mı kötü olacaktı böyle? Her şey daha kötüye gidecek, daha kötü olacak... Böyle konuşanlara kuşkuyla bakardı eskiden. Bunu yapanların ya ellerindeki kötüyle yetinmeye çalıştıklarını, yaşadıklarından daha kötüsünden korunmak için böyle konuştuklarını, ya da her şeyin kötüye gideceğini umarak, bundan tuhaf biçimde güç topladıklarını düşünürdü. Kendini daha kötüsüne hazırlamak, tetikte olmak, gardını alıp savaşçı katılığıyla beklemek... Bir de, her şeyin kötüye gideceğini yüzlerini asıp gözlerini kısarak, esefle, kederle yakınarak söyleseler de, bunu söylerlerken intikamcı bir keyif aldıklarından şüphelendikleri vardı. İşyerinde –eski işyerinde– böyle bir iki uzman vardı. Kriz tellallığı yapıyorlardı yıllardır. Sonunda haklı da çıkmışlardı. Ahmet de son birkaç aydır bekliyordu krizi, ama onlar gibi her yerde, her an sözü buna getirmezdi, sadece bir iki kez hazırladığı raporlarda nasıl bir krizin beklenmesi gerektiğinden söz etmişti. Ötekiler ne yapar eder sö-

zü krize getirirlerdi, toplantılarda, yemeklerde, iş çıkışı takıldıkları barlarda. Tanımasa gelecek krizden voli vuracak yatırımları olduğunu sanabilirdi o tellalların. Belki de vardı. Haklı çıkmış olmak az voli miydi? Belki de voli vurmaları için haklı çıkmaları bile gerekmiyordu. Voli o beklentideydi, o daha kötüsünü bekleme halinde... Kriz tellallarını düşünürken bir an gözünün önüne annesine iki üç güne bir kahve içmeye gelen komşu kadın geldi. Çok konuşmazdı, ama konuştuğunda hep birilerini, bir şeyleri kötülerdi. Birilerinden söz ederken aynı kriz tellalları gibi kısardı gözlerini. Kimden söz edecek olsa, sorunları olduğundan kuşkulandığını söylerdi, görmüşmüş de geçende, hiç iyi görünmüyormuş, kocasıyla arası iyi değilmişmiş... Kendi halini bilse nasıl şevkle anlatırdı kim bilir.

"Hatice Hanımın oğlunu duydunuz mu, işsiz kalmış. İşsiz kalmış olsa neyse, bir de depresyona girmiş. Eh, evlenmedi de bu yaşa geldi... Bir iki kadın varmış çevresinde ya, onlar da yüz vermiyorlarmış oğlana. Oğlan dediğime bakma, kırk yaşında vardır. Ah... ah... Çok üzülüyorum aslında, çok akıllıydı, çalışkandı, neden böyle oldu bilmem ki!"

Kahkahalarla güldü adını anımsayamadığı komşu teyzeye. Kendi esprisine böyle yüksek sesle gülmesi komşu kadını haklı çıkarıyordu. Eliyle havayı tokatlayıp boş verdi. Üstelik tam tamına böyle konuşurdu kadın. Daha gülüncü, tam tamına da böyle değil miydi hali?

Duş alırken günü planlamaya çalıştı. Özgeçmişinin bir satırında "planlama" işlerinden de anladığını ima eden bir şeyler vardı, ama bir süredir günü, saati planlayamaz olmuştu. Kim ne yapsın böyle planlamacıyı... Aynur'la yaptıkları plan? Ondan da yapar yapmaz pişman olmuştu. Huzursuzluğunun nedeni biraz da bu plandı zaten, bir şeyleri belirlemeye çalıştıkça daha büyük belirsizlikler çıkıyordu karşısına – daha doğrusu yapıp ettikleriyle çıkartıyordu.

Olacak iş miydi Aynur'dan istediği, ama daha beteri bütün bu Ayla saçmalığını Aynur'a anlatmış olmasına ne denirdi? Silahlarını kuma gömmüştü, yok, bu benzetme yerinde olmamıştı, dönüş imkânı bırakmamıştı kendisine. Artık yeniden Aynur'un o kadar yakınına sokulamayacaktı hiçbir zaman, sadece bedensel olarak değil, en büyük sırrını paylaştığı halde Aynur'un yanında son birkaç görüşmelerindeki rahatlığı duymayacaktı. Saçlarını, yanağını okşadıktan sonra bir an önemli bir eşiği aştıklarını düşünmüştü. Belki öyleydi, ama şimdi anlıyordu ki bu beklediği eşik değildi, tam tersine daha yakın olmanın imkânsızlaşmaya başladığı eşikti. Delice özledi Aynur'u, yakınlığını, bir iki saniye dokunduğu tenini, bedeninin bilmediği, dokunmadığı köşelerini özledi. Yanında olaydı, sımsıkı sarılaydı.

Saçını yıkamış, vücudunu sabunlamış, duşta işi bitmişti, ama çıkmadı, ılık suyun altında gözlerini yumup kaldı bir süre daha. Suyun altında Aynur'u düşünmek güzeldi – sıcak, akışkan, ürpertili.

Aylardır bir kadına sarılmamıştı, bütün dünyanın iki bedenin buluşabilmesi için geri çekilip yer açtığı o debelenmeyi, o iç kamaşmasını, aynı anda hem gergin hem de eriyik olabilecek denli genleşmeyi, başka bir şey olmayı –kaç kez yaşamıştı ki bunu böyle, hayatında?– ne zamandır yaşamadığının hesabını bile tutamaz olmuştu. Aynur'la sevişseydi, olmazdı ya, sevişebilselerdi; dudakları buluşup kenetlenseydi, kolları, bacakları dolansaydı birbirine, karnı karnına, göğsü göğsüne değseydi, herhangi bir sevişmeden öte bir şey olacaktı, sezmişti bunu. Daha önce hiç duymadığı, belki birlikte çay kahve içtiklerinde nadiren birkaç saniyeliğine duyar gibi olduğu yakınlığa benzer bir şey – boşalmaktan öte, gevşemekten, kendinden geçmekten başka bir şey. Ayla'dan söz etmesi bundan mıydı yoksa? Belki de yanağına dokunduğu o kısacık anda hiç olmadığı ka-

dar yakınlaşmıştı, yakınlık duymuştu Aynur'a. Ayla'yı anlatacak kadar.

Yok, bu doğru değildi, kendini kandırmamalıydı. Belki bir gün Aynur'la bunlardan konuşması mümkün olsa, –sonsuza dek imkânsız olanlardan biri de buydu– ona hikâyeyi böyle anlatabilirdi, utanmazdı da bundan. Beyaz sayılacak bir yalandı en nihayetinde, ama kendisi her zaman bilecekti –gayet iyi anımsıyordu– yanağına dokunduğu anda böyle bir yakınlık değildi istediği, böyle bir yakınlığın varlığını bile unutmuştu o anda.

Aynur'un yanağına dokunduğu anı hatırlayınca kasıklarından bir heyecan dalgası geçti. Canı sıkıldı, neden sanki kız da sarılıp öpmemişti, geri çekmişti kendini. Belki her şey sarpa sarardı, belki unutur, belki unutamazdı Ayla'yı. Hışımla kapattı musluğu, havluyu çekip aldı askılıktan, sert hareketlerle kurulanmaya başladı.

Belki de bütün bunları uyduruyordu her zaman olduğu gibi. Kendiyle kapışıp bütün dünyayla laf yarıştırdığı bir büyük münazarada, uydurdukça uyduruyor, sonra da inanıyordu uydurduklarına. Üstelik en çok "Kendimi kandırmamalıyım," derken göz bağını sıklaştırıyordu. Bunu fark ettiği ender zamanlarda hem bu olup bitenlerin hem de bu olup bitenlere yakıştırıp uydurduklarının ötesine geçer gibi oluyordu – kısacık bir an. Böylesi anlarda boynundan aşağı bir titreme akıyor, anlık bir çarpıntı ya da ferahlama hissediyordu. Bir keresinde "bedensel hisler" diye adlandırmıştı bunları. Bedensel his olur muydu? Olmazdı olmamasına, ama hoşuna gitmişti bu "bedensel his" sözü. Bedenin verdiği bir tepkiydi, ama büsbütün bedensel değil, duygusal bir tepkiydi. Belki de tek gerçek hisler bunlardı. Bedenden başka bir şey bilinemezdi ki! Kendimiz dediğimiz şey, hakkında uydurduklarımızı bir kenara bırakırsak, bedenimizin bize söylediklerinden ibaretti. O zaman pekâlâ "bedensel his" diye

bir söz olurdu. İkna olmadı, bir şey yanlış gibiydi ya da eksikti bu sözde, bedenle hissin bir araya gelmesinde. Bir araya gelemeyecek kadar uzaktı ikisi – çoktandır.

Bir araya gelemeyecek iki şeyin birlikte anılmasının bir adı vardı, hatırlayamadı. Entel bir avukattan işitmişti o kelimeyi, kalabalık bir akşam yemeğinde tartışırlarken Ahmet'in bir sözü üzerine kullanmıştı. Aklınca Ahmet'i ezecek, küçük düşürecekti. Tam tersi olmuş; Ahmet'e gaz vermiş, doldurusa getirmişti avukatın yaptığı çıkıntılık. Kimsenin anlamını bilmediği kelimelerle konuşmanın erdemsizliği üzerine sıkı bir söylev patlatmıştı. O dallama çok kelime biliyor olabilirdi, ama Ahmet'in zekâsının damarına basıldığında bin boğa gücünde olabileceğini kestirememişti. Eski zaferlerini anımsayarak kendini avutan yaşlı bir kumandan gibi hissetti kendini. Tıraş olacakken vazgeçti. Giyinmek için yatak odasına döndü. Yatağı savaş alanına dönmüştü. Yataktan çıkarken kaçmaya çalıştığı huzursuzluk yeniden kapladı içini. Bu huzursuzlukla bir arada yaşamayı öğrenmeliydi artık.

Az önce duştayken bir süreliğine o huzursuzluk uzaklaşmıştı – huzur ne ondaydı, ne bunda, ancak huzursuzluğun kenara çekilip soluk aldırdığı kısacık anlardaydı. Aynur'la sevişmeyi düşünürken mi çekilmişti huzursuzluk kenara? Buna pek ihtimal vermedi; artık imkânsız bir şeyi özlemekti –huzursuzluğun daniskasıydı– Aynur'la sevişmekten söz etmek. Galiba o şaşırtıcı yakınlığı fark ettiği günü anımsadığında bir parça rahatlamış, ferahlamıştı. Bir keresinde, ikisinin de susup daldığı bir anda Aynur'un yanaklarını avuçlarının arasına almak istemişti. Sadece elleriydi, elleri bile değil –ne dudağına, ne karnına, sadece yanaklarına doğru çekilen– avuçlarının içiydi kamaşan o anda. Bunu yapabilse başka bir aşamaya geçeceklerdi belki de. Güldü kendi kendine. İşte, geçmişlerdi yepyeni, soğuk, mesafeli bir aşamaya. Hem nereden biliyordu ki bir şeylerin değişeceğini, yaşama-

dığı bir şeyi yakıştırıyordu kendisine –işsiz kalmış, zamanı bol bir münazaracıdan başka ne beklenir ki?– geçmişe yakıştırdıkları yetmezmiş gibi, geleceği de uyduruyordu. Belki bir gün biri soracaktı, belki o komşu kadın:

"Aylarca işsiz kaldın," diyecekti, "ne yaptın, ne ettin o zaman?"

"Kendimi yeni münazaralara biledim," mi diyecekti? "Kendimi dinledim, uğultudan başka bir şey işitemedim, bu uğultunun her bir notasına başka bir şey yakıştırdım. Kendime, Aynur'a, avuçlarıma, onun yanaklarına, şuna buna..."

Peki ya Ayla? Bir tek ona bir şey yakıştıramıyor, ona karşı duyduklarına bir şey uyduramıyor. Ya çok geniş oluyor ona yakıştırdıkları, ya çok dar. Galiba, aşk dedikleri buydu ya da buradan doğuyordu aşk. Ayla hakkındaki çoğu şey gibi, bunu da bilemiyor.

O an için tek bildiği Aynur'u araması gerektiğiydi. Bakalım, bu hafiyelik saçmalığından vazgeçmiş miydi?

İki gün sonra harekete geçmeyi kararlaştırdılar; ertesi gün Aynur'un evde olması gerekiyordu. Bir gün önceden Akın Bey'i arayıp randevu alacaktı. Sonradan ikisine de çok saçma göründü yapmayı düşündükleri. Ahmet, Aynur'u bu işe karıştırdığı için pişmandı; kıskanmışa benzemiyordu Aynur, ya rol yapıyordu ya da umurunda değildi Ahmet'in hayatındaki kadınlar – yani Ahmet. Aynur'a ilk başta değişik bir serüven gibi görünmüştü, ama o da ne demeye elin adamına yalanlar söyleyip bir şeyler öğrenmeye çalışacağını –ne öğreneceğini, öğrenebileceğini de bilmiyordu ya– anlamamıştı. "Akıllısı beni bulmaz," diyordu Ahmet aklına geldiğinde. Birkaç sene önce okuldayken ne sık yinelerdi bu cümleyi; yeniden yürürlükteydi anlaşılan. Ahmet'i arayıp yapamayacağını söylemek geçiyordu aklından, ama tükürdüğünü yalamak da istemiyordu. Aklına geldikçe öfkesi depreşiyor,

biraz da öfkesinden yapmak istiyordu bu hafiyeliği. Ahmet için başkasının kolay kolay yapmak istemeyeceği bir şeyler yapıp onu ezmek istiyordu. Üstelik, büyük bir ihtimalle bu şaşkın, şımarık adam bunu fark etmeyecekti bile. Oyun gibi bir şeydi öte yandan. Her şey oyun değil miydi? Annesinin akıllı uslu –annesinin nazarında akıllı olduğu hayli tartışmalı da olsa– kızı olmak oyun değil miydi; bu saçmalığa karışmak da bir oyundu eninde sonunda. Okulda okumak, iş aramak, –belki bir gün– iş bulmak, çalışmak, –Allah yazdıysa bozsun– evlenmek... belki de nefes alıp vermenin kendisi bile... hatta çeyrek yüzyıl önce doğduğuna inanmak da... hepsi oyundu. Bunları düşündüğünde hafiyecilik oynamak zararsız görünmeye başlıyor, bir saniye sonra zaten yeterince oyun yok mu, düşüncesiyle yeniden kararsızlık kaplıyordu içini.

Şunun da farkındaydı: Öbür kadın hikâyesi olmasa çoktan caymıştı, hiç kabul etmezdi hatta. Merak ediyordu Ahmet'i Aynur'dan bunu isteyecek denli delirten kadını.

Yanında Ahmet yokken arayamadı Akın Bey'i, varmadı eli. Planlarında bir dolu açık vardı; yarım yamalak bilgiyle yapılan plandan ne beklenirdi ki. Akın Bey, Ahmet dışında o toplantıdaki herkesi tanıyor, hiçbirinin nişanlısı olmadığını biliyor olabilirdi. Kaybedecek bir şeyi yok gibi görünmüştü bu saçma planı yaparlarken. Düşündükçe olmadık olasılıklar geliyordu aklına. Terörist bile sanabilirdi adam Aynur'u; hele ki bu adam biraz da önemli biriyse... Krizin ardından terörün yeniden tırmanacağını söyleyip duruyordu birileri televizyonlarda. Eskisinden de paranoyaklaşmış olabilirdi millet.

Bütün çekincelerine, her an caymaya hazır olmasına karşın Ahmet'le buluşmaya giderken âdeti olmadığı halde etek giydi –kaç sene önce aldığı etek üzerine oturunca sevindi, hayra alamet saydı bunu– süslendi, makyaj yaptı. Aynada-

ki görüntüsünü beğendi. Ahmet fark edecek miydi bakalım? Ahmet değilse de annesi fark etti hemen. Kızacağını sanmıştı annesinin, söyleneceğini ardından. Aksine iltifat etti, "Kendini ne demeye çirkinleştirirsin kızım," deyip üç kez tükürür gibi yaptı havaya – bunlar ikinci alametiydi hayrın.

Ahmet önceki gün de ulaşamamıştı Ayla'ya. Evde pineklemiş, aşağı yukarı Aynur'un duyduğu bütün kuşkulara o da kapılmıştı – terör hariç; bu noktaya vardırmamıştı. Harekete geçme kararı yetmişti ona, bir gün önceki kadar telaşlı değildi. Hepi topu beş kez aramıştı Ayla'yı gün boyunca. Evde Aynur'un oturduğu koltuk, başını yasladığında saçlarının değdiği kazak gözüne iliştikçe tuhaf bir heyecan duymuştu bir yandan da. Aynur kaçınmasaydı; salondaki divana birlikte devrilselerdi neler değişirdi, kim bilir! Ayla'dan söz etmezdi kesinlikle, belki de aklına bile gelmez olurdu Ayla. Bambaşka biri olarak uyanmış olurdu ertesi sabah. Kader...

Aynur'u buluşacakları kafeden –hafiyelik mahremiyeti gereği her zaman gittikleri yere gitmemeye karar vermişlerdi– içeri girerken gördüğünde bir kez daha hayranlık duydu. Deli bozuk Ayla'yla ne işi vardı, biraz süslenince afet olup çıkmıştı Aynur. Kadınsa kadındı işte; daha genç üstelik. İki gün önceki, "İstemiyorum," deyişini anımsamasa, belki de Aynur'a planı uygulamaktan vazgeçtiğini, o kadını da unuttuğunu söylerdi. Söyler miydi? Söylemek isterdi. Kim bilir kaçıncı kez delirdiğine hükmetti. O delirmişti de, bu kız ne demeye ona uyuyordu? Bulaşıcı mıydı neydi bu delilik!

"Çok güzelsin bugün," dedi, gözlerini alamıyordu. Kirpikleri biraz daha koyu, dudakları azıcık daha pembeydi; bu ikisi bile ne kadar alımlı yapmıştı Aynur'u. Yanağına dokunduğu anı anımsadı; elleri yandı, içi kamaştı.

"Nişanlı kızlara benzemeye çalıştım." Ahmet'in gözlerini alamadığının farkındaydı, bu kendini beğendirme oyununun tadını çıkartmak için çapkınca göz kırptı.

"Âlemsin." Kekelemişti sanki Ahmet. İkisi de fark ettiler bunu, ikisi de üzerinde durmadılar.

Ahmet'in aklına Akın Bey'in Aynur'a asılabileceği geldi. Vazgeçmeyi düşündü planı uygulamaktan. Nişanlı bir kıza da asılmaz ya adam, diye düşündü. Belli mi olurdu? En çok böyle diğerkâm görünenlerden çekinmek gerekmez miydi? İnsanlar böyle bir araya geliyorlarsa –delibozuk amaçlarla da olsa–, bu biraz sosyal çevre, çokça da yeni gönül ya da beden macerası arayışı değil miydi? Ha, bir de zaman geçirme, öldürme, süründürme... Belki bu adam da Ayla'ya âşıktı, gözü başkasını görmezdi. Bu olasılık kıskançlığını dindireceğine depreştirdi, ikiye katladı. "Eh bravo yani," dedi kendi kendine, "düzeleceğine her geçen gün daha da saçmalıyorsun."

"Şey..." diye geveledi, "istemiyorsan vazgeçebilirsin. Saçma görünüyor bana bu plan."

Aynur eliyle hafifçe dokundu Ahmet'in koluna, "Bir deneyelim ya," dedi, "ne kaybederiz?"

Adamı da, öbür kadını da merak ediyordu bir yandan. Bir şeyler öğrenebilirse, Ahmet'e bunları, yavaş yavaş, merakı kışkırtıp acı çektirerek anlatmak istiyordu.

Aynur adamı arayıp randevu aldıktan sonra ayrıldılar. Ahmet sımsıkı sarıldı Aynur'a, bir an kokusunu fark etti kızın –bilmediği bir çiçek, ya da bütün bir bahar, azıcık da tütün– heyecanlandı, dikkat etmesini söyledi. Aynur gülümsemekle yetindi. Heyecanlıydı o da, ama bunu önce Ahmet'e, sonra da o adama hissettirmemeliydi. İş görüşmesine gidiyor olduğunu düşündü.

Ahmet Aynur'u beklerken saatler geçmek bilmedi. Her günkü mesaisi olmuştu, "Ben ne yapıyorum böyle?" sorusuna yanıt aramak. Her gün aynı işi yapmakta hem ustalaşmış hem de bundan bunalmış memurlar gibi aynı şeyleri söyledi, düşündü, ilendi... Kim bilir kaçıncı kez, "Bu son," dedi, her günkü gibi inanmadı. İşin içine Aynur'u katmış olmak-

tan utanç duyuyordu. Ne olurdu, Aynur o akşamüstü, "İstemiyorum," demeseydi; sarılsalardı en azından, öpüşselerdi. Ne değişirdi ki? Son günlerde günlük mesaisine bu soruyu da kattığını fark etti. Bütün tırnaklarını kemirdi her günkü muhasebelerin üzerinden geçerken. Dakika başı saate baktı. Planın fos çıkmasına da razıydı – Aynur dönsün de. Bir de Ayla'nın bundan haberi olmamalıydı. Ayla'nın da Akın Bey'in yanında olabileceği geldi aklına. Tabii ya, Ayla lider pozisyonundaydı; Akın Bey Ayla'yı arayıp bir kadının geleceğini söylemiş, onu da çağırmış olabilirdi. Biraz daha kemirdi tırnaklarını, acımaya başladı tırnaklarının etle buluştuğu kısımlar. Dua bile etti içinden –inançsızdı oysa– adak adadı. Aynur dönsün, büyük bir sorun çıkmasın, iki gün Ayla'ya telefon açmayacaktı. Saçma bir adaktı. Dilencilere para vermek? Bu daha da saçma göründü. Paradan daha mühimdi Ayla'yı aramak. Bir kez daha, "Bu son," dedi, Aynur döndükten sonra, yepyeni bir hayata başlayacaktı. Ayla'yı geçmişte bırakacak, daha ciddi biçimde iş aramaya başlayacak, arayıp sormadığı arkadaşlarıyla görüşecek, aylardır kurtulamadığı bu yapışkan miskinlikten sıyrılacaktı. İleride hoş bir anı halini alacaktı bunlar. Kimselere anlatamayacağı, aklına geldiğinde kendinin de şaştığı matrak bir macera olarak görecekti hepsini. Aynur'la arkadaşlıkları sürerse, belki onunla yâd edeceklerdi. Ya da belki görüşmez olacaklardı, ama bir gün karşılaşacaklardı –nedense bir sinema çıkışı– ayaküstü laflarken kelimelere dökmeden bugünü anacaklardı birlikte. Yağmurlu bir akşamüstü olacaktı –Aynur'u öpmeye kalktığı akşamüstü gibi karanlık– Aynur Ahmet'in üzerindeki trençkota bakıp gülümseyerek. "Hafiyelere dönmüşsün bununla," diyecekti.

Üç saati buldu Aynur'un dönmesi. Akın Bey'le görüşmesi daha erken bitmişti, ama dolmuştan indiğinde hemen Ahmet'in yanına gitmedi. Bir yerde sandviç yedi, sigara içti, ağırdan aldı. Ahmet'e neyi nasıl anlatacağını düşündü.

Ahmet ayrıldıklarındaki gibi sımsıkı sarıldı Aynur'a. Kokusunu fark etmedi bu kez, merak içindeydi.

"Nasıl gitti?"

"Dur... dur... Bir soluklanayım. Bir kahve içeyim."

Ahmet kurbanlık koyun gibi melül melül baktı. Kızın çantasından sigara çıkardığını görünce garsondan kahve istedi. Salimen dönmüştü ya, anlatmasa da olurdu neler olup bittiğini – olur muydu sahi?

"Korkacak bir şey yokmuş," diye başladı Aynur, "adamımız böyle diyor. 'Korkacak, çekinecek bir şey yok.'"

"Yalnız mıydı adamımız?"

"Neden sordun bunu?"

"Hiç... Sonradan seni tek başına tanımadığın birine gönderdiğim için çok kızdım kendime."

"Âlemsin... Biliyorsun adamla bir kafede buluştum."

"Biliyorum da, ne bileyim işte... Eee, başka ne diyor?"

"Sıkboğaz etmesene... Adamımız çok saygılı davrandı, önce bunu söyleyeyim. 'Aynur Hanımcığım' deyip durdu."

"Kendi adını mı verdin?"

"Ne var ki bunda? Bir daha görmeyeceğim etmeyeceğim biri... Tabii, sen bir sonraki toplantıya 'Birlikte gidelim,' demeyeceksen." Haince gülümsedi.

"Der miyim hiç?"

"Demezsin tabii... Ayla Hanım da orada olacağına göre, dememen gerekir."

"Öğrendin demek adını?"

"Bir ara adamımıza, 'Kim bu Ayla?' demek geçti içimden, 'nişanlım sürekli Ayla... Ayla... diye sayıklıyor,' diyecektim, sonra vazgeçtim."

Ahmet'in şaşkınlıktan şekilden şekle giren yüzü çok eğlendiriyordu Aynur'u. Kazık kadar adamın girdiği haller çok gülünçtü.

"Bu toplantıları bir tür işsizler örgütlenmesi olarak değer-

lendirebilirmişiz. Adamımız böyle deyince, geçenlerde gazetede okuduğum bir şey geldi aklıma, 'İşsizler sendikası gibi mi?' dedim. Adamın halini görmeliydin sendika sözünü duyduğunda. Suratı seninkinden beter oldu valla."

Bu sonuncuyu söylemese olmazdı. O kadar sıkıntı çekmişti adamın karşısında, Ahmet'e de çektirmeliydi bir şeyler. Ahmet'in, "Ne varmış bende?" diyecek hali, dermanı yoktu. Sessizce kabullendi Aynur'un attığı taşı.

"Efendim, bu arkadaşlarımız çok önemli bir görev için bir araya gelmişler. Önemliymiş, ama gizli kapaklı bir şey değilmiş. Belki de sadece bir araya gelmiş olmaları bile büyük bir adımmış. Ülkemiz çok önemli bir dönemden geçiyormuş. Bütün dünyanın gözü bizim üstümüzdeymiş, ne var ki bunun öneminin farkında olanlar çok azmış, ya da birileri farkındaymış, ama aksi yönde çalışıyormuş."

"Nasıl yani?"

"Aynen bunu sordum ben de. Birlik bilincine ihtiyacımız varmış. Her şey bilinçle başlarmış. Ne yazık ki bu bilinçten yoksun bir eğitim alıyormuşuz. 'Biz bilinci' lazımmış bize. 'Biz kimiz?' diye sorduğumda adamakıllı bir yanıt veremedi adamımız. Senin o gün anlattıklarına yakın bir şeyler söyledi. Bir ara o kadar kızdım ki, 'Sizi seçkinci züppeler' diye başlayacaktım."

Ahmet'in gözlerine yerleşen dehşetle keyiflenip devam etti:

"Neymiş, biz bilincinde olanlara biz denirmiş. Bu memlekette, farkında mısın, tepeden tırnağa herkes benzer bir mantıksızlık içinde. Herkese mantık dersi lazım, totoloji, analoji..."

Ahmet'in umurunda değildi mantık, mantıksızlık. Meraklı gözlerle bakıyordu. Aynur içinden, "Sana da lazım," dedi.

"Bu arada... Adamımız da birkaç gündür görmemiş Ayla Hanım'ı." Dilinin ucuna "Ayla'cığını" demek gelmişti, ama yuttu bunu.

"Nereden biliyorsun?"

"Kendi söyledi. Yeni toplantının tarihi belli olmuş, ama Ayla Hanım'a ulaşıp da bildirememiş."

Günlerdir Akın Bey de görmediğine göre, Ayla başka bir yerlerde olmalı, diye düşündü Ahmet. Korkuları dinmedi, ama korkulacaklar listesinden Akın'ın ismini çiziverdi.

"Sen de ne kadına çatmışsın ha!"

"N'oldu ki?"

"Adamımız öyle bir söz ediyor ki ondan. Adını anarken sesi değişiyor, fısıldar gibi çıkıyor kelimeler ağzından. Böyle hürmet düşman başına."

Ellerini iki yana açtı Ahmet. Tamamen teslim olmuştu. Ayla'ya da, Aynur'a da – farklı nedenlerle, aynı biçimde.

"Uzun uzadıya bu kriz meselesini anlattı adam bir de... Yok efendim, mali krizin nedeni de aslında bilinçlerdeki krizmiş. Önce bilinçlerimizi bulandırmışlar, sonra da piyasalara müdahale etmişler gizli gizli."

"Kim? Yabancılar mı?"

"Onlar... Çok önemli bir ülkeymişiz ya... Denemeler falan bizim üzerimizde yapılıyormuş. Bizde tutarsa, dünyanın tamamında uygulanacakmış. Bizim aklımızın almayacağı büyük oyunlar oynanıyormuş."

Ayla'nın bu adam kadar uçuk olmadığını düşündü Ahmet, ama onun da en azından ettiği lafların Akın Bey gibilerinde nasıl sonuçlar doğuracağını düşünmesi gerekirdi. Hoş, Ayla'ya bunu söylese, bir yolunu bulur kendini haklı çıkarırdı. "Benim sayemde zihinlerindeki zehirler ortaya çıkıyor, hayırlı şeyler bunlar," diyebilirdi. Ayla'nın bu yanı deli ediyordu – her zaman haklı, doğru. Belki cazibesi biraz da bundandı. Üzerinde durmadı bunun, onu bu haliyle seviyordu.

"Aslında adamımızın haklı olduğu noktalar da yok değil," dedi Aynur.

Dehşete düştü bunu işitince Ahmet. Aynur'u da mı ikna etmişti adam iki üç saat içinde? Yolu yok; o da biat edecekti bu gidişle. Ahmet'in kocaman açılan gözlerini görünce gülmemek için kendini zor tuttu Aynur.

"Bence de krizin nedeni bilinçle ilgili."

"Yapma," diyebildi Ahmet, fısıltı gibi çıkmıştı sesi.

"Bilinçle ilgili tabii. Ne sanıyorsun? Bu ülkede savaş yaşandı on sene, belki daha da fazla."

"Haaa... 'Silaha ayrılan bütçe,' diyeceksin."

"Demeyeceğim öyle bir şey. O da var, ama başka bir şey söyleyeceğim... Bir ülkede savaş varsa çok şey değişir. Savaş sadece cephede yaşanmaz. İnsanlar kendilerini savaş halinde hissederler, başkalarını düşman olarak görürler, kendilerini her ne pahasına olursa olsun korumak isterler. Güvenlik arayışları başkalarını yok saymaya götürür onları. En temel ahlak kuralları ortadan kalkıverir."

"İlginç bir bakış açısı. Nereden vardın bu sonuca. Daha önce kimseden duymadım böyle bir şey."

"Bulaşık yıkarken sadece bardağı, çanağı, ya da 'fasulyenin neden pişmediğini' düşündüğümü sanmıyorsun, değil mi?"

"Ne savaşı Allah aşkına? Matematik gibi kesin nedenleri var bu krizin." Buna benzer bir cümleyi Ayla'ya da mı söylemişti?

"Peki, o kesin nedenlerin nedenleri yok mu?"

Başka zaman olsa sabaha kadar tartışabilirdi böyle bir konuyu, ama ne yeriydi ne zamanı.

"Peki, peki... Ne yapacaklarmış, amaçları neymiş, bunlardan söz etti mi adamımız?"

"Bir araya gelmeleri yeterliymiş şimdilik. 'Biz' olduklarını idrak etmeleri gerekiyormuş."

Bunları Ayla'dan da dinlemişti Ahmet. Onca hafiyeliğin, sıkıntının sonunda ulaştıkları sıfıra sıfır elde var sıfırdı.

"Başka şeyler anlatmadı mı?" diye sordu.

Aynur gülümsedi. Neyi merak ettiğini biliyordu, ama o konuyu ertelemek istiyordu. Ahmet'in çektiği işkenceyi uzatmak, yüzünün aldığı şekilleri görmek hoşuna gidiyordu.

"Belki anlatırdı, ama adamla tartışmaya başladım."

"Ne yaptın?"

"Tartıştım, dayanamadım."

Başını sinirli biçimde salladı Ahmet. İçinden, "Seni tartış diye mi gönderdik?" dedi, derin bir nefes alıp neyi tartıştıklarını sordu.

"Adama, 'biz'den söz ettikleri yerde kaçınılmaz olarak bir de 'onlar' yarattıklarını söyledim. Pek anlamam bu işlerden, ama biz bilinci demenin bile 'biz'i imkânsız hale getireceğini anlattım. Anladı mı, bilmem."

"Aferin," deyiverdi Ahmet. Aynur'un canı sıkıldı bu "aferin"e. Kalkıp tanımadığı bir adamla saçma sapan şeyleri konuşmaya gitmiş, aldığı ödül de alaycı bir "aferin" olmuştu. Kalkıp gitmek istedi. Şımarığın tekiydi bu Ahmet. Ne olacaktı ki? Ne bekliyordu ki? Ahmet devirdiği çamın farkındaydı, özür diledi. Yanıt vermedi Aynur. Soğumuş kahvesinin son yudumlarını içti. Ahmet'in yenisini ısmarlama önerisini geri çevirdi bakışlarıyla.

Önceki seferden daha çok kızmıştı Ahmet'e. Sarılmak istemesi, başka kadın, bütün şımarıklıklar bir yana, bu alaycı "aferin" canını yaktı. Ağlayacak gibi oldu. Alt dudağı, çenesi seğirmeye başlamıştı, ısırdı dudağını, sigara yaktı.

"Başka neler konuştunuz?" diye kekeledi Ahmet.

"Başka bir şey konuşmadık. Teşekkür edip kalktım." Çok sert bir frenle durmuştu Aynur, çok sert, keskin.

Ahmet, Aynur'un anlattıkları hakkında bir şeyler söylemeye çalıştı, ama Aynur onu dinlemiyor gibiydi. Dinliyor da söylediklerini önemsemiyor havasındaydı. Aynur'un toparlanmaya başladığını görünce telaşlandı. Elini tuttu; Aynur gözlerini "Ne var?" gibisinden gözlerine dikince:

"Gitme," diyebildi, "çok özür dilerim. Söylediğim aptalcaydı, ama kal lütfen."

"Yok başka bir şey. Bu kadardı konuştuklarımız."

"Bunun için 'kal' demedim ki..." Devamını getiremedi. Aynur eline aldığı çantasını yeniden sandalyenin arkalığına astı. Yüzündeki ifade değişmemişti, ama gitmiyordu. Teşekkür etti Ahmet.

"Yeter ama," dedi Aynur, "özür dilemekten, teşekkür etmekten başka bir şey bilmiyorsun galiba."

"Ne diyeyim istersin?"

"Onu da ben mi söyleyeceğim?"

Ahmet'e sert çıkmak Aynur'un öfkesini dindirmişti biraz, ama sıkılmıştı oturdukları kafeden. Birlikte kalkmayı önerdi.

"Ne yapacağız?"

"Yürürüz, açılırız, sıkıldım buradan."

"Soğuk dışarısı."

Bu adamın neden bir sevgilisi olmadığı belliydi, amma da nazlıydı, şımarıktı.

"Bence sen kalk hemen Akın mıdır nedir o adamın yanına git. Senin yerin onların yanı. 'Biz, biz,' der otursunuz oturduğunuz yerde. Üşümezsiniz."

"Ne demek oluyor bu?"

"Ne demekse o demek işte. Üşümeden kurtarırsınız ülkenizi, dünyayı... Rahatınızı bozmadan."

"Tamam, kalkalım, anladım," dedi Ahmet ceketini üzerine alırken.

"Ne adamsın ya! Seni herkes her yere sürükler böyle. Hiç sıkıya gelmiyorsun."

Aynur, Ahmet'e söylediklerine, söyleme biçimine şaşırmıştı. Çok eski arkadaşıymış gibi fırça atıyordu koca adama. Tepkisinin abartılı olduğunu düşündü, ama geri almayacaktı sözlerini. Ahmet'in evindeki o kısacık anı anımsadı. Kısacık bir temastı, ama aralarındaki bir şeyleri geri dönülmez

biçimde değiştirmişti. O andan sonra "koca adam" olarak görmemeye başlamış olmalıydı Ahmet'i. Kızdı yeniden Ahmet'e. "Akıllısı beni bulmaz," diye geçirdi içinden.

Ahmet nasıl davranacağını şaşırmıştı. Saçma geliyordu her şey. Aynur'un tepkisi, söyledikleri, kendi sürüklenişi – bunda haklıydı kız–, planları, Ayla, bütün "biz"ler, bütün "onlar."

"Haklısın çok dağıldım ben son zamanlarda," dedi, Aynur'un azıcık yumuşamış bir ifadeyle dinlediğini görünce devam etti:

"İşsiz kaldıktan sonra çok farklı ruh hallerine girer oldum. Sudan çıkmış balık gibiyim. Ne yapacağımı bilemez haldeyim."

"Üzgünüm, senin ne yapman gerektiğini ben söyleyemem," dedi Aynur, hınzırca bir gülüş vardı yüzünde. Ahmet sonunda birazcık sahici görünmüştü gözüne. Bu kadar açıkça alay edilip de sevindiği olmamıştı Ahmet'in. Aynur bu, o da tadında bırakmayı bilmezdi pek.

"Ayla Hanım'a sor nasıl davranacağını, o söyler belki," dedi.

Bunların hepsini hak ediyordu, belki daha da fazlasını. Çor çocuğa eğlence olmuştu. Ayla'yı sonsuza dek unutmaya karar verdi. Aynur? Onunla da o ararsa görüşecekti. O da aramayabilirdi bugünden sonra. Aramazsa aramasın.

"Hadi," dedi, "çıkıp yürüyelim. Üşüyelim."

Dışarısı çok soğuktu; içi titredi Ahmet'in. Kar yağmıyordu bir türlü, yağsa bu dondurucu soğuk kırılırdı. Çok yağsaydı hatta. Kimse evinden çıkamasa. Herkes anlasa işsizlerin halini – onlara eğlence olurdu, anlarlar mı hiç? Bütün gün doğru dürüst bir şey yememişti, acıkmamıştı da. Yan yana yürüdüler bir süre. Pis bir yağmur vardı, buz gibi damlalar düşüyordu tek tük. Yine de dışarı çıkmak iyi gelmişti. Aynur çantasından çıkarttığı mavi bir bereyi geçirmişti başına. Soğuk-

tan –belki de az önceki tartışmalardan– kızarmış yanaklarıyla çok tatlı göründü Ahmet'e. Kimsenin yapacağı şey değildi Aynur'un yaptıkları. Minnet duydu, teşekkür edecekken, Aynur'un söylediklerini anımsayıp sustu.

"Bere çok yakıştı," dedi çekinerek. Aynur, "Git Ayla'ya iltifat et," diyebilirdi.

"Teşekkür ederim," dedi gülümseyerek.

Anacaddeye çıkmışlardı. Hava kararmaya başlamış, sokak lambaları tek tük yanmıştı. Vitrinlerden rengârenk ışıklar vuruyordu. Aynur'a yılbaşında ne yapacağını sormayı düşündü, ama geç kalmıştı.

"Bir şey soracağım," dedi Aynur, "âşık mısın Ayla'ya?"

"Bilmiyorum."

"Hiç âşık oldun mu?"

"Bunu da bilmiyorum."

"Bildiğin bir yer varsa, oradan sorayım," dedi Aynur.

"Aslında kadınlarla aram hep iyi oldu. Bende ne bulduklarını pek anlamam gerçi..." Ne saçma bir şeydi bu söyledikleri. Sustu.

"Eeee?"

"Ne bileyim işte, aşk başka bir şey olmalı. Delilik gibi falan..."

"Şöyle diyebilir miyiz? Belki de bacak kadar kızı koca develerle görüşmeye gönderecek kadar aklın baştan gitmesidir aşk."

"Deme böyle."

"Şaka yapıyorum. Ama bana sorarsan âşıksın sen Ayla'ya."

"Nereden çıkartıyorsun?"

"Akıllı adamsın, ama bazen o kadar saçmalıyorsun ki, ancak âşıkken saçmalar insan böyle."

Aynur'un Ahmet'i kendisinden uzaklaştırmak için bunları söylediğini düşündü. Bunu nereden çıkarttığını bilemiyordu, ama öyle hissediyordu. Kırıldı biraz. Ne yani, Aynur'un

kendisi için Ayla'yla mücadele etmesini mi bekliyordu? Bunu beklemiyorsa bile, bu kadar net konuşmasında bir tuhaflık vardı Aynur'un; bu söyledikleri incitici gelmişti Ahmet'e – kafede dalga geçerken söylediklerinden daha incitici.

"Sen hiç âşık oldun mu?" diye sordu kırık dökük bir sesle.

"Oldum, oldum... Âşık olmak aşı olmak gibidir, bağışıklık kazanırsın; bir daha olmazsın." Ahmet'i inciten neşeli bir tını vardı Aynur'un sesinde.

"İnanıyor musun bu söylediğine?"

"İnanmak istiyorum," dedi, daldı bir an, ağzı büzüştü, başını salladı, kendi kendine konuştu sanki. Ahmet'in meraklı gözlerini fark edince devam etti. "Bir söze ne kadar inanılırsa..."

Az ileride otobüs durakları vardı. Aynur durdu, "Gideyim ben buradan," dedi. Daha erken değil miydi?

"Ben de üşüdüm aslında," dedi Aynur göz kırpıp. Ahmet sarılmak istedi birden Aynur'a. Minnet duyduğu için değil, çok tatlı görünmüştü kız gülümseyip göz kırparken, çok çekici. Sarılmasa bile, yanaklarını ellerinin arasına almak geçti içinden. Bunun yerine elini uzattı. Aynur elini uzatmayıp yanaklarından öptü. "Görüşürüz," deyip yürüdü durağa doğru.

XII

Sıfıra sıfır elde var sıfır. Sadece son ayları değil, bütün ömrünü niteliyor gibiydi bu söz. Nasıl da güven içinde hissetmişti kendini yıllarca. İyi okul, iyi iş, iyi hayat... Bunların yetmeyebileceği aklına hiç gelmemişti. Bir gün yeniden iş bulup para kazanmaya başladığında, daha önemlisi ne zaman ne yapacağı belirlendiğinde, eskisi gibi güvende olacak mıydı? Son yılların meşhur sözünü yineledi: "Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak." Ne zaman olmuştu ki bir şeyler eskisi gibi? Birileri bu hissettiklerini bir ömür yaşıyordu. Eh, kırk sene bunları hissetmemiş olmak da bir ayrıcalıktı belki. Ama işte ellerinden kayıp gitmişti bu ayrıcalık. Kendini hiçbir zaman güvende hissetmemiş olsa daha mı iyi olurdu? Alışmış olurdu en azından. Neyle mücadele edeceğini, gardını nasıl alacağını bilirdi. İşsiz kalan öbür arkadaşlarını hiç aramamış, dertleşmemişti; onlar işsiz günleri nasıl geçiyordu, kim bilir? Ayla'nın grubundakiler bir biçimde savunma duvarı kurmuşa benziyorlardı. Bunu düşününce bir yük kalkar gibi oldu üstünden. Ne yaptıklarını anlamlandırmıştı sanki. Anında yeni sorular yüklendi üzerine. Böyle tanımlama-

sı gerçekten de böyle olduğu anlamına gelmiyordu ki. Her şeyin adını koyunca sorunlardan kurtulsak, ne güzel olurdu. Kazın ayağı öyle değildi ama. Kırk yıldır tanıdığı, bildiği adam ne kadar yabancı geliyor kimi zaman? Kendini bile tanıyamamış birinin başkaları için "şudur budur" demesi, bunu dedikten sonra buna inanması, buna inanıp bunun üzerine yeni şeyler bina etmesi ne saçmaydı – neresi doğruydu ki bu adamın!

Ayla aklına gelince birkaç saat önceki telaşın içini kaplamaması bezginlikten miydi? Bunun bile yanıtını bilemiyor tam olarak. Belki de çok derinlere dalmamak gerekiyordu. Harcıâlem sözler doğru olamaz mı? Kırk yaş bunalımı denen bir şey var; herkesi başka türlü çarpıyor işte. Erkekleri cinsel arayışlara itiyor – köprüden önce son çıkış. Son muydu sahiden? Yetmişinde bile baba olanların haberlerini okumuyor muydu? Bir dolu ilaç milaç bulmadılar mı? Mesele cinsel organın işlevsizleşmesi değil ki. Beğendiği biri tarafından beğenilmek, ya da beğenildiğini sanmak için kırklı yaşlar son umut – telaş bundan olmalı. Diyelim ki böyle, Ayla'nın yeri bu muydu hayatında? Neden bir başka kadın değil de Ayla? Neden Aynur değil örneğin? Daha genç üstelik Ayla'dan; yaşlanıyor olmaksa sorun, daha genç biri daha uygun değil mi insanın kendini kandırması için? Aynur da hazır sanki kucağına atlamaya. Görmüştü geçen gün; hiç de öyle değildi.

Uzandığı kanepede dizlerini karnına doğru çekip silkinmesi, toparlanması gerektiğini düşündü – günlerdir, haftalardır hep yaptığı gibi. İmkânsız görünüyordu; acıktığı halde bir şeyler atıştırmak gelmiyordu içinden, buna bile üşenirken neyi toparlayacaktı? İçki içmek bile istemiyor. İşsizliğin yaratacağı sıkıntı yüzünden çok içmekten boşuna korkmuştu başlarda. İçmenin bir haysiyeti vardı; kederin, neşenin, sıkıntının haysiyetlisini yaşasa, belki çoktan şişeler bi-

rikmeye başlardı mutfakta. Kendi sözlerine kendi güldü, buruk. "Haysiyet" mi demişti? Neydi haysiyet? Sözlüğe bakacak gücü olsa... Sanki sözlükteki kelimeler bir şey diyecek? Bir ara diline pelesenk olmuştu "haysiyet." Yerli yersiz kullanırdı –"Şöyle haysiyetli bir içki versene," derdi mesela– başkaları şaşırırdı işittiklerinde, ama anında da benimserlerdi. Üzerinde hiç düşünmemişti; kimden işitip de kullanmaya başladığını bile hatırlayamıyor şu an. Demek ki insan bir şeylerin değerini, önemini yitirince anlıyor, en azından anlamını sormaya başlıyor – al sana harcıâlem bir saptama daha.

İşsiz kalması mıydı haysiyetsiz olan, işsiz kalıp da iş aramak yerine tuhaf bir kadının peşinden gitmeye çalışması, saçmalaması mıydı? Aynur'u Akın Bey'le görüşmeye göndermiş olması mı, yoksa öpmeye çalışıp istenmediğini fark etmesi miydi haysiyetini zedeleyen? Bu haysiyet muhabbetine nereden geldiğini düşündü, bulamadı. Bir şeyleri anımsamaya çalıştığında, her seferinde aynı noktaya varıyordu? Bu böyle gitmez, bir şeyler yapmalı. Bütün dünya bu beş sözcükten ibaret. Birilerini aramalı? Haldun'u, Özlem'i, bir zamanlarki Ahmet'e dönüşmeli yeniden. Zamanı geri sarmalı – sarılırsa, sarıldığı kadar. Özlem'i aramak için çok geç, çok geçten de geç. Evet, onu hiç aramamış olmak da haysiyetsizlik. Onca zaman kahrını çekmişti kadın. Ayrılmayı isteyen o da olsa, aramalı, halini hatırını sormalıydı. Geçmiş olsun. Haldun'u aramak yapabileceği bir şeydi. Saate baktı. Çok geç olmamıştı.

Ahmet, iş çıkışı bir iki bira içmeyi önermiş, ama Haldun birlikte yemek yemekte ısrar etmişti. Kebapçıda Haldun'u beklerken işiteceği sitemlere ne yanıt vereceğini düşündü, bulamadı. Verecek yanıtı yoktu. Ayla'dan söz edip "Muhteşem bir kadınla tanıştım," dese, anlayışla karşılanacağından emindi. Anlayış, imrenme, haset – üçü bir arada. Hafta içi ol-

masına karşın pek tenha değildi kebapçı. Bir de kriz var, diyorlar, herkes dışarıda yiyor yemeğini. Millette para var, azizim, devlette yok. Bundan mı girseydi söze, siteme mahal bırakmadan. Kriz muhabbeti de çekilmez ki! Böyle baştan tasarlamanın saçmalığını, yersizliğini bilirdi; iş toplantılarında bile birdenbire bambaşka yerlere giderdi söz, hele arkadaşlar arasında...

Haldun masaya yaklaşırken işaretparmağını azarlar gibi sallayınca sevindi Ahmet. Sitem sayılmayacak sitemlerin habercisiydi bu parmak. Belki de adam gibi sitem etse, hatta fırça atsa daha iyi. Gün boyu aldığı –malum– kararları hayata geçirmek için bazen dışarıdan destek gerekirdi.

"Nerelerdesin kaçak?"

"Evdeyim."

"Oğlum, deli misin, evde oturulur mu? İş güç yok, gez toz..."

Ensesini kaşıdı Ahmet. Çok tanıdık, bildik gelmişti Haldun'un sözleri. Yaşadığı sıkıntıları anlatma isteği –az da olsa vardı, duruma göre, Haldun'la dertleşmeyi, ucundan biraz Ayla meselesini açmayı bile düşünüyordu– uçuverdi. Neyse, belki bir iki kadehten sonra...

"Dışarısı içerisi bir," deyiverdi, Haldun'un bir şeyler söylemesini beklediğini sezince. Haldun'un neşeli hali donuverdi; beklemediği kadar içli çıkan sesine Ahmet de şaşırmıştı.

"Yazın işten atsalardı eve girmezdim de, yanlış mevsimde kovulduk."

"Sahi, neler yapıyorsun?"

"Hiçbir şey yapmıyorum aslına bakarsan, zaman geçip gidiyor."

"İş görüşmeleri falan?"

"Bir tek görüşmeye gittim."

"Bunca zaman tek bir görüşme mi? O kadar az mı sahiden iş?"

Ne diyeceğini bilemedi. Kaç haftadır insan kaynakları eki veren gazeteleri almadığını mı söyleyecekti? Aldığı günler de doğru dürüst bakmadığını, işaretlediği iş ilanlarını aramayı ertelediğini, birkaç gün geçince de nasılsa birileri başvurmuş, işe alınmıştır deyip aramadığını mı anlatacaktı?

"Pek yok. Benim de kuyruğum dik henüz, öyle her ilanla ilgilenmiyorum."

"İyi ediyorsun... Şu yılbaşını atlatalım, açılacaktır piyasa."

"Ben de öyle düşünüyorum. Yeni yıl, yeni iş..." Nedensiz erteleyip durmuştu, ama böyle bir şey hiç gelmemişti aklına.

"Yılbaşında ne yapacaksın?"

"Bilmem."

"Biz Oktay'lara gideceğiz. Kızlar bir şeyler hazırlayacak. Maksat bir arada olmak zaten. Oktay'ların bebeği küçük, onlar evde olacaklarmış, bizden başkaları da olacak. Sen de gelsene."

"Bakalım."

"Vay tilki. Başka planın var senin."

Var mıydı? Nedense, kaç gündür ulaşamadığı Ayla'yla yılbaşı akşamını birlikte geçireceklerini düşünmeye başlamıştı, ama buna plan denir miydi ki? Hem bu sabah aldığı Ayla'yı aramama kararını uygulamakta kesin kararlıydı, gün boyu aramamıştı. O ararsa... arar mıydı?

"Plan değil de, bir arkadaşıma söz verdim gibi." Oktay'lar, bebekleri, kalabalık hiç cazip değildi, evde yalnız geçirmeyi yeğlerdi.

Garsondan bir otuzbeşlik rakı istediler. Söz eski zamanlara gitti. Zamanında ne çok içtiklerinden konuştular, eski sarhoşluk hikâyelerini andılar. Bir keresinde Ahmet amma çok içmişti de, ertesi gün hiçbir şey anımsamamıştı. Yıllardır o gece olanlarla ilgili başka şeyler anlatırdı Haldun. Hangisinin doğru olduğunu hiçbir zaman öğrenememişti. Bu kez de başka bir şeyler uydurdu gülerek. Haldun'un da o gece neler

olduğunu tam olarak anımsayamadığına karar vermişti sonunda. Şöyle sıkı bir içmek istedi birden, son birkaç ayı olduğu gibi unutacak kadar.

Kebaplarından ilk lokmaları almışlardı ki Ahmet'in cep telefonu çaldı. Ekranda gördüğü isimle yüreği hop etti: Ayla! Aramama kararını mı hissetmişti? Telefonu açarken ayağa kalktı, Haldun'a boştaki eliyle gürültülü burası işareti yapıp lavaboya yöneldi. Haldun göz kırpıp başını azıcık sola doğru eğdi – mesele çapkınlıksa gerisi teferruattı.

"Merhaba."

"Müsait misin?"

"Evet... evet... Dışarıdayım, ama konuşabiliriz, müsaitim."

"Ben de görüşelim, diyecektim, ama dışarıdaysan."

Onca gece aramaz da neden dışarı çıktığı tek akşam arar bu kadın?

"Benim en fazla yarım saatlik işim var. Sence sorun değilse birazdan seni arayayım. Görüşelim."

"Tamam, anlaştık. İyi olur, ben de dinlenirim biraz."

Ayla'nın "dinlenirim" demesine ayrı bir anlam verdi lavabodaki aynaya bakarken. Birlikte yorulacaklarının –ah keşke– habercisi miydi bu? Haldun'a bir şeyler söylemeliydi. Canı sıkkın bir arkadaşı aramış olsa, depresyonda olan biri, günlerdir haber çıkmadığı için zaten merak etmiş olsa, bu nedenle gecikmeden yanına gitmek istese... Neyi saklıyordu ki Haldun'dan. Uğuru mu kaçacaktı anlatınca. Açıkça bir kadın mevzuu olduğunu söylese, nazar mı değer?

"Neden bizi hiç aramadığın anlaşıldı senin?" dedi Haldun, Ahmet masaya döndüğünde. Açıklama yapması gerekmeyecekti.

"Valla günlerdir beklediğim telefondu. Kısmet işte, seninleyken aradı. Birazdan kalksam ayıp olmaz değil mi?"

"Aşk olsun oğlum, ne ayıbı..."

"Telafi ederiz bunu."

Kebapları yerken –çok sevdiği sumaklı soğan salatasını ağzına sürmedi– Haldun'un gönlünü almak için bir şeyler anlattı durdu. Adamı bırakıp gittiğine göre karşılığında bir şeyler söylemeliydi. Neler söylediğini takside unutmuştu bile. Bir kadınla tanışmışmış, birkaç kez görüşmüşler, bir şeyler olabilecek gibiymiş, ama tam olarak bilemiyormuş da, böyle şeylerdi. Hep gündüz görüşmüşlerken Ayla'nın bu kez akşam görüşmek için aramış olmasında bir anlam var mıydı? Yol boyu aklında sadece bu vardı.

Bütün günü telaşlanmadan geçirmişti, eve vardığında günün birikmiş bütün telaşı biniverdi tepesine. Ayla, "Ben sana geleyim," dediği andan sonra yerinde duramaz olmuştu. Taksiye binmeden "Yoldayım, geliyorum," demek için aramıştı, yol bitmek bilmemişti, trafik açıktı oysa, şoför de hızlı kullanıyordu arabayı, ama yol bir türlü bitmiyordu. Eve tahmininden erken ulaşmıştı. Ayla'nın gelmesine daha vardı. Ne yapacağını bilemedi, ortalığı topladı, salonu havalandırmak için pencereyi açtı, uzun süre bakındı kimsenin geçmediği sokağa. Beklerse gelmez, beklemezse gelir diye düşünüp çekildi pencereden, televizyonu açtı kapadı. Tuvalete girip işedi, dişlerini fırçaladı, kahve içmeye karar verdi, çaydanlığa koyduğu suyun miktarını ya az buldu, ya çok, ocağın altını yaktıktan sonra gömleğini değiştirmeye karar verdi, bir süre dolaptaki gömleklere baktı, koyu mavi olanı seçti, kırışmış gibiydi, hızla ütüledi yakasını, kollarını, saate baktı, daha vardı, koyuca bir kahve yaptı, içerken dili yandı, sakin olmalıyım, dedikçe telaşlandı, bir şey anlamadı kahveden, yeniden tuvalete gitti, aynada saçlarına baktı, taradı, bozdu, taradı, bıraktı dağınık kalması için, müzik seçmek için uğraştı, karar veremeyince seçimi Ayla'ya bıraktı, bir süre volta attı salonda, arada pencereden baktı, bir taksi yaklaştı, ama durmadı, Ayla tarifi yanlış almış olabilir diye sarktı pencereden,

dönmedi taksi, telefonun duyabileceği bir yerde olup olmadığını kontrol etti, midesi yanmaya başlamıştı, buzdolabından çiğneme tableti çıkartıp attı ağzına, mutfağa çekidüzen verecekken vazgeçti, üstü başı kirlenebilirdi, yeniden salona döndü, duvardaki resimler eğri göründü gözüne, düzeltmeye uğraştı, sokak kapısının deliğinden karanlık koridora baktı, kapı zili arızalanmış olabilir miydi, inip kontrol etse, olmaz, tam o sırada gelebilirdi Ayla, en iyisi pencerede beklemek gibi göründü, kararsız kaldı, bir iki volta attıktan sonra pencereden bakmaya başladı, üç araç geçti aralıklarla, hiçbiri durmadı, dördüncüsü az ileride durdu, içinden iki adam indi, Ayla değildi, beşinciyi beklerken, ocağın altını kapatıp kapatmadığını merak etti, kapatmıştı, ütüyü fişten çekmiş miydi, çekmişti, tuvalete girdi, sabah bir iki sayfasını okuduğu gazete çamaşır makinesinin üzerindeydi, onu aldı yatak odasına bıraktı, yatak odasının derli toplu olup olmadığına baktı, bunun yersiz bir şey olduğunu düşünürken kapı çaldı.

"Muhteşem görünüyorsun," dedi Ayla'yı görür görmez. Gülümseyip sarıldı Ayla, "Özledim seni," dedi. "Ben de," dedi Ahmet kekeleyerek, içeri girmesi için kenara çekildi, ama içeri girmedi Ayla.

"Yaa, sana geleceğim, dedim, ama dışarıda nefis bir hava var. Çıkıp yürüyelim mi?"

Hayda! Nereden çıkmıştı şimdi yürümek. Söyleyemez ki bunu Ayla'ya. Hep olduğu gibi –hep? kaç kereden sonra "hep" denir ki?– uysalca kabul edip kabanını giydi. Ahmet'in evinin yakınındaki iki caddeden bu saatte daha kalabalık olanına gitmeye karar verdiler. Ayla koluna girince neşesi yerine geldi. Kalın paltolara karşın tenini hissediyordu, tenini değilse de ağırlığını, öyle ya da böyle Ayla'ya ait bir şeydi işte hissettiği.

Ayla programını bozduğu için özür diledi, önemi yoktu, hiç önemi yoktu. Birkaç kez arayıp –ne birkaçı, ne birkaçı!–

ulaşamadığını söyledi Ayla'ya; aldığı yanıt gülümsemeden ibaretti; belki de evdeydi aradığı zamanlarda, onun aradığını biliyor, açmıyordu, üst üste on kez, on beş kez aradığını da biliyor olabilirdi, utandı.

Neler yaptığını sordu Ayla. "Hiç," dedi; bu soruya sürekli verdiği yanıt bu kez daha bir pespaye göründü. Peki, Ayla neler yapmıştı görüşmeyeli.

"Bir arkadaşım bir proje almıştı ona yardım ettim."

"Ne projesi?"

"Boş ver, saçma sapan bir şey, bir dolu sayıyı bilgisayara girdik, sonra da rapor yazdık çıkan sonuçlara bakıp."

"Neyle ilgiliydi?"

"Tüketim alışkanlıkları gibi bir şey... Sıkıcı anlayacağın. Bilmem ne satın alan, yanında bilmem ne de alıyor mu, almıyor mu?"

Yürüdükçe daha kalabalık kısmına gelmişlerdi caddenin. Kahve içmek için bir yere oturdular. Bu kadınla bütün yapıp edeceğim kahve içmekten mi ibaret olacak, diye düşündü umutsuzca. Neden önce "Sana geleceğim," demişti de, sonradan fikrini değiştirmişti ki Ayla? Özel bir anlamı olmayabilirdi. Bildiği tek şey ya da bildiğini sandığı, bu kadının hisleriyle davrandığı değil miydi? Zihni Ayla'ya takıldığı zamanlarda çözemediği şeyler şimdi onu teskin ediyordu. Zihninin Ayla gibi işlemeye çalışmaya başladığının mı işaretiydi bu? Yok canım, buz gibi, olup bitenleri işine geldiği biçimde anlama çabasıydı. Ne düşündüğünü sordu Ayla tatlı bir bakışla.

"Hiç," dedi Ahmet, "şu sizin toplantıdan ben bir şey anlamadım, o geldi aklıma." Tatlı bakış muzipleşti sanki. Saçlarını savurdu hafiften.

"Neler düşündün, merak ettim doğrusu."

"Güzel konuştun... Hâkimdin oradaki herkese. Herkes hayrandı sana, ama sanki onlar da anlamıyorlar gibi geldi bana."

"Anlamaları önemli değil. Benim söylemiş olmam önemli."

Nasıl bir kendine güvendi bu – delice.

"Kimse bir şey anlamadığı zaman, söylemenin ne önemi var."

"Söz önemlidir, sözün de bir gücü vardır."

Aynur geldi aklına. Söze inanmak istediğini mi söylemişti bir keresinde? Ayla, belli ki inanıyordu, peki ya kendisi? Ayla'yı kollarına bırakacak bir söz varsa, bu sözün yanında bütün sözlere inanabilirdi. Ayla'ya baktığında içi gidiyordu, ama dokunamıyordu – böyle bir söz yoktu anlaşılan.

"Söz dediğin nedir ki," dedi, "bir anlayan yoksa laf kalabalığı değil midir?"

"Öyle deme," dedi Ayla, "söz kendi başına da çok şey ifade eder."

"Ben şimdi İspanyolca bir şey desem, sen anlamazsan, benim İspanyolca bildiğim dışında ne anlarsın sözlerimden?" İşte, Ayla'nın karşısında da dilini tutamamış, "münazaracı" kesilmişti. Pişman olacakken, "Dur bakalım," dedi içinden, "belki de böylelerinden hoşlanıyordur." Belki de bunca zamandır –bunca– hatası alttan almasıydı. Belki de baskın tipler, kendisiyle çekişenler çekici geliyordur Ayla'ya.

Ayla hiç istifini bozmadı, aynı ışıltılı gözlerle bakıyordu.

"Kendimizi sözler vasıtasıyla kurup duruyoruz," dedi, "böyle bir gücü var kelimelerin. Başkasına neler dediğimizden çok kendimize neler dediğimiz önemli. Anlatmaya çalıştığım buydu o toplantıda."

Böyle bir şeyler dediğini anımsamıyordu Ayla'nın. Pürdikkat dinlemediği için üzerinde durmadı.

"Peki ya, şu 'biz, biz' deyip durduğun sırada kendine mi söylüyordun bir şeyler, bizlere mi?" Dilinin ucuna gelen "biz fanilere mi?" sözünü yuttu.

"Kendimizi yeniden kurmamız gerektiğini anlatmaya çalışıyordum."

"'Biz' dersek 'biz' mi olacağız yani?"

"Elbette."

"Bence, bir 'biz' varsa, 'biz' deriz. Nesneler vardır, sözler, sözcükler onlara yakıştırılır."

"Tersi neden olmasın?"

"Dünyada işler böyle. Ben elmaya 'armut' dediğimde, armut mu olur zamanla?"

Başını salladı Ayla. Bir anlam veremedi kadının hareketine. Kabul değildi, ama büsbütün red anlamına da gelmiyor gibiydi. Düşünüyor, yoo, hissetmeye çalışıyor gibiydi. Umutsuz bir vaka olarak görmüş olmalıydı Ahmet'i. İçine sinmemişti armut benzetmesi, çok basitti. Konuyu uzatmak istemiyordu, pişmandı açtığına. Ayla' nın bu tartışma nedeniyle kendinden uzaklaşmasını istemiyordu – öyle güzeldi ki gene, şu dalgın hali bile sarılmak isteği uyandırıyordu. Tartışmayı bitirmek, başka şeylerden konuşmak, ikisini yakınlaştıracak konular –ne bileyim, duygusal bir şeyler, neyler?– açmak istiyordu, ama bu armut benzetmesiyle kapanmasını da istemiyordu konunun; bir armut olarak kalmamalıydı Ayla için.

"Peki ya," dedi bocalayarak, "'biz' derken bir de onlar oluşmuyor mu?" Uzaktan, çok uzaktan, içten, teşekkür dolu bir selam gönderdi Aynur'a. Bu daha iyi bir itirazdı, daha derin, felsefi hatta.

"Oluşuyor elbette. Oluşmalı da... Biz 'biz' olunca, 'biz' olmanın ne olduğunu idrak edince çok farklı olacak her şey. Başta bizden olmayanlar da etkilenecek bundan."

Anlamaz gözlerle baktı Ahmet. Konu burada bitebilir; ne olduğunu bilmediği, yeni, duygusal konulara atlayabilirlerdi. Ama Ayla gerektiğinden fazla önemsemiş gibiydi bu itirazı.

"Herkesin bizden olması gerekmiyor ayrıca. Bu dünya o kadar uyumlu değil. Kutuplar var. Onlar olmalı ki biz de biz olabilelim."

"Siz kimsiniz, ya da biz kimiz?" Kendini Ayla'dan ayrı görmediğini gösteren bu cümle hoşuna gitti. Ayla'yla birlikte olacaksa, onlardan, yani onların "biz" dediklerinden biri olmalıydı. İçinden güldü, kafası yeterince karışık değilmiş gibi, bir de bunlara kafa yorması gerekiyordu.

"Dünyanın nasıl döndüğünü bilenler, sezenler..." Gülümsedi, Ahmet'e sokuldu hafifçe, eliyle kolunu okşadı – Ahmet'in teni yandı kabanın, kazağın, gömleğin altından. "Sözün gücünü bilenler yani."

Bir yandan meydan okuyor, bir yandan yakınlaşıyordu.

"Hangi sözün peki? Yani, ne dediğimizde bir şeyler değişecek?"

"Onu birlikte bulacağız."

"Hiç mi ipucu yok ne bulacağımızın?"

Tamamen teslim olmuş, bir mürit merakıyla, öğrenme açlığıyla soru sorar olmuştu. Ayla'nın eli kolundaydı hâlâ, öbür eliyle hafifçe okşadı.

"Olmaz mı? Her taraf ipuçlarıyla dolu, görebilene."

"Ben sadece güzel bir kadın görüyorum," dedi – artık bu konu kapanır umuduyla.

"Bak," dedi Ayla, "sen bana 'güzel' dediğin için güzelim ben. Anlatmaya çalıştığım bu."

"Hadi canım," dedi neşeyle, Ayla'nın elini sıkıca tutarak başını hızla çevirdi sağa sola, "buradaki herkese soralım, senin güzel olduğunu söyleyecektir."

Gülümsemesinin Ayla'nın bütün yüzüne yayıldığını fark etti Ahmet. Büyücü de olsa kadın, diye düşündü, iltifat ettin mi böyle gevşeyiverir işte. Kalkıp soracakmış gibi kımıldandı, kime sorsam diye düşünüyor pozlarındaydı. Bu kez kahkahalarla güldü Ayla.

"Tamam canım, yeter," dedi.

Canlanmıştı Ahmet. Gerçekten de herkese sormak istiyordu, yanındaki kadının güzel olup olmadığını. Güzelliğinden

kuşkusu yoktu kadının, yanında olduğunun bilinmesini istiyordu, kendi de emin olacaktı varlığından. Tutup kolundan çekti Ayla.

"İnsanların kafalarında güzel mefhumuna ilişkin sözler var, ben de bir parça uyuyorum o sözlere. Hepsi bu, ama önce söz var."

Bunu biliyordu. "Önce söz vardı." Sonra boku çıktı, dedi içinden. Aklına gelen cümleleri yuttu. Sözü söyleyenin kudretinin, sözü güçlü kıldığını söylemeyi düşünmüştü, ama vazgeçti. Kudreti olmayanların sözlerinin nasıl budalalıklarla dolu olduğunu da ekleyebilirdi, bunu da demedi. Az önceki soytarılığıyla ılıyan havayı soğutmaya niyeti yoktu.

"Buralarda bir yerde bir gece kulübü var bildiğim. Gitmek ister misin?" diye sordu.

"Peki," dedi Ayla.

Gece kulübünde genç bir kız İngilizce şarkı söylüyordu, ritmik, yumuşak, buğulu, dumanlı bir şarkı. Sesi güzeldi kızın, ama şarkı söyleyişi doğal gelmedi Ahmet'e, birilerine öykünüyor gibiydi. Sesini göstermeye çalışıyordu, yeteneğini. Hoş bir yüzü vardı, azıcık kiloluydu. Dekoltesinden taşan göğüsleri gösterişliydi. İşsiz kaldıktan sonra ilk kez böyle bir yere geliyordu. Çok şeyin değiştiğini düşündüğü olmuştu kendiyle ilgili, ama böyle yerlere girdiğinde içini saran duygu değişmemişti. Başka bir âleme girmiş gibi hissederdi öteden beri. Sanki uzun yolculuklara çıkmış, uzak diyarlara gitmiş gibi. Geride bıraktıklarını özlemediği, kendini bekleyen yeniliklere alabildiğine açık bir ruh haline bürünürdü. Bundan sonra hep burada olacakmış, yeniden eve, işe, yaşadığı şehre, o güne dek tanımış olduğu insanların yanına dönmeyecekmiş gibi. Yeni başlangıçlara hazırdı yine – kırkında, işsiz de olsa. Ayla'ya baktı, hoşnut görünüyordu. Mürit ya da soytarı değildi artık, geride kalmıştı o ikisi, şe-

hirde, kahve içtikleri yerde, gece kulübünün dışında; burada başka biriydi – sevgilisi, değilse bile sevgili adayı, kırıştırdığı adam en azından.

Oturacak yer yoktu, bara yakın, sahneyi gören bir sütuna sırtını yasladı Ayla, Ahmet'in getirdiği biraları içmeye başladılar. Hafifçe sallanıyorlardı müziğin ritmiyle. Kulağına eğilip böyle yerlere gelip gelmediğini sordu Ayla'ya.

"Bazen gelirim, arkadaşlarımla."

Ne kadar az şey biliyordu Ayla'nın hayatı hakkında. Arkadaşları kimdi –Akın Bey'den, toplantıdakilerden başka arkadaşları da olmalıydı–, nerelere giderdi karşılaştıkları çay bahçesinden başka, böyle müzikler mi dinlerdi, müzik önemli miydi hayatında? Muzipçe gülümsedi, enstrümantal şarkıları değil de, sözü olan şarkıları sevdiğini düşünmüştü – madem "önce söz vardı." Sormadı, müritle soytarının yanı sıra meraklı da dışarıda kalmıştı. Hızlıca içti birasını. Gevşemişti, ama daha da gevşemek istiyordu. Dışarı çıktıklarında da –önceki hayatına döndüğünde– sürmesini istiyordu bu gevşek ruh halinin, mümkünse bir dışarısı olduğunu unutabilmeyi. Ayla yavaş gidiyordu. Bardağını göstererek yenisini alacağını söyledi – sözsüz! Biranın yan etkisi geldi aklına, ikide bir tuvalete gitmek istemiyordu. Biranın ağzında bıraktığı ekşi tadın üzerine margaritanın fena gitmeyeceğini düşündü. Aklına Haldun geldi, akşama rakıyla başladığı. Kızmış mıdır? Kızmışsa kızmıştır. Arkadaşlar ne içindi? Yeri geldiğinde insanın satabileceği, öyle uluorta bırakıp başka bir yere, bir kadının yanına gidebileceği arkadaşlar gerçek arkadaşlardı. Herhalde Haldun'dan başkasına bunu yapamazdı. Hayat güzel göründü gözüne, sürprizli. Nasıl bir akşam düşünürken neredeydi. Nerede, nasıl bitecekti, kim bilir.

Ayla daha da ışıklı göründü gözüne gece boyu. Pek konuşmadılar, mümkün de değildi, durdukları yere yakın ho-

parlörler vardı. İki sevgili gibi sokuldular birbirlerine. Gece kulübüne girdikten sonra değişen Ahmet daha soğukkanlıydı, ama arada kanının kaynadığı oluyordu. Ayla'yı öpmemek için zor tutuyordu kendini böyle anlarda. Saçlarına dokunmakla yetiniyordu ya da kolunu, omzunu hafif dokunuşlarla okşamakla. Sarılıp dans edenler vardı, ama ne Ahmet önerdi dans etmeyi ne Ayla. Sarılmasalar da, müziğin ritmiyle salınırken, hele Ayla yorulup da Ahmet'e yaslandığında dans ediyorlardı zaten. Ahmet mutluydu. Ne üç gün önceki hafiyeydi, ne üç saat önceki telaşlı adam. Bir içki daha almak istediğini –kaçıncı olduğunu unutmuştu– aynı biçimde boşalan bardağını göstererek –gene sözsüz– söylediğinde Ayla iyice sokulup yanağıyla boynunun oralardan bir yerden öptü Ahmet'i.

"Yeter bence içtiğin," dedi, "çıkalım artık."

Neydi bu, bilemedi Ahmet. Öptüğü yer bir vaat gibiydi, ama "çıkalım" demesi gecenin bittiği anlamına mı geliyordu? Kalbi hızlı atmaya başladı. Neyse ki uzun sürmedi bu telaş dalgası. Kapıya doğru yürürlerken Ayla beline sarıldı Ahmet'in; bu iyiye işaretti.

XIII

Sabah uzun süre çıkmadı yataktan Ahmet, çıkıp ne yapacaktı ki. Eve dönerlerken düşündüğü sabah böyle değildi – ah, bu bir şeyler yaparken, sonrasını düşünmesi! Birlikte kahvaltı yapacak, uzun uzun sohbet edeceklerdi, belki de gün boyu, tembelce, evden hiç çıkmadan – iki işsiz değiller miydi? Şu işsizliğin keyfini sürseydi artık. Soracağı ne çok şey vardı, artık sorabileceği. Sabah erkenden çıkıp gitmişti Ayla; Ahmet'in uyandığını görünce, "Kıyamadım uykunu bölmeye. Çıkmam lazım şimdi, ararım seni," demiş, kalkmasını istememişti. İyi de sabahın köründe nereye gitmişti?

Gece kulübünün kapısında, soğuğu yüzlerinde hissedip birbirlerine daha da sokulduklarında, "Bana gidelim mi?" sorusunu, cıvıltıyla "Oluuur," diye yanıtlayan kadınla, "Seni ararım," diyen aynı kadın mıydı? Eve girdiklerinde Ahmet kahve yapmayı önerdiğinde –uzun bir gece olacak gibiydi, sızıp kalmamalıydılar– "Boş ver, yanıma gel," deyip salondaki divana uzanan, yanına dizleri titreyerek gelen adamı ellerinden tutup kendine çeken, daha ısınmamış ellerini Ahmet'in gömleğinden içeri sokup –nasıl da ürper-

mişti buz gibi parmaklarını belinde hissettiğinde– ısırırcasına öpen...

Beklediğinden farklı, tuhaf –ah bu beklentiler, bunlar mı uğurunu kaçırıyordu yaşayacaklarının?– bir sevişme olmuştu. Nicedir beklediği buydu, bedenlerinin buluşması, göğüslerini göğsünde hissetmek, yüzüne, parmaklarına, çıplaklığına usulca dokunmak, usul dokunuşların yetmemesi, hızlanmak, akmak birlikte, birbirlerinde. Eh, aşağı yukarı bunların hepsi olmuştu, ama bir şeyler tuhaftı. Bu kadar beklediği halde kendini veremediğini düşünmüştü önce, sürekli dışarıdan bir yerden bakıyor gibiydi sevişenlere –biri kendi, biri âşık olduğu kadındı, peki seyreden kimdi?–, sonra kendini verememesinin, seyreden göz olmaktan kurtulup kendini bırakmasına Ayla'nın tavırlarının engel olduğunu düşünmüştü. Ahmet'e sorarsan üç kişiydiler, ama Ayla tek başınaydı. Birlikte yaptıkları bir şey değildi sevişmek. Ayla, Ahmet'in farkında bile değildi, kendi başına sevişiyor gibiydi. Ahmet ne kadar ağırdan almak, havaya girmek istiyorsa, Ayla o kadar aceleciydi. "Kovalayan mı var, gece uzun," dediğini işitmemişti bile. Kendini Ayla'ya bırakmıştı –bunun ayrı bir tadı vardı– ama bir kendi yok gibiydi –tat mat almamıştı–, Ayla biriyle sevişiyordu sevişmesine, ama Ahmet değildi o. Çok içtiği için mi böyle olmuştu, uzun süredir kimseyle sevişmediği, bir tür depresyonda olduğu için mi yoksa? Ayla'nın sıcaklığının çoktan terk ettiği yatakta dönüp dururken sorularla boğuşup duruyordu. Ayla bir kez "canım" bile dememişti sevişirlerken – şart mıydı? Tanıştıklarından bu yana dünya tatlısı bir sesle kaç kez söylemişti oysa. Gece kulübünde göz göze geldiklerindeki –o içten, kabul eden, kucaklayan– bakışlar da yok olmuştu sanki; ilk tanıştıkları günkü, konuşmaya başladıktan yarım saat sonraki bakışları bile daha sıcaktı.

"Her şeye rağmen güzeldi," deyip teselli arıyor, gözlerini yumup Ayla'nın çıplak bedenini, göğüslerini –beklediğin-

den azıcık daha iriydiler–, kalçasını –umduğundan daha çıkık iki tümsek–, bacak arasını –pembenin her tonunda, tüysüz, buluşmadan önce hazırlanmış gibi sevişmeyi kafaya koyup da– gözünün önüne getiriyordu. Dün bunları düşünse içi titrerdi, şimdi her görüntü bir soru işareti. Yatak odasına gitmeyi önerdiğinde kabul etmemişti önce, salonda uyumak istemişti. Artık Ahmet nasıl baktıysa o an –dudağı mı sarkmıştı çocuk gibi, öfke kıvılcımları mı çakmıştı gözlerinde, anımsamıyor–, "Peki," demiş, ama yatakta sarılmasını istememiş, ayaklarını ayaklarına değdirmeye çalıştığında da kaçırmıştı. İki yabancı gibi yatıp, Ahmet uyuduktan en çok iki saat sonra –yeniden sevişseler farklı olabilir umuduyla sarılmaya çalıştığında elini sertçe ittikten sonra uzun süre uyku tutmamıştı Ahmet'i– kalkıp gitmişti.

Anlayamayacağını bildiği halde anlamaya çalışıyordu. Bir sevgilisi mi vardı, suçluluk mu duymuştu, ya da sevişmeleri öbür adamdan aldığı intikam mıydı? Bu kötü senaryoydu; iyisinde, âşık olmaktan, kapılmaktan korkuyordu Ayla; ne var ki bu senaryo inandırıcı gelmiyordu. Belki hayatına girmiş bütün erkeklerden intikam alıyordu farkında olmadan. Kim bilir neler yaşamıştı? Her şeyi biliyor gibi durması, konuşurkenki kendine güveni hep bir örtü müydü yoksa? Şu da olamaz mıydı? Fazla erkek girmemişti hayatına, son sevgilisiyle hep böyle seviştiği için böyle bir şey sanıyordu sevişmeyi. Sonuçta, Ahmet de Özlem'le seviştiklerindeki ritmi aramıyor muydu? Geçmişteki tek gecelik ilişkilerinde bile bu kadar dışlanmış hissetmemişti kendini. Beklentisi sadece sevişmekti o zamanlar, Ayla'dansa çok şey bekliyordu, ondan mıydı bu hüsran duygusu? "Bir şey bekleme" mi diyordu yoksa Ayla? Sevişirken konuşmaması sözün gücüne inandığı için miydi? Bir şeyler söyleyip de söylediklerinin tutsağı olmak mı istememişti, Ahmet'in soracaklarından mı kaçmıştı sabahın köründe? Ne çok senaryo, ne çok olasılık, ne kadar az yanıt – hiç.

Yastığın tersini çevirdi, yüzünü al basmıştı, iyi geldi yastığın soğuk tarafı. Her şey rağmen sevişmişlerdi ya, hiçbir şey eskisi gibi olmazdı. Olmaz mıydı? Zamanında kendi başına da gelen, karikatür dergilerinin de pek sevdiği şeydi, seviştikten sonra kadının "Biz şimdi sevgili miyiz?" demesi, durumu buna benziyordu. Ettiklerinin cezası mıydı başına gelen, Ayla da infazcı mıydı? Belki de hiç istemediği şeydi Ahmet'le sevişmek, bir daha aramayacaktı Ayla. Bu olasılık, içinde bir yerlerde bir şeyleri sıkıverdi. Ayla'yı uzun süre görmediğinde sıkıldığı gibi sıkıldı içi. Bunu hâlâ –geceki tuhaf sevişmeye rağmen– âşık olduğuna yordu. Sahiden âşık mıydı? Aşk neydi? Sevişmekle bitmeyen bir şeyse, al işte, aşktı bu; belki de asıl şimdi âşıktı.

Kendini yapayalnız, terk edilmiş hissediyordu. İşi gücü de yoktu. Ağlamaklı oldu. Böyle olacak adam mıydı? Büyüdüğü şehrin en iyi okuluna gitmişti; üniversitede okuduğu bölüme girebilmek için nasıl da yırtınıyordu çocuklar şimdilerde; hep adı çok büyük firmalarda çalışmıştı – sıkı bir özgeçmişi vardı. Neyse ki özgeçmişlerde insanların tutkuları, bağımlılıkları, rahatsızlıkları yazılmıyor, iş görüşmelerinde en son ne zaman seviştikleri, nasıl bir sevişme olduğu sorulmuyordu. Belki de bambaşka seçimler yapmalıydı yıllar önce. Memleketine dönüp orada bir bankada çalışmaya başlasa şimdi şube müdürü, belki de bölge müdürüydü. Tabii, o banka da cartayı çekmediyse bu krizde. Öyle bile olsa, anasının, babasının yanında kendini daha güvende hissederdi. Evlenmiş olsa, böyle uzun süre bomboş geçirmezdi, geçiremezdi günlerini, çoktan bir iş bulmuş olurdu. Evet, en büyük hatası buydu. Ayla'dan hoşlanmış, ona âşık olmuş olması değildi, iş meselesini ihmal etmesiydi. Hiç içinden gelmiyordu iş aramak, işsizliğin bütün sıkıntılarına, buhranlarına karşın istemiyordu. İçten içe istediği gibi bir iş bulamayacağını düşündüğü içindi belki; ama biraz da bir şeyler de-

gişecek diye saçma bir beklentiye girmişti. Ayla'nın falına mı kanmıştı? Evinden çıkmayan, kimselerle görüşmeyen bir adamın hayatında ne değişirse! Ötekiler iş bulmuşlar mıydı? Kimseleri aramak gelmiyordu içinden. Zihninin bir köşesine atıp unuttuğu –unuttuğunu sandığı– işsizliğiyle birlikte yaşamayı iyi kötü öğrenmişti. Yaşamak denirse! Gün içinde düzensiz aralıklarla aklına geldiğinde –küçük bir alışveriş sırasında ya da haberleri dinlerken, çayın altını açık bıraktığını fark ettiğinde, ilgili ilgisiz bir anda– içini sıkıveren mengeneyi oflayıp puflayarak azıcık gevşetmeyi beceriyordu –beceremeseydi keşke, harekete geçerdi belki o zaman–, ama bir başkasıyla bunları konuştuğunda mengene sıktıkça sıkıyordu içini. Ya da öyle olacağını sanıyordu. Bir tek Aynur'la konuşurken böyle olmuyordu. Sahi, bir de Aynur vardı... O nasıl sevişirdi acaba? Ayla gibi kendi başına mı, yoksa kendini verip karşısındakini alarak mı? Buna benzer sorulara yanıt ararken heyecanlanırdı bir hafta öncesine kadar; bu kez donuktu içi, kof, pörsümüş, boş... İlk zamanlar Ayla'yı düşünürken aklına Aynur geliverdiğinde, kendini suçlayıp duruyordu onu anımsayıp heyecanlandığında. Alışmıştı sonraları – nelere alışmamıştı ki son aylarda. Artık Aynur'la da şansı kalmamıştı. İyi olmuştu; en azından suçluluk duymayacaktı. Duymuyordu ki! İçten içe hoşuna gidiyordu hayatında iki kadın olması – hayatında? Derin bir pişmanlık kapladı içini; Ayla'dan söz etmemeliydi Aynur'a. Kendini sabote etmişti bilmeden. O kadar da bilmeden değildi belki de. Aynur o akşam isteseydi başka türlü olurdu. Neden istesin ki Aynur? Bulunmaz Hint kumaşı mıydı? Kendini güvende hissettiği yıllar içinde edindiği belli ki kof bir kendine güvendi.

Saçmaydı, çok saçmaydı o kadar istediği şeyi yaşadığı gecenin sabahında kendini hiç olmadığı kadar boşlukta duyması. Bunun saçma olduğunu söylemenin faydası yoktu.

"Seviştim, Ayla'yla seviştim; ne olursa olsun, beni istedi, arzuladı," demenin de... Hani sözün gücü, nerede? Yataktan çıkacak derman bulamıyordu; bu muydu ödülü sevişmenin? Belki de bir iki saate arayacaktı, –başucundaki telefonun açık olup olmadığını kontrol etti– buluşacaklardı; bütün bu hezeyanlar boşunaydı. Bir kımıltı olsun yaratmadı bu düşünce içinde. Ayla'nın neden kalkıp gittiği, nerede olduğu sorusundan başka kımıltı yaratan bir şey yoktu – ne kımıltısı, dünya sallanıyordu tepeden tırnağa, eli ayağı çekiliyor, ateş basıyor, ağzı kuruyordu. Sahi, neredeydi bu kadın? Bir sevgilisi mi vardı, suçluluk içinde yanına koştuğu; o toplantıdakilerle mi buluştu yoksa? Sabahın köründe onların yanına gitmesi saçmaydı, ama evinde duş alıp –Ahmet'ten arınıp– biraz dinlendikten sonra onlarla buluşmuş olabilirdi. Çok daha uzun süredir işsiz olduğunu söylemişti. O insanlarla, saçma da olsa bir şeyler yapmanın, Ayla'ya dayanma gücü veren –Ahmet gibi boşluklarda bocalamasına, debelenmesine engel olan– bir yanı olamaz mıydı? Bir meşgalesi olmalıydı insanın hayatta, iyi kötü, akıl kârı deli işi... Para kazandırsın kazandırmasın... Onun yoktu, hiç olmamıştı. Okul zamanı da yoktu, dersler dışında. Buket'te, öbür solcu arkadaşlarında imrendiği de buydu aslında. İmrendiği halde uzak durmayı seçmişti. Ayla'nın –nerede bu kadın, nerede?– fal bakarken söylediği nedenle mi uzak durmuştu? Beğenmemiş miydi onları, denk mi görmemişti kendine? İlgisizliğine, kopukluğuna bulduğu sebepler mi bunlar? Zorla da olmaz ki birader bir şey. İnsanın içinde yoksa, ne çare. Günlerdir, haftalardır Ayla hakkında çok az şey bildiği için üzülüp duruyordu, kendi hakkında, kırk yıldır iç içe yaşadığı adam hakkında ne biliyordu ki! Bildiğini sandığı her şey yanlış çıkmaya başlamıştı ya da ona öyle geliyordu.

Bir kez daha döndü yatakta, yorganı ayaklarıyla itti. Üşürse belki yataktan çıkacak güç bulurdu. Büzüştü, dizleri-

ni karnına çekti, kafasını yastığın altına gömdü. Çişi gelene dek kaldı öyle. Tuvalete gitmişken duşa girdi. Su iyi geldi, en azından yeniden yatağa atmadı kendini. Yatağı düzeltip pencereyi ardına dek açtı. Sokağa baktı. Kaçmalıydı buralardan, uzaklara gitmeliydi – nereye? Bir süre dönmemeliydi. Sadece gitmek istiyordu, uzaklaşmak. Nasıl da çarçur etmişti şu işsizlik günlerini. Belki yakında bir iş bulacaktı –aramadan nasıl bulacaksa–, sonra yıllarca bu aylaklığı, bu ne yapacağını bilemediği saatleri, sokağın bu saatlerdeki halini delicesine özleyecekti. Tatil, bu mevsimde; ne fikirdi ama! Şu filmlerdeki sahneler geldi aklına. Dalgaların deli gibi dövdüğü kıyı kasabasında gizemli bir adam. Gizemli bir kadın da olurdu filmlerde – Allah korusun. Gizemli kadının şahı vardı hayatında... Bir film olsaydı yaşadıkları ya da bir roman. Çoktan sıkılırdı, izleyici de, okur da. Salon boşalmış, kitap bir kenarda unutulmuş olurdu. Yazarı yayıncısına mahcup, yönetmen yapımcıya... Kendi kime mahcuptu kendinden başka? Belki ana babasına, neyse ki bilmiyorlardı pek övündükleri oğullarının ne halde olduğunu. Evlenmediği için onlar da bir süredir oğullarıyla pek övünmüyordur ya. Belki biraz da Aynur'a karşı mahcuptu. O da bilmiyordu neler olduğunu, o da çıkmıştı sonunda salondan, kitabı rafa kaldırmıştı.

Elinde telefon, kararsız kaldı bir süre. Aynur'u aramak istiyordu. Ayla'yla yaşadıklarını anlatmak için değil, yalnız kalmamak, oyalanmak için. Çeken bir şey vardı bu kızda Ahmet'i. Arayamamasının nedeni, tam buluştuklarında Ayla arayacak olursa ne yapacağını bilememesiydi. Haldun'u bıraktığı gibi bırakıp gidemezdi Aynur'u. Zaten yeterince mahcuptu. Arayacak mıydı ki Ayla? Büyük bir olasılıkla her zamanki gibi günlerce çıkmayacaktı ortaya. İçinden yüze kadar saymaya karar verdi, bu sırada sokaktan üçten fazla araba geçerse arayacaktı Aynur'u. Yavaşça saymaya başladı.

Otuz sekize geldiğinde –başkası saysa çoktan yüz elli olmuş olabilirdi– üçüncü araba geçti. Saymayı bıraktı, çekildi pencereden, çevirdi numarayı – kimi kandırıyordu?

Belirsiz konuştu Aynur. "Çıkarsam ararım," dedi; isteksiz miydi, keyifsiz mi, bilemedi Ahmet. Hah, şimdi tam oldu, diye düşündü telefonu kapatınca. İki kadının birden aramasını bekliyordu. Oyalanmalıydı. Kaçamıyorsa oyalanmalıydı. Evi toplasa? Dermanı yok. Dışarı çıksa, kalabalıklar üzerine gelecek.

Çalan telefonla irkildi. Hangisiydi acaba? İkisi de değildi. Murat'tı arayan. Hal hatır sordular. Murat'ın ilgisi gene içten geldi. Ertesi gün ne yapmayı düşündüğünü sorunca bocaladı.

"Dün gece seviştiğim, ama sonra beni terk ettiğini düşündüğüm kadını bekleyeceğim," diyemeyeceği için, "İşim yok," dedi.

"Benim kayınpederin yazları falan gittiği bir dağ evi var. Oraya gideceğim yarın. Belki sen de gelmek istersin diye düşündüm."

Olur muydu ki! Ayla aramazsa olurdu. Ayla ararsa olmazdı.

"Teşekkür ederim. Bilmem ki..."

"Valla, işin yoksa gel. Kafa dinleriz."

"Şey... Akşam kesinleştirelim mi?"

"Elbette."

Murat geçen seferki gibi ruh halini değiştirivermişti. Hafiflemişti sanki, ama bunun yanıltıcı olabileceğini bilmiyor değildi. Hiçbir şey yapmadığı şu son günlerde, bunu öğrenmişti bir tek: Temel sorunları çözmeden insanın arada kendini iyi hissetmesi, oyalanmaktan öte bir şey değildi, zararlıydı hatta, oradan düşmek daha sarsıcı oluyordu. Temel sorunlar! Yedi sekiz sene önce bir aile büyüğünün söylediklerini anımsadı. Annesinin artık evlenme zamanının geldiği-

ni, neredeyse geçtiğini ısrarla tekrar ettiği bir aile meclisinde evlenmeyi düşünmediğini söylemişti. Babasının kuzeni Cemil Amca, "Evladım," demişti, "bir erkek önce kadın meselesini kafasından atmalı. O meseleyi çözmeli, ancak ondan sonra hayatını kurmaya başlayabilir. Evlenmeden önceki bütün zaman boşuna geçer." Saçma gelmişti bu sözler, belki bir zamanlar için geçerliydi, belki başka birileri için geçerliydi, ama devir değişmişti. Temel meselenin kadın meselesi olmadığına da inanıyordu. İş güçtü, hayatın nasıl idame edeceğiydi temelde çözülmesi, belirlenmesi gereken. Bunu da çözmüştü – iyi bir işi vardı o zamanlar. Son aylarda yaşadıklarına bakınca Cemil Amca'ya hak verecek gibi oldu. Ayla'ya bu denli takmasaydı kafayı, hayatını yeniden düzene koyardı. Temel mesele olduğunu düşündüğü işi gücü böyle boşlayabildiğine göre, bu mesele sahiden de daha mı temeldi yoksa?

Şanssızlıktı, kaderin hain bir cilvesiydi –ah, kadere inansaydı– bu kadar yoğun biçimde bağlanacağı kadının tam da bu zamanda karşısına çıkmış olması. Ayla'nın sözlerini anımsadı. Tersinden baktı; belki de nedenle sonuç yer değiştirmeliydi. Tam da bu zamanda, karşısına kim çıksa yoğun biçimde bağlanacaktı. Nedenin nerede, sonucun nerede bulunması gerektiğini bilemiyordu. Bir de Aynur çıkmıştı karşısına; ona ne demeye böyle bağlanmamıştı? Bağlanmamış mıydı? Sadece içinde bulunduğu durum ya da kendi içinde yaşadıkları değildi neden. Kim bilebilirdi ki aşkın neden doğduğunu, kıvılcımı neyin çaktığını.

Hüzün çöktü üzerine. Salonun dağınıklığında hâlâ Ayla'dan izler vardı, seviştikleri divana oturmak istemedi, koltuğa oturup divana baktı bir süre – saygı duruşu. Çıplaklığını gözünün önüne getirmeye çalıştı Ayla'nın. Aramamıştı Ayla bu saate kadar, belki de aranmayı beklemişti. Telefonu aldı eline. Telefonu elinde evirip çevirirken Aynur'un da

aramadığını düşündü, evden çıkamamış olmalıydı. Aramadığı, sormadığı ne çok insan vardı, kimi küsmüş, kimi dargın, çoğu Özlem gibi Ahmet'i çoktan defterden silmiş olmalıydı. Yerine bıraktı cihazı. Ayla aramadıktan sonra ne anlamı vardı bu aletin!

İstatistiki olarak Ayla'yla iki görüşmesinin arası her durumda en az bir haftayı buluyordu. Demek, aramayacaktı bir süre. O zaman gidebilirdi Murat'la dağ evine. Birbirlerinin akıllarının dibini görürlerdi.

Midesi kazındı, mutfağa gidip dolabı karıştırdı. Bakkala gitmeye üşendi. Pizza mı sipariş etseydi? Böyle giderse, paralar umduğundan çabuk çekecekti suyunu. Güldü. Gece kulübünde içki içerken hiç aklına gelmemişti hesap, ne ödediğini bile anımsamıyordu. "Küçük hesapların adamısın oğlum Ahmet, küçük..." diye mırıldandı. Gece kulübünde Ayla'nın yaslandığı bedenindeki titreşimleri anımsamıştı. Her şeye rağmen...

Çalan telefon başka bir frekansta titretti içini.

"Merhaba canım."

Ayla'ydı, "canım" demişti.

"Me-merhaba..."

"Kusuruma bakmadın inşallah. Daha önce arayamadım seni."

"Estağfurullah."

"N'apıyorsun?"

"Bir şeyler yiyecektim de... Gelsene."

"Gelemem canım... Şu sana anlattığım raporu düzeltmemiz gerekiyor arkadaşımla bu akşam." İlk defa açıklama yapıyordu Ayla ya da öyle gelmişti Ahmet'e. Bir şeyler değişmişti demek gece yaşananlardan sonra.

İstatistikleri altüst edecek kadar çabuk aramıştı üstelik.

"Peki," dedi, hiç küskün olmayan, neşeli sayılacak bir sesle.

"Sen ne yaptın gündüz?"

"Hiç. Evdeydim hep."

"Ne güzel."

"Yarın ne yapıyorsun?"

"Bilmem, bir planım yok." Tekliflere açık olduğuna yordu Ayla'nın bu cümlesini. Gece işi bitince gelmesini söylese miydi? Belki bu kez daha farklı olurdu sevişmeleri. Heyecanlandı. Birden aklına başka bir şey geldi.

"Şey... Bir arkadaşım aradı, belki onunla şehir dışına gideceğiz de... yakın bir yerlere kafa dinlemeye... Sen de gelsene."

Der demez pişman oldu. Baş başa olmak dururken ne anlamı vardı Murat'la takılmanın? Öte yandan başka bir yerde, şehirden uzakta, başka türlü olabilirdi her şey. Her şey.

"Bilmem ki... Gelemem sanırım."

"Açık ol yeniliklere."

Şuh bir kahkaha attı Ayla. Kendiyle mi, Ahmet'le mi dalga geçiyordu bilemedi, ama içindeki kuşku bulutları biraz dağılır gibi oldu işittiği kahkahayla. Bu güçle:

"Eee, ne diyorsun?" diye sordu yeniden.

"Gelebileceğimi sanmıyorum."

"'Planım yok,' demiştin." Gece yaşadıkları Ahmet'i de değiştirmişti; ilk kez ısrarcıydı. Tat almadığı sevişme en azından cesaretini artırmıştı.

"Yok da... Ne bileyim, şu iş bitecek mi bakalım? Siz gidin, döndüğünde görüşürüz."

"Seni özledim, tenini," gibisinden bir şeyler demek istedi, diyemedi. Önce pizzacıyı, sonra Murat'ı aradı.

Murat'ın kayınpederinin dağ evine vardıklarında öğlen olmuştu. Şehirden çıktıktan yarım saat sonra kar başlamıştı, aylardır beklediği, bir türlü gelmeyen kar. Sevindiler. Özlemişlerdi beyaz örtüyü – neleri örtmesini istediklerinden konuşmadılar. Başka şeylerden de konuşmadılar. Etkileyici bir

müzik çalıyordu arabanın kasetçalarında. Ahmet'i bir yandan kederlendiriyordu çalan müzik –hayatının boşa geçtiği, boşa geçeceği hissine kapılıyordu–, bir yandan da sürekli daha derinlerine düştüğü bu boşluğun ayrı bir tadı olduğunu duyuruyordu.

Yola çıkmadan aldıkları malzemeyi mutfağa taşırken Murat Ahmet'in tek başına çevrede dolaşabileceğini söyledi, sofrayı birlikte hazırlama önerisini kabul etmedi. Mutfak işlerini seviyormuş, kafa dinliyormuş bunları yaparken. Çok ısrar etmedi Ahmet, bir saate döneceğini söyledi. Murat sağ taraftaki yoldan yürürse küçük bir koruya varacağını anlattı.

Murat'ın daveti, konukseverliği şaşırtıcıydı. Belki o da kaçmak için Ahmet'i mazeret yapmıştı. Öyle de olsa minnettardı. Unuttuğu bir sessizlik, özlediği bir beyazlık, gerinerek derin derin içine çektiği temiz hava, ayaklarının altında çıtırdayan, yağdıktan sonra üzerinden kimsenin geçmediği kar neşelendirmişti. Gökyüzü masmaviydi, hava kar topluyor olmalıydı. Dayanamadı koştu biraz, karlara bata çıka, karın üzerine atlamamak için zor tutuyordu kendini. Avuçladığı karları sıkıştırıp kar topu yaptı, sağa sola fırlattı. Çamların arasında yaprakları dökülmüş, ne ağacı olduklarını bilemediği birkaç ağaç vardı; çıplak, mahzun dallarıyla üşür gibi duruyorlardı. Onları hedef alıyordu kar toplarını atarken. Güldü, düşene bir de o vuruyordu. Hayat böyleydi işte; düşmeye gör, birileri bir şeyler atar durur. Aynur'u anımsadı birden. Ona uygun bir söz gibiydi bu. Özlemişti Aynur'u. Onu çağırsa mıydı buraya? Çok geçti artık. Hafiyelik meselesinden bu yana çok şey için çok geçti.

Ayla'yla konuşurken aynı dili tutturamıyorlardı bir türlü – sevişirken bile–, Aynur'la dillerinin arada sırada ortaklaştığı anlar oluyordu – sevişirken neden olmasın? Aynur'la Ayla'yı karşılaştırdığında ağırlığın Ayla'dan yana olmasının nedenini Ayla'nın kendi gibi olmasına bağlamıştı genellikle. Belki

de kendisine benzeyen Aynur'du. Karanlıkları benziyordu, tatsızlıkları. Murat geldi aklına, o Ayla gibiydi, nereden, neden geldiği belirsiz bir aydınlık vardı bu ikisinde, Ahmet'e bir türlü sahici gelmeyen.

Bir zamanlar o da onlar gibi miydi? İşi gücü varken, Özlem'le birlikteyken mesela. İyi kötü bir şeyleri oturttukları için bir yanlarının aydınlık olduğunu düşündü Ayla'yla Murat'ın. Ayla işsiz de olsa, arada sırada yardım ettiği arkadaşları, muhtemelen bu yardımlar karşılığında kazandığı üç beş kuruş, bir dolu insana ahkâm kestiği otel toplantılarıyla bir düzen tutturmuştu. Aynur'la hayatlarının oturmamışlığı ortaktı. Bu kadar basit değil, diye düşündü, işi gücü, sevgilisi varken de kendini zaman zaman boşluklarda hissettiğini anımsayınca. Bedenin güçsüzleştiği, bağışıklık sisteminin göçtüğü anları bekleyen virüsler, bakteriler gibi, karanlık da, içinde bir yerlerde durup bekliyordu belki de. Neydi bunun nedeni? Mutlu bir çocukluğu olmuştu, en azından mutsuz değildi anımsadığı kadarıyla; Aynur'unki büyük bir olasılıkla zorlu bir çocukluktu. Kader miydi bu ortaklığın nedeni? Kişilik mi? Bir bağlantı hatası vardı bazılarında. Bir yerde kopmuş, belki hiç olmamış, kurulmamış. Bazısı kopsa da yeniden bağlayabiliyordu. Murat böyle yapmış olmalıydı. Kim bilir o neler yaşamıştı? Onunla aynı evde kaldığı birkaç ayı anımsamaya çalıştı, o zaman da çok karanlık biri değildi Murat. Neşeli bir yanı vardı, belki de öyle görünüyordu, bilemezdi ki. Bunları sorsaydı eve döndüğünde – konuşacak konu olurdu. Hoş, birlikte susmak da zararsızdı onunla. Saate baktı, dönmeye karar verdi. Yorulmuştu, sürekli yürümüştü, karlara bata çıka. Hoşuna gitti bacaklarındaki sızı. Ayaklarının altındaki yumuşacık kardı; ama yere basabiliyordu; şehirdeyken zeminle ayakları arasında hissettiği o tuhaf kütle yoktu burada.

Murat masayı verandaya çıkarmış, sofrayı hazırlamış, bir kadeh rakı koyup demlenmeye başlamıştı bile. Üşüyecek-

se masayı içeri taşıyabileceklerini söyledi. Böyle daha iyiydi, açık havada.

"Yaşa be Murat," dedi, rakıdan ilk yudumu alır almaz, kendi ses tonuna şaşarak, "İyi ki geldik valla. Ne güzel yer burası." Kendi sesindeki neşeye de şaştı, neredeyse el çırpacaktı.

Havadan sudan konuştular ilk kadehte, bolca sustular. Hava kapamaya başladı, kar indireceğe benziyordu. Yürüyüş sırasında aklına takılanları sordu ikinci kadehte.

"Benim anımsadığım Murat'ın böyle bir hayatı olacağını ummazdım," deyince güldü Murat.

"Geçen gün de demiştin bunu. Ne umuyordun bilmem, ama ben de ummazdım. Çok şey değişti birdenbire, tam da okuldan mezun olmuş, bir şeyleri oturtmaya çalışırken..."

"Duvarın yıkılması mı?" Aynı yıllarda mezun olmuş olmalılardı. Ahmet son bütünleme sınavına girdiği günün akşamı televizyonda seyretmişti duvarın yıkılışını. Yeni bir dünya kurulurken, kendisi için de yeni bir hayatın başladığını düşünmüştü. Sonraları da kerteriz edinmişti bunu; ne zaman gazetede, televizyonda duvarın yıkılışının bilmemkaçıncı yılı gibisinden bir şey görse, yeni hayatının da o kadar zamandır sürdüğünü düşünürdü.

"Yok ya, onu duvarın ötesinden bir şey umanlar yaşadı daha çok. Bizim, benim yani, öyle bir beklentim yoktu. Beni sarsan, isyan ettiğimizi düşünürken ne kadar itaatkâr olduğumuzu fark etmek oldu. Aşılmaz bir şey değildi bu.

Yalnız değildim, bir dolu arkadaşım benim gibiydi, bir zaman sonra yeniden bir araya gelir, öncekinden farklı bir şeyler çıkartırız ortaya diyordum. Ama savaş..."

"Ne savaşı? Irak savaşı mı?"

"Yok bizdeki savaş, içerideki."

Başını salladı Ahmet. Aynur geldi aklına. O da bir şeyler dememiş miydi savaş hakkında? Anlaşılan tanışsaydı Ayla'yla değil Aynur'la frekansı tutardı Murat'ın.

"Çok kirli bir savaş yaşandı. Askerliğimi doğuda yaptım. Bizzat gördüm, yaşadım bir dolu şeyi. Hani, babalarımızın kuşağı der ya, 'Biz savaş görmüş kuşağız,' diye; biz de ileride çocuklarımıza, 'Biz görmediğimiz, farkında olmadığımız bir savaşın kuşağıyız,' diyeceğiz. Öylesine kuralsız bir savaşın hem de... Belki de gözüm korktu, bilmiyorum. İsyan için çok erkenmiş gibi göründü gözüme. Savaşın kiri üstümüze başımıza bulaşıyordu, farkında değildik. Daha fenasını askerden sonra yaşadım. Dedim ya, görmediğimiz bir savaş. Doğu'da görmemek mümkün değildi bunu, ama buraya gelince görüntü hayli bulanıklaşıyordu. Hatta başka bir görüntü biniyordu savaş görüntüsünün üzerine. Kendi görüntümüzün üzerine bile. Yaşam biçimlerimiz değişiyordu, saç tıraşlarımız, bıyığımız sakalımız, ilgi alanlarımız. Kafamızı gömdüğümüz kumda, daha yakışıklı, daha çekici, bazen daha isyankâr, kimi zaman daha zeki görünüyordu kıçımız kendimize."

Kadehini vurdu Murat Ahmet'inkine. Kendine gelsin diye çağırdığı arkadaşının canını sıktığını düşünmüşe benziyordu. Sustu. Ahmet, devam etmesini istedi.

"O zaman, 'En azından kumdaki kafamın, kumun farkına varmalıyım,' dedim, nice sonra. Üzerime yapışmış kirden kurtulmam olanaksızdı, ama en azından kirin nerede, nasıl üzerime bulaştığını anlamak, öğrenmek istedim. Belki de, derler ya, doğarken sıçramıştı üzerime.

Belki baştan aşağı kirden ibarettim. İnsan dediğimiz şey kirden öte bir şey değil belki de."

"Böyle mi sahiden de?" Karda yürürken aydınlık olduğunu düşündüğü adam kapkara bir tablo çizmişti, sadece kendine değil, bütün insanlara, insanlığa... Abartıyor gibiydi, aklı almamıştı bu savaş muhabbetini. Bir şeyler değişmişse, başka nedenleri vardı; ekonomik büyüme, bütün dünyada yaşananlar... Tek neden savaş olamazdı. Savaş başka şeydi

hem. Görmedik, bilmedik savaş mı olur? "Münazaracı" yanını susturdu. Belki daha sonra...

"Değil tabii... Değilmiş yani. Ama insan bu denli kendine dönünce, başka şeyler de buluyor. Kaçış, diyeceksin, ben de bazen böyle diyorum, ama istemediğim şeyleri bir daha yapamam."

"Orasını tam anlamadım. Ne buldun kendine döndüğünde?"

"Sandığım kadar fedakâr olmadığımı gördüm. O kadar cesur da değilim. Özgürlüğüme çok düşkünüm. İşte bak, burada rakı içmek, seninle sohbet etmek hoşuma gidiyor. Böyle bir adamdan isyancı olmaz ya da olursa bu kadar olur. Bu, bir yanı... Öte yandan, belki kafayı çok taktığımdan, belki sahiden de öyle, hayatta olmanın başka nedenleri olmalıymış gibi gelmeye başladı. Bir canlı türünün sadece yemek içmek, bunları yapabilmek için türdeşlerini yok etmek, yaşadığı gezegeni günbegün mahvetmek dışında nedenleri de olmalı."

"Var mı böyle bir neden?"

"Bilmiyorum. Hâlâ yanıtını bulamadığım bir soru bu. Bir ton şey okudum, bir dolu adamla tanıştım. Herkes başka nedenlerden söz ediyor. Beni ikna eden bir yanıt bulamadım. Kafam bu kadar karışıkken, kafaları net olanlarla birlikte bir şey de yapamıyorum. Özgür bıraktım kendimi, bunun özgürlük olmadığını bildiğim halde."

"Bence abartıyorsun Murat'çığım," dedi Ahmet, "bu kadar derin değil bu mevzu. Geldik dünyaya, gideceğiz. Aradaki zamanı öyle ya da böyle dolduracağız. Rahat, huzurlu, başkalarına zarar vermeden..." Başkasına öğüt verirken nasıl da yağ gibi akıyordu kelimeler, nasıl da güllük gülistanlıktı her şey.

"İşte o sonuncusu öyle olanaksız ki! Bizim burada içtiğimiz rakı, bu ev, bu temiz hava hep başkalarının içemediği su, soluyamadığı havanın karşılığında."

"Öyleyse öyle, n'apalım."

"Bencilliğimizi sürdürelim." Kadehleri tokuşturdular yeniden. Murat'ın canı sıkılmıştı. Şakasını yapsa da, bencilliğini anımsamak hoşuna gitmemişe benziyordu.

Sessizlik sürdü bir süre. Ahmet'in aklının almadığı bir şey vardı. İçtiği sudan bile suçluluk duyan, duyduğunu söyleyen bu adam nasıl bu kadar huzurlu olabiliyordu?

"Biliyorum... 'Ne biliyorsun?' dersen, çok şey değil bildiğim, ama en azından başkalarının her şeyi çok iyi bildiklerini sanırken hiçbir şey bilmediğini, benden de az şey bildiklerini biliyorum, derim. Halim onlardan iyi. Kötünün iyisi."

"Neye yarıyor ki bilmek, bunu bilmek?"

"Bir halta yaramıyor aslına bakarsan. Sana geçen gün söylediklerim gibi... Mutluluk yok, dedim ya. Sen bana ne sorsan, 'O da yok,' diyecektim. Özgür müsün? Özgürlük yok. Huzurlu musun? Huzur yok, falan... Yalan söylüyor 'Var,' diyenler. 'Yalan dünya' sözü doğru, anlayacağın... Çok alçak oluyor insanın çıtası bunları görünce, bilince..."

"Peki ama evlilik, çocuk? Eşin ne diyor bu düşüncelerine?"

"Eşim neler yapması gerektiğini belirlemiş biri. Bunları yapmak ona yetiyor sanırım."

"Çılgına dönmüyor mu, sen 'O yok, bu yok,' dediğinde."

"Onun kendi dünyasında var bunlar. Olmayanlara da bir gün ulaşılacağını düşünüyor. Bir ara çok tartıştık bunları. O bir şeyler yapmaya çalışıyor. Toplantılara katılıyor, bildiriler imzalıyor."

Ahmet, Murat'ın evlenmeye nasıl karar verdiğini merak etti. Âşık olmuş muydu eşine?

"Ne ara evlendin abi peki?" Murat, yanıt vermeden ekledi gülerek, "Bunlar kafandayken nasıl oldu evlendin?"

"Saçma gibi görünüyor değil mi? Hem de benim gibi müzmin bir evlilik düşmanının. Âşık oldum. Bir de üstüne hamile kaldı eşim. Biraz mecburen evlendik, ama pişman değ-

lim. Beni dengede tutuyor. Eh, ben de onun uçmasına engel oluyorum bazen. O kadar da yabana atmıyor söylediklerimi. Ağzım da laf yapar; gördün ya, konuşmaya başladım mı, susmak bilmiyorum."

"Yok canım, zevkle dinliyorum."

Elini kalbine götürüp gülümseyerek karşılık verdi Murat.

"Demek âşık oldun... Aşk var mı peki?" Gülerek bakıyorlardı birbirlerine. Bu sırada kar serpiştirmeye başladı. Konu aşka gelince kar yağması bir işaret mi, diye geçirdi Ahmet içinden. Olsa ne, olmasa ne, dedi peşinden.

"Var olduğuna ilişkin güçlü belirtiler var. İnsanın feleği şaşıyor mesela. Sen daha iyi bilirsin ya!"

"Ne bileceğim yahu. Kırkında tanışınca insan, saçma bir şey oluyor."

XIV

Günlerdir durup dururken öfkeleniyordu Aynur. Her şey batıyordu, herkes üzerine geliyordu. Annesi, sokakta bağırış çağırış oynayan çocuklar, maç akşamı tuttukları takım gol atınca silaha sarılan komşu, önce "Uğrarım," deyip sonra uğramayan Aslı, televizyondaki saçmalıklar... Annesiyle tartışmış, sokak arasında silah atılınca balkona çıkıp "İnsan yaşıyor bu sokakta serseriler," diye bağırmıştı karanlığa. İki günde üç bardak kırmıştı mutfakta, pırasa doğrarken ortaparmağını kesmişti. Neler oluyordu böyle? Dengesizleştiğinin farkındaydı. Evde duramıyor, dışarı çıkmak istemiyordu. Odasına çekildiğinde özene bezene raflara dizdiği kitaplara düşmanca bakıyor, müzik dinlemeye kalktığında her şey çok eski, sıkıcı geliyordu. Uyku tutmuyordu geceleri, yorgunluktan bacakları, kolları, beli sızladığı halde uyuyamıyor, dönüp duruyordu yatakta. Sabah ezanıyla içi geçiyor, bir iki saat sonra baş ağrısıyla uyanıyor, başka zamanlar pek sevdiği kış sabahlarının ıslak, soğuk karanlığı sevimsiz görünüyordu gözüne, öğlene doğru hava açsa bile, bir şey değişmiyordu.

Sürekli yorgundu, her dakika sıkıntılı. Evdekilerden kaçıyordu, yapılması gerekenleri çarçabuk yapıp odasına kapanıyordu. Pazar günü abisigil geldiğinde, onlara sezdirmemeye çalışmıştı bu halini. Efsun bir ara mutfakta iyi görünmediğini söylemişti – saklayamamıştı demek. Bir şey olmadığını söylemişti, Efsun sessiz bakmıştı yüzüne. Onu anladığını ima ettiğini düşünmüş, sarılmak istemişti yengesine, ama sarılırsa boşalmaktan, haykırarak ağlamaktan korkmuştu. "Valla, yok bir şey. Her zamanki gibi her şey," demişti. Kendi sözleri acıklı gelmişti. "Hep aynı hep," demişti içinden. Efsun, çıkıp hava almayı, dolaşmayı önermişti hep birlikte. İstememişti, çayın neredeyse demleneceğini söyleyip geçiştirmişti. Abisinin ertesi gün aramasından Efsun'un onunla konuştuğunu anlamıştı. Abisine de aynı şeyleri söylemişti. Her şey her zamanki gibiydi. Bir şey yoktu. Sahiden yoktu!

Aynı değildi oysa her şey. Çoktan alışmış olması gerekirdi bu tekdüzeliğe, alışmıştı da. Abisiyle konuştuğu günün gecesi evin her tarafını dolduran televizyonun sesini duymamak için kulaklıkla müzik dinlerken –çivinin çiviyi sökmesi umuduyla ağır, ağdalı, yanık türkülerdi dinlediği– tekdüzeliğin son haftalarda kırılır gibi olduğu hissine kapıldığını, ama birdenbire hiç de öyle olmadığını, her şeyin hep aynı olduğunu, aynı kaldığını fark ettiğini itiraf etti kendine.

Ahmet'in hiç dinlemediği, dinlemeyeceği şeylerdi onu ağlamakla taş kesilmenin sınırında tutan. "Gıcık" diye anıyordu Ahmet'i, ukala, kendini beğenmiş, bencil, çocuk –çocuk sevimli görününce– büyümemiş koca deve, kişiliksiz... Adamın bir kabahati olmadığını bilmiyor değildi öte yandan; kalkıp onun evine giden kendisiydi, o saçma hafiyelik macerasını bir değişiklik olur deyip kabul eden, ellerini beğenen, iç dünyasını merak eden. Yine de bağışlayamıyordu onu, bir başkasına âşıkken –aşk olduğunu sanmıyordu gerçi, ama Ahmet kendini âşık sandığı için böyle tanımlamak çok da

yanlış değildi– Aynur'a bu kadar sıcak davranması soysuzcaydı işte. Onunla ilgilenirmiş gibi görünürken esasında Ayla'sız saatleri tüketmeye çalışmamış mıydı? Kendine kızmasına engel değildi Ahmet'in yapıp ettikleri. Böylelerini az çok tanıdığını sanırken ne ummuştu ki Ahmet'ten? Arkadaşlık? Tuhaf, nasıl olur da böyle biriyle arkadaş olacağını sanmıştı? Arkadaşlık mıydı beklediği? Daha ötesine dair hiç mi beklentisi yoktu? Bunu kimseye itiraf edemezdi, ama vardı. Bir iki kez sarılmak istemişti Ahmet'e – çokça meraktan, biraz da yitirdiğini sandığı arzunun dirilebileceği umuduyla. Âşık olmayı ummamıştı –ummamış mıydı?–, ama onun bir erkek olduğunun, bir erkekle öyle ya da böyle zaman geçirmenin özlemini uzun bir zaman sonra, derinden duymaya başladığının hep farkında değil miydi? Ahmet'in kendine itici gelen yanlarını aklının bir köşesinde sürekli tartıp durması boşuna mıydı?

Müziğin sesini daha da açtı. Çocukken annesinden dinlediği türkülerden biriydi. Anladığı kadarıyla acı bir aşkı anlatıyordu türkü – insanın annesinin dilini bilmemesi kadar acıydı! Annesinin neden bu türküyü mırıldandığını düşündü. Kim bilir, belki onun da sızısı diri kalmış böyle bir acısı vardı. Böyle şeyler hiç konuşulmazdı, anıştırılmazdı bile. Öfkesi Ahmet'ten, kendisinden başka şeylere kaydı. Neyi düşünse, neye kafa yorsa, hissettiği ne olursa olsun, şu dünyanın düzenine varıyordu. İnsanların şu kısacık ömürlerini nasıl olup da kendi arzularından bu kadar uzak yaşadıkları bir düzen kurmakla, kurduktan sonra da ona ayak uydurmakla geçirebildiğini aklı almıyordu. İnsanın yarattığı her şey insana karşıydı, insanı insanlıktan çıkartmak içindi – mülkiyet, devlet, din, töre, aile, şehirler, köyler. Kendini yok etmeye ayarlı bir şeydi insanın bütün kültürü. Kendini yok etmeye bu denli azimli başka bir tür var mıydı? Nerede okumuşsa; bir hayvanın –hangisiydi gelmedi aklına– ya-

şadığı cinsel ilişkinin ardından öldüğünü anımsadı. O hayvancık bile en azından ölmeye değer bir şey yaşıyor da ölüyordu. İnsanlar için bu bile imkânsızdı.

Ablası geldi aklına. En azından bir süre bütün bunların değişebileceğine inanmıştı. O yıllarda onu güzelleştiren buydu belki de. Sert olmuştu düşüşü; hiçbir kozmetiğin örtemediği bir acı yerleşmişti yüzüne, yüreğine. Belki o hayvancığa birazcık yaklaşanlar ablası gibilerdi. Kendini, arkadaşlarını, Ahmet'i, yüzünü görmediği Ayla' yı, o salak Akın Bey'i düşündü. Orada ya da burada, o biçimde ya da bu biçimde, işte güçte ya da işsiz, lüks içinde ya da yoksullukta, yalnız ya da sevgiliyle, eşle, çoluk çocukla birlikte geçiyordu ömürleri, ama yaşamak değildi bu. Ablasını aramak geçti aklından. Ne diyecekti ki aradığında? Ne dese sesi kederli çıkacaktı, canını sıkacaktı kızın. Ablasını düşününce Ahmet geldi aklına yeniden. Önceki kadar kızgın değildi ona; zavallı göründü gözüne, şaşkın, biçare – ah, bu yufka yüreği!

Kulaklığı hışımla çıkarttı kulaklarından, yüreğinin yumuşamasının kabahatini dinlediği türkülerde bulmuştu. Yumuşamak istemiyordu, daha da dağılabilirdi –"taş kesilmemek için taş" diye mırıldandı– taş kesilmeliydi bazen taş. Ah, bu şiirler türküler, avuntusu insanın – o hayvancığın sevişmesi.

Yıllardır özlemini duydukları gerçekleşmiş olsa ne değişirdi? Yalnız başına yaşıyor olsa, o gıcık Ahmet gibi. Gecenin bu vakti istediği yere gidebilse ne! Nereye gitmek isterdi ki? Ahmet'i mi arardı? Ayla'sı arasın onu. Yine de yanına gidip kavga etmek isterdi galiba. Diyeceklerini anlayacak mıydı Ahmet? Herkesin lügati kendine göre. Kendi diline çevirip algılayacaktı Aynur'un söyleyeceklerini – anlamayacaktı. Ya da savunmaya geçecekti. Biri de hemen savunmaya geçmesin, biri de haklı olmasın şu dünyada. Suçunu bilmese de, suçluluğu kabullensin, sessiz kalsın. Diyecekleri var-

sa bile demesin. Var mıydı böyle biri? Ya kendisi? Böyle mi davranıyordu?

Uzandı yatağına; –bir kenara attığı kulaklıktan mırıltımsı sesler geliyordu, feryat figan bir kadın sesi içerideki televizyondan, uzaklardan minibüs, kamyon sesleri, arada ne olduğu belirsiz sirenler– bütün bedeni sızlıyordu; kaskatıydı, kıvrıldı, dizlerini çekti göğsüne, uykuya daldı.

Hiçbir şeyin değişmediği yeni bir gün. Geceden biraz kar yağmış, soğuk kırılmış, sabaha karşı yağmura dönmüş, yerlerde pek kalmamış kar beyazı, sokak baştan aşağı kahverengi. Ekmek almaya aşağıdaki markete giderken, gece gördüğü rüya geldi Aynur'un aklına. İnsanı şaşırtan çağrışımlardan biri: Simsiyah bulutlar şehri sıkı bir yağmurun beklediğinin habercisi gibiydi. Yağmur, sıkı bir yağmur Ahmet'in kafeye sırılsıklam girdiği günü anımsattı, Ahmet'in ıslak görüntüsü de geceki rüyayı.

Üniversiteyi okuduğu şehirdeymiş, okul yolunda eski bir bina varmış. Binayı anımsıyordu, ama başka yerdeydi, Buket'in okuduğu üniversitenin arka taraflarında. Üç kişiler rüyada. Ahmet, Aynur, Ayla. Ayla'nın nasıl bir kadın olduğunu anlatmamıştı Ahmet; rüyadaki kadın televizyonda her gece gördüğü o güzel haber spikerini andırıyordu. Ayla'nın bir haberci olduğu anlamına mı gelir ki bu? Ahmet çok iyi biliyormuş binanın içini, iki kadın da onu izliyor, loş koridorlardan geçiyorlar. Koridor boyunca kapılar var, ahşap, eski püskü. Ahmet bunlardan birini açıyor, döküntü bir oda, sıvaları sıyrılmış, tamamen boş, en çiğ anlamıyla çıplak. Ayla Aynur'a bir şeyler anlatıyor. Ondan yardım istiyor sanki. Ahmet biliyormuş Ayla'ya yardım edecek kişinin Aynur olduğunu, iki kadının sohbetlerini dinlerken gülümsüyor. Neydi ki Ayla'nın istediği? Bunu anımsamıyor. Sonra tek başına çıkıyor Aynur dışarı. Müthiş açık bir hava var

dışarıda. Dışarıda neler olduğunu anımsamıyor, bir an önce dönmek istiyor o eski binaya. Ayla'nın anlatacakları bitmemiş, merak ediyor neler anlatacağını, ne isteyeceğini kendisinden. Demek ki onlarlayken anlatmamış Ayla asıl derdini. Aynı koridordan geçiyor, aynı kapıları görüyor, doğru koridorda olduğundan emin, ama hangi kapının ardında olduklarını anımsayamıyor. Aralık kapılardan birinden bakmaya çalışıyor. Bir adam kırık bir aynanın karşısında tıraş oluyor. Bekâr adamların kaldığı bir han olduğunu anlıyor binanın. Kapıları teker teker çalıp bulabilir ötekileri, yapamıyor. Birden telaş kaplıyor içini, yine de çalamıyor kapıları. Başkalarından korkmuyor, tıraş olan adamın kendisini gördüğünü biliyor. Korktuğu ötekileri bulamamak.

Daha ötesini anımsamıyor rüyanın – hayırdır inşallah! Ayla ne isteyecekti acaba? Ahmet'in hoşnut gülümsemesini çok net anımsıyor. Rüyada hoşuna giden gülümseme, marketten dönerken canını sıkıyor. Rüyayı gören kendi değilmiş gibi söyleniyor gıyabında: "Ne o, hoşuna mı gitti iyi anlaşıyor olmamız?" Anlaşıyorlar mıydı rüyada? Ne işi olurdu Ayla'yla, onun ne işi olurdu Aynur'la? Saçma bir rüyaydı işte. Kıskanmış mıydı Ahmet'i? Korkusu bu muydu? Nesini kıskanacaktı ki gıcığın?

"Anne," dedi kahvaltıda, "sen bilirsin, rüyada bir han görmek ne demektir?"

"Hayırdır kızım, nasıl bir handı?"

"Eski bir şey."

"Han... Dünyadır herhalde konup göçtüğümüz."

"Hah," deyip güldü, bu kadar basitti belki de. "Ama o kadar çok kapı vardı ki, nasıl bir dünyaysa artık. Arkadaşlarımı bulmaya çalışıyordum, ama hangi kapının ardında olduklarını bilemiyordum."

"Hayrolsun," dedi annesi, dalgınlaşmıştı. Aynur, bir şeyler söylemesini bekledi. Dalgın bakıyordu annesi pencere-

den. Kötüye yoracaktı rüyayı, hep yaptığı gibi... Bunu düşünemeyip rüyasını anlattığı için pişman oldu.

"Bir ara dışarı çıkıyordum, pırıl pırıl bir hava vardı dışarıda."

Babası hiçbir şey dememişti rüyasını anlatırken, televizyona bakıyordu, ama dinliyormuş demek:

"Zor açar bu hava," dedi, "kar geliyormuş."

Annesi, bu havada sokakta olanlar, sokakta yaşayanlar için üzüldü bunu duyunca.

Bulaşıkları yıkarken de rüyayı düşünmeyi sürdürdü. Ahmet'in bir sıkıntısı mı vardı? Yardım mı istiyordu? Rüyadaki Ayla Ahmet'ti belki de. Ne rüyaların gerçek hayata ilişkin haber getirdiğine inanırdı ne de hepten imkânsız görürdü böyle şeyleri. Zamanında, psikoloji kitapları okumaya sardığı sıralarda üç beş şey okumuştu rüyalar hakkında. Pek bir şey kalmamış aklında. Rüyaların birer hikâye olduğuna benzer bir şeyler anımsıyordu; hikâyecinin de rüyayı gören kişi olduğunu. Rüyadaki herkes aslında rüyayı görenin kendisiydi. Böyleyse, yardım isteyen de Aynur'du, yardım istenen de, bu iki Aynur'u seyrederken memnun mesut gülümseyen gıcık da... Amaaan, bu teoriler de, ağız dolusu laf kalabalığıydı. Sonuçta bir şey demiyorlardı, büyük sözlerin ardında – Ayla da o kadar şey anlatmıştı rüyada, ama derdinin ne olduğunu söylememişti. Rüyadaki Ayla kendisiyse?

Eskilerin rüya yorumlarını da yabana atmamak gerekirdi. En azından bir ihtimaldi o yorumlar da. Ahmet gerçekten de yardım istiyor olamaz mıydı? Geçenlerde aramış, görüşmek istemişti, ama Aynur görüşmek istememişti. Arasa mıydı bugün? Bakalım, Ayla konusunda bir gelişme mi vardı? Toplantıların amacının ne olduğunu mu öğrenmişti? Böyle bir şey olsa, telefonda da söylerdi herhalde. Yeni bir hafiyelik istemek için mi girmişti rüyasına? Asla, bir daha asla böyle bir şey yapmazdı.

Evdeyken aramadı Ahmet'i, çıkınca arayacaktı. Çıkacağını söylediğinde annesi söylenmedi arkasından, şemsiye almasını öğütledi. Anlaşılan, rüyayı kızının sıkıldığına yormuştu; dışarıya çıkmasına ses etmemesi bundan olabilirdi.

Ne tuhaf bir bağımlılıktı, dışarı çıktığında aynı yerlere gitmesi koca şehirde. Buralarda rahat ettiği kadar rahat değildi başka yerlerde. Aynı sokaklar, aynı dükkânlar, aynı esnaf, kimine göre kocaman bir şehrin karmaşık merkezlerinden biri, Aynur'a göre, kendini bir parça ait hissettiği yegâne köy. "Alıştığımız bir şeydi yaşamak," diye mırıldandı. Sahiden de öyleydi. Hayatı bunun açık ispatıydı işte. Okul bittikten sonra üç günde mahalle arkadaşlarının çoğu gibi ev kızı olmamış mıydı? Sokakların, gecelerin kızı olarak yaşadığı beş yılın ardından, ne olduğunu anlamadan, başka biri olmuştu, başka biri olmaya alışmıştı. Evde durdukça kıvamı katılaşmış, cilvesi huysuzluğa, neşesi sessizliğe dönüşmüştü. Belki de başka biri olmamıştı. Kaderinde bu vardı –iş bulamaması bundandı– üniversiteyi kazanması, başka bir şehre gitmesi, kaderinde öngörülmemiş bir sapmaydı; öngörülmemiş, ama bertaraf edilemez değil. İşte, hayat onu, üniversiteye hiç gitmemiş, başka şehirler tanımamış, bir dolu insanla yakın mı yakın dostluklar, ahbaplıklar kurmamış bir Aynur kıvamına sokmuştu yeniden.

Bu kadar da basit değildi. Biliyordu, bilmenin hiçbir şeyi değiştirmediği bir çaresizlikle biliyordu, kendi güçsüzlüğüne, kendi korkaklığına taktığı kulptu "kader." Hemen teslim olmadı kendini güçsüz, korkak bulan tarafa. Beş yıldan sonra bu kadar çabucak, bütün asabiliğine karşın, iyi kötü, sessiz sedasız, bu yaşam biçimini üzerine uyduruvermesinde başka bir şey yok muydu? Kaderin bilimsel versiyonu: Gen. Biyolojik ya da kültürel olarak genlerinde vardı böyle yaşamak, böyle yaşamaya çabucak alışmak, kabullenmek.

Yok, yok, hayra alamet değildi hızla sokaklarda dolaşırken kafasına doluşanlar. Eli kulağındaydı, yakında delirecekti anlaşılan. Yanından geçtiği inşaatın tahta perdelerine "Allah göstermesin" diyerek tık tık vurdu sağ eliyle. Al işte, bu hareket de aklı başında birinin –başkalarını geçelim, Aynur'un aklı başındayken– yapacağı bir şey miydi? Sahi, neydi bu hareket? "Tık, tık" tahtaya vurunca Tanrı'nın dikkatini mi çekiyordu insanlar? İşi başından aşkın Tanrı, sesin geldiği yere bakıp kulunun aklına gelen olumsuz şeyleri görmezden gelinecekler dolabına mı tıkıştırıyordu? Bir kez daha tahtaya vuracakken –bu kez önünden geçtiği bir bankın sırt tarafıydı gözüne kestirdiği tahta– fark edip çekti elini, güldü. Banka oturup bir sigara yaktı. Neşelenmişti biraz, artık sokakta olmak mıydı nedeni, aklının zincirlerini gevşetmesi mi, bilemedi. Ahmet'i aramaya karar verdi. Gördüğü rüyayı anlatmayı düşünmüyordu, ama onu görmek istiyordu.

Ahmet'in telefonu açılmadı. Tedirgin oldu bir an, rüyadaki sıkıntıyı anımsadı. Başına bir şey gelmiş olmasın? Yok canım, ne gelecek başına? En çok Ayla gelmiştir, onunla beraberdirler, o yüzden açmıyordur telefonu. Kıskanıyor muydu Ayla'yı? Nesini kıskanacaktı; Ahmet' in kendini değil de Ayla'yı seçmiş olmasını mı? Ahmet'in bir seçimi olduğunu düşünmüyordu.

Ah bu erkekler, kırkına bile gelseler, birkaç küçük numaraya nasıl da tav oluyorlardı. Tanımıyor etmiyordu Ayla'yı, ama biliyordu ki Ahmet'in anlattığı kadar değildi. Ahmet'i neresinden yakalayacağını sezmiş, oradan çekmişti kendine – nereden? Ahmet'in kendisini öpmeye çalıştığı akşamüzeri geldi aklına. O kadar da sessiz kalınacak bir gün değildi. Özellikle içtikten sonra rahatlamış, gevşemişti, ama öyle sessiz bir köşede kendi içine kapanacak kadar değil. Sessizleşmesi Ahmet'i kendine çekmek içindi. Ahmet'in bir bakışını yakalamıştı –belki en fazla iki saniyelik, bu iki saniye-

den sonra anlamsız, sıkıntılı bir hal alan yüzde, iki saniyelik bir alev, iki saniyelik kımıltı, iki saniyelik sarsıntı– bu bakışın içinde ikisinin sarmaş dolaş olduklarını görmüştü. Arzuyu görmüştü Ahmet'in yüzünde; tekinsizliğe çağrıyı, insana en olmazı en kolay biçimde yaptırabilecek gücü. Denemesi gerekmiyordu, emindi gördüğünün arzu olduğundan, kendine yöneldiğinden. Yine de emin olmak için sessizleşmişti. Öyle uzun boylu, ne yaparım, nasıl ederim demeden. Aklına gelen ilk şeydi sessizleşmek; sessizliğinin Ahmet'e cesaret vereceğini ummuştu – yanılmamıştı. Acaba Ayla ne yapıp da deli etmişti adamı? O da çok düşünmemiş olmalıydı. Gene de içinde bir kıymık, arada batıveriyordu etine. Ya da çoktan batmıştı da, başka bir şeye dokunduğunda kendini hissettiriyordu kıymık.

Aynur aradığında Ahmet uyuyordu. Geç yatmış, –artık alıştığı bir şey olmaya başlayan kafa karışıklığı nedeniyle– yattıktan hayli sonra uyuyabilmişti. Oysa Murat'la dağ evinden dönerlerken haftalar, aylar sonra iyi kötü bir düzene girmiş gibiydi kafası.

Dağ havası, rakı, sohbet, karda yürümek, kalkmalarına yakın tipiye çeviren kar, arabanın kasetçalarından yükselen müzik, dört yanı saran beyazlığın hava kararduktan sonra da solmayan parıltısı, yolun büsbütün beyaza kesmesi, yolda olmak, yolculuk, arabanın hızı, yavaşlığı, sessizlik, sessizliğin uzaması, geçiveren iç, derin soluk, baş dönmesi, her şey yoluna girecek hissi, hani neredeyse "her şey hep yolundaydı" diye hissetmek, zihnin gitgide boşaldığını fark edene dek süren boşluk, bunu fark ettiği anda boşluğun yeniden dolması, ama o kadar da dolmaması, sadece kar, sadece müziğin ritmi, sadece Murat'ın saygı dolu sessizliği, yol hep sürecekmiş, kar hep yağacakmış, kendi de sızmadan ayılmadan hep böyle kalacakmış gibi...

Şehre yaklaştıklarında –kar yoktu artık yol kenarlarında; kırların, taşların, ağaçların yerini fabrikalar, gecekondular almaya başlamıştı– unuttuğu bir şeyi birden anımsamış gibi sıkılıvermişti canı: Ayla! Sabah Murat'a gün boyu Ayla'yı anlatacağını kurmuştu, neyi, nasıl, ne kadar anlatacağının hesabını yapmıştı ufaktan. Sonra ne olmuşsa olmuş; ya susmuşlar ya Murat konuşmuştu.

Müziği kısıp yan gözle Murat'a baktı, göz göze geldiler. Cep telefonunu çıkarıp Ayla'yı aradı, ama bu kez bakamadı Murat'a. Tuşlara basmadan önce, böyle bir akşamda eve gidip bir an önce sızmanın ne kadar iyi olacağını düşündü. Temiz hava, rakı, şessizlik... üzerine sıkı bir uyku... Ertesi gün yepyeni bir Ahmet olabilirdi.

"Merhaba canım."

Ayla da sabah böyle hitap etmemiş miydi?

"Merhaba," dedi Ayla – canımsız.

"Döndüm... yani döndük... Döndük sayılır yani. Yarın saate evde olurum..."

"Güzel... Ama işim bitmedi benim."

"Beklerim."

"Bekleme bence. Sabahlayabiliriz bitirmek için."

"Pe-peki. Görüşürüz... Kolay gelsin."

Murat hissetmiş olmalıydı sesinin solduğunu, küt diye resmileştiğini. Şimdi ne uyku, ne umut, ne yeni başlangıç... Hiç gitmemiş gibiydi dağ evine, Murat'la rastlaşmamış, belki hiç tanışmamış gibi. Müziğin sesini açtı. Başını cama dayadı. Trafik artmıştı, kırmızı fren lambaları doluydu önleri; arabanın camındaki yağmur damlalarında kırılıyor, parçalanıyordu kırmızı yuvarlaklar, biçimsizleşiyordu – ıslak gözlerle bakıyormuş gibi.

"Peki, Ayla var mı?" diye sormak isterdi Murat'a. "Aşkın var olduğuna dair güçlü emareler var," demeyi biliyordu, bunu da bilsin, kolaysa. Öfke duyuyordu Ayla'ya. Bu muydu

güçlü emare? Evini bilse, gider delicesine çalardı kapıyı. "Ne istiyorsun benden, ne!" diye bağırırdı. İt gibi biliyordu, kapıyı sessizce tıklatacağını, sesini ancak kapı açılmazsa yalvarırcasına "Ayla! Ayla!" diye bağırırken yükselteceğini. Bunu bilmek, öngörmek daha da sinirlendiriyordu. Müziğin sesini çok açmış olmasa, Murat da duyardı dişlerindeki gıcırtıyı.

Murat'a teşekkür etti arabadan inerken. Daha güzel ifade etmek isterdi duyduğu minneti. Bir şeyler geveleyip, "Görüşelim," dedi. Murat:

"Görüşeceğiz," deyince irkildi. Ayla da böyle demişti. Asansörün aynasına bakarken Murat'ın "Görüşürüz" dediği anda yüzünün aldığı hali tahmin etti. Hüzünlü palyaço. Kraliçelerinin, majestelerinin soytarısı, âşığı, dış kapılarının mandalı... Eve girer girmez Ayla'yla seviştikleri divana çöktü. Gücü kalmamıştı, dengesini yitirmişti –neyse ne işte– bir şeyler olmuştu, eskisi gibi sağlıklı değildi, yenik olmadığı halde yenik hissediyordu kendini. Kafasını toparlayamıyordu bir türlü. Kalksa, ortalığı toplasa, düşünmese, hissetmese.

Bunun tek yolu vardı. Murat'la içtiği rakının etkisi geçmeye başlamıştı, ama tamamen ayılmış sayılmazdı. İçecek bir şeyler bakındı, kimin ne zaman getirdiğini anımsamadığı bir şişe viski vardı, sevmediği halde içmeye başladı. İçtikçe kendine acıdı, Ayla'ya söylendi gıyabında – her günkü terane. Bu yaptıkları saçma göründü, hiçbir şey yapmamayı bilmediği için aynılarını yapmayı sürdürdü.

Nasıl bir örümcek ağıydı bu dolanıp kaldığı. Çıkar gibi olduğu, kurtulduğunu sandığı anda hiç de öyle olmadığını anlayıveriyordu her seferinde. Attığı adımlar kurtuluşa götürmüyor, ağın göbeğine taşıyordu gövdesini. Adım falan attığı da yoktu ya. Yıllarca doğru dürüst adım atmadan yaşayıp gitmiş gibiydi. Dünya onun çevresinde dolanmıştı, gün gelmiş bir kadın, gün gelmiş bir çevre, bir iş, para koymuştu

önüne. İşsiz kaldığında ilk kez kendisinin dünyayı dolaşması gerekmişti belki de.

Böyle ucuz felsefeler yapacak adam değildi, dolanıp kaldığı ağda –al işte aynı saçma benzetme, aynı beylik sözler–; bir de bunu huy edinmişti. Bir zamanlar kendi kendine pek övündüğü zekâsının keskin kenarını –kötü, beylik bir benzetme daha– kendine tutar, etine değdirir, inceden inceye çizmeye başlar olmuştu – canı yanıyordu.

Ayla'nın hiç mi kabahati yoktu? Olmaz mı? Eski şarkılardaki kadınlar gibiydi: Ne sevdiği belliydi, ne sevmediği... Tabii, o şarkıların söylendiği zamanlarda –şimdilerde de söylenir oldu bu şarkılar, ama aynı şarkı değiller, güfteleri, besteleri aynı da olsa, değiller– Ahmet gibi, önce sevişip sonra "ne sevdiği belli, ne sevmediği" diyenleri döverlerdi herhalde. Yeniden arasa mıydı Ayla'yı? İşi bitmiştir belki... İşi biten kendisiydi – gülemedi buna. Saate baktı, on bir olmuş bile. Üç gün sonrasının yılbaşı olduğunu düşündü. Karar verdi, üç güne kadar –üç vakte?– Ayla'yla görüşüp uzun uzadıya konuşacaktı; ya adam gibi bir ilişkiye başlayacaklardı ya da çıkacaklardı birbirlerinin hayatından. Bu, öyle her sene sonunda verilen, ertesi senenin ilk saatlerinde ihlal edilen kararlardan olmayacaktı. Yeni yılla birlikte şu iş arama meselesine de eğilmeliydi artık.

Bir iki kadeh de bu kararı kutlamak için içtikten sonra yattı. Başı ağrıyordu, hemen sızarım sandı, sızamadı. Ya üşüdü ya terledi. Dalar gibi olduğunda kuyular, karanlıklar, girdaplar içindeydi. Uyandığında dermansızdı bütün bedeni; bir an önce uyumak istiyor, dönüp duruyordu yatakta. Şu, "Bir sabah olsun da, başka şey istemem," denilen gecelerden biri oldu. Uyandığında bunu söyleyen herkes gibi o da unuttu kavilleştiğini. Sabah olmuş, gün ağarmıştı. Saate baktı: On bire geliyordu. Dinlenmiş gibi değildi, pas içindeydi ağzı, dili. İki şeyin eksikliğini birden duydu. Sanki rüyasında –

rüyasında değilse bile uyurken, rüya müya anımsamıyordu– bir şeyler güzeldi, tatlıydı. O tadın eksikliğiydi birincisi; öteki Ayla'ydı. Olmamışların, olamamışların, olmayanların eksikliği... Yeniden uyumaya çalışsa birincisine kavuşabilirdi. İkinciyi seçti. Hızlı bir duşun ardından baş ağrısı azıcık dinmişti. Kahve yapmak için ocağa koyduğu suyun ısınmasını beklerken aradı Ayla'yı.

Hiç şaşırmadı ulaşamayınca. Biliyordu; bunu bilmesi için büyük yetenekler, güçlü önseziler, şu bu gerekmiyordu. Sanki daha az telaşlandı bu sefer, gidip yattı yeniden. Yeni yılla birlikte hayatına çekidüzen vereceğine göre, istediğini yapabilirdi şimdilik – istemediğini yapmayabilirdi. Korktuğu her şey olabilirdi iki günlüğüne – ayyaş, tembel, işe yaramaz. Çok da seçenek yoktu zaten.

Aynur Ahmet'e ulaşamayınca her zamanki kafeteryaya gitti. İçeri girer girmez bir burukluk kapladı içini. Saçmaydı içinin burulması – kimdi ki Ahmet, neyiydi? Buraya son birkaç gelişinde Ahmet de gelir mi diye aklından geçmişti. Heyecan değilse de, heyecana benzer, uzaktan andırır bir hisle içmişti çayını, sigarasını. Geldiği de olmuştu hani.

Yok... Bu kaybetmenin kederi değil –elinde olmayanı nasıl kaybeder insan?–, başka bir şey gözlerini handiyse ıslatacak olan: Oyunun bitmesi, herkesin dağılması –bazen bir kişi nasıl bir kalabalıktır, herkestir, bilen bilir– tek başına dönecek olmak eve. Keşke mümkün olsaydı oyunu uzatmak. Belki de o rüyayı bu yüzden görmüştü –geceleyin arzu– oyunun uzamasını istediği için.

Sabah açtığı telefonlar "bis"ti Ahmet'e – tek kişilik alkış. Kâfi gelmemiş ya da işitilmemişti. Kafasını kaşıdı. "Oyun" demişti demin, ama oyunun "bis"i olmazdı ki. Çok alkış alınca, son sahneyi, misal kadının zehri yudumladığı sahneyi yeniden mi oynayacaktı oyuncular? Konserlerde olur-

du. "Aman be," dedi içinden, "bir benzetme bile yapamadım, yüzüme gözüme bulaştırdım." Bu beceriksizlik, bu beceriksizliğin farkına varmak, çaresizliği daha bir hissetmek –umulmadık biçimde– içine bir parça neşe serpti. Evet, diye diklendi, beceriksizim, var mı? Sizin becerikliler dünyanızda, neye elimi atsam kurutuyorum –abarttığının farkındaydı, ama önünü alamıyordu söylenmenin, nasılsa dinleyen eden yoktu– yetenekli bay bilmemkimler, benden fazla neyiniz var da şişiniyorsunuz?

Çantasını karıştırmaya başladı, mendil arandı. Sonunda yaşarmıştı gözleri, ilk baştaki kadar kederli olmadığı halde, hatta neşeli bile denebilecekken – bu kadar kurcalamaya dayanamamıştı. Çantasının içi çöplük gibiydi. Başka yerde yapmazdı ya, burası tanıdıktı bildik yerdi, çantanın içinde ne var ne yok hepsini masaya döküverdi – temizlik zamanı. İşe yararları seçip yeniden koydu çantaya: Cüzdan, defter, telefon rehberi, ne demeye çantasında olduğunu anlayamadığı, bitirme tezinin bir kopyasını sakladığı disket, ödenmiş faturalar, üç kalem, kapaklı bir ayna, dudakları çatladığında sürdüğü krem, bir defter daha, öncekinden küçük, kapağı kopmak üzere... Bunların dışında kalanlar bir öbek kâğıt. Hepsine teker teker bakmalıydı, zamanında çöpe atmadığına göre bir zamanlar işe yaradığını, yarayacağını düşündüğü şeyler olmalıydı. Bir kısmı faturaydı, fişti; onları katlayıp büyük defterin arasına koydu, gazete kesiklerini, yapılacak işler notlarını minik parçalara ayırıp kül tablasına attı. Ne olduğunu bilemediği birkaç kâğıdı atıp atmamak konusunda kararsız kaldı. İkisinde telefon numarası vardı, birindeyse...

Anımsadı o kâğıdı. Akın Bey'in bir sonraki toplantının tarihini, yerini yazdığı not kâğıdıydı. "Buyurun, bir sonraki toplantımıza siz de gelin," demişti, ayrılmadan önce. Buruşturacakken tarihe gözü ilişti. Bu bir işaret miydi, bu kâğıt parçasının tam da üzerinde yazan tarihte eline gelmesi. Saa-

te baktı. İki saat vardı toplantıya. Delilik olurdu kalkıp toplantıya gitmek.

Az önce aklına gelen, kaçırdığını sandığı, olmaz dediği "bis"in gerçekleşmesi olurdu toplantıya gitmek. İşaretlerin bir önemi yoktu, görmek isteyene her şey işaretti; bütün harfler, bütün rakamlar, simgeler... Ahmet'i görebilmek... Hadi canım, kimi kandırıyordu, buz gibi biliyordu, giderse Ayla'yı görmek için gidecekti. Ahmet'i allak bullak eden kadının nasıl biri olduğunu öğrenmek istiyordu; onun yanındaki Ahmet'i de merak ediyordu elbette. O kadar gıcık, o kadar sarsak mıydı öbür kadının yanında da?

Görünmeden onları görebilmenin bir yolunu bulabilse... Şart mıydı saklanması? Ahmet'in gözü Ayla'cığından başkasını görür müydü bakalım? Karar veremiyordu gidip gitmemeye, ama kafeye ilk geldiğindeki ruh halinden sıyrılmıştı. Bir çay daha söyledi, sigara yaktı; yapmayacak da olsa, yapabileceklerini hayal etmek güzeldi.

Toplantının nasıl bir şey olacağını, Ahmet'in kendisini gördüğünde ne hale gireceğini, Ayla'ya kim olarak, ne olarak tanıtılacağını, Ayla'nın Ahmet'teki telaşı sezince ne yapacağını kurdu. Bunları kurdukça toplantıya gitmekte çekinecek bir şeyi olmadığını düşünmeye başladı. Keyiflenmişti. Kasada oturan arkadaşına takıldı uzaktan, az önce suratı düşmüş olan kendi değilmiş gibi, arkadaşının asık suratına laf dokundurdu. Arkadaşı işlerin iyi olmadığından dert yanmaya başlayınca toparlanmaya başladı. Yapmadığı şeydi çıkarken sarılmak, uzaktan el sallardı çoğunlukla, bu kez içinden geldi, yanına gidip sarıldı. "Geçer," dedi. Arkadaşının yanıtını beklemeden çıktı.

XV

Aynur'un otelin yakınlarında dolandığı saatlerde Ahmet, Ayla'yı umutsuzca bir kez daha aramış, telefon açılmayınca fazla çaldırmadan kapatıp ağlamaklı bir halde pencereden dışarı bakmaya başlamıştı. Birbirine pek benzemeye başlamış günlerin birinde –kim bilir üç gün önce de olabilir üç hafta da– ayaklarıyla yeryüzü arasında hissettiği şekilsiz, ağırlıksız maddenin şimdi gözünün, burnunun, ağzının, cümle duyu organının önünde saydam bir perde gibi durduğunu hissediyordu. Hastalık gibi bir şey, bir tür salgı, içeride bir yerde –kafasının mı içinde, yüreğinde mi yoksa?– oluşup, dışarıyla arasına giren, çöken, perdeleyen – kokuları, sesleri, görüntüleri, tatları geçiren, ama geçirirken onları işlevsizleştiren, tadını kaçıran, azaltan, rengini solduran, kıvamını bozan, çınlamasını çoğaltan.

Acı değildi duyduğu; anlaşılan, her şey gibi sinir uçlarını da hissizleştirmiş bu salgı. Acı çekebilse, gözleri yaşarsa, ne bileyim, hırsla sıkabilse yumruğunu, bir şeyleri başka bir şeylere çarpabilse, belki kendine gelecek, aldığı kararları uygulayacağına inanacak, harekete geçecek. Alnını, avuç içlerini ca-

ma yasladı, ürperdi bir an; çekildiğinde, ter mi yağ mı olduğunu bilmediği izler kaldı camda – salgı! Belki de insanı dışarıdan –tatlardan, kokulardan, tenlerden, cinlerden– uzaklaştıran bu salgı gerçeklere yaklaştırıyordu. Gerçek olan, hiçbir şeyin değişmeyeceğiydi. Aldığı kararların çocukça olduğunu, hiçbirini uygulayamayacağını idrak etmesine –gerçeklerle yüzleşmesine– yardım ediyordu bu hissizlik.

Bu hallerini birine anlatsa, işiteceği söz, büyük bir olasılıkla, "Boşluk içindesin," olurdu, kendi de böyle adlandırmıyor muydu çoğu zaman, oysa boşluk değil, tuhaf bir doluluk içindeydi. Bedenini kuşatan bir doluluk... Temaslarını temas olmaktan çıkaran bir tür kalkan – Ayla'nın kabahati yoktu belki de o geceki sevişmenin tatsızlığında. Yok, kalkan değil, varlığı yokluğu kuşkulu bir şey – hale. Gülümsedi. Bir zamanlar başkalarını, özellikle kadınları etkilediğini düşündüğü bir pırıltısı var gibiydi. Bu pırıltı, bu hale –bir daha gülümsedi– dışarıya, başkalarına ışık saçmayı bırakmış, dönmüş, içerinin ışığını azaltan bir şey olmuştu. Yaşlanmak mıydı bu? Ya da bir tür depresyon – ilacı var mıdır, tedavisi? Çoktandır, sorular arttıkça yanıtlar yanıt olmaktan çıkmamış mıydı?

Kendine acıyamıyordu bile. Oysa ne de iyi gelir insana; gözler ıslanır hafiften, haksızlıklara uğramışsındır, canın yanıyordur, acırsın kendine, acının közüne üflersin, yanaklarından süzülür yaşlar, yıkanırsın, kendine sarılırsın, yapayalnızsındır, ama sensindir işte... Şimdiyse kendine sarıldıkça dikenler batacak gibi oluyor, kendine bile sarılamıyor, o tuhaf doluluktan, o salgıdan ibaret olduğunu hissediyor kendisinin – sarıldığı da, sarılacak olan da.

Oyalanacak bir şeyler bulmalıydı bir an önce, başkaları gibi, bir zamanlar yaptığı gibi. Alnını cama yasladı yeniden. Camın, camın öte yanındakilerin, "A oğlum, işsizsin, hayatında bir kadın yok, tabii ki böyle hissedersin," dediğini işit-

ti. Başkaları, oyalananlar... İnsan oyalandığının farkındaysa buna oyalanmak denebilir mi? Oyalanabilmesi için, insanın yaptığına kendini verebilmesi gerekmez mi? İmkânsız göründü oyalanabilmesi. Bir yandan da oyalanabilmeyi bunca isterken, herkes gibi kolayca oyalanamayacak olması hoşuna gitti. Onlardan değildi, farklıydı – ne anlamı varsa bunun, kime ne faydası? Belki de önce dua edip sonra inanması gerekiyordu; bu söz kimindi anımsayamadı. İnsan bu, kaptırıp gitmeye meyyal bir varlıktı eninde sonunda. İki gün mahsuscuktan bir şey yapsın, üçüncü gün nasıl da ciddiye alırdı yapıp ettiğini. O da yapabilir miydi bunu? Çok basit, çocuk oyuncağı; herkes yapıyor işte.

Peki ya, yırtılmaz mıydı –bir an gelip de– oyalanmanın göğü? Bu salgı sızmaz mıydı yeniden? Yırtığı kapatacak yollar bulmak gerekirdi. Bulunurdu canım; bunca insan neden içiyor, neden başka bedenlerin peşinde, neden bir şeylere bu kadar kolay inanıveriyorlar?

Oyalanmak ya da oyalanmamak... Bunu sormak, buna yanıt aramak... Bunlar da oyalanmak değil miydi? Başlamıştı demek oyalanmaya... Gri göğe baktı apartmanların arasından. Yırtıksızdı. Bundan güç bulup ayrıldı pencereden.

Dışarı çıktı. Yürümeye karar vermişti. Otobüste, dolmuşta başkalarıyla dip dibe olmanın fikri bile boğucuydu; hoş, caddeler de farklı değildi. Yılbaşından önceki son cumartesi. Hareket etmek de iyi gelecekti, o salgı biraz da kımıltısız kaldıkça kıvamlanmıştı sanki. Anacaddeden ayrıldı, ara sokaklardan yürüyecekti. Köşeyi dönmüştü ki cep telefonu çaldı.

"Merhaba," dediğini işitmesiyle caddeye döndü yeniden.

Özür diledi Ayla. Akşam için olduğunu sandı Ahmet, hoşuna gitti Ayla'nın özür dilemesi. Az sonra anladı ki bir saat sonraki toplantıyı haber vermediği için özür diliyormuş. Toplantıya gelip gelmeyeceğini sorarken sesi fazla mı resmiydi ne Ayla'nın?

"Gelmeyeceğim, işim var," dedi. Ahmet'in sesi de azıcık sert çıkmıştı.

"Peki," dedi Ayla, umursamışa benzemiyordu, ne sesindeki sertliği ne de gelmeyecek olmasını.

Başka işi yoksa toplantının çıkışına gelebileceğini söyledi Ahmet. "İşin yoksa" derken alaycı bir ton vermeye çalışmıştı, ama sesi alaycıdan çok telaşlı çıkmıştı. Ayla'nın umursamazlığı canını yakmıştı.

"Gel tabii," dedi Ayla, gülümsemesini sesiyle hissettirerek; içi eridi Ahmet'in, ellerinden omzuna, bacaklarından dizlerine bir şeyler aktı – telaş, neşe, ümit.

Aynur otelin sırasındaki pastaneye girdi. Nasıl da manasız bir şeydi o toplantıya gitmesi, gitmek istemesi, ama istiyordu işte. Ahmet'in onu gördüğünde gireceği hali merak ediyordu – Ayla'yı da. Saçmaydı saçma olmasına, ama uzaklaşamıyordu otelin çevresinden. Ahmet'e, Ahmet gibi birine bu denli bozulmuş olması bile hoşuna gitmiyordu. Basbayağı intikam almak istiyordu Ahmet' ten, istiyordu da, neyin intikamıydı istediği? Kendiyle dalga geçiyor, "Hain, bana ümit verdin, sonra kullandın, şimdi de başkasının oldun,," diyordu, yüzünde bastırmaya çalıştığı gülümsemeyle. Bu memleketin havasında mı vardı, insanların hemencecik böyle saçma duygulara kapılmasına yol açan bir şeyler? Yok, bu kadar dangalak değildi, ama ne demeye içinde bir kıymık kımıl kımıldı böyle, bilemiyordu. Aslı'ya anlatsa gülmekten ölürdü, yok, gülmez, "Sen âşıksın," derdi. Küfretti Aslı'ya gıyabında. Yer miydi Aslı böyle küfürleri? Kahkahayı basar, "Oğlan senden sıcak bir ima alsa, öbür kadına gitmezdi," gibisinden bir şeyler yumurtlardı. Kırkında bir oğlan! Hakkı vardı gıyabi Aslı'nın, oğlan çocuğuydu bu Ahmet – büyümemiş, büyüyememiş. Özellikle bu hafiyelik planlarından sonra on küsur yaş büyük olan kendisiymiş gibi gö-

rünmeye başlamıştı. Anneleri miydi bunların büyümesine engel olan? Abisi için düşünürdü bunu bazen. Onun da bir yanı büyümemişti. Efsun'a yıkılıverirdi sıkıştığında, ondan beklerdi büyük kararları. Yılbaşı gecesi onlara gideceği geldi aklına. Değişiklik olurdu, ama başkaları da olacağı için çekiniyordu biraz. Efsun'un kuzeni de gelecekmiş, eşiyle, çocuğuyla. Kötü insanlar değillerdi, ama öylesine asosyal bir hayat sürmeye başlamıştı ki, bu üç kişilik çekirdek aile bile gözünü korkutuyordu.

Biraz sonra kalabalık bir salona girmeyi düşündüğünü anımsadı – bu muydu asosyallik? Üç kişiden korkuyordu, kim bilir kaç kişinin arasında olacaktı orada. Bir fark vardı ama; bu toplantıda konuşması gerekmeyecekti. Nasıl olduğunu, neler yaptığını anlatmayacaktı, sessizce dinleyecekti. Ola ki Ahmet'le karşılaşır da, Ahmet neden geldiğini sorsa bile yanıt vermek zorunda değildi. Değil miydi? Sahi, ne diyecekti. "Hain, bana ümit verdin," diyecek değildi ya. Şık bir yanıt bulmalıydı. İçinde "hafiyelik" geçen bir cümle: "Son bir hafiyelik yapayım, dedim." Bunu beğenmedi. "Hafiyelik bağımlılık yapıyormuş." Bu da değil.

Ayla'nın yanında içinde "hafiyelik" geçen bir cümle kurması ayıp olmaz mıydı? İntikam alacak da olsa, fazla belden aşağı vurmamalıydı. Ahmet, aklı varsa, tanımazdan gelirdi. Bir de Akın Bey meselesi vardı çünkü. Hiç gitmese miydi? Gidecek miydi ki? Delilikti gitmek – ne delilik ama bu muydu yapıp edeceği delilik artık! Birkaç sene önceki delilikleri geldi aklına. Özlemiyordu o yılları, ama o yılların ardından yaşadığı bu hayat çok zavallı görünüyordu. O dönemi salimen atlatmış olması tebrik edilesi bir şeydi, ama bu akıllı uslu hayat da fazla uzamıştı.

Toplantının başladığı saatte çıktı pastaneden, gidecekti otele, gitmezse aklı kalacaktı. Otelin lobisinde toplantının nerede yapılacağı bir panoyla duyurulmuş, oklarla gösteril-

mişti. Toplantı başladığı için kimseler yoktu yol gösterecek. Okları izleyip alt kata indi. Toplantı salonunun kapısı yoktu, onun yerine koyu bordo renkte kalın bir perde vardı. Hafifçe araladı, yarım daire biçiminde sıralanmış iskemlelerde oturan bir dolu insan vardı, hepsinin sırtı dönüktü Aynur'a, sadece oturanların karşısında ayakta duran Akın Bey'in yüzü dönüktü, ama o da Aynur'un içeri süzülüp yarın dairenin en arka halkasındaki boş iskemlelerden birine oturduğunu görmedi.

"Bugünkü toplantımız biraz farklı olacak, dün toplantının nasıl olacağını Ayla Hanım'la konuşurken..."

Ayla'nın ismini duyunca heyecanlandı Aynur. Demek sonunda bu kadını görebilecekti. En ön sırada oturuyor olmalıydı, konuşurken Akın Bey'in gözlerini diktiği yerde. Yavuklusu Ahmet Beyefendi de yanında olmalıydı.

"... sizler konuşacaksınız bugün. Hepimiz bir, hepimiz biz olduğumuza göre –değil mi Ayla Hanım?– sizlerin söyleyecekleri de burada oluşturduğumuz sinerjinin yarattığı bir şey olacak..."

Aynur iki elinin üçer parmağını yavaşça alnına vurdu. Alt dudağını ısırdı hafiften, başını salladı. Bu kadarını beklemiyordu.

Bir kadın söz alıp soru sorup soramayacaklarını sorunca, önlerden bir kadın ayağa kalkıp yanıt verdi. Ayla olmalı diye düşündü Aynur. Gerçekten de çok hoş, yüz çizgileri çok düzgün, yaptığı azıcık makyajla güzelliğini kabalaştırmadan vurgulamış, uzunca boylu bir kadındı.

"Soru sormayacak, sormayı düşündüğünüz soruların yanıtlarını yine sizler vereceksiniz. Buyurun, siz başlayın lütfen. Anlatın bize..."

Çokbilmişliği dışında itici bir yanı yok gibiydi Ayla'nın. Kibarlığının altında emreden bir üslubu vardı – Ahmet'i etkileyen bu olmalıydı. Büyümemiş oğlan çocuklarının bayıl-

dığı, onları kibarca, zarafetle itekleyecek kadınlardandı. Bir yanıyla çok klişeydi bu tespit, ama hayat da klişelerle doluydu ne yazık ki. Şimdi Ahmet'e bunu söylese, dünyada kabul etmezdi.

"Ben," dedi soru sormaya teşebbüs edip de yanıt vermekle görevlendirilen kadın, "sizlere, özellikle Ayla Hanım'a neden toplandığımızı soracaktım, ama anlıyorum ki bu konuda aklıma gelenleri söylemem gerekiyor."

Ayla oturmuştu, Aynur önündeki kafaların arasından göremiyordu onu. Toplantıdakiler konuşan kadına değil Ayla'ya bakmaya çalışıyorlardı, kafalarını sağa sola çekip oynatarak. Akın Bey, elleriyle sürdürmesini işaret etti kadına.

"Şimdi ben şöyle şeyler düşündüm... Bizim birbirimizi tanımamız, bilmemiz çok önemli... Bizler özeliz... Bugün belki kendimizi layık olduğumuz yerlerde görmüyoruz; değiliz de... İşte bunun bizi karamsar, umutsuz noktalara götürmemesi için birbirimize ihtiyacımız var."

Salondakiler kadına hak vermiş olmalılar, alkışladılar. Sıkıldı Aynur, yavaşça kalkıp perdenin arkasına süzüldü. Kendi kendine homurdandı:

"Sizin birbirinize ihtiyacınız var, ama kimsenin size ihtiyacı yok hanımlar, beyler. Kimsenin kimseye ihtiyacı yok. Herkes bir başına, anlayın artık. Kendinizi asla bulamayacaksınız birlikteyken, ne zaman ki yalnız başınıza kalacaksınız, belki o zaman, o da bir ihtimal! Böyle ancak delirirsiniz birlikte..."

Söz isteyip söylese miydi bunları? Belki birkaç sene önce olsa çıkar patır kütür konuşurdu. Kırk elli kişinin itirazlarına kulak tıkardı. Şimdi söyleyeceklerini karşısındakilerin işitmeyeceğini kestiriyor, işitseler de bir anlamı olmayacak. Söylemediğinde dilinin şişmeyeceğini, söylemediği için utanıp sıkılmayacağını da biliyor artık – yaşlanmak mıydı bu ya da olgunlaşmak?

Az ötedeki ayaklı kül tablasının yanına gitti. Bir sigara içip çıkacaktı dışarı. Bulunduğu yerden ne konuşulduğunu anlayamıyordu; sadece bir mırıltıydı işittiği. Ayla'yı görmüştü sonunda. Görmüştü de ne olmuştu? Hiç. Ahmet'i görmese de olurdu. Nasıl olup da bu adamı matah bir şey sandığına şaştı bir kez daha. İhtiyaçlar, insanı ihtiyaçlar sürüklüyor. Yok, suçu ihtiyaçlara atmanın manası yok. Bir şey onun ihtiyaç olduğuna inandığımızda ihtiyaca dönüşüyor. Çok da aklı yatmamıştı buna –çenesindeki çukuru kaşıdı farkında olmadan– açlık da mı böyleydi, ya barınma? Eliyle çenesini sıvazlamayı sürdürüyordu, unutmuş da yeni farkına varmış gibi telaşla bir nefes aldı sigarasından. Bu konulara kafa yormanın manasızlığının farkındaydı; bazı şeyler bilinmezdi, bilinmeyecekti, bilinmemeliydi hatta, ama tuhaf, belki insanı biraz da acıtan bir tadı vardı kafayı bunlara takıp derinlerde sürüklenmenin. Ahmet'in de böyle biri olduğunu sanmıştı, tuhaflıkta kendiyle yarışamasa da, tuhaf biri olduğunu, bilememenin, bilmemenin karşısında –tamam cesurca, dimdik olmasa da– iyi kötü durabildiğini.

"Bilmemek ayıp değil, Ahmet Beyefendi," diye seslendi, "bilmediğini bilmezden gelmek ayıp." Ayıp olup da ne olacaktı ki! Kimseler bilmezdi bu ayıpları, kimseler ayıplamazdı; hesabı da sorulmazdı – bir Molla Kasım ya da bir başkası çıkmazdı insanın karşısına. Bildiği gibi –bilmediği gibi– yaşayıp giderdi insan. Bir şey de yitirmezdi belki bilmeyince. Yine de memnundu bilmemekten, ya şu perdenin ardındakiler gibi her şeyi bilenlerden olsaydı maazallah. Bu da bir züğürt avuntusuydu ya! Öyleyse öyleydi, ne gelir elden.

Sigarayı söndürüp yeniden perdeye yaklaştı, perdeyi aralarken aklına geceki rüya geldi. Kapılar görmüştü, kapılardan birinin ardındaydı Ahmet'le Ayla. Burada kapı değil kadife bir perde vardı – ardındaydı öbür ikisi. Ağzını büzüp başını iki yana salladı, pek de uymamıştı rüyaya bu durum.

Eh, uymak zorunda da değildi. Rüyalar çıkacak diye bir şart yoktu ya. Rüyalar da bilinmeze aitti. Bir an, pek kısa bir an –insanın nadiren kendini pek güçlü, her şeye muktedir hissettiği anlardan biriydi– insanların bilemedikleriyle ihtiyaçları arasında bir bağ olabileceğini, bu bağın çok yakınında olduğunu, elini uzatsa, azıcık kafa yorsa her şeyi açıklayacak bir teoriyi yakalayacağını, o andan sonra perdenin ardındakilerin Ayla'nın değil, kendisinin karşısında el pençe divan duracaklarını –Ahmet'in de tabii ki– hissetti. O an geçti, o his uzaklaştı, teori, çözüm, her şey kaydı ellerinin arasından, ellerini silkeledi, yetmedi üfürdü parmaklarının üzerine.

"Bu maceranın sonu," diye mırıldandı merdivenlerde. Eskiden pek severdi bunu söylemeyi. Yalnız bir kovboy gibi hissederdi kendini, bir daha görmeyi düşünmediği birinin – çoğu zaman sevgili, bazen arkadaş olurdu bu biri– yanından ayrılırken. Epeydir söylememişti, epeydir ne başında ne sonundaydı bir maceranın. Sevinmeli miydi bunun için? Buna da Polyanna sevinsin; Aynur değil.

Dışarıya çıkınca burukluk kapladı içini – aptalcaydı, ama burukluktu. Öfke duyması gerekirdi belki de salondakilere. Başkalarının ne halde olduğunu görmeyen gözlerine kızıp söylenmesi, küfretmesi gerekirdi. Kendilerini görüyorlar mıydı ki, başkalarını görsünler! Bencil bile değillerdi, bencillik değildi körlüklerinin nedeni –öyle olsa ne rahat kızardı onlara– kızamıyordu. Kızgınlıkta bile insanı yaşama çeken bir şey vardı, öfkede bile – yükselen seslerde, sıkılan yumruklarda, amacı aşan sözlerde, çarpılan kapılarda, fırlatılan nesnelerde, insanı yaşama bağlayan bir şey. Bu kadınlarla adamlar, bu Ayla, bu Ahmet –bu rüya arkadaşları– insanın içinden bir şeyleri çekip alıyorlardı. Annesinin sabahtan seyretmeye başladığı televizyon programları da böyle yapardı bazen. Evin her köşesinden işitilirdi, bir kadının ya da bir adamın kâh şirret, kâh ağlamaklı sesi. Akşamüstüne doğ-

ru, pek de bir iş yapmadığı halde, koluna kaldıramayacak kadar yorgun, yerleri sildiği bez gibi paçavraya dönmüş hissederdi kendini – canı çekilmiş.

Karşı kaldırıma geçmek için durduğunda, otelin bulunduğu yöne doğru telaşlı adımlarla yürüyen bir adam ilişti gözüne. Uzaktan ne kadar da Ahmet'e benziyordu. Fazla bakmadı ardından, on on beş saniye. Kalabalıkta yitiverdi adam. Aynur attı adımını, geçti karşıya.

XVI

Yılın son günü. Tembelliğin de son günü nasılsa deyip uzun süre yatakta debelendi. Yarın her şey değişecekti. Değişmeliydi. Yarından sonra kötü bir rüya olarak anımsayacaktı bu günleri. İlk fırsatta bu evden de taşınacaktı, her köşesinde işsiz güçsüz oturup duvarlara bakan, bir şeyler değişsin diye kim ya da ne olduğunu bilmediği bir şeyi, belki talihi, belki talih çarkını çevireni boş gözlerle arayan kendini görmeye başlamıştı. Ah ne güzeldi bir zamanlar, çok değil birkaç hafta önce, baktığı her yerde Ayla'yı görüyordu.

Ahmet, toplantı çıkışı ayaküstü görebilmişti Ayla'yı. Soğuk bir yanak uzatma, değmemiş bile olabilir yanakları; mesafeli bir "N'asılsın canım"la idare edip, başkalarıyla bir şeyler konuşurken işittiği sesiyle yetinmişti. Dik durmaya çalışmıştı karşısında, çıkışta birlikte bir şeyler yapmayı yeniden önermemişti. Çok gergindi, sesinin titremesinden çekinmişti biraz da. Hem, telefonda "İşin yoksa geleyim," dememiş miydi? "Gel tabii," olmamış mıydı Ayla'nın yanıtı? Yanlış mı anımsıyordu? Bunlar hiç konuşulmamış gibi, birkaç gece önce sevişmemişler, ta ne zaman, ilk görüşte Ahmet'in ne müthiş bir

adam olduğunu –ne müthiş ama!– söyleyip duran kendisi değilmiş gibi; kolunu okşamamış gibi anımsamadığı bir kafede, bir önceki toplantıdan sonra birlikte kaçmamışlar gibi, yanındaki birkaç kişiyle sessizce uzaklaşmıştı.

"Görüşürüz canım." Bunu bile söyleyip söylemediğini anımsamıyor şimdi. Hiçbir şey anımsamasa ya! Sahte bir telaşla fırladı yataktan. İnsan kendini kandıramıyordu, neşeliymiş gibi davranıp neşelenemiyordu; işte, ikinci adımda telaş edecek, hızlı davranmasını gerektirecek hiçbir şey olmadığını –kim bilir kaçıncı kez– fark ediyordu. Birilerinin bunu nasıl becerip ikinci, üçüncü adımları duraksamaksızın atabildiklerini düşündü yüzüne su çarparken.

Yapıyorlardı işte, hem kendisi de farklı mıydı ki Ayla'ya tutulurken. Ya Ayla? O sevmiş miydi Ahmet'i? Sevmiş olsa öyle sessizce, hiçbir şey demeden mi ayrılırdı otelden?

Ne olduğunu öğrenmek istiyordu, neden yakınlaşmış neden uzaklaşmıştı Ayla? Bu sorunun yanıtını o saçma toplantıların ne anlama geldiğinden daha çok merak ediyordu – bunun için de Aynur'dan yardım isteyemezdi ya. Merak etmemeliydi artık, bunları merak etmenin de son günü olmalıydı bugün. Peki, bu son günü –yeni hayatının arifesini– nasıl geçirecekti? Haldun'un daveti dışında somut bir şey yoktu. Düşüncesi bile iticiydi onlarla birlikte yılbaşı geçirmenin. Yeni hayatında sık sık görüşeceklerdi zaten.

Kahve yaptı, iki lokma ekmek attı ağzına, devamını getiremedi. Bezginlik çökmüştü üzerine. Bezginlik değil de, bacaklarında yorgunluğu andıran bir seğirme. Geçenlerde ayaklarıyla yeryüzü arasına girdiğini düşündüğü o doluluk hissi bu kez bacaklarındaydı. Çok yabancısı değildi bunun, anımsayacak gibiydi bir yerlerden. Hamlama değil, yorgunluk değil, fiziksel değil sanki. Sabırsızlık gibi bir şeydi galiba, sabırsızlandığı, tedirgin olduğu zamanlarda olurdu bu. Yıllar boyunca hiç üzerinde durmamıştı – sınav öncesi, bu-

luşma öncesi, sevişme öncesi. Yeni hayatının gerçekten yeni olacağının işareti sayabilir miydi bunu? Nelerden medet umuyordu insan!

Gözü pencereye takıldı; tül perdenin pütürlü dokusunun ardında silik, kırık bir görüntü vardı, her gün görüp sıkıldığı, bıktığı – iki çirkince apartman, ikisinin arasından otobüs geçtiğinde cadde olduğu anlaşılan bir açıklık. Bir şeyler farklıydı bu sabah. Ayaklarını sürüyerek pencereye yaklaştı, tülü açmadan anladı farklılığın nedenini: Kar. Henüz tutmamıştı, yeni başlamış olmalıydı, minicik taneler halinde yağıyordu, minik ama sık, sıkışık.

Tabii ya, böyle olurdu, yılbaşı dediğin karlı olurdu. Sevinçle alnını cama yasladı, azıcık araladı pencereyi. Islak bir soğukluk çarptı yüzüne. Çocukluğunun kartpostalları geldi gözünün önüne. Simli olurdu kış manzaraları, eline, yüzüne bulaşırdı. Pencereden dışarıyı seyrettiği yarım saat içinde bir parça beyazlaştı ortalık, sokak değilse, arabaların, çatıların üzeri, kaldırımlar.

Bir kahve daha hazırlayıp içti, ardına dek açtı pencereyi. Ayların sıkıntısının pencereden dışarı çıkacağını umdu, ortalığı topladı. Berjer koltuğu pencereden dışarısını rahatça görecek şekilde çekip oturdu. Ayla geldi aklına –bir an kar kesildi sanki, kurudu dünya– o da sevinmiş miydi karı görünce? Aramak istedi, sesini işitmek. Hiçbir şeyin hesabını sormayacaktı, ne toplantıların ne de birdenbire değişivermesinin. Sadece yanında olsun istiyordu. Sarılmak, kar narinliğindeki tenine dokunmak. Ayla da ilk günlerdeki gibi baksın yeter.

Başına belayı saran o bakışlar değil miydi, o hayranlık! Özlem de sevmişti zamanında, önceki sevgilileri de; hayranlardı az ya da çok, aklına, zekâsına, kimi inceliklerine. Ayla'nın hissettirdiğiyse bambaşka bir şeydi, ayakları yerden kesiliyordu o bakışların altında. Dün bile oteldeki toplantı-

dan sonra gözlerini üzerinde hissettiği o kısacık anlarda azıcık havada değil miydi?

Gene aynı şey olacak gibiydi, bütün soğukkanlılığı uçacak gibiydi Ayla'yı düşündükçe. Dağıtmalıydı zihnini. Yoksa yeni başlangıç falan imkânsızdı – zaten imkânsız değil miydi? Başını iki yana sallayarak kovmaya çabaladı bunları zihninden. Kar iyiden iyiye tutmaya başlamıştı, sokaktan ikide bir otomobiller geçmese sokak bile beyaza kesecekti. Kar kirlerini örtüyor şehrin, sivriltilerini yuvarlıyor, köşelerini yumuşatıyor, ne var ki dindirmiyor Ayla'sızlığın kederini. Oysa Murat'la gittiği dağ evindeki kar böyle miydi? Bu şehrin karı bile kifayetsiz, ya da köşeleri daha köşeli, törpü kıran cinsten. Ne kar ne gevezelik kâr ediyor.

Birilerini arasa... Yeni yıl kutlamasını vesile yapsa. Ses duysa, ses iletse... "Bak kar yağıyor." Bunu demese, bundan değil başka şeylerden konuşsa. İyi de kiminle? Murat? Aynur? Özlem? Özlem'i geç bir kalem, onu aramak için çok geç artık. Yeni hayatına başlarsa –eskisinden de eskisine dönerse– belki karşılaşır, iki kelime konuşurlar. Ayla'yla birlikte ona rastladığı günü anımsadı, içi çizildi – incecik iki çizgi, hem paralel, hem değil, biri derin, biri yüzeyde.

Aynur? O da bir çizik. Henüz belli belirsiz, ama sızlayacak gibi hayli zaman. Hissediyor bunu, "Hislerin güçlü," dememiş miydi Ayla? Dememişti galiba. Ayla, gene Ayla, dön dolaş Ayla... Yumruk yemiş gibi, ya da sert bir yumruk takılıp kalmış gibi boğazına. Sıkı, sıkılı, sımsıkı bir şey!

Ayla'nın çiziğine ad buldu solumaya çalışırken: Olamamışın sızısı. Aynur'unki farklı? Hiçbir zaman olmayacak olanın sızısı – kıymığı demeli, kalır nice zaman, cımbızla çekip alsan da kalır.

Bu acıya, sızıya bir son vermeli yarın. Deşmeyi bırakmalı, kurcalamayı. Ya da iyice deşmeli, çekip çıkartmalı. Yeni hayatında eskisinden de güçlü olacak, nereden yara alacağını,

nasıl yaralanacağını biliyor çünkü – biliyor mu? Aşağı yukarı biliyor –oralarda bir yerden– ya da bildiğini sanıyor. Şunu da biliyor, kimselere kısmet olmayan güçlü hisleriyle seziyor: Bir süre sonra, nasıl olup da bu birkaç ay boyunca böyle güçten kuvvetten düşmüş olduğuna şaşacak, her anımsadığında, "Bir aşı dönemiydi," diyecek, "geçti."

Arayabileceği bir tek Murat vardı, onu aradı.

Murat akşamüzeri çarşıya ineceğini söyledi telefonda, akşam kayınbabasına gideceklermiş, alışveriş yapması gerekiyormuş – içki, çerez, meyve. "Bir yerde iki tek bir şeyler atabiliriz, uzatmadan," deyince sevindi Ahmet. Çarşıdaki birahanelerden birini tarif etti Murat. Ahmet, "Yahu, işin varsa," diyecek oldu, ama Murat ısrar etti. Bu oğlanın sezgi gücü de fena değildi ya da Ahmet hiç saklayamamış olmalıydı sıkıntısını.

Kar dinmiş, bir saate kalmadan çamura dönmüştü beyazlık. Havanın nemli soğuğu geceye yeniden kar indireceğini duyuruyordu. Bu da umuttu. Aklından geçenlerden ürktü. Gece kar yağarsa her şey değişecekti ertesi güne, yağmazsa değişmeyecekti. Saçmaydı, batıldı, deli işiydi, ama ürkmüştü gene de... Çocukluğundan kalma bir alışkanlıktı bu. Yok yok, geceye indirecekti kar yeniden, kesin.

Murat'ın söylediği birahaneyi anımsadı, işsizliğinin ilk günlerinde oturmuştu burada. Çarşıdan da sıkılmıştı, bir işe girsin, kolay kolay uğramayacak buralara. En az birkaç ay. Evinin en sevdiği yanı çarşıya yakın olmasıydı, ama gün gelip de buralardan böyle sıkılacağını hiç düşünmemişti. İşsizliğin ilk günlerinde ne beklentileri vardı oysa. Buralara takılacaktı, işsizliğin, aylaklığın tadını çıkaracaktı. Ne tattı ya ağzındaki!

Murat değişmeyen bir ilgiyle sorular sordu gelir gelmez. İyi miydi? İyiydi. Akşam ne yapacaktı? Arkadaşları çağır-

mıştı, belki onlara uğrayacaktı. O söz ettiği kadın mı gelecekti yoksa? Söz vermemişti.

Bu söylediklerinin yalan olduğunu anlamış olmalıydı Murat. Pat diye:

"İyi görünmüyorsun sanki," deyiverdi. Bir iki mırın kırın etti, "Yok canım," falan dedi, ama Murat'ın inanmayan bakışlarla bakmayı sürdürdüğünü görünce:

"Dengesizim," dedi. Kendi de şaştı bu söylediğine. "Dengem yok. Ya her şey birden değişiverecek gibi geliyor ya da hep böyle kalacakmış gibi. Ferahlıkla sıkıntı arasında gidip geliyorum."

"Bunların ikisi de gerçek değil bence."

"Aman canım, sana kalsa gerçek olan bir şey mi var?"

Gülümsediler.

"Ne demiştin demin," diye sordu Murat, "neyle ney arasında gidip geliyordun?"

"Ferahlıkla sıkıntı."

"Tamam işte, ne ferahlık dediğin şey ferahlık ne de sıkıntı dediğin şey sıkıntı."

"Ne peki?"

"Bilmem. Sen söyle bunu da..."

Güldüler. Yılbaşı için ağır bir konuydu, ama Ahmet' in hoşuna gidiyordu böyle şeylerden konuşmak. Başka bir gün olsa saatlerce içip konuşurlardı belki de.

Murat kafasını kaşıdı.

"Bu ne biliyor musun?"

Bir şey anlatmaya başlarken böyle sorular soranların ukalalığı yoktu Murat'ta – ya da yılın son gününde arayabildiği yegâne arkadaşına torpil geçiyordu.

"Ne?"

"Geleceği belirlemek istiyorsun ya da öngörmek. İkisini birden hatta... Ama adı üstünde, gelecek gelecek, daha gelmedi."

"Haklısın da bu belirsizlik yoruyor beni. Yormaya başladı iyice."

"Bilmesek daha heyecanlı olmaz mı?"

"Sen böyle mi bakıyorsun geleceğe?"

"Böyle bakmak istiyorum, keşke bakabilsem. İnsanı bildikleri mi, yoksa bilmedikleri mi daha mutsuz ediyor artık? 'Bildiklerimiz' diye yanıtlıyorum bu soruyu."

Gülümsedi Ahmet. Niçin gülümsediğini sordu Murat kaş göz ederek. Gülerek yanıtladı:

"Mutlumutsuz ayrımı yapmadın. Mutsuzdaha mutsuz ayrımı yaptın da ona güldüm."

"Öyle yaptım değil mi?" Sustu. "Öyle de değil mi zaten?"

"Senin karamsar bir adam mı, yoksa iyimser bir adam mı olduğuna karar veremiyorum."

"Bunu da bilemiyorsun yani... Bunu bilmemek çok mutsuz etmiyordur umarım seni."

Haklı mıydı Murat? Bilmek mi istiyordu geleceği? Kim istemez ki. Lafta istemiyordur, "İstemiyorum," diyen. Geleceği iyi kötü bilmeli ki insan bir şeyler yapsın etsin. Yoksa bunca belirsizliğin içinde kımıldayamaz –kendi hali ortadaydı işte– her an her yerden bir darbe yiyebilir, koruyamaz kendini, sakınamaz.

Bir daha dönmediler bu konuya. Murat'ın söylediklerini anlamıştı, akla yatkın şeylerdi söyledikleri, ama Murat'ı anlayamıyordu. Gerçekten de, anlattığı ruh halinde miydi? Bir insan böyle yaşayabilir miydi? Murat'a iç dünyasını açtığı için biraz da tedirgin olmuştu. Kibar çocuktu, incitmemeye özen gösteren bir üslubu vardı, belki bunlardı küt diye içini açmasının nedeni, ama kendi sıkıntıları hakkında bir başkasının kibarca da olsa ahkâm kesmesinde canını sıkan bir yan vardı. Acımasını da istemiyordu bir başkasının, kendisi acıyordu yeterince. Uzatmamayı yeğledi bu yüzden. Murat da varmadı üzerine. Çok oturmadılar, sokaklar caddeler

yılbaşı alışverişi için koşturanlarla dolmuştu. Bana mısın demiyorlardı soğuğa, kara, kalabalığa. Birazdan Murat da karışacaktı aralarına. Kendisi hariç herkes gibi... Bu kadarı fazlaydı, bu denli ucuz bir melankoliye pabuç bırakmazdı. Gayet iyi biliyordu üstelik –o kimselerde olmayan sezgi mezgi gücüyle– imkân olsa Ahmet'in yerinde olmayı isteyecek, yeni yıla tek başına girmeyi yeğleyecek ne çok adam vardı; biri de Allah bilir Murat'tı.

XVII

Bu saate kadar arayan yok, anlaşılan yılbaşı akşamı yalnız geçecek – kar taneleri seyredilecek. Görüntüsünde hâlâ cazip bir yan var, kelimelere dökülmesinde. Yalnız başına yılbaşı geçiren bir adam, evinde, kar tanelerini seyrederek, bir şeyler içip müzik dinleyerek... Düşen kar taneleri anı kırıntıları, belleğin serptiği. Bir yaş dönümü gecesi! Pek güzel, pek etkileyici, gel de imrenme... Başa gelenle görüntüdekiler bir değil oysa. Eve varmadan karnına sancılar saplandı, gözü seğirdi, göğsü sıkıştı, sıkışmadı da, birileri –kimler?– göğüs boşluğunun iki ucundan tutup bir ucunu sağa öbür ucunu sola çevirerek –çamaşır sıkar gibi– sıktılar. Bilse ki –ya da dese ki– Ayla sıktı, o sıkıyor içini, göğsünü, boşluğunu, rahatlayacak. Diyemiyor.

Alışveriş yapmadan kendini eve attı, her taraf ana baba günüydü. Markete girip alışveriş arabalarını iterken sağa sola hızla sürüklenen kalabalığa karışmak, kasanın önünde başkalarının neler satın aldığına bakarak sıra beklemek istemedi; kimsenin neşesi, telaşı bulaşmayacaktı üzerine, kasadaki kızın ya da şarküteri reyonundaki oğlanın, "İyi seneler,"

deyişi kulağında küfür gibi çınlayacaktı. Mahalle bakkalının önünden geçerken de –aklı neredeyse o an– bir şeyler almayı unutmuştu. Üşeniyor şimdi yeniden dışarı çıkmaya. Ancak içki almak için inebilir, telaşla buzdolabında içecek bir şeyler olup olmadığına baktı. Yarısı içilmiş kırmızı şarap, kim bilir kaç günlük. Tadına baktı, içilecek gibi değil, sirkeden beter. Karar veremedi, önce ortalığı mı toplasın, bakkala mı gitsin?

Murat'la görüşmek iyi gelir sanmıştı, tersine, var olan az buçuk moralini de yitirdi sanki. Nereye gitti sabahki hava? Hani, yeni yılla yeni bir hayata başlayacaktı? Neden inanamıyor şimdi buna? Belki de sorulması gereken asıl soru, sabah nasıl olup da inandığı... İçine mi doğmuştu, bu yönde bir işaret mi vardı? Yeni yıl, yeni hayat – laftan ibaret şeyler. İşaret arayan, her biçimde her yerde işaret bulur, ama ok işaretleri bok yolunu da gösterebilir. Sıkışınca nelerden medet umuyor insan. Kırk defa "Her şey yoluna girecek," dese, girer mi?

Akıl kârı değil durup dururken bir şeylerin değişmesi. Akıl, evet akıl. Tek yol gösterici. Aklın yolunu izlemeli insan. İş aramaya başlamadan, bulmadan, şu can sıkıcı günlük rutini kırmadan, hiçbir şey değişmez – böyle diyor akıl. Doğru söz –bu da söz!– ama midesi kasılıyor aklın tavsiyeleriyle. Aklın söylediklerinde mi bir terslik var, bedenin tepkilerinde mi? Bayılırdı böyle sorulara kafa yormaya. Şimdilerde yoruluyor – o bilenmiş zekâsına ne oldu? Yorulmak da değil; eli ayağına dolanıyor, hiçbir soruya hiçbir yanıt bulamayacakmış gibi görünmeye başlıyor. Telaş kaplıyor içini. Bir köşeye kaldırıp stokladığı yanıtları da, ya yok –yıllarca herkesle içten içe dalga geçti stoklardan çıkarttıkları yanıtlar nedeniyle– ya da iş görmüyor. Hani nerede ortalama olmanın, dengede durmanın erdemleri? Yerle yeksan! Eskisi gibi ortalayamıyor bir şeyleri; bir o uçta, bir öbüründe.

Kimisi gözlem yapmaya gelir şu dünyaya, kocaman bir gözden ibarettir. Gördüklerini ifade edemese de görmeyi sürdürür. Bu gibiler için yalnız kalmakla kalabalıklar arasında olmanın çok farkı yoktur. Görüş alanları daralır genişler, gözleri çapaklanır, gözpınarlarına yaş dolar, ama asli işlerini sürdürürler. Bir de Ahmet gibi dünyaya münazaraya gelenler var. Bunlar yalnız kalmamalılar, yeni öğreniyor bunu, beyinlerinin bir lobu ötekiyle, bedeni aklıyla tartışmaya başlıyor yalnız kalınca.

Telefona sarıldı. Bu kez sadece yalnız kalmamak için bastı tuşlara. Nadiren açılan telefonun açılacağı tuttu. Karşısındakinin "Efendim," dediğini duyunca, tok çıkmasını istediği halde, titrek çıkan bir sesle:

"Ayla," dedi,

"Ah, merhaba. Nasılsın?" dedi Ayla, nasıl da tatlıydı gene!

"İyiyim... Şey... İyi yıllar dileme..."

"Bu ne acele canım. Daha kaç saat var yılın başına."

"Ulaşamam diye kork..."

"Programın mı var?"

Bu kadın deli eder adamı. Anlamadı mı kaç zamandır, kendisinden başka işi gücü olmadığını?

"Yoooo... Senin belki..."

"Dışarı çıkalım. Kar da yağıyor. Sokaklarda... Ne dersin?"

Hemen buluşmayacaklar Ayla'yla. Yemek için anne babasına uğrayacakmış. Hiç önemli değil, hatta daha iyi. Onun anne babası olduğunu, yılbaşı yemeğini onlarla birlikte yiyeceğini öğrenmek kimi kuşkularını –hepsini değil– dağıttı, bir ılıklık kapladı içini – okul kitaplarındaki aile resimlerinin bütün çocukları imrendiren huzuru! Kendisi de anne babasını aramalıydı, en son ne zaman aradığını anımsamıyor bile.

Aradı. Sitem ettiler haklı olarak; daha sık arasaymış, kal-

kıp neden gelmemişmiş yılbaşı tatilinde. İşsiz kaldığını söylemediği için suçluluk duydu, bomboş geçmişti günler, fena mı olurdu yanlarına gitseydi. Babası söz arasında ekonomik gidişten memnun olmadığını söyleyip fikrini sorunca telaşlandı. Memlekette neler olup bittiğinin hiç farkında değildi haftalardır. Dolar ne oldu, borsa ne halde? Babası öncekinden daha büyük bir kriz beklendiğini söyleyince:

"Yok yahu," dedi, "olmaz öyle şey."

Olmaz canım... Olur mu yoksa? Olur mu sahiden de? İki seksen yere uzanır yeni bir krizle. Yok, yok... Olmaz. Her şey düzelmeyecek miydi yeni yılla birlikte, buna karar vermemiş miydi? Onun kararıyla oluyordu ya her şey – yok artık, bu kadarını kastetmemiş olmalıydı Ayla. Her zamankinden bambaşka bir nedenle Ayla' nın varlığı içini rahatlattı. Ayla da işsizdi, ama bir yerlere bir şeyler yapıyor, belli ki iyi kötü para da kazanıyordu, belki Ahmet için de bir şeyler ayarlardı. Neden olmasın? Utanması mı gerekiyordu, uğruna dünyalar verebileceğini düşündüğü kadından bekledikleri için. Dürüst olmak gerekirse, verebileceği pek bir dünyası yoktu, belki yıkabileceği dünyalar olabilirdi en fazla. Ayrıca böyle bir beklentiyle peşinden koşmamıştı ki. Utanacak bir şey yoktu. İş güç düşünmeye başlamış olması da hayırlı bir şeydi üstelik.

Ayla'yla görüşeceklerini hatırlayınca anne babasına karşı duyduğu suçluluk, iş güç meseleleri, hepsi uzaklaştı. Son günlerdeki telaşı ne kadar da beyhude görünüyor şimdi. Her şey yoluna girecek. Çıkıp bir şeyler almalı, bir iki kadeh, her şeyiyiyegidiyorgidecekiçki içmeli.

Dışarıda kar hızlanmış; şehrin köşeleri, sivrilikleri iyiden iyiye yumuşamış, kavislenmiş, beyaza kesmiş ortalık. Ahmet'in içindeki düğümler de gevşiyor yürüdükçe, dikenlerin uçları törpüleniyor. Ayla'yla buluştuktan sonra şehrin tenha köşelerinde yürüseler, caddelere taşmış, kahkahalar ata-

rak bağırıp çağıran kalabalıkların arasında olmak hiç cazip değil. Gece boyu hiç konuşmasalar. Ayla varsın neden tuhaf davrandığını anlatmasın, koluna girip başını omzuna yaslasın, sis, bulut kaplı ufka baksınlar birlikte, ufuksuz, karanlık deniz içlerini ürpertsin, daha da sokulsunlar. Konuşulmasın. Sorular sorulmasın, yanıtlar verilmesin. Mümkün mü?

İster inan, ister inanma. Aynı nehre bir daha girilir. Bir daha yanıp tutuşulur. Daha önce yaşananlar görmezden gelinir, geceler boyu kaçan uykular, kurgular, kuruntular... Hiçbir uğultu çalınmaz kulağa – sadece kalbin ritmi. Bu da uzun sürmez, çok fazla soru birikmiştir stokta: Ne istiyor bu kadın benden? Akıllı mı, deli mi? Seviyor mu, eğleniyor mu? Sevişecek miyiz? Telaş yoktur yine de; yanıtsız soruların bile sevildiği ender anlardan biridir. Bunların dışındaki bütün sorular çocukçadır –akılmış, inançmış; ortalama olmakmış ya da olmamakmış– hepsinin bir yanıtı vardır, yoksa da bulunur. Soru bile sayılmazlar.

Sonra bu an da geçer. Böyle bir anın yaşandığı da unutulur – uğultu!

Evlerin kapalı pencerelerinden sokaklara taşıyor şarkılar, sokaktan geçenler de sakınmıyor, yüksek sesle konuşup gülüşüyorlar. Bütün sesler zorlama sanki, gülüşmeler – ya da Aynur'a böyle geliyor. İçerideki ortam televizyonlardaki gibi bayağı değil –aile muhabbeti ne de olsa–, ama tatsız, donuk, uzak. Mutfağa kaçıyor tabak bardak taşımak bahanesiyle, orada içiyor şarabını, bir yandan da –eline mi yapışır?– mutfağı toparlıyor. Yengesi kızıyor bulaşıkları yerleştirdiğini, tezgâhın üzerini sildiğini görünce, "Ben böyle iyiyim," diyor, "dünyada en sevdiğim yerde, en sevdiğim işi yapıyorum."

"O yüzden 'Yapma,' diyorum ya."

"Valla ben iyiyim."

Yengesi gülümsüyor, yakınlık duyuyor, duyuruyor, bir sır var gibi aralarında. Sır değil, herkes biliyor, Aynur asosyalliğinden pek hoşnut bugünlerde, ama bunu yalnızca yengesi anlıyor... gibi. Aynur anlıyor mu ki? Lafa gelince böyle, oysa ne çok şey var anlamadığı. Mesela, bu Ahmet denen hergelenin peşinden gidip durmasına ne denir, ne buyrulur? Utansa da, sıkılsa da, olan bu; başkası söylese, aksini savunur, ama Aynur biliyor; tam da böyle oldu, gitti peşinden adamın, ürkek ürkek, belki iki ileri bir geri adım atarak, ama gitti.

Şarap mıydı Ahmet'i aklına getiren? İçeridekilerin sohbeti mi? Bu sıkıcı sohbete yeğler miydi Ahmet'i? Bir farkları yoktu aslında. Kendisinin de farkı yok. Aynı sıkıcılık, aynı debelenmeler – sıkılmamak için. Kimi çocuk yapıp onu anlatıyor, kimi bağıra çağıra şarkı söylüyor, kimi söyleniyor, kiminin elinden gevezelik geliyor sadece. Olsa olsa, küçük ton farkları var – biraz uzaktan baktığında o da yok.

Hiçbir şeye geç kalınmıyor sahiden de... Telaşa mahal yok, endişeye. O denli tekdüze, öylesine benzeşiyor ki hayatlar! Ya da kendini avutuyor, kandırıyor Aynur. Öyle yapıyor da olsa, iyi ki yapıyor – oh olsun, canına sağlık! Başkalarının prim verdiği, önemsediği, uğruna öbür insanları itip kaktığı hiçbir şeye yetişmemekle hiçbir şey kaybetmeyeceğine inanmak hoşuna gidiyor. Buna inandığı için başkalarından çok farklı olduğunu da sanmıyor – başka türlüsünü beceremediği için böyle. Öfkelerin dindiği, telaşların bittiği, her şeyin birbirine eşitlendiği büyülü anların birinde şimdi. Gözlerini yumup çöküyor mutfak taburesine, başı dönüyor.

Ağlamak gibi bir şey ama ağlamak değil, belki azıcık öncesi ağlamanın; çok kırılmak gibi bir şey ama o da değil; bir başkasını içinin yokluğuna –boşluğuna bile değil, yokluğuna– gönderirken kendinden de bir parça göndermek gibi, belki bu biraz, ama tam değil; yok olmadan yok olmayı an-

dıran bir şey –yalan da olsa, hayal de– bir daha hiçbir şeye hiçbir tepki vermeyeceğini sanmak gibi...

Birazdan içeriden çağırırlar, gider yanlarına. Eşya tabiatına kavuşur yeniden, uzayda yer kaplar. Gereğini yerine getirir uzayda olmanın. Kadeh tokuşturur, gülümser, yeğenini güldürür, onun gülümserken kıstığı gözlerine bayılır bir kez daha, sarılıp öper.

Belki dışarı çıkar sonra, caddeleri arşınlar, sokaklardan geçer, en çok hangimiz eğleniyor yarışına kendini kaptırmış olanları seyreder. Kendini çoğu gün yokmuş gibi hissetmenin iyi yanının hiçbir yarışın içinde olmamak olduğunu fark eder, bir an bundan sonra hiçbir şeye şaşırmayacakmış gibi gelir, çok değil iki dakika sonra, yanından geçenlere şaşkınlıkla bakar, yılbaşında kar yağdığı için sevinmiş olanlara, bundan medet umanlara şaşırmayı sürdürür.

"Hep var olacağını düşündüğü birilerinin yoklara karıştığı –kimin yazdığını, ne zaman, nerede okuduğunu anımsamadığı bir dize: 'kesilmiş bir kol gibi omuz başında'–, büyücek bir boşlukta duymuştu kendini." (s. 10)

Nâzım Hikmet'in "Hoş Geldin" adlı şiirinden:

Hoş geldin!
Kesilmiş bir kol gibi
omuz başımızdaydı boşluğun...
Hoş geldin!

"Sanki hep böyle kalacaktı – 'yaşamasız.'" (s. 98)

Vüs'at O. Bener'in *Yaşamasız* adlı kitabından.

"'Sen kendine kendin gibi taze bahar seç,' diye sesleniyordu Aynur'a gıyabında." (s. 119) Bestesi Melahat Pars, güftesi Sıtkı Argınbaş'a ait "Ben gamlı hazan, sense bahar" adlı şarkıdan:

Ben gamlı hazan, sense bahar, dinle de vazgeç
Sen kendine kendin gibi bir taze bahar seç
Olmaz meleğim böyle bir aşk, bende vakit geç
Sen kendine kendin gibi bir taze bahar seç

"'Sensiz olmaz, sensiz olmaz,' diye mırıldandı. Tabii ya, bir de şarkılar." (s. 136)

Bülent Ortaçgil'in "Sensiz Olmaz" adlı şarkısından:

Bu sabah yalnız uyandım
Sensiz olmaz, sensiz olmaz
Tanıdık kokular yok
Sensiz olmaz

"Yumuşamak istemiyordu, daha da dağılabilirdi –'taş kesilmemek için taş' diye mırıldandı– taş kesilmeliydi bazen taş." (s. 234)

Edip Cansever'in "Salıncak" adlı şiirinden:

Unutmak, unutmak, unutmak
Tanrım!
Taş kesilmemek için taş
Bu evrenin sonsuzluğu diye yorumlar varlığı olmayan bir söz

"'Alıştığımız bir şeydi yaşamak,' diye mırıldandı." (s. 238)
Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Ölümden Sonra" adlı şiirinden:

Öldük, ölümden bir şeyler umarak.
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü.
Nasıl hatırlamazsın o türküyü,
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü,
Alıştığımız bir şeydi yaşamak...

"Hiçbir şeye geç kalınmıyor sahiden de." (s. 270)
Edip Cansever'in "Mendilimde Kan Sesleri" adlı şiirinden:

Her yere yetişilir
Hiçbir şeye geç kalınmaz ama
Çocuğum beni bağışla
Ahmet Abi sen de bağışla

Korku dolu bir şeydi dünyada olmak.
Dünyayı düşününce minicik bir nokta sayılacak
şehirde bile yalnızdı – şehrin uğultusunu bastıracak
ikinci bir ses yoktu. Kendini korumak zorundaydı.
Aslolan buydu, başka bir şey değil.
Kendini korumak zorunda olduğunu idrak edenlerin
tutturduğu bir düzeni vardı dünyanın.
Ona uyacaktı, uymalıydı. Bilinçsizce de olsa,
yaptığı bu olmuştu o geceye dek, bundan sonra daha
bilerek atacaktı adımlarını, atmalıydı.

Behçet Çelik, *Dünyanın Uğultusu*'nda, bir taşra kentinde doğan, üniversite okumak için geldiği İstanbul'da temelli bir yaşam kuran, iş hayatında günbegün yükselen ve bu yükselişin ardından hayat tarafından adım adım sıkıştırılmaya başlanan Ahmet'in hikâyesini anlatıyor. Üniversiteden yeni mezun olmuş, kendi ruhu ile sokakların ruhu arasında bir tercih yapamamış Aynur'un ve varlığı ile yokluğu bir muamma olan Ayla'nın...

İşsizliğin, para meselelerinin, aşkın, arkadaşlığın, geçmişin ve hayatın koyu renginin sıkıştırdığı biri nereye kaçar? Kendisine mi? Kendimiz dediğimiz şey neresidir ve ne kadar ferahtır? Yoksa bir başkasına mı kaçar? Peki, bir başkası? Ferahlık mıdır, dindirir mi uğultuları?

Behçet Çelik, kuvvetli anlatımı ve dilin imkânlarını çoğaltan kalemiyle uğultunun sesini satırlar arasından yükseltiyor.

Dünyanın Uğultusu, hayatın dili ile edebiyatın dilini harmanlıyor.

2019
THG
0842856
PVR
THG0842856PVR

iletişim

ISBN-13: 978-975-05-2755-5
9 789750 527555
KDV'DEN MUAFTIR